

1934-35

NEMZETI SAJTÓVÁLLALAT
KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE
SZÉGED, KÁRÁSZ UCCÁ 3.

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Koszer Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	Sárközy Margit IV. éves
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Dombóvár	Máté Katalin IV. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső
Esztergom	* * *
Győr	* * *
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Nagykőrös	Kiss József V. éves
Nyíregyháza	Nagy Márta V. éves
Nyíregyháza	* * *
Pápa	* * *
Pécs	Pirghi István IV. éves
Sopron	* * *
Szeged	* * *
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Kucsera Zsuzsanna IV. éves
Veszprém	* * *
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

1. szám.

1934 szeptember hó.

MAGYAR TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	FŐSZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.	VORÁK JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.	TÁRSZERKESZTŐK:	TANÍTÓKÉPZŐ INT.
	RIGÓ ALAJOS és WENNER JÓZSEF	UJSZEGED.

Fh82

Ny 9h7

Nem vettük észre . . .

— Mondd csak öregem, meg lehetne nekem is kapni a ti lapotokat, mert engem nagyon érdekel. Sok jó dolog van benne.

— Melyiket, a Zászlónkat?

— Áh! Mondtam, hogy a tieteket, a Tanítójelöltek Lapját.

— Bocsáss meg öregem, de én nem igen ismerem az ilyeneket, mert inkább regényeket olvasok. De várj csak, alighanem láttam ilyet egyik V. éves kollégám kezében.

— Így beszélgetett két diák, egy k i gimnazista, meg egy képzős.

Nem csodálkoztam csöppet sem az én kis kollégámon, hisz oly általános tünet ez nálunk, hogy nem látunk sohasem a dolgok mélyére, nem értékeljük kellőleg azt, ami szép, ami nemes és lélekemelő, nem emelkedünk fel a tucatemberek közönséges útjáról. Így vagyunk mindenben. Osztrák vendégeknek kell jönni, hogy felfedezzék a Balaton szépségeit, a Hortobágy fennköltségét, Lilafüred panorámáját és idegeneknek kell megállapítani Budapestnek, mint fürdővárosnak létjogosultságát világviszonylatban. Nem azért, mintha mi nem tudtunk volna rájönni, csak nem vettük észre. De mondjuk ki magyarul, hogy gyámoltalanok vagyunk és amit a rajtunk kívül állók élénk adnak, azt készpénz gyanánt elfogadjuk, mert nincs bennünk elég ambíció és nem hatolunk a „mienk” szónak mélyebb értelmébe.

Testvéreim! Tegyük magunkévá ezt a gondolatot és vele együtt vegyük szeretetünkbe a „mi” lapunkat. Olvassuk egymás munkáját, írjunk magunk is és akkor nem kell egy gimnazistának jönni, hogy megismertesse velünk, ami szinte egy velünk, „csak nem vettük eddig észre! . . .

Szülői szeretet

Göndör Magda, Szeged.

Ködbeborult, hideg, őszi estén a Tisza egyik partján, égőszemű, sápadt, fiatal férfi áll. Kopott kis kabátját ösztönszerű mozdulattal ugyan összefogja, de látszik, hogy tulajdonképpen nem sokat érez a hideg, metsző szélből, ami vékony ruháját ugyancsak átjárja. Annyira közel áll a vizpartjához, hogy a felkorbácsolt hullámok elkopott cipője hegyét áztatják. De ő csak néz, néz előre, gondolatai, vágyai átszállnak a Tisza tulsó partjára, át a rossz kis határbódén, ahol egy rác katoná fel-tűzött szuronnyal őrködik. Belópózdzik gondolatban szülőfalujá-nak kicsiny házikójába, ahol öreg, özvegy édesanyja él és éppen kedves fiának írja reszkető kézzel s könnyes szemmel a levelet:

„Kedves Kis Fiam! Olyan boldog vagyok, hogy megelé-gedett vagy, hogy sikerült odaát állást is szerezned. Nem győ-zök hálát adni az Istennek, hogy szerencsésen átszökhettél és nem kell itt, a gyűlölt hadseregben katonáskodnod s velem együtt a szegénységben osztoznod. Nekem jó, nekem az is elég ami itt jut. Magános asszonynak nem kell sok, de neked édes fiam tudom, hogy vágyaid, terveid, reményeid vannak, hiszen nem azért tanultál, hogy velem együtt ezt a kis földet turd.

Nagyon, nagyon érzem a hiányodat, de erős leszek és nem búsulok utánad, mint ahogy te megígértted, csak aggó-dom érte. Vigyázz magadra kis fiam, tudod, hogy kissé gyenge vagy és írj, aggódó szeretettel várom minden sorodat csókol szerető anyád.”

Reménykedve, boldogan ragasztja le a levelet reszkető kezével, megcsókolja a címzést és úgy teszi postára.

Vajjon az édesanya csókját érzi-e ideát a szegény fiú, az melegíti, azért nem fázik, azért nem érzi a hideg metsző

szelet. Vagy talán a sápadt arcon lassan kinyíló lázrózsák tüzelik? Gyöngé testét meg-megrázza a köhögés, akkor veszi csak észre, hogy vízben áll, fázik, reszket és szomorúan, búsan éhezve indul vissza a hideg, kicsi, sötét szobájába, amit már csak az eladott télikabát árából tudott kifizetni. Sajnos remé-nyei itt sem váltak valóra, most látja csak, hogy milyen nehéz itt is az élet. Másnap átfázottan, elcsigázottan fölkelt ugyan, de az egyik köhögési roham után ijedten vette észre, hogy piros folt van a zsebkendőjén. Tüdővérzéssel kórházba szál-lították. A nélkülözve eltöltött hetek után egészen jól érezte magát a tiszta, világos, meleg szobában. Jó, tápláló ételeket kapott, de legyöngült szervezete nem bírta a lázt legyőzni. A krízis napján nyugtalanul, lázasan, idegesen hanykolódott az ágyán, a betegápoló nővér aggódó figyelemmel kísérte. Lá-zasan ébredt, éppen mikor a postája érkezett, az édesanyja írt. „Mi van veled édes kis fiam, hetek óta nem kaptam semmi hírt rólad, aggódom érte,” stb.

A lázas, beteg fiú lelki szemei előtt megjelent az aggódó, szomorú édesanya képe. Hirtelen pótolni akarta a mulasztást. Tollat, papírt kért s a betegségtől legyöngült, reszkető kezekkel írja édesanyjának:

„Drága Jó Anyukám! Nincs semmi bajom, ne aggódj érettem”...

Utána kiesik a toll a kezéből.

Túl a határon, egy kis faluban a szegény asszony hiába várja, nem kap több levelet egyetlen fiától.

Éltem vonata

Somlyay Márta, Debrecen

Száguldó vonat az élet.
S mi rajta fáradt utasok.
Van úgy, hogy néha, a viharban
Elakadnak a vonatok!

Jelzőhöz ér a prűszkölő vonat:
Két tengerszem a jelző két lámpása!
Felsikolt, mint sebzett vad, szívem...
De, itt van éltem egy új állomása!

Kínézek, merengve, búsan
A homályos ablakon:
Elmaradnak az apró állomások;
Könny pereg s mosoly ül az arcokon.

Szállnak vonatba zajos utasok.
Kik fáradt szívem nyugalmit závarják.
S míg a sebzett szív piheg, jajjong,
A sok kegyetlen tovább zengi dalát!

S amikor tenger szenvedés után
Vonatam eljut a végállomásra;
Megnyugszik szívem, nem sir, nem
[jajjong:
Valaki bezár két erős karjába!

J a n k ó

Nagy Pál Félix, Szeged

Kürtös János a becsületes neve, de csak Jankónak nevezte mindenki a pöttöm kis legényt, aki még alig volt hat esztendő, máris együtt őrizte a ménest apjával a csengői pusztán. Reggeltől estig nyargalászott a kis csikós és csak úgy szórén ülte meg az öreg „Cigány”-t. Nem volt nagyobb öröme, mintha valami megijesztette a ménest és neki engedte az öreg összeterelni, jómaga pedig messziről gyönyörködött a „kölyök”-ben, nagyokat szippantva a vén cseréppipából, mert hát rangos csikós nem szív cigányvájta fapipát.

Beköszöntött az ősz és Jankó lekerült a lóról, ünneplőt adtak rá meg új ködmönt és bevitték a faluba. Eddig még csak megjárta volna, de mikor az öreg barackot nyomot a fejére és azt mondta, hogy; ezentul majd itt laksz a Terkánál és iskolába fogsz járni, eltörölt a mécses és a kis lovas megmarkolta apja bő inge ujját, hogy ő vissza megy. Végre bele nyugodott, mert apja megígérte, hogy karácsonykor csengős szánon viszi haza. De a vacsora azért nem izlett és alvás előtt megöntözte a tarka vánkost... és jött a vén ló, felpattant a hátára és repült ki a pusztára, a régi pajtasok közé és terelte kedvére a ménest a hosszan nyuló síkságon. Azután fáradt lett és leesett a lóról... Felébredt. Szép rendben felöltözött és Terka vitte az iskolába. Sokan voltak kis fiúk, lányok. A tanító úr szeretettel simogatta meg a fejét és megkérdezte a nevét. Hogy hívnak? Jankónak, — volt a rövid válasz. — No Jankó ülj ide Szép Gábor mellé és legyetek jó barátok. Nem kellett sok biztatás.

— Te miért jársz csizmába? kérdezte Gabi Jankót.

— Mert rám adták — felelte.

— Nekem cipőm van.

— Nekem meg jóvam és karácsonyra szánkón visz haza édesapám.

— Az semmi, nekem kettő van és kocsin járok.

— De az én apám csikós.

— Az enyém meg földesúr, replikázott Gabi.

Hanem Jankó kifogyott a beszédből és mivel szóval nem tudott, hát nyomatékosabb argumentumot keresett és jól pofon vágta Gabi uraságot. Lett erre verekedés és ha a tanító úr idejében közbe nem lép, szépen helyben hagyják egymást az ujdonsült iskolatársak. De gyerek-harag csak nyári vihar és a két szomszéd barátsága még erősebb lett.

Telt mult az idő és veszedelmesen közeledett a karácsony ünnepe. Nem sokkal az ünnep előtt kitépett Jankó egy lapot a fű-

zetéből és levelet kezdett írni az apjának. Nehezen ment az írás, de egyszer meg el is akadt, mert a „g” betűt még nem tudta írni. És Jankó sírt, könnyei rápotyogtak ákom-bákom betűire. Le akarta törölni ruhája ujjával, de annyira elmázolta hogy maga sem tudta elolvasni. Írt nap-nap után, de mindég elrontotta és vagy sírt, vagy mérgesen összetépte.

Elérkezett karácsony vigiliája és Jankó megegyeszer megpróbálkozott levelet írni.

— édes apám, jöjön el és hozza el a szánkót — azután ráhajtotta kócos kis fejét a papirosra és elaludt.

...megjött a szánkó és kivitte a pusztára, ahol nem volt hó és sütt a nap és ő újra mezítláb, gyolcsingben az az öreg „Cigány” hátán terelte a ménest. Gyí Szellő, hóha Tündér, fussatok álom-ország csodás paripái.

Te elmégy...

Kiss József, Nagykőrös

Te elmégy... én itt maradok.
Koldus ruhámat magamra öltöm,
Öntudatlanul tovább barangolok.
Szegény vagyok, melléd király való.
Pénzem nincs, gyöngyöt ékszer nem adhatok.
Nem lakom fényes palotában,
Rongyos viskóban vagyok én lakó.
... Pedig, de sokszor jártam felétek,
Tavaszi estén ültél a terraszon.
Merengve néztél a messzeségbe
S én szivdobogva vártam tekinteted.
Nem vettél észre... Pedig, hogy vártam...

— — — — —
És most Te elmégy... Én itt maradok.
Koldus ruhámat magamra öltöm,
Öntudatlanul tovább barangolok!

Gyümölcsösünkben

Kiss József, Nagykőrös

Gyümölcsösünkben a fák között	Zöldel a mező, virul a határ.
Süvit a hideg, őszi szél.	Ibolyaillatot hoz az enyhe szél.
Elkapkodja a sárga levelét,	Újra megjött hozzánk a gólyamadár,
Jön a tél, a hó mindent eltemet;	Eresz alá fészket rak a fecsképar;
Minden csendes elmúlásról beszél.	Minden a feltámadásról beszél!

A szünet árnyoldalai.

Rigó Alajos, Szeged

Valahányszor egy-két fiú összeül s beszélgetnek a szünetről, mindig csak azt lehet tőlük hallani, hogy „... ilyen stramm volt! ... olyan klassz volt! ... hogy micsoda rumlikat csináltunk! ... annyit ettem, hogy egy hélig beteg lettem utána! ... stb. stb. ...

Érdekes, hogy arról sohasem szól a krónika, (vagy legalább is ritkán, pedig azt hiszem minden diákkal megesik) hogy „egy rossz” volt ebben a szünetben! — Persze mindenkinek más és más volt ez a rossz! Van akinek már a szünet elején kezdődik s nemcsak „egyszer” hanem többször is jelentkezik s mint valami hűséges szolga végig kíséri az egész szünetben. —

Hogy ne mondjak egyebet! — Itt van a pecek előhírnöke: „Öregem! Légy oly szives (tudod jó cimborák voltunk mindig) adj nekem 1 P 50 fillért becs szóra?! Ha akarod írást is adhatok róla! ... Tudok szeretnék hazautazni! ... A Faterom ugyan elküldte az útiköltséget, sőt a nagynéném is, de te tudod legjobban, hogy mennyi mindenre van szükség s ez mind pénzzel jár! ... Itt van látod ez a csokor is (de ezt csak bizalmasan s csak neked mondom!) ez is mindjárt 5 Pengő! ... De mit tegyek? Kénytelen voltam vele! ... Nem bírtam elbúcsúzni tőle ... Tudod attól, akit neked is be fogok mutatni jövőre! ... Szóval, mihelyt hazaérek, azonnal küldöm! Ne félj „jó helyen” lesz a pénzed! ... Mi is a címed! ... Vagy ha neked könnyebbséged esnék, (de nem kényszerítelek) nagyon szívesen megteszem: hogy ha szeptemberben jövünk vissza majd megadom! ... stb. stb. —

Ez azonban még csak a jobbik eset! — Hanem mikor összejárja az egész osztályt s amikor innen kifogyott, fölkeresi még az alsós osztályokat is (persze eredményhez szükséges, hogy „per-tu” szólítsa őket!) — Sokszor azonban még ez a kitüntetés sem használ! — Kénytelen az ember ahhoz a pénzszerezési módhoz folyamodni hogy: Öregem „csak” 2 fillért! ... Tudod nincs apróm! — S van rá eset, hogy még így is eredmény nélkül. —

Hiába! Nem lehet mindenki takarékpénztár! — Ez még mind hagyján! — Tegyük fel megvan az a nehezen összekuporgatott „guba”. — Következik a csomagolás. Ez aztán kriminális! — (Legalább is részemről!) — Mondjuk rá, ezzel is megvagyunk. Arcunk verejtékével kikutyagolunk a vonathoz azzal a sok apró kacattal, ... Alig, hogy fölszálltunk, már is le kell szállni s hogy egy csomagot a vonatban hagyunk az is „zicher!” ...

S hogy kocsi nem jött, az „holt-zicher!” ... — Mit tehetünk egyebet? ... Hazamegyünk gyalog! S hogy el ne fáradjunk daloljuk hogy: „Ezen a nyáron szalma vagyok.” Alighogy haza érkeztünk már is jönnek a csodálkozások, a szörnyűlködések: „... hogy ezzel a sok csomaggal?! ... így gyalog? ... „a különböző észrevételek:” ... ni, bajuszt növesztettél?! ... de, hogy le vagy soványodva! ... a ruhádnak mit csináltál? ... stb. stb. s a kérdések özöne: „hányból buktál? ... éhes vagy-e? ... elfáradtál-e? stb.

Ami pedig ezen viszontagságokat betetőzi, ez az a feszélyezett s kényszerűségből tett hivatalos vizit. — Némi tájékozódásul s elrejtendő példaként egy pár szóval elmondom a „menetét”. —

Az első mozzanat, hogy Krisztina néni (az intézőné, akihez benyitunk) egy művészi sikolyt hallat s alig tud szóhoz jutni a nagy meglepetéstől, míg végre a mama csókjaitól lecsillapodva, rákezd szokásos mondókáját: — „No, de ezt a nagy kitüntetést és megtiszteltetést! ... Hogy még a Zolika is itt van!? ... De hogy megváltozott! ... De kár volt megnöveszteni a bajuszát! ... nagyon megvénti! ... Foglaljatok helyet, drága Herminám — mondja a mamának. Azonban megbocsátotok egy pillanatra, míg átöltözöm: —

Ugyan szivikém! mondja a mama s közben rámutat az új fekete ruhájára, látod én is csak ebben a kis ócskaságban jöttem!

De hogy beszélhetsz így? ... szól Krisztina néni — hisz oly helyes vagy ebben a kis ruhában drágám! Hol csináltattad? — Vagy készen vetted? ... A Winternitznél? ... Szegeden? ... Ugy-e crep-satén! ... — Jaj de majd elfelejtkeztem! Azonnal hozom! —

— Na hál Isten! csak hogy egy kis lélekzetet vehetek már én is, mert eddig elvette előlem a levegőt a Krisztina néni! — Képzeltetik micsoda kellemes dolog csak hallgatni, hallgatni s különösen olyat, amihez nem igen tud az emberfia hozzászólni! — Különösen asszonyi dolgokhoz nem értek! —

Na de már jön is a Krisztina néni nagy szabadkozva és sürgölődve egy nagy téstástállal.

Igazán röstellem drága angyalom, hogy ilyen szerény kis tésttával tudlak csak megkinálni, de ...

Ugyan drága Krisztinám, hisz ez oly finom, hogy cukrászdában sem készítenek jobbat! —

— Csak ne bókölj angyalom! — hisz oly rosszul sikerült, szerénykedik Krisztina néni.

De drágám, nem bókolkok, mert ez igazán olyan finom, hogy a receptjét le is írom, ha lesz szíves lediktálni! — mondja a mama, hogy be is bizonyítja, hogy tényleg ízlik! —

Mindenesetre kész örömmel teszi a Krisztina néni s a

legnagyobb örömömre már is kezdi, hogy: Üss le két tojást! — Végy hozzá egy-egy csésze lisztet, 15 dkg. vajat s keverd össze jól a tojássárgával s ha van egy kis rum azt is tégy bele, egyéni izlésed szerint. A fehérjéből verj habot s az előbbi péppel kavard folytonosan, (de meg ne állj vele,) jobbra félóráig! —

De okvetlen jobbra keverd, mert...

— Jajj Zolika! — Magáról meg el is feledkeztem! — Gyújtson rá addig! — Tessék itt a cigaretta!...

— Köszönöm, de...

— Mit mond? ... hogy nem szokott? És miért?... hogy az intézelben nem engedik meg?... micsoda egy egészséges rendelet! Képes leszek az uramat is beíratni! — Hátha le tudnák szoktatni?... Mennyivel több jutna nekem! — Na meg jobban telne egy-egy ruhára, vagy kalapra! —

Na de ha már így van, folytassuk tovább szivikém!

— Tehát ott hagytuk el, hogy félóráig jobbra...

S Krisztina néni újra belemelegszik a diktálásba, sőt még egy másik „igen bevált” receptet is lediktál; nem szólva arról, hogy ha ő eljön hozzánk visszaadni a vizitet, akkor még egy harmadikat is!...

Igy tart ez kéthetenként, megismétlődve a szokásos műsor s én ezen viszontagságok közepette is csak ennyit tudok mondani, hogy szívesen hallgatnám most, amikor itt vagyok az intézet zajai között!

Az emlék

Fóris Ilonka Budapest

Úgy jön lágyan, mint az álom.
Az emlék hol szomorú, hol vidám.
Oly bánatos utána a lelkem,
Mint halk melódia vén zongorán.

Felejtet mindent, ami fáj,
Sok bánatot s a fájó könnyeket.
S visszahozza, ami régen elmúlt,
A kedves, boldog gyermekéveket.

Úgy hív, úgy vár a régi táj.
Rég nem látott már virágai között,
Rég volt, mikor egy csacska gyermek
Kacagva szép pillék után szökött.

Újra ott játszom a réten,
Mesélek, dallok minden virágnak.
A szebbekből szép koszort fűzve,
Hazayíszem az Édesanyámnak.

Patakpartján gólyafészek.
De lakója hol, merre költözött?
Hol a színes lepkeraj s pacsirta,
Mért nem zeng a virágos rét fölött?

Maradj, maradj távol tőlem,
Mert szememből mindig könny pereg,
Ha a színes, boldog álom után
Kínos, fájó valóra ébredek.

Menj daloló vig szivekbe,
Hol bánat nincs, csupán öröm lakoz.
Nekem nevető, vidám orcád
Csak bút, fájdalmat és könnyet okoz.

Közmondások

Gosztola József, Jászberény.

A minap kezembe került egy kis füzetecske; a címe: „Közmondások gyűjteménye.” Sokáig olvastam belőle, elemezve, boncolgatva a közmondásokat! S mi lett az eredmény? Rájöttem, hogy némelyik közmondás nem igaz! Ime néhány!

1.) „Amelyik kutya sokat ugat, nem harap.”

Meglátogattam egyszer egyik barátomat. Fűtőüreszve léptem be a kapujukon. Alig haladtam pár lépést, iszonyu csaholással egy vén komondor robogott elő. Volt akkora, mint egy kisebbfajta borjú! Ugy ugatott, hogy az egész vidék harsogott tőle! Közben jött felém... Kezdem remegni, hogy rám ugrik! Hogy megszelídítem, Bodrikám. Sajókám, Hektorocskám, meg egyéb előkelő kutyanéveket suttoztam neki. Ugy látszik, nem volt érzéke a szép iránt, mert hatalmas agyaraival a lábamba kapott! Én se voltam rest! Ugy oldalba simítottam, hogy hármát bukfencezz! erre eltávozott! Szerencse, hogy elég vastag a bőröm. Megusztam a baráti látogatást két kis karcollással! Ime, a hangos kutya!...

* * *

2.) „Ajándék lónak ne nézd a fogát.”

Egy ismerősöm születésnapjára egy kis ponni lovat kapott a papájától. Elmentem én is megnézni az ajándékot. Annyit mondhatok, hogy szép kis ló volt! Szakértő szemekkel vizsgáltam a csánkjait, simogattam a sörényét, veregettem az oldalát. Egy darabig szépen tűrte, de egyszer gondolt egyet s a hátsó bal patájával nagyot rugott felém! Szerencsére elugrottam, úgy, hogy csak egy kicsit találta el az oldalamat: öt percig egy kukkot se tudtam szólni, másik öt percig meg csak makogtam! Pedig, esküszöm, nem is a fogaira voltam kíváncsi, hanem csak a lábait nézegettem! Egy szerencsém volt! Az, hogy a paripa nem valami súlyos muraközi volt, mert akkor!...

* * *

3.) „Addig nyujtózodj, ameddig a takaród ér.”

Van nekem egy paplanom. Nincs ellene semmi más kifogásom, csak az, hogy rövid: a lábam majdnem térdig kilóg alóla! Ezért télen mindig összehuzom magam, hogy kilógó végtagjaim meg ne fázzanak. De mi ennek a következménye? Az, hogy reggelre a lábam összehuzza a görcs! (Emlékszem, egyik nap félóráig egyengették a lábam, mire újra egyenes lett!) Egyszer meg nem huzódzkodtam össze. Egész éjjel kint lógott

a lábam. Mi történt? Olyan náthát kaptam, hogy két hétig szagolni se bírtam! Már most mit csináljak?

* * *

4.) „Sötétben minden ökor fekete.“

Egy este hazafelé ballagtam. Utcánkban a járda mellett sűrű bokrok vannak. Egyszer csak valami beugrik mellettem a bokrok közé. . . Megálltam s néztem. . . mi az? . . . De nem sokáig nézhettem, mert egyszer csak valaki kupán vág! Persze, felordítottam kegyetlenül! Erre előkerült egy ismerős kiscica. Kérdeztem, mit akar? Azt mondta, hogy hazulról elszabadult egy ökor s azt kergette. Ugy látta, hogy itt ugrott a sűrűbe s utána ütött. De hát miért engem vert fejbe? — kérdeztem. S mit felelt? Azt gondolta, hogy én vagyok az üldözött, — t. i. ökor! — mert, mondván: sötétben minden ökor fekete! Erre már mérges lettem. Mit, hogy engem ökornek néznek? Azt már nem! No, és mi lett a vége? Azóta nem köszönünk egymásnak, s messze elkerüljük egymást!

* * *

Hanem ezek után egy közmondást igaznak tartok, még pedig azt, hogy: „Más kárán tanul az okos, maga kárán tanul. . .“ stb. Nem igaz?

Az én szívem

Pinkóczy Károly, Pécs

Az én szívem egy nagy-nagy virág- [váza.	Az én szívem egy nagy-nagy virág- [váza.
Van benne sok-sok nefelejts-virág.	van benne néhány jó — s sok rossz
Van benne gyűrött szenvedés-virága.	[virág.
meg néhány apró kis öröm-virág.	de legtöbb benne a szeretet virága.
	e pirosszirmú s bőkelvű virág

E bőkelvű kis szeretetvirágom,
sok más szírmot rejt szeretet-ölen.
Az én vázámban éltető erő van:
az élet-nedv — az üde élet-vér!

Jövőmhöz

ifj. Kerekes László, Esztergom

Itt van a perc, az utolsó óra.	Jőjj szép remény szívem rejtekébe
Fáradt lélkem egy újabb életé;	Jövőm, — képedet vágyom látni már.
Kiválasztott pályámon indulok,	Ma eltemetem a múlt emlékit
Megyek, megyek egy szebb jövő felé.	S lelkem tégedet egyre-egyre vár.

Mintha a forró tűzű nyár lángolt volna fel Kisboldogasszony ünnepén, olyan lángolva járta végtelen égi útját a Nap és olyan ragyogó és mély volt az ég felhőtlen kékje. Az ős borongó sejtelméit ragyogó fénycsóvák szívták fel, zuhogva áradtak a földre s aranyos ragyogással ölelték körül a hatalmas, gyönyörű Székesegyházat . . .

A Nap éppen a déli horizontjáról indult, fehér galambok cikáztak a levegőben, amikor őszi rózsákkal díszített nász kocsi gördült könnyedén a Székesegyház főbejárata elé. Katona Miklós dr., tanítóképzőintézeti tanár és bájos menyasszonya szállt ki belőle. Amikor hajlékony, sugár alakjuk feltűnt a Székesegyház fehér, márványoszlopai között, Csomák Elemér székesegyházi karnagy mesteri ujjai alatt megzendültek az orgona hatalmas akkordjai s örömtől repesve, boldog ujjongással szárnyaltak a hatalmas boltívek alatt. A mennyasszony mint hófehér virágszál boldogan mosolygott vőlegénye oldalán s kart a karba fonva haladtak keresztül az örvendezők sorfala között, hogy a főoltárnál egymásnak örök hűséget esküdjenek. A szertartás alatt az orgona gazdag változatokkal pianózott. Az eskető pap a szertartás után néhány komoly, meleg szót intézett az új párhoz, az oltártól elvezetve átadta őket az örömszülőknek . . . testvéreknek . . . barátoknak, akik jókívánságaikkal halmozták el őket. Sok boldog mosoly, testvéri ölelés, meleg baráti kézfogás után a nász kocsi lassan megindult a vendéglátó otthon felé, amelyen keresztül titokzatos jövő felé indultak el . . .

A Magyar Tanítójelöltek Lapja sok szerencsét és tartós boldogságot kíván az ifjú párnak!

Soha emberemlékezet óta...

Bazutó föld apostoli helynökségéből közli P. Valet, a Szeplőtelen Szűz oblátusa:

»Az egész világ egy jajszó. Mindenütt inség, szükség, nyomor. A ma emberének füle a kesergés muzsikájához szokott, szeme a szenvedésen táplálkozik. De micsoda a kulturálmok nélkülözése Bazutó föld nyomorúságához!

Itt, 1933 szeptemberében az éhinség vert tanyát. A kísérőjelekből következtetjük, ha a könyörületes Isten mielőbb nem köt utilaput talpa alá, rövid időn belül egész Bazutó földet temetővé teszi. Temetővé, melyben egy-egy kiadós tor után csak az ég madarai fognak regélni Bazutó föld egykori szépségéről, polgári jólétéről. A hithirdetők emberfeletti teljesítményéről, mit a telep fejlesztéséért és annak pusztulásakor a lakóság megmentése és kínjaik enyhítése érdekében kifejtettek.

1933 őszén a lakóságnak még volt kenyere. Kenyere! De minő kenyere?! A fűmagvakat gyűjtötték össze és dolgozták fel kenyérnek. Később már ez sem volt. Mert a tartós szárazság a fűnek még a gyökerét is kiperzselté, életképtelenné tette.

Az állatok takarmány és legelőhiány miatt százával pusztulnak. Hulladombok förtelmes bűze fertőzi mindenütt a levegőt.

S mit tesz az éhség által józan esztől megfosztott lakóság? Miután növényi táplálékhoz nem jut, figyelmeztetésünk, rendszabályaink dacára az éhség miatt megbetegedett és elpusztult állatok húásával táplálkozik.

Tudom, hogy az irtózatától borzadni fognak e sorok olvasásakor. De borzalmasak ezen táplálkozás következményei is. Soha nem látott-hallott betegségek születnek nyomában. Az utca egy szabad ég alatti kórterem, amelyen a magukat átvonszó emberárnyak gyakran még borzalmasabb kór áldozatai, mint az utca porában fetrengők. A gyógyítás, vagy gyógyulás csupán óhaj ezideig. Mert az alapfeltétel — a táplálék — hiányzik.

Nagy árat fizetünk sovány missziós filléreinkből messze vidékről hozatott gabonáért. Vetőmagnak hozatjuk, hogy folyóvízzel öntözve, verejtékes munka árán kenyérmagot termeljünk. De ha az éhségtől eltorzult gyermekarcok ezreit látjuk, vagy anyák sírása metszi szívünket, juttatunk nekik egy-egy marékka.

Ilyfajta alamizsnálkodás ismétlődik, míg a készlet tart.

De vajjon, mi lesz azután?...

A páterek közül egy-kettő egész nap úton van. Az éhség áldozatait részesíti az utolsó szentségekben.

Az élők száma fogy. A temető lakói gyarapodnak. Jóságos Isten, mi lesz itt, ha szíved meg nem lágyul?

Ábrahám szavait ismétljük: — Uram, ha csak tíz igazat talál sz Bazutó földön, ezen tízért könyörülj az összlakóságon!«

Könyörülj rajtuk azáltal is, hogy szájalomra hangolod a magyar hon szülőit. Tudjuk jól, hogy hazánkban is nagy a szükség, nem egy helyen nyomortanya van. De Istennek hála, még vannak elegenden, kik a jólét serlegét szűrölik. Ezekhez fordulunk. Azon Isten nevében kérünk tőlük, ki nekik a bőséget juttatta. Adjanak a fölöslegből Bazutó föld nyomorgóinak! Fojtsák el asztalukról hullott morzsákkal az éhség góliátját, mert ilyen még emberemlékezet óta nem ostromozta Afrikát.

Isten megfizet érte. Cserébe királyi étet ad majdan menyeyei asztalán.

E célra köldött adományokat készséggel továbbít a Kláver Szent Péter Társulat, Budapest, VIII., Mária-utca 23. I. em.

A síp

Zámbó Gábor, Pápa

Mikor kicsi gyermek voltam,
Fűzfásíp-pal játszadoztam,
Elrontoltam, megcsináltam,
Meguntam és mást kívántam.

Édesanyát sirva kértém:
„Vegyen cifra sipot nekem,
Édesanyám a vásáron
Vett egy sipot drága áron.

És a síp-pal mit csináltam?
Egy darabig fujdogáltam,
De végre is oda értem:
Belsejét is meg kell nézmem.

Nem jól szól ez, úgy gondoltam,
Megcsinálom: szóljon jobban.
Megcsavartam balra — jobbra
S ketté vállott, felsikoltva.

Kismadárként megszeppentem,
Ó, mert olyan keservesen
Sikoltott a szegény pára...
Nem csoda hisz' utoljára!

Úgy sajnáltam... Csak zokogtam...
S anyukára haragudtam,
Mert hát csak ő volt az oka...
Nem is vett több sipot soha.

A szegény gyermek álma

Pinkóczy Károly, Pécs

A gyermek álmodik
ajkán mosollyal.
Selyemágyról, palotáról,
foszlós, puha jó kalácsról,
karácsonyról, hintalóról,
s tovasikló gyors szánkóról.

— s fölébredt a gyermek,
a szeme könnyes lett
a hideg szobában,
durva pokróc-ágyban
a teste is fázott,
a lelke is fázott,
s a szegény kisgyermek
könnyesen didergett.

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Vers — anyánk kezeiről

Vorák József, Szeged

Rabszolga hangyák csápjai tartják az életet magasra.
Hegycsúcsoknál mind magasabbra.
Szépségre szült erős magasra.
Új eszméktől terhes magasra.
Új dalokat zengő magasra.
Örök magasnál magasabbra.
Kezek, kezek, repedt kezek,
Anyák kezei,
Asszonykezek.

Ismerek már illatára minden csöppnyi női kéznek,
hófehérnek, álmatagnak és szagoktól oly nehéznek.
Hódolója lettem én a rózsaszín, kinyílt tenyérnek,
s mégis itt a kéz fölött, ha csókra hajlok könnyre vérzek.

(Kinra marva; lúgra, bajra szült szegény, szegény kezek,
bennem már az arcotok mind vértanuk szent arca lett.)
Mert e kéz, mely konyhaszagtól átitatva oly nehéz lett,
nem fürödt a parfümökben; meggyötört sok drága vérnek
hordozója. Mint az áldott vérrel oltott égi méhek,
úgy takart, hogy meg ne fújjon csűrhe szája, csűrhe szélnek,

(Konyhaszagra, megdagadtra elgyötört szegény kezek,
bennem már a kínatok mind Máriák szent kinja lett)

Mint keresztekkel lesújtott, Krisztus drága teste volna,
(mely reánk maradt bezárva mind kenyérbe s drága borba,)
úgy a kéz fölött lehajlok. (Már sebek véresre lepték)
s szívom fel magamba, mint a Megdicsőült drága testét.

Kezek, kezek hasadt kezek,
Anyák kezei,
Asszonykezek.

A fecskék, meg én

Merényi Hugó, Eger

A fecskék csevegve kerestek piros templomtornyot,
hol elbúcsuzzanak, elsirassák szépen a lombot,
— mit a gonosz dér vörös tarkára csipett,
és megköszönjek az Égnek, hogy a nyáron szép volt a liget.

Felnéztem rájuk, keserűn, könnyes-irigyen,
mert ők mennek, szabadon. Hivják őket szeliden,
a távoli hegyek. És engem nem hiv soha senki,
ők elmennek, és nekem nem lehet elmenni.

Bennem is ég a vágy, rohanni, menni, sietve,
messze; hol már kékek a hegyek, nevetve, lesve,
hogy mi van a szomorú komoly hegyek megett.

A fecskék utolsó kört irtak, derűsen vigan
indultak Dél felé. Eltűntek és én sirtam,
mert én itt maradtam és elmentek a virágok, meg a fecskék!

Őszi bánat

Szabó István, Szeged

Az ős ballag az útnak szürke porában,
Kékes ezüstös dér könnye pereg.
Keringve előtte lebegve utána
Szállonganak a sápadt levelek.

Távol a ködben fáznak már a rétek.
Fölöttük a szellő halkán hegedül.
Vágyaim hervadtak álmom is elárvult
S szívemre az új ős bújja nehezül.

Pécsről: Horváth Vilmos III. éves egy júniusban a M. A. Sz. rendezésében, tartott atlétikai versenyen, hiteles körülmények között, a diszkoszvetésben országos ifjúsági rekordteljesítményt ért el. Rekordot jelentő dobása 46 méter 53 cm. Ezzel Madarász 1928-ban felállított 43 m. 33 cm.-es rekordját adta át a multnak. Júliusban Budapesten rendezett versenyen 59 m. 14 cm.-el új országos ifjúsági gerelyvető rekordot állított fel, közel 5 m.-el javítva meg a régi rekordot. Horváth teljesítményei nemcsak európai, de világviszonylatban is elsőrangúak. Érdekes, hogy 1933 tavaszán még csak 33 ill. 45 m. körüli eredményei voltak Horváthnak diszkoszban, illetőleg gerelyben.

Az én dalom

Mécs Ferenc Baja

Az én dalom az idővel rokon,
Épül Jövőn, Mán és Mult-romokon.

A szövegét nem ismeri senki,
Mégis minden emberszív zengi.

Sír, esd, utál, szeret, parancsot ad,
Kőbe-véselt örök parancsolat.

Szívmélyén rejtett bánat és erő,
Csendes, higgadt, néha eget-verő.

Néha szívtelen, kegyetlen semmi,
Mint az élet-dalok szoktak lenni.

Olykor gonosz, bűnös vagy isteni...
Az életet két árnyban ismeri.

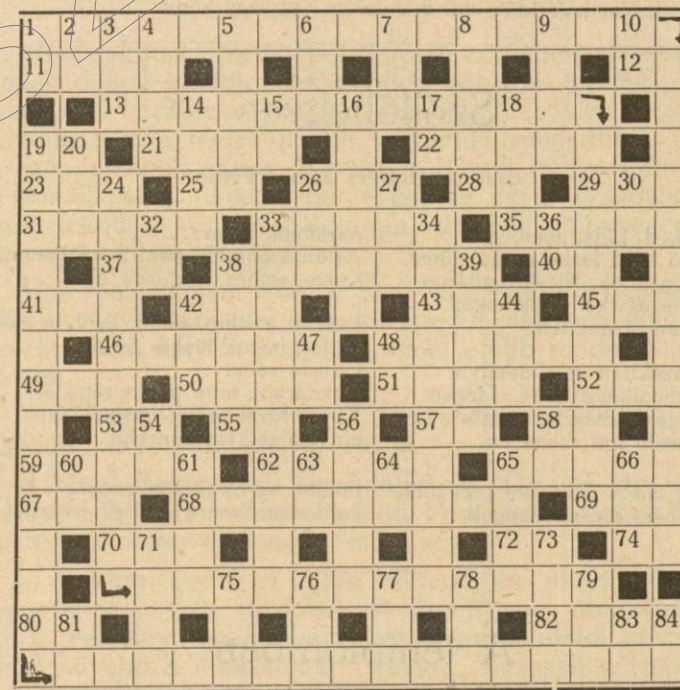
Néha fennhéjázó, víg és merész,
Sártengerbe vagy fellegekbe vész.

Kezdeté születés, utóhangja halál,
Ifjúnak, vénnek hurt penget, talál.

Az én dalom az idővel rokon
Épül Jövőn, Mán és Mult-romokon.

Beküldte: Gosztola József, Jászberény.

Vízszintes: 1. Idézet egy Berzsenyi-ódából; 11. Édes folyadék (névelő); 12. Ilyen lap is van; 13. Idézet a Divina Commediából (Szállóige); 19. Időhatározó; 21. Város Svájcban; 22. Bőrgyáros volt; 23. Német fizikus; 25. Kettős betű; 26. Ujság; 28. Kettőzve: divatos játék — volt; 29. Fogoly; 31. Finn tó; 33. Madár; 35. Versenyző a díjat; 37. Testeknek van; 38. Katonai rang; 40. Mutatószócska; 41. Shakespeare-alak, fonet; 42. Riasztó szó; 43. Talál; 45. Éppen — röviden; 46. Régi magyar családnev; 48. Főváros; 49. Már; 50. Megijed; 51. Alkohol; 52. Csak — németül; 53. Latin prepozíció; 55. Cimzés rövidítése; 57. Kicsinyítő; 58. Kettős betű; 59. Urgában született; 62. Kanadai helység Alberta államban; 65. Vissza: Mohamedán pap;

67. Német író; 68. Gépet hajt; 69. Építőanyag; 70. Olaj — angolul; 72. Fém; 74. Kettőzve atya; 80. Igeköti; 82. Növényi rész;

Függőleges: 1. Nátrium vegyjele; 2. Betű fonetikusan; 3. Hártázzárnyú; 4. A szabó teszi; 5. Életre való; 6. Rang — mássalhangzói; 7. Talpon van; 8. Összehasonlító szó; 9. Vissza: színész; 10. Folyadék; 14. Becézett női név; 15. I. L.; 16. Szabadságvesztés; 17. Rákóczi hű emberének monogramja; 18. Nemes gáz; 19. Idézet egy Berzsenyi-ódából; 20. Felkiáltás; 24. Idézet Heine dalaiból; 26. Nem tol; 27. Francia férfinév; 30. Idegen mérték; 32. Papköltő monogramja; 33. Helység a Tisza mellett; 34. Eredet; 36. Azonosan ejtjük ki e két betűt; 38. Pincér teszi; 39. Részlet — más nyelven; 42. Hegedűn van; 44. Egyforma betűk; 47. Fém; 48. Igeköti; 54. Német helyhatározó; 56. Férfinév; 58. Egymást követő betűk; 60. Rag; 61. Sziget — más nyelven; 63. Nr; 64. Kicsinyítő; 65. Vissza; dalolják; 66. Méhkasban van; 71. Egyiptomi szent madár; 73. Utoljára téve az első betű: női név; 75. Görög betű; 76. Indiai portugál gyarmat; 77. Vissza: ára van; 78. Késnek van; 79. Vészjel; 81. Azonos betűk; 83. Kettős betű; 84. Azonos betűk;

Megfejtési határidő: okt. 6. Jutalom: egy-egy könyv.

Szőlőhegyen

Gimesi (Hoffer) József Pécs

Alkonyi köd, lilás, gomolygó.
A remegő Föld lázas szájjal liheg.
A dombon állok. Kicsiny gitáron
esti dalára egy két szőlőbogár
már halkán rázendített.

A présházakban itt a dombon
lágy harmonikaszó leng. Idegen
érzés furcsa remegése játszik
titkokat sejtő ifjú szivemen.

Úgy leng elő a dal, mint régi illat,
Osti szobák, préselt virágok.

parfömök illata...
Aztán kibomlik, mint a vágyaimnak
zengő, színes, vérlezítő dala.

Leszáll a sikra, ömlik lomhán előre...
Tarlott búzák tüskés tarlója
véresre sebzi...
Bukdácsol, mire a hús rétre ér...
Köyér füvek zöld bársonyában
elnyújtózik, lompán elül...

Fölötte az Éj tücsökvonóval
gordonkahuron gyászdalt hegedül.

A templomban

Szántó Sebestyén, Pápa

Orgonaszó, hálaének
Hangzik lágyan körülöttem:
Vágytól űzve elfáradtam,
Megnyugodni idejöttem.

Előttem szép diszes oltár
S Jézus szelid arca néz rám.
Imára int, jóra buzdít
A sok kép a templom falán.

Ó, mi jó itt e szent helyen!
Gond, fájdalom messze van künt.
Itt szeretet, egyenlőség
És enyhe megnyugvás bennünk.

Ajkam remeg, suttogni kezd.
Sötét fejem fölemelem:
—Köszönöm e boldogságot
Köszönöm édes Istenem.

Mindenkinek: Szeretettel várunk ez évben is mindenkit. Egyetlen dolgot kérünk csak mindenkitől, aki lapunk munkatársává lett: becsületes munkát. Az ujaktól sokkal kevesebbet kívánunk, mint a régiektől. Ezt mindenki megértheti. Célunk, hogy mindenkinek, akiben tehetséget látunk helyet adhassunk. A régiektől pedig, akikkel már évek óta együtt dolgoztunk határozott fejlődést várunk. Szigoruan, de lelkiismeretesen akarunk mindenkit megbírálani.

Más: Jelvényeket csak a pénz előzetes beküldése után küldünk, vagy utánvétellel. Azokat pedig akiknek valamilyen hátralékuk van kérjük, hogy azt minél előbb rendezni szíveskedjenek.

A lap ára egész évre 2 P. Egyes szám 20 fill. Egy címre 50 példány á 18 fill. Jelvény 40 fill.

N. Cs. I. Testvér az elgondolás jó. De ez így annyira gyerekes, hogy nem merlek biztatni. Pedig volna benne valami. Rengeteget kellene olvasnod. Ne csüggedj.

L. J. Baja. Teneked volna stílusod és akármilyen kezdetleges is ez a vers, de folyik. A hiba itt van: nem vagy tisztában a verselés technikájával és a gondolataid zavarosak. Próbáld követni a tanácsomat: verselj, de csak a legegyszerűbb, ha mindjárt gyerekes témákról is, röviden és népdalszerű rímekkel. Bizony a tökéletes forma ritkaság és nagy az út odáig,

M. F. Baja. Testvér ritka erő és egység van benned. Az első versed nekem nagyon tetszik. A második kevésbé sikerült, a harmadik azonban megint vers. Neked egy tanácsot: Inkább a legegyszerűbben, de egyénien. Ez nem azt jelenti, hogy egyénieskedjünk, csak azt, hogy ne utánozzunk senkit sem.

S. A. Esztergom. Testvér mindenben egyet értek veled, de ez nem tudom mi. Mi ismerünk Téged, de nem így. Hát jó.

Elfogadható amit küldtél, de tőled azután már sokkal többet várunk. Mi, akik ismerünk.

N. L. Nagykőrös. Ha egész évre fizettek elő úgy ti is és mi is nyerünk csak, de mint számonkénti vásárlókat is testvéri szeretettel köszöntünk.

K. D. Kedves Testvér baj van. Ugyanis nem az a baj, hogy elődöd nem fizette ki pontosan a lapokat, hanem, az, hogy ti visszamenőleg négy öt évre mindég elmaradtatok és így ma már több száz pengőre rug fel az az összeg amivel tartoztok. A régiektől azonban eltekintve szívesen köszöntünk benneteket és csak azt kérjük, hogy a megrendelők akár számonkénti vásárlók, akár pedig előfizetők, a kért lapok árát előre küldjék be. Elvégre az összeg nem olyan nagy, így semmi kára nem lehet senkinek sem a rendelésekből.

N. L. Nagykőrös. A verseket köszönjük. Úgyesek. F. I.-é is, (de mi igazán nem vagyunk emberevők és a bizalmatlanság fáj. Ugy gondoljuk, hogy nem érdemeltük ki.) A versekből nem közölhetünk azonban, mert az egyiket: *En nem vagyok olyan mind a többi*, egy testvérünk tavaly szóról-szóra ugyan így beküldte. Hogy lehet ez? Felvilágosítást kérünk!

Ami a terveidet illeti, azt sajnós nem bírjuk olyan egyszerűen elintézni, habár mi is látjuk, hogy mennyire igazad van. És pedig? 1. Az anyagot ti külditek be és az meglehetősen rendetlenül fut be, habár mi jobban szeretnők, ha nem mindég a hó első felén, hanem lehető még az előző hó folyamán összegyűlne az anyag, úgy, hogy a hó elején össze lehessen állítani a lapot. 2. a kóták *anyaghiány* miatt még eddig minden évben lemaradtak.

G. H. J. Téged pedig mint a lap egyik leghűségesebb és legtehetségesebb tagját megkülönböztetett szeretettel köszöntünk. És: Tőled is határozott erős munkát és haladást kérünk. (Ha az első megvan, a második magától megjön.) Keresd a tehetségeket és egész biztos találasz.

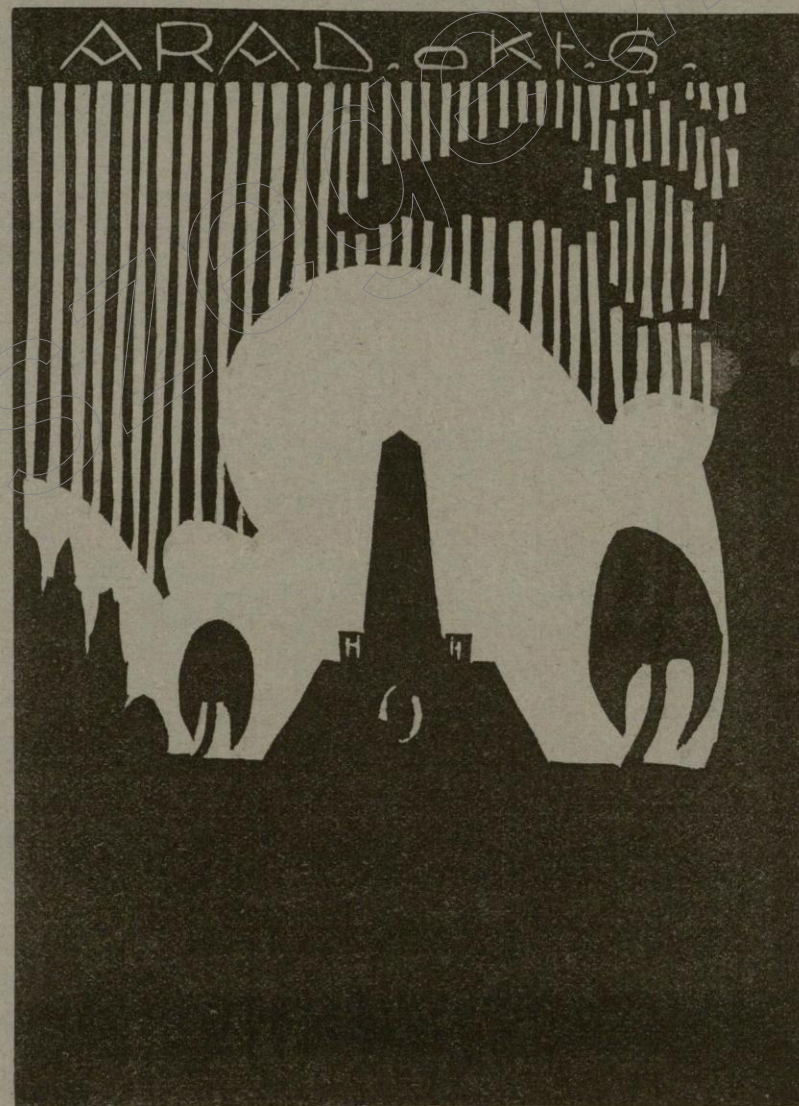
Lapzártá : okt. 6.

IX. évfolyam.

2. szám

1934. október hó

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Koszer Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Sárközy Margit IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Nagyvári Lajos V. éves
Nyíregyháza	Nagy Márta V. éves
Nyíregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szűcs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Györök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

2. szám.

1934 október hó.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	FŐSZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— F.	VORÁK JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.	TÁRSZERKESZTŐK:	TANÍTÓKÉPZŐ INT.
	RIGÓ ALAJOS és WENNER JÓZSEF	UJSZEGED.

Sajnálom,

hogy nem dolgoztok, vagy legalább is nem úgy, mint tellene tőletek. Senki se vegye magára, ha nem inge. A bejött munkákból megállapíthatjuk, hogy van sok olyan közöttünk, aki tud. És a legtöbb tud és nem úgy dolgozik ahogy tudhatna, hanem úgy, ahogy épen hangulata van.

Igaz az íráshoz hangulat kell, de meg más is. Egy kis jóizlés, az írás mindig lelki finomságra kell, hogy valljon. Az íróember mélyebben kell, hogy gondolkodjék, és egy kicsit finomult is legyen az ízlése.

Irni testvérek... azt mindenki tud, de... hogy valakiben mennyi lelki finomság és önkritika van, arról mindenki maga, a maga jóérzésével gondoskodhatik.

A beküldött munkák nagy része nem egyéni, nem ízléses és legkevésbé meggondolt.

Nem azt mondom, hogy ne irjatok. Dehogy. Nincs közöttünk olyan, aki a maga egyéni kiválóságát valamilyen módon ne tudná megmutatni.

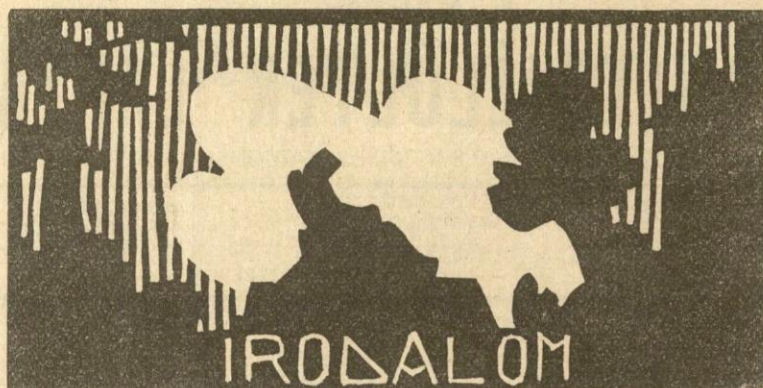
De kérjük, hogy mindenki a legjobbat adja. Tuldságos sok a nagyképű, álhumoros, szerelmi nyavalygásokban szenvedő magyarnótautánszat. Sok a hétköznapi délutáni korzóról ideszakadt, kellemetlen szagu elbeszélés.... és kevés az értékes, jó és szép munka.

Mi azért vagyunk, hogy mindenkinek helyet adjunk, de nem riaszthatjuk el magunktól az igazi értékeket azért, hogy egy csomó kétesértékű munkának helyet adjunk.

Akik pedig jóizlésünket, hivatottságunkat, szíves munkánkat akarják elposványosítani, azokat nagyon szépen kérjük, hogy a többiek érdekében:...

Tegyék le a tollat!

— főszerkesztő —

Galagóczy–Nagyasszony

Ozsvát Katalin Budapest, Salvator intézet.

Galagóczy — Nagyasszony ott állt a palotája erkélyén. Gondolkodva nézte a barna, ólmos esőt, amely lassan szeméttelt a rézlemezes kupoláról, le az erkélytartó szürke köfigurákra.

Aztán egyszer csak megszólalt. A hangja szokatlanul mély volt és bent rezgett a 45 évig címeres diadémot hordozó nagyurak gögje.

— Tehát ezért jöttél. És nem gondoltál-e Ákos fia arra, hogy áldás helyett átokkal bocsállak útnak?

— Gondolataimban olvastál Nagyasszony — anyám. Valóban nem gondoltam.

— Úgy. Hát búcsúkönnyet vártál tőlem, te, aki megtagadtad az őseid szabad, nemes vérért? Hát ennyire nem ismeresz te engem Bulcsú, hogy ezt feltételezted rólam?

A Nagyasszony sugár, törelessen alakja megvetően dobant a fia elé. Végignézte az izmos, óriás alakját, a bronzszínű, sötét arcát.

— Úgy. — mondta mégegyszer. — Beszélj hát, hadd hallom megint, hogy mire vetemedtél.

— Én nem érzem magam vétkesnek anyám.

— Ne mentegelőzz! Arra felelj, amit kérdeztem. Hogy találkoztál össze a koldus csuhásokkal?

— A fráterek Géza fejedelem engedélyéből Krisztus tanát hirdetik a nádas mellett. Én a sólymommal éppen arra jártam, Enikő húgommal.

— Tovább!

— Serkentett a kíváncsiság. Odalovagoltam és a nádas mögött hallgattam őket.

— Titokban ugye? Te, Theozódia délceg unokája, aki leskelődött a helyett, hogy megmártottad volna a kardodat az álnok kutyákban!

Villámlott már a Nagyasszony szeme. Cikázott benne ezer apró tűzszilánk,

— Tovább beszélj!

— Nincs tovább anyám.

— Beszélj!!!

— Este titokban kilovagoltam hozzájuk. És azok tanítottak engem Krisztus — Isten tanára.

— A te Istened Hadúr! El ne felejtsd ezt Ákos fia, Bulcsú!

— Az én uram, Krisztus.

Bulcsú hangja szelíd volt és nyugodt, mint még soha. De a szemében ismeretlen, lázas, kúsza fény kavargott.

— Nem félsz-e Hadúr tüzes mennykőjétől te meghasonlott korcs? Te fajtát, vért megtagadó szittya-magyar!

— Van ki védelmezzen.

Galagóczy-Nagyasszony szája kicsire, vékonyra zsugorodott össze. S arcának hűvös márványfehérsége kissé megsárgult.

— Megháborodtál. De azért beszélj tovább. Hallgatlak.

— Megtetszett nekem az a tan. Órákon át hallgattam az éjszakában. A nádasnál pedig csönd volt és sötétség. És én annyi szépet, gyönyörűt találtam abban a tanban, hogy megittasultam tőle. Mert ez a vallás olyan fönséges, mint az ég, olyan édes, mint a méz és olyan félelmesen nagyszerű, mint a mennydörgés.

— Ne csöpögtess mérgezett cukrot a szavadba!

Bulcsú a kardján babrált. S kemény arcán, melyet a túráni fajból kivedlett barbár, magyar gőg tett elérhetlenné, lányos fájdalom hullámozott keresztül.

— A többi már tudod Nagyasszony-anyám. Leoldom saruimat, itt hagyom kardomat és elmegyek koldus barátoknak.

— Bulcsú! Fiam! Te mint kéregető, megkókadts csuhás? Mint holtszínű, meggörnyedt árnyék? A gyermekem vagy, hát nem engedlek!

— Hiába minden már. Hív a keresztény Isten.

— Ne higgy a kétszínű kutyáknak, Bulcsú! Maradj itt és urald békésen az apád földjeit. Ne engedd, hogy a Galagóczy név veled kihaljjon! Oh, ne engedd, hogy ne legyen nekem többé fiam!..

— Áldj meg utoljára anyám.

A Nagyasszony arca megkeményedett.

— Nem ismerem ezt a szót. A csuhásoktól hallottam először. És azoknál láttam a jelt is.

- Tehát mégis tudod.
 — De nem a te számodra, Bulcsú!
 — Békesség. Akkor megyek már.
 — Bulcsú!! — A Nagyasszonynak mennydörgött a hangja.

A végén pedig elcsuklott, mint mikor a sivatagi királytigris visszahívja az elveszettnek hitt kölykét.

- Áldj meg Nagyasszony!
 — Marasztalódj meg én egyetlen fiam!

Bulcsú feje a boltozatos mellére ütődött. S gyermeke-sen hosszú pilláit sötét félholdalakban ráívelte az arcának fiatal, bronzszínű selymére.

— Nem lehet — mondta csöndesen — Minden marhám az Enikő hugomé. Új holdtöltekor úgyis asszonyává teszi őt a legvitézebb harcos. A fejedelem udvarában őt csak Győzedelmes Vajknak hívják. Az a neve, mint volt Géza urunk fiának. De hisz te tudod mindezeket anyám. És azt is tudod, hogy nekem nincs többé marhára szükségem. Az én kincsem a kereszt.

Galagóczy-Nagyasszony fekete hajában még az aranyos diadém is színétvesztetten csillogott.

És Bulcsú letérdelt eléje. A kardját a lába elé, a fejét a kezére ejtette szóltanul.

Galagóczy-Nagyasszony nem sírt, nem zuhant végig a földön könnyű sulyával. Gögösen, keményen kapta fel a homlokát és amint ott állt büszkén kiegyenesedve, a nyaka úgy hajlott hátra, mint a megfeszített íj.

— Akkor hát kihalt a férfiág a mi családfánkban.

Csak ennyit mondott. A hangja már ismét mély volt és hűvös s a remegés kifelejtődött belőle.

Még mikor Bulcsú lehajtott fejjel megindult a lépcsőkön lefelé, akkor is nyugodtan, közömbösen állt a helyén. De mikor az, a nehéz, cifrafaragású kaput is bedörrentette maga után és még vissza sem nézett, Galagóczy-Nagyasszony sikoltott egy metszőt, éleset.

Válasz nem jött rá. Az a viaszbábbá merevült fejedelmi alak ott az erkélyen, legalább is azt hitte.

De azt már nem látta és nem is láthatta, hogy kívül a kapun valaki mély lélegzettel nekidül a kilincsnek és sír, sír bűgő, szagatos férfisirással, sír keservesen. És egy kéz lassan, tétovázva felemelkedik és valamit odarajzol búcsúcsók-nak az ajtófélfára.

A Krisztus — Isten jelét. A keresztet...

Az eső csendesesen, sűrű cseppekben esett. Ráhullott Bulcsú sötét, dúsfürtű fejeére is, aki nyílt, egyenes homlokkal indult meg az érte jövő Új-Isten nyomába...

Ha elfáradtál a tanulásban, felüldíti lelked a Tanítójelöltek Lapja.

Beszélgetés az Úrral

Mécs Ferenc, Baja

Fehér szívvel, kopott gunyában
 Ma a templomban jártam...
 S valamit nagyon megutáltam.

Fáradt sóhaj lebegett a számon:
 „Uram, meddig kell mennem
 Úttalan, bús kálváriákon?!”

Múlt árnyam volt, mely hűen kísért
 Egész az Úr elebe...
 Sehogyse értettem meg, miért?

Megfogta elernyed, lázas kezem,
 Magához vona szívem
 S csak ennyit mondott: itélkezem!

Az Úrra néztem s választ kértem,
 Bánatos volt az arca,
 Talán féltőn aggódott értem.

A csillagot égről letagadni
 Könnyebb, gyermekibb dolog,
 Mint kösziklának megmaradni.

Ha fáj a kín, ott leszek veled
 S egy-egy égő könnyedért
 Százszorta én is megszenvedek!”

Tavaszi volt

Gimesi (Hoffer) József, Pécs

Zöld, bársonyos kalapot
 csapott fejébe a domb.
 Kalapja mellé dísznek
 mandulafákat tűzött.
 Tavasz volt.
 Mire a férfinyár jött,
 kalapja elől előbuggyant
 kócos, lengő, lusta, szőke,
 búzakalászos hajzuhataga.
 Kacérkodott.
 Hajába lángoló piros
 pipacsfejeket szőtt be...

... azután?... elmúlt minden,
 feje beért az ősze.
 Tavaszi, nyári álmai
 mind valósággá értek:
 Levette zöld kalapját,
 barnával felcserélte...
 Ősz volt.
 A gazda behördta az áldást
 pincébe, padlásra, csűrbe...
 Az Isten órá álmot bocsátott
 s mert Ő akarta, tűrte.
 Aztán előlről kezdődött minden.

Legyünk vidámak

Zámbó Gábor, Pápa

Miért a bánat? Mi bántja lelkünk? Legyünk vidámak! acélerősek!
 Miért sirunk; hisz nem érdemes. Magyarnak lenni nem bús csüggedés.
 Harang a pusztán hiába zokog. Ha feltör lelkünk titánerővel,
 Ki hallja? Senki. Semmibe vesz. Megérzik azt majd s érik a vetés.

De míg csak sirunk, segínyt kiáltunk,
 Pusztul vetésünk, Soh'sem aratunk...
 Legyünk vidámak, acélerősek:
 Szabad lesz hazánk; városunk, falunk.

Repülő kaland

Vorák József, Szeged.

Mátyásföldön repülőgépbe szállunk
és a jeges, karcsu égig mi bizony már meg sem állunk!
hanem szállunk, messze szállunk, fellegekről fellegekre.
Messze van a kert. A fák is zöld fejükkel messze, messze.

Mi a földtől elgörögve, szárnyra kaptunk,
és a gondtól, és magunktól, Más-magunktól elszakadtunk.
(Mit cipeltünk lenn a földön.) Szállunk egyre, egyre feljebb,
Más kísérőnk nincsen itt, csak szél. A szél... Ritkás a felleg.

Már a keskeny szallag is, (zöld rétek háta,) elmaradt alattunk és mi ujjongón, büszkén kiszállva
önmagunkból és a földből, szívjuk testvérként hegyeknek
felcsapott lehelletét. Ránk kék dárdát már nem szegezhet

tornyok szökkent csucsá. Földről ég lopott el!
Már az ég fog itt ölében. Szív magába egyre csak fel.
Elveszett a Föld alattunk és gépünk farkát lecsapva,
furja fényes, nagy fejét belé a lángfolyóba... Napba.

Nézd! a Nap fölgyújtja testét! Ránk okádja
tűzbelét; kitátva tátog. Tűzbarlang, lángtó a szája.
Hol maradt dajkánk a Föld? Nem kísért már rajtunk a vére.
Hullunk ujjongón mi már a Nap piros, kinyílt szívére!

Napbahullók éneke:

Ó boldog az, ki elszakadt a Földtől,
és Más-magából, más testből kivált;
fák, tornyok, hegycsúcsok fölött a földről
új hanggal, új énekkel fölkiált!

a Fényre, Ó! boldog kit eldobott már
a Föld... És méztelen, meggyúlva, égve,
hull, hull... A Nap kinyílt szívére hull majd
és ott porlik szikrázva szerte vére.

P á l y á z a t.

Kérünk prózát!

Feltételek: izlés, egészszerkezetű, komoly téma legyen.

Határidő: **november 10.**

A legjobbak közt 4; illetve, ha a munkák között még
több értékes akadna, 6 jutalomkönyvet vontunk ki.

Utazás ... Óh!...

Gosztola József, Jászberény.

Nem tudom, van-e a világon pechesebb ember kettőnk-nél? Ha valaki még nem látott peches embert, akkor nézzen meg engem, meg kébelbarátomat, Musitzot. Mert velünk egy nap alatt annyi bosszantó dolog történt, amennyi másnak elegendő lenne egész esztendőre! De kezdem az elején.

Mikor a „behívót” megkaptuk, összeültünk barátommal, hogy megállapítsuk elutazásunk időpontját. A tanácskozás eredménye: elhatároztuk, hogy az este fél tízkor induló vonattal megyünk el innen Siófokra. Kelenföldön leszünk éjjelkor. Itt átszállunk arra a vonatra, amely éjjel után 5 perccel indul a Keletre. Megvárjuk nyugodtan a reggelt s megyünk tovább.

Szívszagató búcsúzkodások után, (vacsoránknak felét otthon hagyva) már 9 órakor az állomáson voltunk; le ne késünk a vonatot! Itt kezdődött az egész dolog... Fél tíz... A vonatnak se híre, se hamva!... Háromnegyed tíz... Semmi!... Tíz!... Megint semmi!... Végre negyed tizenegykor berobog a gőzös... Benn a kocsiban egymást szidjuk: „Te mondtad, hogy siessünk!” — kezdem. Één? Hiszen te mondtad, hogy menjünk!” — volt a válasz. „Mit? Még tagadod?” Erre elhallgattunk... A vonat elindul. Nemsokára csendesén megszólal Musitz: „Látod, még ehettünk volna abból a csirkéből négy-öt darabot!”... Söhajtva bólintottam... „Igazad van!”... „De inkább olvassunk!” Előre fentem a fogam, hogy milyen jól olvasok. (Otthon ugyanis kikészítettem egy „jó” könyvet: „Véres kéz bosszuja...” Keresem a zsebeimben... nincs!... otthon maradt!... Ej, a nadrágzsebenben van valami könyv!... De jó lesz!... Lássuk csak!... Majd el ájultam! A címe: — „Ludas Matyi”!... Barátomnak se volt semmije, Elhatároztuk, hogy majd Székesfehérváron veszünk valami olvasnivalót. De addig mit csináljunk? Összenéztünk s szó nélkül megértettük egymást. Aludjunk!... Végigheveredtünk egy padon, fejünket összetettük s aludtunk. De nem sokáig!... Egyszer hatalmas ütésre ébredtünk. Mi az?... Semmi, csak egy kosár pottyant fejünkre! (Lett is olyan daganat a kupánkon, mint egy dió...) Erre felkeltünk s kinéztünk, hol vagyunk? Messze van-e még Fehérvár?... A vonat megáll... „Kápolnásnyéki!” — kiabál a kalauz... Na, fuccs a könyvnek!... Valami eszembe jut: „Te, a kelenföldi vonatot lekéstük!” — „Lekéstük!” — visszhangzott Musitz. (Titokban reméltük, hátha az a vonat is késik?)

... Éjjel félegykor döcögtünk be Kelenföldre. (Mondanom se kell, hogy a másik vonat nem méltóztatott késni!) Na, most

itt vagyunk. Villamos? Alig van!... De hallga!... Még csilingel egy. Rajta! Talán még elérjük. Futóra!... A kijáratnál megállit egy kéksapkás ur: „Mi van a kosárba?” — mondá. „Ruha, meg egyéb!” — mondám. „Szabad?” — viszonzá. Erre nem szóltam, csak dühöngtem. Öt percig bontogattam a csomagot, másik öt percig meg kötöztettem. „Siess már!” — mormogott barátom. „Megyek, megyek!” — s rohantunk a villamosmegálló felé. Ott állt még az utolsó villamos! Alig voltunk tíz lépésre tőle, — elindult! Pont az orrunk előtt!... Letettem csomagomat s — egy retteneteset sóhajtottam. „Gyere, menjünk a váróterembe!” — invitált barátom. Bementünk. Alig ültünk azonban pár percig, jött egy harcsabajszu bakter s hivatalos hangon darálta: „A váróteremben éjszaka az Üzleti Szabályzat 116. paragrafus 96. pontjának 13. bekezdése szerint csak állomásfőnöki engedéllyel lehet tartózkodni!” Tudtuk, hogy ez magyarul annyi, mint: ki innen! De beszéljünk csak a főnökkel. Az irodában azt mondták, hogy most ment haza. Tessék! Kénytelenek voltunk kihurcolkodni a szép kelenföldi éjszakába... Jött egy rendőr. Azt mondta, menjünk be a peronra, ott egy padon nyugodtan aludhatunk. Megfogadtuk a tanácsot, végigheveredtünk egy-egy padon. (Igaz, kicsit kemény volt, de hát ki tehet róla?) Talán egy fél órát aludhatunk, mikor rettenetes zörgésre ébredtünk. Egy nagyon hosszú tehervonat robogott be Kelenföldre; az csörömpölt. Ez semmi! Hanem a kocsik tele voltak valódi fajszerűségekkel. Ezek pedig rémesen rőfögtek! Félóra múlva ismét jött egy tehervonat. Ez meg borjakkal volt tele! Tessék elképzelni: mikor egy rakomány sertés, meg borju koncertezik! Hát lehet aludni?... Alig vártuk, hogy reggel legyen!... Fél ötkor kiálltunk a villamosmegállóhoz s vártunk. Jött a villamos! De úgy tele volt, hogy alig fértünk fel. Nem baj! Csak el innen!... Mentünk már vagy fél órát és még most se láttuk azt a Keletit! Egyszer csak halljuk, amint kiabálja a kalauz: „Nyugati pályaudvar!” Híjjnye! Hova jöttünk? Persze, nem néztük a villamos számát! Hamar vissza! A Kossuth Lajos utcában leszálltunk. Most már vigyázzunk! Jött egy 44-es. Ez kell a magyarnak! (Igaz, hogy fél órát vártunk rá.) Hamar föl! Hála Istennek, most már célhoz érünk!... Egyszer csak a Dunát látjuk! Hogy lehet ez? Hisz egyszer átjöttünk rajta!... Nem sokára feltűnt előttünk a jól ismert — Déli pályaudvar! Azt ak... Pont az ellenkező irányba haladó 44-esre szálltunk! Most már a valódi 44-esre vártunk, amely valóban elvisz a Keletiig. Jött — fél óra múlva! Ez is zsufolva! Barátomnak már csak a lécsőn volt hely, de én feltolaktam! A kalauz le is akart rugni bennünket. De nem engedtünk!... Végre keserves utazások után elértük vágyaink netovábbját: a Keleti pályaudvart! Futás jegyet váltani! 5 perc múlva indul a vonatunk!... A jegy is meg van! Most hol a vonatunk? A kapus éppen most szavalja: „Személyvonat Gödöllő, Hatvan,

Somoskőújfalu felé a hetedik vágányon azonnal indul!” Jaj nekünk! Az összes sín pár tele vonatokkal! Egymásután ugrottunk át a kocsikon... Na végre itt! Már mozog a vonat! Föl a csomaggal!... S benn az ülésen alétan összezsúgódtunk...

Hát így történt! Az már nem számít, hogy a vonatban elaludtunk s egy bakter ébresztett fel Somoskőújfalu, hogy végállomás, holott nekünk — Hatvanban kellett volna le szállni! Mondom, ez nem számít! De most jön a legszomorúbb! — Eltört a kosáramban egy két literes üveg — tele mézzel! S a ruháim — tele mézzel!... De nem a ruhát sajnáltam! Musitz sem! Hanem a mézet!

Hősi nagyjainkhoz.

Ifj. Kerekes László, Esztergom.

Fénylő „Égcsillagok”!

Örök hősi nagyok!

Árvaink siralmát, óh halljátok-e fönn?

Ti, — kik ragyogjátok a dicső, szép eget,

Látjátok-e a koldusnak öltözött magyar föld gyermekit?

Ifju lelkek reményinek letört virágait?

S hazánk drága egén, a borús felleget?...

Láttok-e ott föntől:

Vérző sebtől sajgó drága magyar szívet?

Munkától gyűrődött, szálnalmas kezét?

Gyémántot termő, gondterhes homlokot?

Könnyektől csillogó, bánatos szemet?

Örök hősi nagyok!

Fénylő „Égcsillagok”!

Hát, ha láttok fájdalmat, bánatot;

Kérve-kérünk — Oh segítsetek!

Mi az?

Nagy Anna, Baja

Mi az mit itt hagyál

Tovaszálló Élet?

Halvány, elmosódó

Foszlottszerű képet.

Fehérlik szénhajunk...

Te csak kacagsz Élet.

Mi neked egy ember?

S hogy az semmivé lett!

Csak hajtod kergeted

Az éveket, Élet.

Nem hagysz csak egy halvány...

Foszlottszerű képet.

Az aszpirin

Nemesvári Ernő, Nagykőrös.

A vén Kaszás Márton arról volt nevezetes, hogy az elmúlt télen hetvenedszer volt deres fölött a tető, de még orvos küszöbét sohasem lépte át. A rossz nyelvek azt tartották róla, hogy azért kerüli a kórság, mert híres doktor a veje. Hogy mi volt igaz a szóbeszédből és mi nem, azt eldönteni nehéz, annyi azonban bizonyos, hogy Kaszás Márton jó egészségnek örvendett. Nem volt vele sok baja vejének, de más orvosnak sem, tőle éhenhalhatott volna valamennyi.

Kaszás annyira életerős volt, hogy minden munkát maga végzett a gazdaságában. Egy délután nagyon leverten jött haza a mezőről. Nem is vacsorázott, hanem leült a lépcsőre, fejét tenyerébe hajtotta, aztán pipára gyújtott. Ez volt az ő legjobb orvossága, meg a „szőlőlé”. Ez a kettő minden nyavalyájából kigyógyította. Most is bevett egy adagot s várta a hatást.

Amint így a tornác lépcsőjén gyógyítja magát, nyílik a kapu s belép rajta Emma, Márton leánya, a doktor felesége.

— Mi baja van édesapám? — kérdezte a lány kétségbeesve, mikor az apjához rohant s meglátta szenvedő arcát.

— Semmi, — nyugtatta meg Kaszás a leányát, — csak kicsit megfájdult a fejem a napon, hamar elmúlik.

— De ha beteg édesapám, miért ül itt a lépcsőn, miért nem megy be lefeküdni a szobába?

Az öreg előbb gondolkozott, aztán megadta a kívánt feleletet:

— Nem enged anyád, kiverné a pipát a számból, ha bevinném.

— Hát akkor jöjjön be a nélkül. Kérlete tovább Emma.

— Azt már nem lehet. — sietett lánya szavába vágni — nekem ez az orvosságom.

Emma nem kísérletezett tovább, tudta, hogy apja hajhattalan az ilyen dolgokban. Bement anyjához, hogy vele egyezék ki a pipa dolgában.

Nemsokára megérkezett a doktor is. Amint meglátta apóását, rögtön kérte, engedje magát megvizsgálni, hátha valami komolyabb bajnak vehetnének ezáltal elejét, de Márton hallani sem akart róla.

— Nézd fiam — mondta, amikor már megunt a sok nógatást — apám kilencvenöt évet élt, azt hiszem emlékszel rá, milyen egészséges volt, de hát megöregedett. Soha orvosnál nem volt, nem is volt rá szüksége. Nem akarom azt mondani, hogy semmit sem tudtok, de akinek meg kell halni, abba nem tudtok lelket lehelni. Nincs nekem semmi bajom, hagy-

jatok engem nyugodtan, holnapra rendben leszek s kimegyek tovább kaszálni a rétre. — Ezzel már el is intézte az ügyet, nagyot szippantott a meggyfaszárból.

— Lánya azonban nem adta fel ilyen könnyen a várat. Aszpirint kért férjétől, hogy legalább fejfájását csillapítsa apjának.

— Csak ezt vegye be édesapám, meglátja mindjárt elmúlik a fejfájása.

Az öreg eltolta magától az orvosságot s Emmi jobbnak látta abbahagyni a dolgot, míg nagyon meg nem haragítja. Könyörgés helyett kiment a konyhába s apja vacsorájába, mely egy nagy csésze tej volt, aszpirint tett.

Kaszás nemsokára kérte a vacsoráját. Az aszpirin régi volt s még nem oldódott fel a tejben.

— Mi van ezzel a tejjel? — kérdezte az öreg — különös íze van.

— A lánya megkóstolta, hogy megnyugtassa:

— Nincs ebben semmi!

Mikor az öreg az utolsó kortyot kiitta, csaknem kővé meredt az ijedtségtől. A csésze fenekén valami fehérlet talált.

— Mi ez?? — kérdezte magánkívül. Veje szemlesütve állapította meg, hogy aszpirin.

— Ki tette ezt, ki tette ezt? — üvöltötte — gyilkosok, ki tette ezt? — Emma hozzá szaladt s térdreborult a haragvó ember előtt, könnyezve kért bocsánatot. Kaszás dühében félrelökte lányát:

— Gyilkos, — hörögte — bestia, megmérgeztél.

— Apám, — könyörgött a leány — csak aszpirin volt.

— Nem vagyok apád, te bestia, segítség, gyilkosok, segítség! — ordított ahogy száján kifért.

Kaszás Márton másnap nem kaszált szénát. Emeletes dunna alatt nyögött.

— Megöltetek, gyalázatosak megöltetek.

Családja ott állt az ágya körül s kérlette, hogy hallgasson, ne beszéljen bolondokat, mert meghallja valaki s bajt csinál.

— Még én hallgassak, még én ne lármázzak, mikor megmérgeztetek? s egy nagyot köhögött, majd egész köhögési roham fogta el.

— Meghalok, — hörögte, aztán elnémult. Veje, síró feleségének és anyósának azt mondta, hogy az öregnek tüdőgyulladása van. Az asszonyok sirtak, hiszen akkor meghal, egy ilyen öreg nem heveri ki az ily nagy bajt.

— Ó, dehogyis nem, semmi az egész, — vigasztalta őket az orvos, bár ő is tudta, hogy nincs sok remény apósa felgyógyulásához. Emma az ágy végében sírt, közelebb nem mert menni, félt apja haragjától.

Márton gazda pedig belenyugodott a változhatatlanba:

— Jöhetsz vén kaszás, — mondta amikor már félrebeszélt, — elkészültem. Ne félj az öreg Marci nem vár sokáig magára. Gyere, gyere pajtás, vigyél jobb hazába, meguntam már az életet. Nincs itt semmi keresnivalóm.

Az asszonyok még keservesebb sirásba kezdtek. A hivott halál meg is érkezett. Nem mindjárt, csak éjszakára. Márton bácsi magához sem tért addig.

— Indulhatunk! — adta ki a parancsot. Kaszás és a kaszás megindultak. Az öreg frissen lépkedett a halál oldalán, nevetgéltek is.

— Te még élhettél volna. — mondotta a halál, mikor már megunta a hallgatást. — Nagyon egészséges voltál mindig, nem is vittelek volna még el, vagy húsz esztendeig. Azt akartam, hogy többet élj mint apád, de eljöttem, mert nagyon hívtál.

— Meguntam már az életet, — felelt lemondóan a gazda. — Nincs már miért éljek.

— Te Marci, — vágott szavába a csontkezű, — úgy látam, hogy el sem búcsúztál a családotól, nem volt szép tőled. Kaszás elgondolkozott.

— Igazad van, nem búcsúztam el tőlük, nem volt szép tőlem. Gyere, visszamegyünk, még nem késő.

— Hogy gondold ezt Marci? Most visszamenni, nem lehet ám, nem engedhetlek, mert ha kitudódik a dolog, nagy bajom lesz nekem is, neked is. De azért engedett a könyörgésnek s visszaindult Mártonnal a zsindeyes ház felé.

— Csak egy percig beszélhetsz, — figyelmeztette a halál, — addig is fogom a kezedet. Mikor a perc lejárt, indulunk. Megértetted?

— Meg — nyögte az öreg.

Kaszás Márton, aki már egy napja feküdt eszméletlenül ágyában, kinyitotta a szemét.

— Ugye mondtam, hogy nem hal meg! — ujjongott könynein át Emma.

Kaszás körül nézett a szobában. Ott állt ágya körül minden ismerőse, hozzátartozója. Legközelebb hozzá leánya, mögötte a veje, felesége, a cseléd, a béres. Leghátul Sajó kutyája lógatta a farkát.

— Megyek! — mondta valami földöntúli nyugalommal. Szemme csillogott, mintha semmi baja sem lenne, csak ki-mondott szava hangzott borzalmasan. Emma ráborult:

— Édesapám, drága jó édesapám, ugye nem hal meg, ugye nem én öltem meg?

A pap éppen akkor lépett be a szobába. Kaszás még egy pillantást küldött felé, aztán magához szorította lányát.

— Nem te voltál édes lányom, drága Emmuskám, csak az aszpirin.

Közben letelt a perc s a könyörtelen halál megragadta és cipelte a nagy bíró elé számadásra.

Anyaszív

Somlyai Márta, Debrecen

Oh, te csodálatos, sokhúrú hárfa! Ki virágot hintesz gyermeked útjára
Te drágakövek legnagyobb gyémántja! S lábad az Élet göröngyét járja;
Te a szeretet vérvörös virága! Kínlódsz, vergődöl, tépnek a gondok.
Oh Anyám szíve, üdv Neked s hálát! Lemondsz mindenről, csak legyek boldog

És én megrugtam, sárba tapostam,
Vak önzésemben, féktelen dacomban!...
Oh, Anyám szíve, te mártír, te drága!
Te vagy a teremtés legnagyobb csodája!

Hófehérke meghalt

Merényi Hugó, Eger

Ma tudtam meg: Hófehérke meghalt. Mondtam hogy: szabad. Ő lejött és leült
Nem panaszkodott. Hős volt és hó- Rámnézett és kért, hogy meséljek neki.
[fehér. És én nem tudtam egyetlen mesét sem.
Mesekönyvből lépett felve, pirulva elő (Amit én mondtam, az vad volt, dur-
és megrögzötte a lelkem kapuját! va.)

A kezét a kezemre tette. Fehér volt a
[keze
meleg és remegő. Nézett rám könyör-
gőn!
De hiába én mégsem tudtam mesét
hazudni.
Ma tudtam meg: Hófehérke akkor este
[meghalt.

Búcsúzó

Schwartz Zoltán, Nagykörös

Ősz. — Sárga évszaka az elköltözés- Állunk; nézzük egymást szomorún.
[nek. [búcsúzva.
A hajnali köd életet pusztítva Szívünkben két hónap vágyódása
Terpeszkedik szét az ébredő falun. Sejtet kinos, álmatlan éjszakákat.
Szürke bárányfelhők száguldanak Arcunk sápadt: rá ült a jövő borúja.
[délnek.

Sok szó környékezi megvonagló szánkat.
Nincs erőnk felnyitni. — Hallgatunk. —
Sípól, a vonat — s a homályos abla-
[kon
Zokogva bámulom tovatűnő árnyad.

Isten veled kis Társunk! A fekete drapériákat leszedték, a könnyeket letörölték. Az októberi nap fáradtan, engesztelően mosolyog egy kis sirra, felejthetetlen kis társunk sirjára. A távolból csak fakón csillog át valami a temetőben az életből, a lármás, zürzavaros hajszából.

Megtört, révedező tekintettel állunk meg ama domboruló hantok mellett, melyek alatt egy kialudt élet drága hamvai pihennek. Isten veled édes kis pajtás, Isten veled drága kis társunk! Iszonyú fájdalom nyillalott bele lelkünkbe. Álom-e vagy valóság, hogy ilyen hamar itt hagytál bennünket?

— Oh szörnyű, oh kegyetlen valóság! —

A halál kegyetlen, mert megtámadja, leszakítja azt, ami-ben kevés az ellenállás. Hű segítője az élet leszakításában, a gyönyörű életálmok megszakításában a képmutató belegség, amely sokszor lassan szinte észrevétlenül ringatja, csókolja bele az élnivágyó embert az elmulásba, a koporsóba. Oh mondd, mit éreztél, mikor a halál hideg, fagyasztó leheletét ott érezted az ajkadon? Sirt, sikoltott-e benned a lélek, mikor érezted az élet és halál elszánt küzdelmét? Avagy talán néma megadás-sal engedted magad a halál rideg, ölelő karjába?! Talán örömmel, ujjongó lélekkel szórtad mindenfelé az itt hagyott életnek forró bucsucsókjait? Oh, mesélj nekünk, boldog vagy-e? Te elmentél és mi sirunk, mert itt maradtunk...

Mély gyászból, fájdalomból összefont szeretettel nézünk és keresünk, de hiába, nem vagy már közöttünk. Istent kereső lelked, melyben oly féltve ápoltad a sok törékeny kis erény-virágot, már fenn illatozik a mennyben, ott a csillagokon túl.

Mégegyszer ráborulunk a néma rögökből álló oltárra és a halkán léleklzó kis virágokkal együtt könnyezünk mi is befelé...

Isten veled örökre! Az emlékezés fáklyájával szívünkben indulunk tovább a kijelölt földrögön, míg meg nem állít bennünket is egy szent imálandó akarat, hogy búcsúzzunk, mert itt az élet alkonya.

Egyszer nekünk is leáldozik a földi nap, hogy ott fenn éljünk a soha le nem hanyatló, örökfényű napban — Istenben.

Szűcs Mária Sopron.

A jászberényi tanítóképző-intézet növendékei közül ne-
vüket megmagyarosították a következők: III. évesek: Vrecznik
Lajos Völgyesre, Wunsch István Várhelyire, Zachár Alfréd
Zentaira; IV. évesek: Blaskovits István Benkővárira, Fetter
Mihály Fogarasira, Kránitz László Kékkőre; V. évesek:
Hocholzer Gyula Miklósyra, Neumann Géza Nádorira és Válik
László Várnaira.

Utazások. A dombóvári tanítójelöltek, szept. 23-án Bu-
pesten voltak, ahol résztvettek a XXV. jubiláris nagygyűlésen.
Jelen voltak a délelőtti sz. misén, meghallgatták a gyűlés be-
szédeit, délután pedig résztvettek a szentségi körmeneten. Este
pedig rövid dunaparti séta, majd a sziklakápolna megtekintése
után, felejthetetlen emlékekkel indultak vissza társaik közé. Szept-
ember 29-én pedig a közeli Kaposvárra utazott át a növen-
dékek egy része, ahol megtekintették a „virágos Kaposvár”
minden nevezetességét. Megnézték az egész kiállítást, melyen
Somogy megye minden szépsége és értéke fel volt hal-
mozva „Kaposvári Hét” alkalmával.

Máté Katalin, Dombóvár

Kirándulás. Intézetünk növendékei okt. 5-én az osztrák
megszállás alatt lévő Lékára voltak kirándulni. Mindegyikünk
szívét fájdalom járta át, amint a poros országúton gyalogol-
tunk... Trianonra gondoltunk s nem tudtunk jókedvűek
lenni... A festői szépségű lékai vár falai feltámadásról sut-
toztak... rab testvéreink meg bizalommal néznek magyarhon
felé... így búcsúztunk tőlük: „viszontlátásra...”

Takács Lajos, Kőszeg.

Este

Szabó István, Szeged

A nappal lehunyt fáradt szemét,
s lassan elvész a hulló homályba.
Benn a lámpa oly betegesen pislog,
mint egy szelid szentjános bogárka.

Baj és bánat halkán elköszöntek.
Megvetett ágyam nyugalmat ígér.
Anyám régi fakó könyvet forgat
és árnyéka a mennyezetig ér.

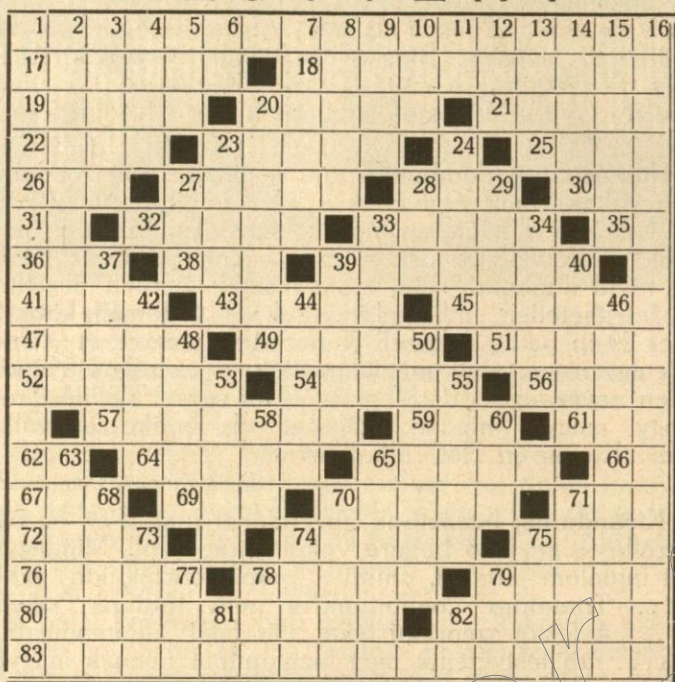
Őszi képek az utcán

Marosi László

Fehér, nedves ködben jártam a falut.
Sárga, vörös levélhad hevert a sárban.
Szemben velem ijedt görnyedt anyó-
[ka jött
Arcán lemondás, fehér szál hajában.

Nagy tócsa a kútnál, húzták a vizet.
Gyermekek lihegték, sok volt a vödör-
[ben.
Feszült gyenge karjuk, kék lábuk a
[sárban,
Őszi arcuk felsirt, eltűntek a ködben.

REJTVE NY

Vízszintesen: 1. Az ipar egyik ága; 17. A méhészetben szerepel; 18. A tanrend egyik órája; 19. Eszország fővárosa; 20. Község Fejér-megyében; 21. Nagyon sir; 22. Mutatószó; 23. Ez is; 25. Lelki rokon; 26. Nem fél; 27. Óramárka; 28. Uralkodó; 30. Fürdőeszköz; 31. Névelő; 32. Az írást eltévesztő; 33. Tirolai város; 35. Ugy németül; 36. Ijesztő valami; 38. Három más nyelven; 39. Munka után érezzük; 41. Lopakodik; 43. Időhatározó; 45. Tél költőiesen; 47. Olomgolyócska; 49. Japán öslakói; 51. Égési termék; 52. Képek a görögöknél; 54. Nyakravalók; 56. Mer — egyik régies alakja; 57. Hangszerek; 59. Szemét; 61. Még egy a-val: Hollandiai folyó; 62. Műveltető képző; 64. Kocsi része; 65. Megye; 66. Időhatározó; 67. Rag; 69. A mosónő; 70. Hal ellensége; 71. Dühös felkiáltás; 72. Kocka latinul; 74. Juhakol; 75. ... Musztafa; 76. Vizi tündér; 78. A sakkbán döntetlen; 79. Szlav apostol (— I); 80. Együtt járnak; 82. Elem; 83. Országuton vannak;

Függőlegesen: 1. A Kárpátok egy része; 2. Széltáborok; 3. Kaosz; 4. Maga volt (ék. hiba); 5. Férfinev mássalhangzói; 6. Folyó dánul; 7. Dadogva beszél; 8. Mutatószó; 9. Ép — latinul; 10. Butor; 11. Kettős betű; 12. I. A. Z.; 13. Ir egyik alakja; 14. Az álattan egy része; 15. Vegyület is van ilyen; 16. Az állatország két rendje; 20. Világrész; 23. Ragos vonatkozó névmás; 24. Francia forradalmi alak; 27. Folyó; 28. Ital; 29. Görög isten (ék feles); 33. Holnapra ikerszava; 34. Nem másnál; 37. A medve; 39. Nevelés; 40. Üdvözlég — héberül; 42. Öreganyók; 44. Sportegylet; 46. Délamerikai főváros; 48. Indián jelvény; 50. Járványos beteg; 53. A varjú a jegenyén; 55. Egéstermek; 58. Nyílás; 60. Igeköltő; 63. Ósrégi család; 65. Fedő; 68. Találal; 70. Gyorsan; 71. Némely kutya; 73. Kártya-figura; 74. Végtagja; 75. Összetételekben ezret jelent; 77. Ó. O. M.; 78. Vörös németül; 79. Kalória — röv; 81. Vissza: egyszerű gép; 82. P. Z.

Beküldte: Gosztola József, Jászberény.

Az első számban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése

Vízszintes: 1. Nem szűl gyáva nyulat Nubia párdúca; 11. A méz; 12. Ét; 13. Hagyj föl minden reménnyel; 19. Ma; 21. Biel; 22. Kleon; 23. Ohm; 25. Zs; 26. Hir; 28. Yo; 29. Rab; 31. Saima; 33. Tuzok; 35. Nyeri; 37. Él; 38. Tizedes; 40. Jm; 41. Lir; 42. Hes; 43. Lel; 45. Épp; 46. Thurzó; 48. Berlin; 49. Sav; 50. Rian; 51. Etil; 52. Nur; 53. Ad; 55. Tc; 57. Ka; 58. Ny; 59. Urgai; 62. Snake; 65. Ameln; 67. May; 68. Szerkezet; 69. Léc; 79. Oil; 72. Ön; 74. Pa; 80. El; 82. Rost;

Függőleges: 1. Na; 2. Em; 3. Méh; 4. Szab; 5. Ügyes; 6. Grf; 7. Áll; 8. Amily; 9. Odri; 10. Lé; 14. Giza; 15. J. L; 16. Órizet; 17. M. K; 18. Neon; 19. Most lassu méreg, lassu halál emészt; 20. Aha; 24. Miért vagyok beteg, bus én is; 26. Huz; 27. Rod; 30. Ar; 32. M. L; 33. Tiszacsege; 34. Keletkezés; 36. li; 38. Terit; 39. Seria; 42. Hur; 44. Lll; 47. Ön; 48. Be; 54. Dá; 56. Jakab; 58. Nm; 60. Ra; 61. Islé; 63. Nr. 64. Ke; 65. Nóta. 66. Lép; 71. Ibis; 73. Niré; (Irén) 75. Tan; 76. Goa; 77. Áru; (urá) 78. Ele; 79. S. O. S; 81. L. L; 83. Sz; 84. T. T.

Helyesen fejtette meg Gerse Lajos Kőszeg.

Szabó Lajos versei

Esztergom.

Fellegek ...

A földi
vakság fáj
nagyon ...
Lelkimmel
azért itt
hagynom,
s megyek
hozzátok ...
fellegek;

— — —
de vissza
mégis, —
nem lehet:
huz a föld,
a szeretet!

A sir ...

A sir
földi — fészek
hideg ...
hiszen
nincs benne lélek.
Sirba
szállni
nagyon félek!

A hegytető ...

A hegytető
cél,
s mi megyünk
fel — felé
Az út nehéz
fúj a
szél;
add kezed
testvér ...
a hegytető
cél.

A halál ...

A halál
egyetlén
aki keres
és talál.

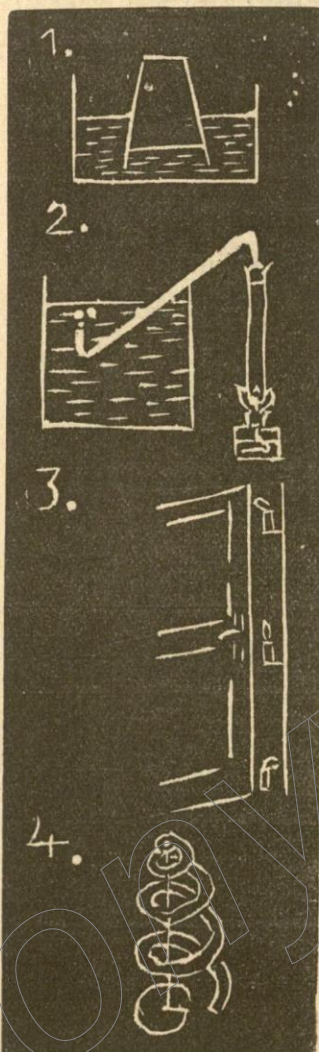
— — — —
Kegyetlen!
— — — —
S ha mind
meghalunk
mit csinál?

Meghal?
— — — —
Talán.
— — — —
Utolsó lesz
mégis ...
a halál.

Vegytan a népiskolában

Nagy P. Félix, Szeged.

Tanulmányainkból tudjuk, hogy a megértetés annál könnyebb, minél több oldalú a szemléltetés és minél több benyomás hat a gyermekekre. Különösen fontos a vegytan tanításánál,

hogy ne csak hallja a gyermek, hanem lássa és ő maga is cselekvőleg vegyen részt benne, sőt, még több eredmény várható, ha a kísérleti eszközöket is a gyermek állítja elő. Ennek kettős nagy haszna van. Ugyanis legtöbb iskolában, — különösen tanácsokon és a városok periferiáin, melyek az ország összes iskoláinak 80 százalékát teszik ki — vegytani szertár nem áll a tanító rendelkezésére és így tisztán elméleti tárgy válik belőle, amit a gyermekek jól-rosszul beemléznek és a gyakorlati élet számára nem tartanak meg semmit. Viszont azt sem lehet kívánni, hogy a tanító csekély fizetéséből drága felszerelést vásároljon. Egyetlen mód van csak e baj megszüntetésére, hogy az eszközöket a legprimitívebb módon, amely egyúttal a legszemléletesebb is, maguk a gyermekek készítsék el és a szükséges anyagot ők teremtsék elő. Azt a néhány szerszámot amire szükség van, még a legszegényebb iskola is elő tudja teremteni.

Könnyebb áttekintés végett a szerkesztő vegytani kísérleteket hat csoportba osztottuk: u. m. A levegővel való kísérletek, oxigénnel, égés a levegőben és a láng, a szénsav, a víz és a fémek.

I. A levegő.

1. Nyomjunk vízzel telt edénybe lefelé fordított poharat. (A levegő összenyomódik).

2. A hő kitágítja a levegőt. Villanykörtét készítsük el a köv. módon. Zsebkéssel vágjuk le a körte fémes részének a felét és üssük ki belőle a benne levő szénszálatartót. Majd egy átfúrt dugót illesztünk bele, melybe egy S alakra meghajlitott üveg-

csövet teszünk. A körtét hevítve a levegő ritkább lesz, kihűlve víz szívódik fel.

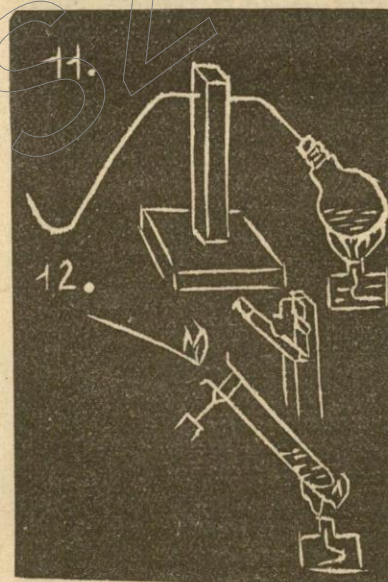
3. Égő gyertyával vizsgáljuk a szoba légáramlását. (Alul befelé jön a hideg levegő, középen nyugodt, felül kifelé áramlik.)

4. Készítsünk papírkigyót! (Kályha fölé tartva forog. — Az állványa drótból készülhet.)

5. Pohárral szorítsuk le az égő gyertyát. (Elfogy az oxigén, elalszik a gyertya.)

6. Ugyanezt lámpaüveggel végezve a gyertya akkor is elalszik. (A benne felgyülemelő szén-dioxid miatt.) Ha alulról nyílást hagyunk, akkor ég. (Megvan a levegőcsere.)

7. Miből áll a levegő? Próbáljuk meg. Tegyük vízzel

telt tányérba fadarabra ragasztott gyertyát és tegyük rá poharat. (A gyertya elalszik, a pohárban felemelkedik a víz. Miért?) U. ez a kísérlet, ha kis pléhskatulya födelébe borszeszt öntünk és ezt gyújtjuk meg.

8. Kenjük be egy tiszta üveglapot glicerinnel, egy óra múlva megvizsgáljuk, porosnak találjuk. (A levegő nem tiszta.)

9. Hideg vizet öntünk egy pohárba és rövidesen azt tapasztaljuk, hogy párák lesz a külsője.

II. Kísérletek oxigénnel.

10. Készítsünk borszeszlámpát! Tisztára kimosott tintásüveget dugaszoljunk be lukas dugóval, mely nyílást bádoggal vagy más tűzálló anyaggal bé-

leljük ki és az üveget borszesszel megtöltve, a dugón keresztül dugjuk be a lámpabelet és már is használható.

11. Oxigénfejlesztés. U. a. mint 2. ábra, lehet próbacső v. villanykörte. Az állvány legcélszerűbb alakja 15x15 cm.-es alapdeszkába egy 2x2x30 cm. hosszú oszlopot csapolunk be, melyet felül 6 cm. mélyen befürészeltünk, de előzőleg 3 cm. távolságnyira átfurjuk. L. 11. ábra. Majd szögből készítünk rá zárt.

12. Nyitott próbacsőben hevítsünk klórsavas káliumot. A cső szájához parázsló gyufát tartunk.

13. KClO_3 és MnO_2 (vagy homok) keverékéből hevítéssel készítsünk oxigént és töltsünk meg vele több üveget (befőttes) további kísérleteinkhez.

(Folyt. köv.)

Sz. M. Sopron. Kedves Testvér! Örömmel köszöntünk benneteket újra. Mondd mit jelent ez: ha szorgalom és jóviseleti, kitüntetési lappal rendelkeztek. En ezt nem értem.

M. H. Eger. Hát talán a kéréseket és magyarázkodásokat hagyjuk. Sokkal jobban ismerjük mi egymást, minthogy ilyenre szükség lenne. Köszönjük a munkákat.

B. J. Eger. Egyik versed jön. Köszönöm a munkákat. Engedd meg, hogy megjegyezzem: Szeretet több mint szerelem.

Sz. I. Szeged. Érdekes, eredeti és mégsem vers. Ne csüggedj. Dolgozz tovább. Sok önkritikát.

N. L. Nagykőrös. Levél ment.

N. E. Nagykőrös. Köszönöm a munkákat és a lapotok mutatóvényszámát is. Tartalmas, jólinduló lapnak látszik. Legközelebb küldök Nektek munkát.

K. D. Eger. A lapokat küldjük. Köszönjük a fáradozásodat. Munkát. Sokat. De sokkal több önkritikát.

U. Z. Szeged. Testvér! Te lennél a miénk közt a legtehetségesebb és mégsem tudunk egy munkát tőled kapni. Valami megfogható témát.

Sz. L. Esztergom. Te tudsz.

G. J. Jászberény. Marci: finomabb humort. A másik jön. Testvér! Sok humor szárazon egymáshalmazva... kevés és mégis csömörlést okoz.

Sz. E. Zalaegerszeg. Ej ha! Azután, hogy is lehet ezt így. Nekem küldesz levelet és mást üdvözlössz benne! En roppant irigy ember vagyok. De azért átadtam. Az egyik vers jön.

K. J. Győr. Így nem lehet. De!... lehet. De!... nem érdemes.

D. I. Baja. Az első nem sokat ér. A másik tehetségre vall, de nekünk nem nótaszövegek kellene.

H. B. Szeged. Aj de régi történet ez már.

P. P. Jászberény. Van tehetséged de ez kevés. Ne erőltessük a rimet. Az nagyon finom jószág.

H. K. Zalaegerszeg. Egyik jön. A másik nem. Az egyik sikerül, a másik nem. De Te szorgalmas vagy és értékes munkatársunk.

K. I. Kőszeg. Meglepő tehetséget árul el némelyik. Egy másik rész nem ér semmit. Erős Ady hatás, de van benne eredetiség is. Erős bírálatot kértél, én megadtam.

Z. G. Pápa. Esti csendben: ez még valahogy igen, a többi nem.

L. M. Veszprém. Tehetséges, kedves kis írások, de ez csak népdalutánnat.

P. J. Kőszeg. Nem sok. En vagyok: jobb.

IX. évfolyam.

3. szám

1934. november hó

MAGYAR TANÍTÁSI

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Koszér Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Sárközy Margit IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Nagyvári Lajos V. éves
Nyiregyháza	Nagy Márta V. éves
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szűcs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Györök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

3. szám.

1934 november hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	FŐSZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— F.	VORÁK JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.	TÁRSZERKESZTŐK:	TANÍTÓKÉPZŐ INT.
	RIGÓ ALAJOS és WENNER JÓZSEF	UJSZEGED.

Közel vagyunk már ..

ahhoz amit mink akarunk. A Lap megindult. Most már bevallom Nektek, hogy ebben az évben nagyon nehezen. És most már elő akarunk állni valamivel. Nézzétek ez a lap irodalmilag nem létjogosult. Mint szépirodalmi folyóirat ... így kevés. Nekünk más céljaink vannak.

Első, (amit szeretném ha megjegyezne magának az is, aki kevesli amit mi nyújthatunk és az is, aki még nem jutott el addig hogy maga bekopogtatott volna hozzánk,)- mi mindenkinek helyet akarunk adni, akiben csak némi, kis szikráját is látjuk valamiféle tehetségnek.

Második pedig amire gondolnotok kell: Ezt a lapot az összetartás érzése, az egymásrautaltság, a közös szellem szükségére szülte meg.

Mert: A tanítóság ma Magyarországon olyan osztályt képez, amelyik nem számíthat senkire, de akire mindenki számít.

Legsajnálatosabb: maga a mai tanítóság odakint nélkülözi a testvériség, az összetartás tudatát.

Mi testvérek akarunk maradni (és ennek a kis lapnak ez a lehető legigazabb rendeltetése) szolgálni akarjuk a közös megbecsülésnek és megértésnek az érzését. Meg akarjuk ismerni, el akarjuk ismerni egymás értékét.

Ebben a szellemben óhajtjuk vezetni a Lapot tovább és mindig csak emelni, emelni addig, amig csak tőlünk kitellik.

Jöjjetek segítsétek!

Jégvirág

Pospech Gitta,
Veszprém.

Az őszt bevégezte feladatát! Megfestette a fák leveleit; piros, sárga, barna színpompákba öltöztette az erdőket; rányomta hideg csókját a virágokra s azok engedelmesen hajtották fejcskájukat álomra. Jöhet a Tél!

Jött is! Fagyos leheletétől ezrével hullottak le a színes levelek. Szellő sem rezdült, az ág sem mozdult, a levelek mégis hullottak, kavargtak, mint színes hópelyhek a levegőben, mert megéreztek a tél, a halál közelségét. A Tél lábnyomán dőrré vált a harmat, kőkemény lett a rög! Letépte a fákról a levelet, de teleszórtá az ágakat virággal, csillogó zuzmarával! Puha, hófehér takarót terített a rögös, fekete földre, kékes jégpáncéllal vonta be a folyók, tavak tükrét s meleg hósapkát borított a házakra.

Lassankint eloszlogatta mindenét s azt hitte, mindenki meg van vele elégedve, hisz mindenkinek adott valamit! A földnek puha, meleg takarót, a gazdagoknak új szórakozásokat, a természetszeretőknak gazdag szépségeket, a szegényeknek... a szegényeknek pedig... ő, a szegényekről egészen elfeledkezett! Amint tovább vándorolt, egyre jobban összeszorította a Tél hideg, jég szívét valami.

Látta, hogy hányan keresgélnek a magas hó alatt száraz gallyakat, látott szegény, tehetetlen öregeket elesni a sikos úton, látta, hogy apró gyermekek mezítelen lábcskáit véresre sebzi az éles jég. Úgy szeretett volna valamit adni a szegényeknek is, de már nem volt semmije.

Egyszer apró házacska előtt vitt el útja. Benézett a kicsi ablakon és szomorú kép tárult szeme elé! A szegényes szobában hidegen ásitott a rozszant vaskályha. Az ágyon sápadt, beteg asszony, előtte rongyokba bürkolt csöppség, aggódva leste anyja mozdulatait. Tél nézte, nézte s könnyű gördült alá szemeiből. Az ablakon pedig, ahová a Tél jégkönyve esett, csodálatos virágok támadtak. A gyermek bent, kékre fagyott kezecskéivel tapsolni kezdett, s boldogan kiabált: „Édesanyám, édesanyám, nézze, jégvirág!”

Azóta a Tél minden évben körüljár s a szegények hideg szobáskáinak ablakára odarajzolja csodálatos virágait, a jégvirágokat!

Őszi kép...

Eged János, Eger.

... A jegenyefák fáradtan állnak az őszben, érzik, hogy nem sokára itt a tél... Gyermekek, apró gyermekek mennek alattuk... fülüket pirosra csipte a hideg, kucsmájuk melegen ül apró fejcskájukon, sikongatnak és megdobálják a jegenyék kopasz ágait.

... Nyári emlékek szaladoznak bennük: fáramászás, fészekszedés és egy-egy elshintott vesszőszál elszakadt nád-rágjaik felett...

... Nyári emlékek: mult emlékei... Fázósan huzom öszszebb kabátom... nekem tetszik az ősz... Pusztulás, hervadás, dérhullás és sikongató levélszőnyegek. Fáj... és megüli a lelkem...

Én is a nyárra gondolok...

... A kert virágaival: rózsával, szekfűvel, gyöngyvirággal és csendesen lépek vissza egy évszakot...

... Virágos rét, szöszke gyerekfejek: kinyílt pipacsok, barnafürtű gyermekfejek: gesztenyevirágok, játék és kacagás Élet...

Nagyapó hosszú szakállán ezer virág, és unokák szeretése... vidámsághullám és

Élet...

A döngicsélő méhek sárga lábcskáin arany virágpör, méz és

Élet...

Az országuton dőcögő szekéren végostorpattogás, kurjongatás, tizkilós dinnye-fejek és

Élet...

A vándor tarisznyájában nevető gyömolcsók, egy darab fehér kenyér (új búzából) messzi utak, fáradság és

Élet...

A templomból jövő népek: lányok szoknyáin meleg napfény, orgonailat, hajukban pántlika, és szívükben az

Élet...

Minden él, minden pompázik, és délutáni zsoltárokból imádkozik,

Újjong, dallal él, és érzi, hogy boldogságra született...

... Aztán már csak a tarlok megkészt virágai illatoznak és énekelnek a nyárral...

A kert ritkul... apró virágok hajtják szép, szomorú fejüket a föld felé, apró virágok: szenvedésvirágok...

... Mind több-több lesz a hullott, sápadt szírom a föld felett, és mindkevesebb a levél, mindkevesebb a rózsza...

Jön az ősz és megszorítja szívünket... jön az ősz, hogy fázósarcára ráhúzza az elmúlás fátyolát...

Hideg van... az utolsó gyerek most hajított a jegenyék kopasz gallyaira, azok összeberzente — és visszaengedték a követ, a kő jajgatva hullt a fagyos föld hátára...

Már messze vannak... az utolsó kucsmája most fordult be a szögön és tűnt el...

Az utca csendes...

Minden hallgat, csak egy-egy elkésett levél esik le nagynéha szomorú sirással a halott gallyakról...

Temetőben.

Blaskó Sándor, Eger

Oda, hová testünk vágyik
Örökre majd megpihenni,
Oda, hová annyit járunk
Könnyet ontva imádkozni.
Ő ott vagy már igen régen
Nyugodva a temetőben.

Lelked pedig fönny az égben
Örül Isten kegyelmében.
Testvéreid sírod mellett
Könnyet ontva könyörögnék
És imájuk fönny az égben
Talál Isten kegyelmére.

Temető a lelkem

Szűcs Mária, Sopron

Temető a lelkem
Nagy, virágos sírkert.
Eltemetett vágyak
Porladoznak itt lent.

A sírkerezt rajta
Fájó emlékezés.
Besüppedő halmán
Virág, a szenvedés.

Itt van a sirhalma
Múló ifjúságnak,
Gondatlan életnek,
Fehér kacagásnak.

A sír, könnyező,
Egyedül én vagyok.
Gyermekálmok, vágyak
Oh, merre szállatok!?

Éji fohász

Szántó Sebestyén, Pápa

Éj van, nyugalomra tért már minden,
Csend honol a csillagos ég alatt.
Csak a mi küzdő lelkünk nem pihen,
Nekünk még az éj sem ad nyugalmat.

Álmunkban is küzdünk és fáradunk,
Mint folyóvíz, mely nem pihen soha.
Csalogat, hi a reménycsillagunk:
„Eljön egykor a boldogság kora!”

Mégis néha csüggedés száll reánk
S bánat költözik fáradt szívünkbe:
„Ó Hajnali Csillag! Édes Anyánk!
Adj gyógyító irt fájó sebünkre!”

A mosoly őfelsége.

Hegedűs Klári Zalaegerszeg.

„Keep smiling!” — Tessék mosolyogni! — Hirdetem én is a tanítójelöltek táborában, egyetértve Amerikával, ahonnan kiindult ez, a most már divatos jelmondattá vált felhívás.

Nyári tapasztalataim alapján rájöttem arra, hogy a nevelésnek nemcsak Amerikában, hanem az egész földön óriási hatalma van! Ezt szeretném alább bebizonyítani azoknak, akik még nem hisznek benne és a mosolygást — lemosolyogják.

Vidéki városban nyaraltam. Egyszer séta közben eszembe jutott, hogy képeslapokat kellene vennem barátnőim számára. Már hívogatott is egy papírúlet diszes kirakata. Majdnem benyitottam az ajtón, de unokahugom visszatartott:

— Te, ne menj ide! Itt nem jó vásárolni.

— ?...

— Olyan savanyú arccal szolgálnak ki... Nézd, abban a kis sarokúletben legalább mosolyognak!

*

Ugyancsak a nyáron, névnap ozsonnán vettem részt egyik barátnőmnél. Már javában táncoltunk, mikor új vendégek érkeztek: két fiatal, a társaság legnagyobb része előtt ismeretlen leány. Az egyik kicsi, jelentéktelen leány volt és mégis elhomályosította ellenállhatatlan, diákos mosolygásával a barátnőjét, aki pedig tökéletes, — a fiúk szerint szoborszerű — szépség volt, de az arca közömbös, rideg. És mig ez a gyönyörű leány a hátralevő kilenc tánc közül csak hat fordulót járhatott, addig a nevetőszemű mind a kilencet végigtáncolta!

*

Leghűségesebb barátnőm a nyáron egy nyolcéves leányka volt. Együtt építettünk homokvárakat a strandon és közben megtárgyaltuk természetesen az iskolát is. Kértem a kicsit, hogy meséljen valamit a tanítónőről is.

— Új tanítónénink van! — ujságolta a gyerek. — Nagyon, nagyon szeretjük, mert mindig olyan szépen mosolyog ránk...

Igen! A gyermeknek életszükséglete a ráragyogó mosolygás, „amely minden napfénynél jobban melegít.” Azért a tanítóság pedagógiai hitvallása Mécs László öröksépségű sorai legyenek:

„Én azért élek, hogy visszamosolyogjak!”

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

Zivatar az útban...

Bartha József, Szeged.

Az útvárosi nyári országút éppen olyan poros, mint a többi alföldi út. Azután meg az is nagy baj, hogy amint elhagyja a községet és szeszélyesen belekanyarodik a nagy pusztába, még az alföldi utakat jellemző: faszor is elmarad mellőle. És a messzeségbe úgy belevész, mint a leégett puszták a délibába.

— A nagy melegben álmosan poroszkált a puszták felé a két uradalmi ló a nehéz szekérrel. A lisztes zsákok felett pedig a pusztai ember éberségével magánoskodott Matyi. El-elpatintotta az ostorát — de a lovacsákak megéreztek belőle, hogy csak afféle szórakozás; csak nem mentek gyorsabban tőle.

— Hát haladoztak. A kocsis süketen dübörgött, olykor nagyokat zökkent.

— A szél nem lengett, szellő sem rezdült.

— Egyszer azután a rekkenő hőségbe mély morgás morogt bele. Mintha valami mélységből jönne: hosszan, alig hallhatóan, alattomosan — óvatosan.

— Matyi felkapta a fejét.

— Hátra nézett.

— Az útvárosi torony már jól elmaradt mögötte. De a torony mögött a messzeségben valami fekete sáv látszott. Közönséges szem észre sem vette volna, úgy beleolvadt a pusztába. És Matyi tudta, hogy az a sáv dördült olyan mélyen.

— Aggodalmasan nézett a lizstre. Most hozta ki a malomból, hát féltette, mert a morgás nagy veszedelmet jelentett a rakományra.

— Azután izmos barna kezében megfeszült a hajtószár. Megvagdosta a lovakat:

— Gyű az irtalmatokat!

— És a lovacsákak ügetésbe fogtak.

— Matyi pedig feszesebben fogta a gyeplőt. Hátra-hátra nézett.

— A borulás pedig nagybodott. Gyorsan, igen gyorsan. Matyi világosan érezte, hogy nem éri el eső nélkül a cserepesi tanyát, ahová igyekezett.

— Egyszerre eszébe ötlött, hogy közbe esik a csárda. Azt talán még eléri, ha jól mennek a lovak. Ott van szin az védi ilyenkor a szekeret.

— A dördülések gyakrabban és közelebből hangzottak. A nap fénye megsápadt: a fekete sáv gomolygó félelmetes tömeggé vált, amelyben kísérteties alakok zavarták egymást.

— Matyi is önfeledten nézte a megrakott kocsiról a go-

molygást: „a vágató huszár”, meg a „csalfa menyasszony” tisztán látszottak. A cigány sem hiányzott, ott volt a felhőben, amint muzsikált a két szerelmesnek. De ott volt az ördögszekér is; éppen Lucifer hajtott, arra veszi fel a hűtlen menyasszonyt, ha megüti a „menyő” (mért megüti, mihelyt az eső elered!) és viszi egyenesen a pokol legmélyebb fenekére. Mert a hűtlen szerető oda is való.

— Matyi mintha erre a gondolatra bolygott volna. Hogy isne! Hiszen talán éppen a Szabó Bözsi kapott fel oda a fellegek közé seprűnyélén. Persze, Bözsi úgyis magasabbra vágyik: nem kell neki ez a két izmos kar, meg a szerető szív, amit Matyi adott volna neki. Miért? Mert szegény! Csak a munkája, meg a becsülete van meg. Persze a Bacsók Jóska már igen. Pedig göthös is, meg dadog is egy kicsit. A múlt nyáron is a fővénységi búcsún a jászolba bujt el, amikor a cimborái akartak vele beszélni. (Ha Matyi nincs ott, bizony Jóska azóta bajosan tetszik Böskének.) Dehát azért Bunkós Matyi ő, hogy féljenek tőle! No, azok is megszáradtak onnan egy kettőre! Hogy Jóska miért tetszik Bözsinek? Hát miért másért, mint a 8 köbös földért? Hogy gazdáné lehessen?

— Kevés lesz a Bözsi a patikára is — morogta Matyi úgy magának.

— Azután másfelé fordult az esze.

— Hát persze, most Bözsi is errefelé szorong valahol. Reggel ahogy a malom előtt volt, látta, amint elgöngyösödött ott. Azt is látta, amint vissza felé jött. Már jó régen eljött, de csak nem haladt úgy, mint a szekér. hát most ő is errefelé aggódhat valahol.

— Nagyot dörrent.

— Akkor látta Matyi, hogy már teljesen beborult az ég: szürke félhomály borult körülötte. És végig süvített hirtelen a pusztán az éles sebes szél. Csak érezni lehetett, ahogy eliramodik a megvadult csikó a ménesből: szép, de ijesztően vad.

— Matyi megállt a kocsival, előszedte a maradék szalmát és vékonyan letakarta a zsákokat.

— A szűrt meg magára terítette.

— Újra felült.

— A szél, már kövér esőcseppeket csapkodott az út porába. Matyi meghuzta a lovak száját erősen, akarattal. A két ló megértette a rántást: nekifeszültek a kocsinak és egyszerre vágta fogtak. A kocsis dübörgése egybeolvadt az állandó mennydörgéssel, amint továbbhaladtak.

— Egyszer csak Matyi megdörzsöli a szemét, ahogy előre néz.

— Bözsi lesz, — gondolta, amint meglátja a lobogó ruhát a szélvészben maga előtt.

— Odasuhint az ostorhegyesnek.

— Közelednek.

— Az eső most kezd zuhogni. Porzik az eső körülötte, a szemét olykor be kell csukni. Mennek a lovak, mint a garabonciás.

— Odaérnek a magányoskodó alakhoz. A nagy vízzáporban szinte azt se lehet látni, hogy férfi vagy nő az illető.

— A kocsi pillanat alatt megáll.

— Matyi int: az utas gyorsan fellép. Matyi a bő szűrt meg emeli:

— Ül ide Bözsi — mondja.

— Bözsi — mert csakugyan ő az — szép ijedt szemével ránéz Matyira.

— Itt is jó lesz tán — véli a szűrön kívüli helyre mutatva.

— Matyi vállat von:

— Hát ha szégyelled. . . De itt nem áznál.

— Bözsi elpirul és már bent ül a szűr bőségében. A lovak újra neki iramodnak, szinte versenyt viszik a terhüket a viharral.

— Bözsi meg lopva felnéz a legényre. Elnézi hosszan a kis pörge kalap alatti erős nézésű szemét. Olyan most, mintha bicskamódrá vágná bele szemét a homályba. Ugyan mit nézhet a nagy semmiben?

— Es ezen elmosolyodik.

— Azután megakad a szeme a pödrött bajuszpelyheken. Szép kis bajuszka — szebb, mint a többi legényé. No, meg Jóskának nincs is.

— Ezen is mosolygásra válik az arca.

— Biztosan érzi magát a szűr alatt. Mintha Matyi legalább is egy villámhárítóval felszerelt esernyő lenne. Jobban odahúzódik a legényhez.

— Szemével a fiu pillantását keresi. Matyi megérzi, hát odaszól:

— Nem ázol?

— Nem igen, feleli boldogan Bözsi. Tetszik neki az erős kéz is, amint a gyeplőt markolja, hát azt nézi.

— Eközben elviharzanak a csárda előtt is. Nem állnak meg: minék? Most már mindegy a lisztnek!

— Csendben szó nélkül ül a két fiatal a kocsin.

— Azután megcsendesedik az idő is.

— Már csak éppenhogy csepereg az eső.

— Matyi ránéz Bözsire.

— Nagyon megáztál?

— Hát egy kissé bizony megcsapkodott az idő — feleli Bözsi készségesen.

— Ezen megint csendeskednek egy ideig.

— Aztán Bözsi belekotorászik a kis kosárba, amit a karján tart, alma van benne félkilónyi, meg néhány csecsebecse: az alma a kis öccsének, az apróság meg neki a vasárnapi

ruhára. Az almát előveszi. Egyiket beletörli a kötényébe, azzal a természetes mozdulattal, ami a nőknek természetük és ami olyan jól áll nekik.

— Egyen Matyi! — mondja amint nyújtja az almát.

— A legény lassu, meggondolt mozdulattal nyúl érte. Beleharap:

— Jó alma. Hogy vetted?

— Huszonnégy fillér kilója — feleli a lány.

— Közben már eláll az eső is teljesen.

— Bözsi kihúzódik a szűr alól:

— Nem esik már — mondja magyarázóan.

— Matyi ránéz. Szomorú tekintet ez:

— Azért maradhatsz — mondja csendesen. Nem látja a Bacsóék Jóskája — teszi hozzá jelentősen.

— Bözsi már ott is van újra a szűr alatt. Durcásan mondja: — No, most aztán megláthatja, mert innen már csak ott-

hon bujok elő.

— És nevet hozzá.

— Matyi egyik keze megengedi a gyeplőt. Aláhúzódik a szűr alá, mintha valamit keresne. Azután körül fonódik a lány derekán.

— A lány közelebb húzódik.

. . . És közben feltűnik az áldott szivárvány is. . . .

Őrzöm a könnyeid

Szabó István

Tudod, hogy hiven őrzöm a könnyeid, Tudom, hogy egyszer még is elérlek,
Melyek egykor a szívemre hulltak? Meglehet, hogy végén már az útnak.
Őrzöm a könnyeid; drága dús gyön- Szívem az jó lakat, de akkor felszakad,
[gyeit, S szememből a Te könnyeid hullnak.
Egy borús és napsugaras multnak.

A holt király

Mezei Marianna, Eger

A tenger viharzó, dübörgő habja rin- Az eget bevonta gyásszal a vihar
[gatja álmát. S betakarta a csendben zokogó holdat.
A hajón csend van és fekete gyász. Messziről hangokat hoz a háborgó szél:
Halotti énekét tompán bújga az őszi Három kicsi árva sikoltó panaszát,
[szél, Sirását egy özvegy édesanyának.
Mellette ezer szomorú virág bólogat. Senki sincsen, aki vigasztalja őket.
Az ezüsttel varrott szemfedő alatt Vadul rázza, mossa a szél az ablakot.
Zárt ajakkal fekszik a holt király. A halott nem érzi, a halott nem hallja,
Mintha csak aludnék. . . . A tenger viharzó, dübörgő habja ringatja
Kint eget rázó szélvihar dühöng, [álmát.
A tenger haragos hulláma csap fel az [égig.

Kis természetrajz.

A prepa.

Gosztola József, Jászberény.

Úton-útfélen található. Egyensapkájáról és a „T” alakú jelvényéről ismerhető meg. Többféle családba tartozik. Van, aki szorgalmas, törekvő. Ez a hangya-félékhez sorolható. Van, aki tényleg henyél, lebzsel. Az ilyen a lajhár-félékhez tartozik. Olyat is találunk, aki más csomagjából hizik meg. Ez az élősködő, vagy parazita. Legvégül pedig van talpnyaló, tehát csúszó-mászó is.

Testén fejet, tort és potrohát különböztetünk meg. Fejét bunda borítja, mely télen 30 cm hosszúra is megnő. Ez védi az agyat a befagyástól. A fejet a nyakon található fekete sáv választja el a törzstől. Testét tintafoltos, zsirpecsés kabát és kályhacső alakú nadrág fedi. Felső végtagjai bütyökben, az alsók pedig cipőben végződnek.

Rágószervei jól fejlettek. Állkapcsait több órán át is működésben tudja tartani. Belső szervei sincsenek elsatnyulva. Legfejlettebb a gyomor, melynek ürtartalma egyedenként változik. A közepes átlag 5 liter, azonban a 8-9 literes ürtartalmú gyomor sem ritkaság. Ebből következik, hogy eltartása sokba kerül. Tápláléka nagyon különböző. A vasszegettől kezdve a spenótig mindent felfal. Ha éhes, fogait csattogtatja. Ilyenkor nagyon veszedelmes. Ha azonban jólakott, a világ legjámborabb lényé. Zsákmányát ugrás közben mancsaival ragadja meg.

Érzékszervei nagyon jók. Látása igen éles. Már 50 méterről észreveszi a túróscsuszán a tepertőt. Szaglóbunkói bámulatosan kifejlődtek. Az ebédlőbe belépve azonnal megállapítja, hogy rakottburgonya, avagy sajt lesz-e vacsorára? Hallása fejletlen. Ha felhívják felelni, oda se szagol. Sok ellensége van. Ide tartozik: a borbély, a felkelés, a reggeli-torna, a tanulás és a felelés. A szappantól és víztől is irtózik. Legkedvesebb foglalkozása az evés és az alvás. Társas életet él az u. n. internátusokban, de jobban szereti a szabad életet. Ordítással értetik meg egymást, melytől az intézet falai is megremegnek.

Fejlődésében több időszakot különböztetünk meg. Gyermekkorát ő is a mama szoknyája mellett tölti. Ez rendszerint a 14. évig tart. Ezen idő alatt iskolákba is jár. A 4 középiscola elvégzése után felvételét kéri a prepák közé. A felvétel többnyire meg is történik. A felvétel utáni 3 hónap a próba-idő. Dec. 6-án azután az öreg prepák fényes külsőségek és rémes üvöltések közepette beavatják a titokba s felveszik a prepák kasztjába. Az I. évben „bundás” a neve. Mig ezt a

nevet viseli, nagyon udvarias. Szemei a II. évben nyílnak ki, amikor ő dirigál a leghangosabban: „bundás, a tálat!” A következő években mindig jobban nekibátorodik. Teljes kifejlődését az V. év végén éri el. Ekkor obsitot kap s kilép az életbe. Vannak egyedek, kik nem 5 év alatt fejlődnek ki, hanem 7-8 év alatt. Ezek az ősprepák. Ezeket rendszerint az orruk alatt levő szörpamatról lehet megismerni. Kiveszőfélben vannak.

Husz éves leszek nemsokára...

Villányi (Wéber) Márta, Székesfehérvár

Husz éves leszek nemsokára.
Islenem, hogy elfut az élet,
A kikkel együtt játszadoztam,
Talán már meg sem ismernének!

Elkoptak kis játékaim.
A kis ruhákat rég kinőttem
A régi, szép gyermekkorom
Alomnak tűnik fel előttem,

De néha-néha, nagy titokban
Előveszem kicsiny babámat,
Altatgatom, babusgatom,
S gyermekkorom ujra feltámad.

És nem tudom, miért van ez,
De a könnyeim megerednek
És úgy sírok, hogy a babák
S a kóciáncsik is pityeregnek.

Perbeszállok!

Garam, Budapest IV. ker.

És perbeszállok önmagamnál,
Hogy bennem a bűn büntessen, égjen,
Hogy megbánhassam százezerszer
Minden legapróbb tévedésem!

Lásd: beperelem gyenge önmagam,
A porszemet, a sírót, a kérőt,
Aki mindig másfelé halad:
A magasakkal büszkén szembenézőt.

Perbeszállok hulló könnyeimmel,
Nézd: gyáván peregnék végig arcomon!
Beperelem két remegő kezem,
Hogy jobban kérjen, ha imádkozom!

És perbeszállok önmagammal.
Hogy bennem a bűn büntessen, égjen:
Hogy felsikoltson bűgva, nyögve
Minden legapróbb tévedésem!

Nagyanyámnak

Gimesi József, Pécs

Az évek mentek hosszú sorba,
arcára ráncokat kotorva.
A szeméből a tiszta fények
lassan-lassan mind kiégték.

Az élet gondja, baja, gazdag
kézzel a haját behavazta.
Azelőtt sürgött-forgott; mért ne!
hisz ifjú! Most merev a térdé.

Csak olvasója még a régi.
Imádkozik rajl' délbe, este.
Tudja, utja csak egy van. Égi
útra a halál feljegyezte.

Októberi vers

Vorák József, Szeged

Kimegyek a kapu elé és elhúz az októberi este.
Elhúz, piros, kék égálgával és késő hűvösével.
S mintha nékem téli, vastag, bőrkabátom nem is lenne,
úgy húz el magával, fűtlyel, így didergek kis kabátban.

Igy bolyongtam régen elmúlt októbernek esti táján
az anyámmal. Odabújtam prémkabátja lanyha mellé
és kosarát csöpp kezemmel nagy szipogva elcipeltem
házunkig a fényre gyúlladt, édes, sárga lámpafényben.

Most anyó ma nincsen itten . . . Ő pedig, hogy bújva-bújnék!
Fűrnám kócos, szőszfejem lágy keblének meleg közébe
és szagolnám rajt az otthon illatát. De hát ma nincsen
itt anyó, a szép anyám . . . De ezt az őszi október estét

ellopom mégis magamnak. Ballagón, csak bandukolva
zsebretem kezekkel, íves léptekkel nyugton lemérek
száz, meg száz lépést a kertetől messzi kertig; (messzi lábbal)
Csavargónak néz a néne; holt lombot húzgál, gereblyél.

és fejet rám rázza, mert így . . . októberben kiskabátban
nem szabadna útra járni. Lám, a néne összehúzza
ráncos, vén, petyhüdt nyakán nagy, lompos, földszínű kabátját
és szorgalmasan lehajlong, felszuszogva összehúzni.

még a pár nappal lehúllt, frissen hullott, rongy-zöld levélt is.
Mert a fák már hullatják zöld köntösük, bő nyári leplük.
Vének a levelek és le kell az ágról hullni nekik.
Igy fog majd a néne is az élet fájáról lehullni.

És engemet is vigyorgón elvisz majd a tarka kórom . . .
Jó lesz, lám lépkedni bátrabb, víg ütembe újra menni,
mert a Nap mind bágyadtabb és málna hullik, egyre hullik
a vasút töltése mellé . . . És az árnyék nyúl helyére,

bő köpennyel, lábbadozva, botladozva jó az úton.
Országúton feldöcögő sok szekér fehér nyomába.
Mind csak úgy nyúlik nagyobbra, mint a rétes régi nyáron
nagyanyám sárgult kezében. És a fák is zord fejükkal

már az ég tükrébe fúlnak és a Csöndbe burkolódnak.
Mert az Árnyék és a Csönd, két hű barát . . . De sirva jön már

szalmával felrakva, (mintha tornyos ívnek lába kelne . . .)
megkenetlen, jajfa löccsel, száz szekér. Lámpásuk zsírja

rossz világot gyújt, csak ép, a lépkedő, nyugodt, lovagnak.
Jó ma embert látni is. Pipáznak fönt a csöndparasztok,
lábukat szétvetve, álmos, mélyre lógó nagy-fejükkel.
Ülnek fent, a szénaház tornácán, megrakott szekéren.

Jó az embert látni most, de nem beszélni, mert beszélni
hasztalan hazugság. (Igy a szót, a mozdulat viseli.)
És a híd is, mely az országútról így lelóg a mélyre
nőtt kis ferde házakig, két karfáján jámbor mesékkal

hallgat el. (Naponta többször rajta hág keresztül itt a
gazda és kocsis, meg izmos, szép, mezítelen bokákkal
asszony is, meg gyermek is, lézengőn és lenézni nem mer
oldalán, mert fél, a mély árok lehúzza kék ölére.

Éngen: is lehúz, de még ma el . . . tovább . . . még messzi menni
úntalan hív esti hév, (vagy tán a hév veszett ma bennem,
s hév nélkül, hűlten kialvó, régi, mély dallal, nehézkes
gondolattal, mely kifáraszt, mégis űz, messzibbre űz el

én azért bolyongok így, csak kék eget pislogva olykor.)
Né, a Hold! Megjött a Napra. Így a Rend. Rendekre jönnek
mind az égi szép csodák, csak én vagyok Rend nélkül; ember.
Tán a kis porontyok is, kik anyjuktól lopott üveggel

táncolnak dülön előttem, düllöngőn, hangos nevetve.
Óh, de ez rend mégis, mert a gyermek nem megért, s az ember
már az én fejemmel nem két könnyű, csontos lábú gyermek.
Nagy komoly, hogy jönnek itten férfiak, szájukban tűzzel,

pontparázssal, lépnek mintha hegycsúcsot lépő királyfi
volna mindegyik, csak egyre lépegetnek ívben lépő
férfiségük elvarázsolt csizmájában mind előmbé.
Mennyi győztes óriás, kik átlépték a csöndben félős

régi kort, a sárga ajkú rémület, meggyúlt hazáját.
Férfiak mind és a Rendnek szolgálnak komoly tenyérrel,
mind a Nap, vagy mind a Hold, vagy mind a pontos égi Rendnek
többi szorgalmas, nagy, élő, munkás, gyermekláncai.

Elmaradtam én megettük, ám a háta, mind a célja,
minden kővel megrakott sok országútnak végére is csak
mind csak egy. Hát én a másik létező világra járok
s azt festem: ma jámbor este . . .

(Mert a más világ az élő, nem halott, halott nevekkal,
és nem megmeredt, elalvó, hasztalan, nagy mozdulattal.
És most én azért veszek be így az őszi október estbe
s szívom fel a Hold s az égő kis tüzek piros szilánkját,

mert ezeket és a Földet és a húnyó házakat mind
és a szénatornyokat, parasztokkal, száradt fűvekkél
és a hófehér, hidat, mind elviszem mély önmagamban,
mint az édes szépanyám képét elhordtam mind idáig.

... És e verset is viszem majd és a többi. Vagy nem is vers
volt-e vers és nem volt egyik sem, mi tölem elszakadt és
földrehullott, mint az ígért Megváltó, piros kereszttel?..
Oh, ki vált meg akkor engem?...

Jöjj te kék október este...

Válts meg tűnő, esti dallal.)

Pályázat.

Az októberi számban pályázatot hirdettünk.

Az eredmény várakozáson felüli. Októbertől november 10-ig 30 pályamunka érkezett. Mit bizonyít ez? Hogy igenis tudunk mi dolgozni, ha akarunk. És a ti érdemeket lesz, ha a lapunk szelleme most már állandóan, megállás és álmos tompultság nélkül emelkedik. Mi most már megakadás nélkül akarunk menni a mi utunkon.

Gyertek, segítsetek nekünk!

A pályázat eredménye:

Könyvjutalmat kapnak: Prospech Gitta; Veszprém: Jégvirág (Egyszerű, finom és kedves mese.) Bartha József; Szeged: Zivatar az úton (Jólsikerült elbeszélés.) Eged János; Eger: Őszi kép. (Tiszta kép. Éles és színes. Muzsikál.) Nemesvári Ernő; Nagykőrös: A költő álma. (Szellemes kis írás, lélekkel.) Albrecht Edith; Budapest, Salvator intézet: Diadalmas lélek. (Elbeszélés, Nyugodt, egész írás. Kár, hogy néhol többet is mond, mint kellene.) Király Erzsébet; Sopron: Havasi virág. (Nem sokat mond, de amit elmond, az üde, mint a havasi fenyők és színes és kelke is van.) (A soproni tanítónőképzősök különben is dicséretet érdemelnek. A legtöbb pályázatot tőlük kaptuk.)

Sikerült pályázatok, amelyek dicséretet érdemelnek: Háll a hó. Végzet jeligére. Kérjük az író nevét. Édesapám. Nagy Márta, Székesfehérvár. A falevelek lehullottak. Hárs Lajos, Kőszeg. Utolsó emlék. Péceli Nagy Lajos, Nagykőrös. Vén tolvaj. Gócz Imre, Nagykőrös. Ezeket a munkákat a közlendők közé soroltuk.

A többi munkára a szerkesztői üzenetekben válaszolunk!

Vegytan a népiskolában

Nagy P. Félix, Szeded.

II. közlemény.

14. Oxigénnel telt befőttesüvegbe tartunk parázsló gyújtószálat, izzó szenet, azt tapasztaljuk, hogy az oxigénben lángollobban.

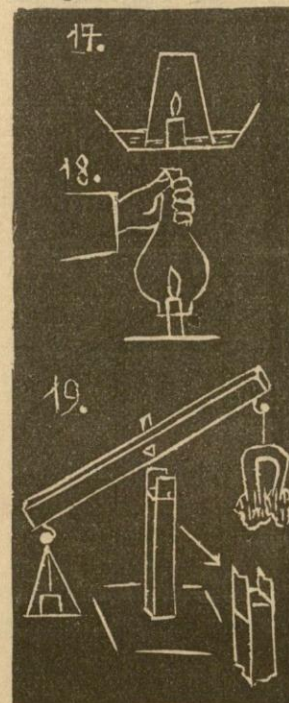
15. Ha most ugyanabba az üvegbe tiszta mészvizet öntünk és azt kissé megrázzuk, akkor a mészvíz megzavarodik. Annak az az oka, hogy az oxigén egyesül az égő tárggyal és széndioxid keletkezik. Utalás arra, hogy az emberben is égési folyamat megy végbe, melyet bizonyít az is hogy a kilégzett levegő zavarossá teszi a mészvizet.

16. Oxigénben még a közönséges körülmények között nem égő anyagok is elégnének. Csavarjunk vékony hurkapálcikára finom vas, vagy acéldrótot és gyújtuk meg a pálcikát. A drót nem ég, de ha beletartjuk az oxigénbe sziporkázva égni kezd. (Csillagszóró azért sziporkázik, mert a vasreszelék ég.)

III. Égés a levegőben. A láng.

17. Ha pohárral leborítjuk az égő gyertyát, nagyon rövid idő alatt elalszik. Elfogyott a pohár alatt levő levegőből az oxigén. (Ha pohár helyett lámpaüveggel végezzük a kísérletet, bár felül nyitott, mégsem fog a gyertya égni. Miért? Mert a lámpaüvegben felgyülemlik az égési termék (széndioxid, CO_2), s ha eléri a lángot, nehezebb lévén a levegőnél, eloltja. Ha azonban az üveg alul nyitva van, akkor a CO_2 eltávozhat és a levegő állandóan cserélődik.)

18. Nagyobb befőttes üveg aljára gyertyát ragasztunk. Az üveget lefödve, a gyertya egydarabig ég, majd elalszik.

Az üveg belső falán pára rakódik le. A hő is égési termék. Az ablakra lehelünk páras lesz, feltéve, ha a levegő hidegebb mint a leheletünk.

19. Finom mérleg egyik karjára akasszunk mágnespatkót, mellyel vasreszeléket vettünk fel. Hozzuk a két kart egyensúlyba és kezdjük melegíteni a vasreszeléket. Azt tapasztaljuk, hogy a vasreszelék nehezebb lesz. Ennek az az oka, hogy az égés következtében a vasreszelék egyesül a levegő oxigénjével és vasoxidot ad. Tehát a felvett oxigén adja a súlygyarapodást. Készítsünk finom mérleget. 50 cm. hosszú lécz közepén egy háromszög alakra kireszelt vasszeget verünk, majd egy kb. 30 cm. magas állvány (mint kémleőcsőállvány) ennek az elejére és hátulsó felére egy 2x2 cm-es pléhdarabot szöge-lünk és ezen fog a háromszögüre reszelt tengely játszani. A kar végére cipődoboz fedélyből tányért készítünk.

20. Hevitsünk cipődoboz fedelében gyertyát és gyujtsuk meg a fejlődő gázokat. Azt látjuk, hogy a gyertya anyagának egyes részei folyékonyak lesznek, míg más részei gáz alakot vesznek fel és meggyujthatók.

21. Itatóspapírt mártunk megolvadt stearinba. Sokkal tovább és fényesebb lánggal ég. (Fáklyák. Fáklyás menetek.)

22. A gyertya lángjába tartunk vízszintesen gyujtószálat. Azt tapasztaljuk, hogy a magba eső része nem égett meg, hanem csak az a része, amelyik a láng külső részén volt. Tartunk gyujtófejet a gyertyaláng magjába. Nem gyullad meg. Miért? Mert itt gáz van.

23. Vezessük el a lángmagban levő gázt erre a célra készített üvegcsővel és gyujtsuk meg a cső másik végén a kiáramló gázt.

24. Égessünk borszeszt és terpentint. Azt tapasztaljuk, hogy a borszesz alig világító, füstnélküli, de meleg lánggal ég. A terpentint, dús füstöt fejleszt, de kevesebb meleget. Minél kevesebb a melléktermék, annál tökéletesebb az égés. Ha sok szennet tartalmaz az égő anyag, erősen kormoz.

(Folyt. köv.)

Rövid vallomás

Bevallom: néha én is csodákat várok. Mert hiszek a mosolyoknak,

Bevallom: a komolyság hazug a szép szemeknek, a remegő kis

[a számon.

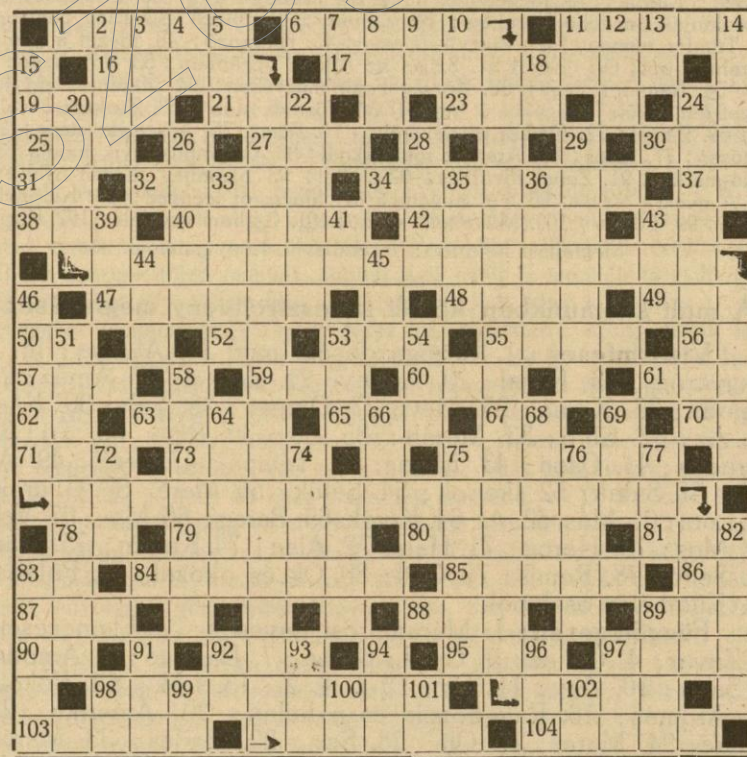
[kezeknek

Bevallom: ábrándos, bolond vagyok: és a Boldogságot várom.

Testvér! Miért nem viseled jelvényünket?

REJTVE NY

Beküldte: Gosztola József Jászberény.

Vízszintesen: A lakásban van; 6. Csokonai költemény egy sora; 11. Felvidéki helység; 16. Idézet a „Divina commedia” „Pokol” részéből. 17. Jó illata van; 19. Német kötőszó; 21. A Tisza mellékfolyója; 23. Bab-fajta; 24. Kötőszó; 25. Angolul: csak; 27. Tolla keresi kenyerét; 30. Dunántuli folyó; 31. Arany — Párisban; 32. A zsidók ették; 34. Mesterséget tanul; 37. Fém; 38. Határozószó; 40. Nem kíván többet; 42. Híres matematikus; 43. Német szem. névmás; 47. A gazdasszony kenyeret...; 48. Caesar vetette el; 49. Matematikai röv.; 50. Fizikai mérőegység jele; 52. Megszólítás; 53. Madár; 55. Vivnek vele; 56. Igeköltő; 57. A hajnal istene; 59. Földmives-szerszám; 60. Ez is az; 61. Közismert intézmény röv.; 62.

Rang rövidítés; 63. Nem tisztességesen játszik; 65. Sporteszköz; 67. Emté; 70. Idegen területmérték; 71. Siegfried anyja; 73. Van ilyen víz is; 75. Olasz vezényszó; 78. Iskola rövid; 79. Az állam bevételei; 80. Hintó ló; 81. Tisztítószert; 83. Görög betű; 84. Szánom is...; 85. Ember lakik itt; 86. Latin szem. névmás; 87. Becézett női név; 88. Szomorú; 89. Hajó része; 90. Számok előtt áll; 92. Kártyázásban szerepel; 95. Szelid — fele; 97. Német határozatlan névelő; 98. A Duna egyik mellékága; 103. Földmunkás; 104. A pápa vezetéknéve;

Függőlegesen: 2. Német part; 3. Kopasz; 4. Okozat eleje; 5. Király franciául; 7. Olasz névelő; 8. Tagadószo; 9. Római szám; 10. Fáj; 11. Skálahang; 12. Ilyen madarak is vannak; 13. Francia névelő; 14. Bőrgyáros volt; 15. Tonkin fővárosa; 18. Sajnos ez is skálahang; 20. Idézet egy kuruc dalból; 22. Magas hegy. Noé apánk kikötője; 24. De jó volna!; 26. Ruha; 28. Vissza; Kártya; 29. Idegen női név; 33. Csábos lény!; 35. Balkezes; 36. Oroszlánjait megölte Herakles; 39. Zuhany; 41. Intéző Bizottság betűjele; 43. Tündér németül; 44. Püspök felezve; 45. Határozó; 46. Idézet a „Toldi szerelméből”; (V. ének.) 51. Sziget az Atlanti óceánban; 53. Sok benne a só; 54. Németül: légy; 58. Község Fejér megyében; 64. Majdnem egy fél-sziget lett belőle!; (egy betű hiján!) 66. Főzelék; (óh!) 68. Zsákszerű valami; 69. Péteél; 72. Fizikai mérték rövid; 74. Fém; 75. A szelek istene; 76. Kötőszó; 77. Após; 82. Arany a rómaiaknál; 83. Colombus egyik hajója; 89. Autó-márka; 91. Zenei rövidítés; 92. Juttat; 93. Számnév idegen nyelven; 94. A nyakra teszlik; 96. Fül angolul; 97. Magasról leenged; 98. Kicsinyítő képző; 99. Fűszer; 100. Műveltető képző; 101. Gallium vegyjele; 102. Hang;

Megfejtési határidő: december 6. Könyvjutalom.

A múlt számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése:

Vizszintesen: 1. Mezőgazdasági ipar; 17. Alanya; 18. A magyaróra; 19. Reval; 20. Adony; 21. Zokog; 22. Amaz; 23. Amoda; 25. Koma; 26. Mev; 27. Omega; 28. Sah; 30. Kád; 31. Az; 32. Elirő; 33. Merán; 35. Só; 36. Rim; 38. Tri; 39. Fáradás; 41. Oson; 43. Ekkor; 45. Téliapó; 47. Serét; 49. Ainók; 51. Salak; 52. Ikonok; 54. Sálók; 56. Meré; 57. Gitárok; 59. Lom; 61. Más; 62. At; 64. Kerék; 65. Berek; 66. Ma; 67. Vel; 69. Mos; 70. Horog; 71. Hah; 72. Alea; 74. Karám; 75. Kara; 76. Sellő; 78. Remis; 79. Ciril; 80. Ok és okozat; 82. Palaba; 83. Kilométer oszlopok.

Függőlegesen: 1. Máramarosi havasok; 2. Elemzések; 3. Zavar; 4. On az; 5. Gy. l.; 6. Aa; 7. Dadogó; 8. Amoda; 9. Sana; 10. Ágy; 11. Gy; 12. I. A. Z.; 13. Irok; 14. Pók; 15. Aromás; 16. Ragadozók és a halak; 20. Amerika; 23. Amire; 24. Marat; 27. Olt; 28. Sev; 29. Hádés; 33. Máról; 34. Nálam; 37. Morog; 39. Fonák; 40. Salem; 42. Nénik; 44. Kisok; 46. Paramaribó; 48. Totem; 50. Kolerás; 53. Károg; 55. Korom; 58. Rés; 60. Meg; 63. Teleki; 65. Borító; 68. Levél; 70. Hamar; 71. Harap; 73. Alsó; 74. Keze; 75. Kiló; 77. Ó. O. M; 78. Rot; 79. Cal; 81. Ké; 82. P. Z.

Helyesen fejtették meg: Csizmár L., Wágner K. Székesfehérvár; Frucht J. Kalocsa; Máté A. Dombóvár; Hollós J. Győr; Gutsohn; I. Budapest; Beck M. Veszprém; Nagy I. Márkus I. Belovai S. Szeged.

A könyvjutalmat Beck Mária és Wágner Karolin nyerték.

S. L. Eger. Testvér, komolyabban! — **R. T. Kőszeg.** Érdekes. Egyik versed feltűnő jó. Jön. A másik semmi. Hagyd a nótaszöveget. — **M. F.** Mikor nagyon sújt az élet. Verseidből közlünk. Dolgozz velünk és buzdítsd az ottaniakat. — **Garam:** Téged örömmel köszöntünk és sok verset várunk tőled. A prózáat egyelőre hagyd. A versed szép. A neved Testvér! Jelige alatt nem közlünk, csak veled tettünk kivételt. — **W. M.** Székesfehérvár. De ha érdemes. Lássuk a többi verset. Na, hát erősen bírálok: »Húsz éves leszek...« Tehetséget árul el. A többiben is van sok szépség és gondolat, de néhol még nyerseks, szakadozottak. — **E. J. Eger.** Te felsőnémeti vagy ugye? Mit csinál Nagy Gyula? Testvér, ezek mind versek és nincs próza közöttük. Verset! Ez a Te küldetésed. Gyakrabban akarunk tőled munkát. Segíts! Ami pedig a munkák tárgyát illeti, vigyázz, mert mi nekünk más intézetekbe is kell lapot küldeni és... Ezzel nem azt mondom, hogy a tárgy rossz, de nekünk erre is ügyelnünk kell. — **O. J. Nyiregyháza.** Ezek még kezdő írások, de az egyikben találtunk szépséget. Ha megengeded, két szakaszt kihagyva, azt közöljük. — **L. R. Jászberény.** Ez kevés. — **K. J. Nagykőrös.** Ez tiszta és könnyű, de gyerekeknek való. Próbáld mást. — **N. A. Pápa.** Igazad van. Ezek az alakok éretlenek és ostobák, de ezt a beszédet nem közölhetem, mert sok van közöttünk is ilyen és találva éreznék magukat. — **D. F. Baja.** Hol a vers? Nem kaptam meg és ebben a levélben sem volt semmi. Ne neheztelj. Itt valami tévedés van. — **R. F. Pécs.** Te tudsz. De ezek közül egyikben is, másokban is vannak köznap kifejezések. Sok helyen nem költőiek, pedig súlyosak a gondolattól. Vigyázz erre. Adj egy kicsit a kifejezésre. Nem elég a logika szárazon fűzve. Egyiket (Ember, jöjj utánam!) eltettem. Közljük. — **Havas.** Keress életrevaló témákat. Egyik valószínűleg jön. — **Helyben.** A kért számból nincs. A lap oda nem jár. Jelvény a főszerkesztőnél kapható. Ára 40 fillér. Bélyegben is küldhető. — **Egy fecske nem csinál nyarat.** Van mondanivalód, ez egy egész regény. És ez a baj. Sok így. És nem egész. Pedig jó stílusod is van. Egyes részek szinte szárazak. Pedig... Ennekem az az érzésem, hogy te sokkal jobbat is tudsz. Nevet! A borítékból hiányzott a név. — **Cs. I. Kőrös.** Ezt szét-hánytad, testvér. — **B. A. Salvator.** Hagyja a verset. Prózát. Ez kezdet és nehéz, de ebben van gondolat. — **Kőbor.** Végre. Ez a te elemed, a a próza. De ezt, beláthatnád, hogy nem közölhetem itt. — **S. A.** A munka tárgyát tekintve dicséretet érdemel, de a mondanivalód legyen sorbaszedve, megsűrűve és leegyszerűsítve. Ne mondj többet, mint amennyi okvetlen szükséges. Az elrendezésre nézve az illető szaktanár úr szívesen ad felvilágosítást. Ilyen tárgyú munkát szívesen látunk. — **Sz. M. Sopron.** Ezek-

nél sokkal jobbakat kaptunk már és hiszem, hogy kapunk is. A társnőjét nem biztatom. Ez lelkiismereti ügy. — K. L. Esztergom. A versekből közlök, a pályázat kevésbé — jól sikerült. Lélek van ugyan benne, de ez még kevés. — Tüdőgyulladás. Kevés, pedig tudna. — K. J. Eger, Többet és vigyázz a mondanivalódra. Azt mond, amit mondani akarsz. — M. G. Debrecen. — A humorhoz van érzéked. A másik kettő még mindig kevés. Próbálj prózát. — K. L. Veszprém. Ezt a tartalma miatt nem közölhetem. Pedig jó. Kérek mást. Ügyelj a tartalomra. — L. M. E. Kevés. Dolgozat. — Álom és valóság. Kezdő tényleg. De majd. — P. K. Debrecen. Vigyázz! Világosabban. Sürgősen várunk. — G. E. E. Ezek közül egyik sem üti meg a mértéket, de tőled kapunk mi még jobbat is. — P. N. L. Rendben van Testvér és örülök neki. A munkákra sor kerül. Üdvözlöm a körösieket és Ernőt. — B. J. Kőszeg. Kevés. Formát! — Téli estén. Egyik legeredetibb stílusú pályázat, de az esemény elfolyik. Tőled jobbat várunk.

Mindenkinek: 1. Portós leveleiteket visszaküldjük. 2. Jelvényt pénz beküldése után küldünk. 3. Legközelebbi lapzártá december 6-án. 4. Szeretnék I. és II. éveseket látni a munkáikkal. 5. És ezt egyszersmindkorra véssétek az eszetekbe, hogy a Tek. Szerkesztő Úr végtelenül »nehéztek«, »dühöng« és nem fogja soha megbocsátani, hogy munkáitokkal »háborgatjátok« és »zavarjátok«.

Amikor szívből dalolok

Mécs Ferenc

Kriptai hang jajong bennem.
Sokat sírok, — mert így élek.
Babusgatnak szánakozva..
Pajkos dalok, lidérce fények.

Távol vannak, nagyon messze.
Reámnéznek incselkedve.
(Be szomorú, rút valóság
Ha az embernek nincsen kedve.)

Dalolgotok, nótáztatok.
De a hangom bús, idegen.
Beléfagyasztja a szívem
Minden vágyát a jég hidegen.

Csak néha zúg vig dal-patak
Forrón fagyos szívem alól.
Amikor az Istent érzem...
Amikor ő énbennem dalol.

Most jelent meg

„MAGYAR VAGYOK“

cimmél GÁNCISOV KÁROLY-nak — Lapunk egyik legelső munkatársának — egy csokorra való kedves verse. Kapható 1 P-ért szerkesztőségünkben.

Figyelem!

NAGYKÁLMÁN
BORBÉLYMESTERNÉL

a beretválás . . . 10 f.
hajvágás . . . 30 f.
csak géppel . . . 20 f.

Pontos kiszolgálást adok
és szíves pártfogast kérek

IX. évfolyam.

4. szám

1934. december hó

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bánfai Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József III. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Péceli Nagy Lajos V. éves
Nyiregyháza	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szűcs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Györök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

4. szám.

1934 december hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	FŐSZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.-P.	VORÁK JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.	TÁRSSZERKESZTŐK:	TANÍTÓKÉPZŐ INT.
	RIGÓ ALAJOS és WENNER JÓZSEF	UJSZEGED.

Augusztus császár uralkodása alatt

A császár lakomát adott, amelyen az illatok és ízek tobzódtak, a színek pedig szinte lázadoztak és mindenek felett énekelte örök himnuszát a vér. A bokrokban mindenütt pogány istenek lakmároztak és a Hold vörös arca eljegyezte csorgó ezüst sugárral a kert duzzadt egyiptomi rózsáit.

Valahol a palota telt, márványoszlopai között, arany oroszlánfejekből ömlött a szökőkút vize. Augustus nem tehetett róla, hogy Róma és Betlehem közt olyan távolság volt, mint a Hold és a Nap között. Augustus pogány volt és a „Világ Ura”. Nem volt érzéke a jászolok és csendesesen kérdőző tehenek iránt.

Heródes király, aki nem hitt csak a hitelességben, nyugtalan volt, félt a megváltástól és epekedett utána, de gőgje nem válthatta meg őt, sem Salome ezüsfátyolos tánca, melyet János levágott fejével lejtett.

Judás hitt. Ez a fekete szemű és lázas vérű zsidó tele volt hittel. Hitt az erőben és a Bosszúban, a Hatalomban, mely ledöntötte egykoron Jerichó falait, a régi Áldásban, amely telté duzzasztotta Kánaán mézes gyümölcseit és szomjuhozta a Megváltót, akinek hatalma majdan vetekszik Salamonéval, akinek arannyal vert gályái és messze földek drágaköveivel himzett biborköntősei voltak.

A pásztorok pedig tudatlanok voltak és alázatosak. Olyan szelídek mint a nyáj, melyet őriztek és olyan fenségesen egyszerűek, mint a föld, melyet ronzyos saruikkal tapostak. És együgyűek voltak és először látták meg, érezték meg az Ő Dicsőségét, mert nem tudták és nem akarták őt megmérni, hanem megszádláltak és elmerültek a Megváltásban.

Minden idők legboldogabb népei a Pásztorok, mert nagyon nagyon egyszerűek és nagyon szegények.

Bennük születik kétezer év óta a Megváltás.

— főszerkesztő —

Apó...

Ozsvát Katalin, Budapest Salvator intézet.

— Valér lelkem, hát gyerekdajka vagyok én?
Apó mondta ezt. Ott állt a puha, barna sötétségben és a kályhából kiáramló tűz megvilágította az arcát.

Apó szeretett tréfálni. Abban telt el egész élete, hogy mindenki veli csipkelődött. De csak úgy, hogy amit mond, az simogasson meg piritson is.

De ma mintha kicsit éles lett volna a hangja.

A lánya csodálkozva nézett rá.

— Hát tegye le Babit, édesapám. Nem kell mindig az ölében tartani.

— Ha lerakom, mindjárt sir. Az urad ledült egy kicsit, nem akarom, hogy fölverje.

— Mit csináljak vele, ha olyan érzékeny?

Solthy Boldizsár jóságos szája megkeményedett.

— Rossz nevelés ez, nem érzékenység, Valér. Nevetséges, hogy egy gyerek azt tegye, amit akar.

— Utóvégre nem üthetem agyon.

— Ki mondja azt? Csak nem kell elkényeztetni.

— Babi még csak három éves.

— Annál inkább. Ha most is annyit mer, mi lesz vele később?

Az asszony odament az ajtóhoz és felcsavarta a villanyt. Már egészen sötét volt, még egymást sem látták. Különben nagyon takarékoskodott a körtével, mert órára égett.

Őt esztendeje, hogy feleségül vette Heller József műasztalos. Akkoriban még jól ment az üzlet, és kétszobás lakásban laktak a Vérmezőnél. Az apját is felhozatta Sárvárról, ne legyen olyan árva a kihalt Solthy-kúriában.

Mióta tifuszban meghalt az öreg nemzeti asszony, apó

egyedül maradt a lányával. De, hogy annak a párlás fejét is bekötötte egy pesti úr, túladozott a régi, oszlopos házán. Túl a gyümölcsösön, a méhesen, a négy kicsi fecskefészken, az ereszt alatt. Ő maga meg felment a fővárosba.

Nehezen szokott meg. A falun született magyar ősi sóvárgásával vágyódott a mező, az erdő, a föld után.

De azért mégis csak megszokott. Csupán a veje, a lánya idegen szokásain, lélektelen életcéljain sirt benne föl a régi otthon emléke.

Nem bírta az örökös zsörtölődéseket, örökös panaszokat, amiből napról-napra több jutott ki a számára. Érezte, hogy fölösleges ő itt. Különösen amióta a gyermek megszületett és amióta az üzlet fokozatosan tönkremegy.

De tudott tűrni. Apró, meleg élcelődésekben felejtkezett haza.

De ma... ma már nem bírta tovább. Ami eddig csak fojtogatta, most idegen fájdalommal kezdett el fájni. És egészen idegen, új-fajta sebet ütött valahol a melle alatt.

Letette a karjáról a pici, szőke embergombolyagot a földre. Letette. Gyermekes daccal, sértett önérzettel. Csakazértis,

De arról már nem tehetett, hogy a mindent megeléglő, indulatos keze, meleg simogatással maradt a kislány fején.

— Nagyapó vegyél fel!

Nem, azt már nem. Mégsem.

Elfordult. S lebecsült egy székre az asztal mellé.

Babi bukdácsolva indult meg a kopott szőnyegen az anyja felé.

— Megeléglte? — kérdezte Valéria. És most már az ő hangja is rideg volt, Metszett, vágott annak, akinek szánta.

— Meg, — mondta apó és odabólintott. — Meg. Már mindent.

— Hátha nem tetszik... Hiszen nem mondja senkisé, hogy... hogy...

Apó nyilongó szemmel ijedt rá. A hatvanötéztendejében is pirospozsgásan megörzött arca elfakult, elszíntelenedett.

És várta, hogy kimondják. A folytatást is. Amit félbe hagyott a tulajdon lánya. Hogy hát elmehet. Akárhová. A szegényházba is. Talán befogadják, ha ugyan...

De Valéria nem szólt többet. Tojást sütött az urának. Ők maguk sültkrumplit ettek, vaj nélkül. Télen drága volt a tojás. És kevés a pénz.

A szobában égett zsírszag kezdett elterjedni. Mostanában mindent itt bent csináltak, hogy ne kelljen a konyhán is tüzelni.

A gyerek apró darab rozskenyeret majsolt. S ahogy meglátta a bábuját a sarokban, arra felé masírozott, a kenyeret pedig elejtette. Aztán véletlenül, avagy kedvtelésből végig szaladt rajta.

Apó ott az asztalnál bús pillantással nézte. De valami belefájt a lelkébe.

A kenyér... az áldott mindennapi kenyér, melyre ott a falusi ház tiszta asztalán annyira vigyáztak, nehogy földre hulljon.

És most... Most a gyerek... Az az apró, dacos pesti penészbimbó, aki labdának, játéknak nézte a...

Apó felállt. A nyakas, berzenkedő fejét meghajlította, ahogy odamentében legörnyedt a földre.

Mert kenyér ez mégis... Akármilyen furcsaízű, akármilyen idegenillatú. Kenyér azért. Magyar földből termett magyar kenyér. Szent és tisztaságos, akár az Isten teste.

Féltérde ereszkedett, úgy emelte fel. Áhítattal imádsággal. S úgy alázatoskodta le a fejét, mint az Úrfelmutatáskor.

És most valami történt. Nem nagy dolog, csupán egy régi magyar szokás felújítása egy öregembernél.

De most, a XX. században, 1934-ben, Budapesten, már annyira elavult, hogy csodaszámba ment.

Mert Apó felemelte és a tenyerében melengette a megtiport kenyeret. Aztán szeliden ráhajtotta a száját és megcsókolta.

A szobában vibrált a villanyfény. Mert úgy látszott, hogy Apó konok, szigorú szemén valami opálos gyöngyözéssel végigszalad.

Valéria odapillantott.

— Mi az édesapám? Mit keresgél ott a földön?

Idegesen kérdezte. Nem szerette, hogy az apja olyan kicsinyes, olyan régimódi.

— A gyerek — motyogta zavartan apó. — A gyerek el ejtett valamit...

Tücsökmódon

Gimesi József Pécs

Ülök útszéli hanton:
vándorló énekes,
kezemben a lántom.

Kalászos, szent határban
pipács és szarkaláb
virítanak. Nyár van.

Valahol kasza pendül,
emberek lihegnek,
de felettem csend ül.

Valahol most ég a munka.
Nótás, rest tücsök s én
maradtunk magunkra.

A gondokkal félre!
most még szép az élet;
mindegy lesz, nem lesz télre!

Eltékozoljuk a nótánk,
— a lelkünk égi kincsét —
adjunk, akinek nincs még.

S ha betevő falatul
nem lesz kamránkban semmi,
nem kérünk mástól enni.

Korgó gyomorral, büszkén,
uras urak módjára
fogunk kezét a halállal.

Diadalmas lélek

Albrecht Edith, Budapest Salvator inléznt.

A Duna vize lágyan ringatta kék hullámaait. Ragyogó kékkel festette körül az égbolt a pilisi hegyeket. A Nyulak szigetén májusi erdő ontja illatát. A fák telve borostyánnal; függöny gyanánt fonta be a kerges törzseket apró zománcos lemezhez hasonló leveleivel.

A kolostor kertjében már élénk élet folyik. Fehér ruhás barátok dolgoznak hangyaszorgalommal.

Az öreg Higín páter ifjú ujoncát oktatja, nem éppen békés hangon.

— Adta teremtettem! Nem vagyunk már ősmagyarok! — Istennek legyen hála érte! — Régen elmúlt az az idő, amikor a magyar vándorolt és Hadúrnak áldozott. Nem ábrándozunk a vizet nézve! Dolgozzunk! Dolgozzunk! — végzi be a bőbeszédű páter a szentenciát, s tova csoszogott, magára hagyva az álmódózó frátert.

Ebben a halk fájdalomtól átítatott ifjúban több volt a lemondó árnyék a jelen pillanatban, mint Bizanc összes kolostoraiban együttvéve.

A könny még ott rezgett pilláin, de szemében keserűség lobogott. Felébredt benne a magyar virtus, hogy őseiről hallott. Szíve vadul zakatolt.

— Azért sem! Csak azért sem! — dudogta magában. — Engem nem ugráltat senki fia.

— Ha soha nem mosolyg az ég, ha soha nem kacagnak ugrándozó napsugarak a víz tükrén, ha a Duna fővénye soha sem termékenyíti is meg a Nyulak szigetét! még akkor sem hajtom meg fejemet. Nem soha! — S az ásót erélyesen nyomta a földbe, szinte sírt, jajgatott az a szegény, sokat szenvedett föld. De az ifjú fráter Gerardus ezt nem látszott észre venni.

Küzdött benne egy hang. A régi vad Kava beszélt, s ő szinte ijedten rezzent meg. El kell nyomni ezt a hangot, ne hogy úrrá legyen fölötté!

Ismét ábrándozni kezdett. Itt áll a kolostor előtte, a háttérben pedig ott világlik fehér falaival a Domonkos apácák rendháza. Azt mondják, a boldog Margit királynő ablaka ide nyílik. Mennyi boldog órát töltött ott a királynő, hiszen a felkelő nap első s a lenyugvó nap utolsó sugarai mindig a térdplőn találták.

— De hát ő szent volt már életében is! — szakadt fel a fráter lelkéből. — Így is mennyit kellett szenvednie; a hidegtől, betegségtől és rendtársainak különböző természetétől.

Szent lett! — csengett lelkében egy ismeretlen halk hang figyelmeztetőn.

Fráter Gerardus küzdött magával. Nem tudta, nem akarta elhinni, hogy van lelkében egy nagy nemes érzés mely le tudja győzni a rosszat, a szenvedélyt. Üde fiatal rugalmas lelke volt, s minden mély nyomot hagyott rajta.

Tudta, hogy a szerzelesi élet nehéz s nemcsak a szép fehér ruha teszi. A megpróbáltatások egymást érik, néha bizony komolyabb ok nélkül is megszidja az oktató páter a jelölteket; és nekik hallgatniuk kell.

Magyar természete ágaskodott ez ellen.

Szerette a szabadságot... a Tiszát... a füzeset...

Vágyott a Tisza mellé, hol a suhogó füzesek ezer apró titkot súgnak az alvó fülekbe. Vágyott a víz után, melynek rohanó árja elvitte üzenetét a messzi vidéknek. Kivánta a szőke folyót látni s lelkében küzdött a vággyal.

— Induljon. vagy menjen? — nem tudja eldönteni.

— Most elő a magyar virtussal! — csengett ismét lágyan a hang.

— Most mikor szükség lenne rá elszáll mint a tábortűz füstje az éjszakában.

Lám, ismét otthon van! Tábortűz... harci zaj... Mesz-sziről mintha a füzes suhogna oly andalítón... lágyan...

Egy gyengéd kéz érinti vállát. — Fiam, completa után a cellámban leszek. Várok rád. — Az ősz gvardián ruganyos léptekkel távozott.

Az ifjú ragyogó, könnyes szemmel nézett utána. A lágy hang erőre kapott lelke tüzeiben... s dalolt. Repeső örömmel várta az órát mikor megjelenhet a gvardián előtt.

Fráter Gerardus lehajtott fejjel állott s hallgatta a gvardián meleg szívből fakadó tanácsait.

— Engedelmeskedni és kötelességünket teljesíteni, ez a mi hivatásunk, s megállni minden körülmények között azon a helyen, hova főnökeink helyeztek.

Fráter Gerardus felemelte könnytől csillogó szemét a papra.

— Atyám a víz hí engem! Nem lelem nyugtom s lázong egész lelkem. Ne küldj többé a vízpartra! — esdekelt. — Elveszem ott, pedig én a szerzetben akarok maradni! Oh a mult feledhetetlen s a víz lelke megigézett engem, még apám sáto-raiban, a Tisza mentén.

Barna szeme esdően nézett a gvardián atyára.

— Fiam — szólt a páter jóságosan — dicséretes benned a jóra törekvés. Diadalmaskodni kell magunkon s ez a győzelem áldozatot és szenvedést követel.

— Nézd fiam, hajamat hatvanöt tél hava fehériti, de az

eltelt időt nem az évek számítják, hanem amit szenvedtem alatta, Én segíteni akarok neked a küzdelemben. Holnaptól kezdve az őrséget bizom rád. Vigyázz fráter, e tisztség éberséget és hűséget kíván. Én kérni fogom szent Gellért urat, hogy imádkozzék érted, hiszen ő közelebb van az ég Urához.

— Isten segítsen fiam!

Fráter Gerardus térdre hullva vette a gvardián áldását és napsugaras lélekkel távozott.

Mikor az óra múlását jelezte a kürt és minden szerzetes megállt munkája közben; a toronyból tisztán csengő, üde hangot vitt az esti szellő:

„Ultima in mortis hora!”

Fráter Gerardus hangja volt.

A ritmus

Alrecht Adél, Budapest

Az óra tikk-takkolva jár,
de,
ha fel nem huzzák
megáll.

Az élet sorsa meg nem áll
s a halál
véget vetne tán,
a lélek tovább él és jár.

E szüntelen élet lüktet.
S ha ver,
ritmusa így zeng:
Te-rem-tő, Is-ten!

Pesti képek

Hollósy Tibor, Jászberény

Végig a korzón csupa esőkabát jár-ke. Ugy látszik beköszöntött az esős évszak.

De azért rendületlenül sétálnak. Ki egyedül, ki kettesben, néhol egész kompánia verődött össze.

Elöttem egy 6—7 éves »fiatalember« kísér nálánál 4 hüvelykkel magasabb hölgyet. Előírásosan. Kisújj a kisújjban. A fiatalember kezében elegáns boternyő — megfelelő méretekkel. A hölgnél retikül.

A sétálók meg-megfordulnak. Egy-egy megjegyzés is elszalad a fülem mellett:

— Korán kezdik!

De ők ezt nem méltóztatnak észrevenni. Nehéz problémákról beszélhetnek. A hölgy mély torokhangon kérdez:

— Tudod, melyik hídra gondolok?

— Hidra? Te hidra gondolsz?

— Hát persze! Ott föl, a legutolsóra!

— Ja? Arra?

Most már karonfogva mennek. Lassan, himbálódzva. Mint a felnőttek. Hosszú hallgatás után megszólal a lovas:

— Arra gondoltál, amelyik drótkötélen lóg?

— Azt hiszem az az! Papa azt mondja, hogy az az összekötő hid. Be akart csapni!

— Hát persze — hagyja rá meggyőzően a lovas.

Hallgatnak — sétálnak. Komolyan veszik a dolgot. A felnőttek is komolyak — illedelmesen kitérnek előlük...

Két lobogóhajú, cigarettázó fiatalember békésen sétál. Innen is, onnan is, alaposan beléjük ütköznek. A sok ütközéstől már olyanok, mint egy viharvert mozdony.

Az egyik felsóhajt:

— A Földön kétmilliárd ember él. S a kétmilliárd közül egymillió éppen Budapesten adott egymásnak találkozót. Hát nem rémes ez?

A másik ránéz s utána bánatosan leveri a hamut a cigarettájáról — közben szerencsésen leöklök a járdáról.

Erre csendes maliciával megjegyzi:

— Bizony, rémes, sőt egyenesen »kétségbeejtő!« Igazán nem tudom, visszamenjek-e a járdára sétálni, vagy nem.

A Duna-korzó mellett villamos visz el. A korzóra ez néz egy nagy táblán: »A pályatesten járkálni tilos!«

Milyen stílszerű.

A pályatesten eddig járni nem volt szabad. Mivel a korzón az ember sétál, esetleg sétálgat, azért a táblára »járkálni« írnak ki.

Jó, hogy még »járkálgatni« nem tilos!

Idomulás, hasonulás, szó-aklimatizálódás...

— Nem édes?

— Nem!

— Cukros...

Valamelyik híd mesélte ezt nekem...

Öngyilkost húztak ki a Dunából. A hídról csak két ember nézi.

Egyszerre értek a színhelyre. Egyszerre is hajoltak a korlátra.

Nem szólnak egy szót sem, nézik a vizet...

Csak nagysokára mozdul meg az alacsonyabb.

— Beleugrott.

— Bele.

— Meghalt?

— Meg.

— Osztán mér ugrott bele?

— Vajjon miért?...

— Hát...

A cigaretta felparázlik. Megvilágít egy nagy csontos öklöt, egy orrt, aztán egy idegesen járó álkapcsot. Megint sötét van.

— Ki tudja, mi baja volt?

— Lám... ki?

— Sok baj van a világon.

— Sok...

Fölhallatszik a Duna csobogása, ahogy neki ütődik a pillérnek.

— Oszt jól tette-e?

— Azt csak ő tudja — szegény.

— Hát sze...

Nem fejezte be, amit mondott. Hátuk mögött egy villamos vágatott el. Magával vitte a fényességet...

A cigaretta nagy ívben repült a vízbe.

— Későre jár. Holnap korán kell kelni. Meg az asszony is vár.

Megbillentette a kalapját s nemsokára eltűnt a sötétben. A másik egy ideig nézett utána, aztán visszakönyökölt a korlátra s nagyot sóhajtott:

— Bárcsak én is tudnék aludni!...

Valahol messze hármat ütött a toronyóra.

Ez is a Duna-parton van.

Korcsmacégér nyulik ki a földből. Közelebb menve, látni, hogy a gátba van beépítve. Csak messziről látszott úgy. Még lámpása is van. Rajta órmótlan betűkkel: Bor-sör.

Ahá, ezek a híres gátpincék...

Ugy hírlik, itt nagyon jó bort mérnek!

— Hja, könnyű nekik. 6—7 lépcső és ott a Duna.

Szent István napjára kivirított Pest. Hódolt az utcáin tolongó sokaságnak. Különösen Budán hullámozott a tömeg. Hogyne! Hogy valaki lemaradjon a körmenetről? A jó öreg budai nénék ezt nem mulaszthatták el!

A bástya-sétány véges-végig virágos kalapok, fodros ruhák, rózsaszínű napernyők mozgása.

A mellette lévő utcában halad a körmenet. Az átjárót marcóna lovasrendőrök állják el. Hiába nyújtogatja nyakát a plebs, nem lát semmit, vagy csak alig...

Ám mire visszafelé sétálok, már különös dolgot veszek észre. A keresztutcák előtt csoportosulók legtöbbje fönntartott kezére néz. Okoskodom, mi lehet? Hát csak látom, hogy mindegyik kezben egy-egy kezítűkór van.

Persze!-A »naiv« pesti nép! Azt hiszi, hogy egy fél négyzet cm-nyi tükörbe belehelyezheti az egész ünnepi körmenetet!

— Hallatlan optimizmus...

Egyes ellenőrizhetetlen hírek szerint, némelyeknek sikerült ez. Azonban ezt a hírt »fönntartással« (lásd fönntebb) kell fogadnunk.

Valamelyik nyári hónapban egy budai színház »Egy görbe éjszaka« c. színdarabot játszotta.

Már hetekkel a színrehozatal előtt hirdették. Házak oldalán, hirdetőoszlopokon, faderekán, üzletekben, újságban reklámozták.

Igy: »Szenzációs ujdonság! Egy görbe éjszaka!«

Csak nézem. Ez tényleg görbe...

Az utcán mindenütt szemembe ötlük. Lassan előveszem a ceruzám, óvatosan körülnézek, nem figyel-e valaki. Aztán gyorsan odafirkantottam egy »t« betűt a »j« meg az »sz« közé.

Igy végigmentem ahány plakátot találtam hamarjában. Gondoltam majd csak észreveszi valami illetékes...

Már el is felejtettem az egész manővert, mikor egyik este a színház elé tévedtem.

Nagy fényesség! Vakító transzparenszek! No, nézzük, mit adnak? A homlokzaton nagy betűkkel ez áll hullámvonalban, hogy aszongyahogy: »Egy görbe éjszaka«.

— Ha!... Megsemmisültem...

Balga gondok

Juvancz Viktor, Szeged

Megfogtam egy legyet,
(Foghattam volna százakat, ezreket.)
Szegény csak zizegett.
Zizegett kétségbeesve vadúl,
Síró szárnya csiklantá kezemet.

Nevettem kinjárt. Én voltam az úr.
Talpam alá téve játszottam éltivel
(Közben gondolkozom) s hagytam,
[repüljön el.]
Tán én is így vagyok?...

A költő alma

Nemesvári Ernő, Nagykőrös

Tiz... tizenegy... tizenkettő. A falióra éjfél ütött. Künn csend honol, csak szél suhog a fák között, benn nyugalom s csend... csend... csend... A bohó írónak csapongó képzelete álombafullad s képzelete mind valósággá válik s ha máskor nem is, mikor a nap arany sugarai játszanak körülötte, de most boldog, nagyon boldog. Most a holdvilágnál álmodik. Az ablakon bekukucskáló hold végigsimítja mosolygó arcát s körülöleli az álmok gyermekét.

Az ablak előtt áll íróasztala, melyen legszebb dalait írja egy csalfa lányról s ezen születnek játékos kalandjai sok-sok novellának. A nagy fiókban költői rendben sok vers, mese hever. Mind megannyi lélek, elfojtott könny vagy mosoly. Egy tollból jött mind, egy lélek szülte s csókoltá életre, egy költő lelke ez mind, e sok tarka testvér.

Az óra kondulására mozgolódás hallik a nyugalmas fiókban, melyet félig nyitva felejtett pihenő gazdája. A hold ezüst fátyolba von mozgó alakokat, kik rendben sorakoznak, vitatkoznak, feleselnek.

— Nem mehet így tovább. Segitenünk kell — dörghi egy hang — hiszen az ő gyermekei vagyunk. Nem nézhetjük tétlenül, hogy így bánjanak el vele. Az ő lelke él bennünk, nekünk segitenünk kell!

— Ugy van! Ugy van! — helyeslik valamennyien.

— Eddig még csak el-elnéztem valahogy, de tegnap, amikor legfiatalabb testvérünket útnak indította cifra ruhában és nemes szívvél, akkor láttam egy boldog mosolyt ajkán és este láttatok bánatos arcát, mikor hazajött s feldúlt minket, a fiókjában naplóját keresve? Akkor mindent elmondott annak a kis könyvnek. Milyen jó is neki, a fiók alján pihen, nem bántja a világ s ha néha előjön, megtud mindent, mert ő a bizalmasa. Tudjátok, tegnap azért volt olyan szomorú, mert legujabb munkáját, melyet oly kiválóan hitt, a papirkosárba tették.

— Ez a végünk, mert nem értenek meg az emberek. Nem, mert nekik nincs érző szívük, nekik nem fáj az, ha Cica hűtlen lesz vagy ha a kisegér, az édes csecsebecse utolsót rüg s eltávozik az életből. De neki igen, neki nagyon fáj s talán meg is halna, ha ki nem panaszolhatná magát.

— Segítsünk rajta! Segítsünk rajta!

— Hogyan? — kérdezték egyesek.

— Összeállunk valamennyien és megkérjük azt a kegyetlen szerkesztőt hogy hallgasson meg. Ha nem figyel ránk, újra kezdjük, ha akkor sem, követeljük.

— Ugy van, úgy van! — és az elhatározást hamar tett követte. A tanácskozók hamar összeálltak s elindultak a szerkesztőségbe.

Az író pedig aludt és álmodott tovább.

A szerkesztőnek sok dolga volt, úgy hogy éjszaka is dolgoznia kellett. Amikor a különös csoport a késői órában betoppant irodájába, elcsodálkozott. A küldöttség vezére előadta kérelmüket, melyet a szerkesztő nemcsak, hogy meghallgatott, hanem rövid gondolkodás után teljesített is.

Nemsokára már kattogtak a szedőgépek, serényen dolgozott sok munkás keze, festékes lett ezer ólombetű s a fehér íveken hemzsegték a fekete sorok.

Reggel a nép kitörő lelkesedéssel olvasta a lapot. A szerkesztőség előtti tér megtelt kíváncsi tömeggel, mely örömmármorban úszva ordított:

— Szerzőt! Költőt!

... s erre a diadalordításra a keresett felébredt. Már nem hold, hanem a nap kacsintott be szobája ablakán. Felkelt, leragasztotta az új kéziratot, azután megcimezte s megindult vele a szerkesztőség felé.

— Ez az utolsó — mondta — vajjon mi lesz a sorsa? Papirkosár?

Kubikusok

Mécs Ferenc, Baja

Iszap, húmusz, homok van előttük,
Sivár és nyomorult jelenjük, jövőjük.
Mégis kezük nyomán felhasad az árok
S halom, rög,
Nagyot nyög,
Ha dolgoznak e magyar proletárok.

Acélkarjuktól dőlnek falak.
Pedig mindegyikük vénhedt, fáradt alak.
Nap-estig állati robotot sinylenek,
S bár nehéz,
Szembenéz
A munkával e nagy nyomor-sereg.

Feszült innal tágult, eres kezük.
Rozsant talyiga és lapát a mindenük,
De szemükben ott ég a dacos akarát
S szenvedés,
Gyenge vész,
Arcuk veritékén csak diadalt arat.

Iszap, húmusz, homok van előttük
Sivár és nyomorult jelenjük, jövőjük.
Mégis kezük nyomán felhasad az árok
S halom, rög
Nagyot nyög,
Ha dolgoznak e magyar proletárok.

Petyhüdt csendben

Papp Pál, Szeged

Egy szürke pók szökött a földre
S hálójával mindent telesző,
A létét lekötö a rögre
S béklyójában cammog az idő.

Pörén ülök a ligeti padon
S izzadt ruhám testemre tapad;
Lelkem ásít kedvtől csupaszon
S reám a nyár sűrű semmit ad.

Egy szál fonál függ fejem felett: a
szürke pók hálót sző nekem...
— Lombsuttogás fuldokolva leng
Az iszapos légi tengeren. —

És vergődök mint egy kis bogár:
Álom — zizegése száll vadul...
— Az imbolygó szökökütsugár
Petyhüdt csendben medencébe hull.

Végzet

Cseh István, Nagykovács.

A végtelen hősivatagban szibériai parasztokból álló társaság baktat dél felé. A süvítő orkán minduntalan telesöpri hóval a meggyötört arcokat. Nagy hősipkájukat kétségbeesetten vonják lejjebb. Az öregek nagy szakállán a hó jégcsapokká fagyott.

Kisvártatva az egyik kislány megszólal:

— Meddig megyünk még édesapám?

— Szentpétervárig kislányom, csak légy türelemmel.

Egy másik kisfiu remegve vonja rongyaiba kékre, zöldre fázott kezét.

Ugy látszik, nagyon fontos a társaságnak, hogy estig beérjenek Pétervárra, mert az öreg Szmurkov hirtelen hátrafordul, túlkiabálva a szél sivitását, odakiált társainak:

— Jobban siessetek ott elől, hogy minél előbb Rasputin elé vihessem nagybeteg lányomat.

— Óh, csak a ruhaszegélyét csókolhatnám már — mondja az a tizenhét év körüli beteges lányka — mindjárt meggyógyulnék.

Rasputin lakása Pétervár koldusnegyedében húzódik meg. A társaság, mihelyt megpillantotta ezt a nyomorúságos kis viskót, újult erővel fogott hozzá a vánszorgáshoz. A ház előtt már nagy csoport gyülekezés népség várakozott. Ordításuk belevegyült a szél síró jajongásába, a kettő együtt egy készülő tragédia előjele volt. A nők kibontott haja úgy lobogott a nagy szélben, mint a fáklya lángcsóvája. A férfiak csizmájukat és rongyos ruhájukat porolták a hótól.

Egyszer csak a tömeg pokoli zajongásba tört ki, mint akin végső agóniájában már csak egy kimondott név segít. Rasputint kiabálták. A következő pillanatban idegtépő nyikorgással felnyílt a viskó ajtaja. A füstölgő viaszgyertya kísértetiesen világította meg a várakozókat. A kilépő alak a házigazda volt.

— Várjanak türelemmel, még nincs itthon az Atyuska, de nemsokára hazajön.

A tömeg morajlása ebben a pillanatban olyan volt, mint a bedugult vulkán, mely kitörni készül. Az öreg Szmurkov, ki didergő, beteg lányát bundája alá vonta, öblös torkából roszszaló szavakat hullatott:

— Mikor kerül az én kislányomra a sor, ha nincs is itthon?

Rasputin ezalatt Félix hercegnek volt vendége.

— Egyél, igyál Atyuska — mondta Félix remegő hangon,

mialatt a nagy falióra a 12-t ütötte. Rasputin megszokott mozdulataival tömte szájába az elébe rakott süteményt, s lomhán csámcsogni kezdett.

— Játsszál valamit Félix — dünnyögte.

A herceg előbb töltött Rasputin poharába, majd elővette mandolinját s játszott és énekelt. Egyszer csak elhallgatott a nóta. Rasputin még egyszer töltött. Ebben a nyomasztó csendben Félix arcára kiült a rémület, az elkárhozással vívott harcának minden borzalma, de ezt Rasputin nem vette észre. Fénekig hajtotta a poharat s jóleső torokköszörülgetések közepette ismét megszólalt:

— Játsszál még Félix, de vigabbat az előbbinél.

Félix ismét felvette a nagyszerű hangszert s most egy jó talp alá valót kezdett. És Rasputin a vészjósló férfihang s a lágy mandolin hang mellett tancolni kezdett. Egy szentkép előtt táncolt el. Megilletődve fordult a kép felé s imádkozott. Félix letette mandolinját, felfigyelt. Néhány percig néma tragédiát játszottak, majd egy revolver dördült el. Rasputin óriás teste megremegett s elvágódott... De a sebzett ember összeszedte minden erejét, föltápaszkodott.

— Félix... — üvöltötte borzalmas hangján,

Félix felrohant az első emeletre. A sebzett szent — aki félti egyetlenegy kincsét, életét, aki mégis megriadt a haláltól — menekülni próbált. Vérbenforgó szemekkel, kétségbojesetten vonszolta megörnyedt testét s remegő kezekkel kapaszkodott fel a kastély vaskerítésére.

A kapu alól még egy lövés dördült el s Rasputin teste élettelenül nyúlt el a keményregázott havon.

A tömeg, a várakozó tömeg, a sötét tömeg az izzó, a meglódult hús- és vértömeg eszeveszétten járta vitustáncát Rasputin háza előtt. Ordítottak, öklüket rázták; minduntalan csak Rasputint követelték.

Mélységes lidércnyomás ülte meg az öreg Szmurkov lelkét.

— Gyere kislányom, keressük fel az Atyuskát — ordította önkívületi állapotában — s lassan megindultak egy eltévedt reménysugár után, amely megfázott, elernyedtt inákat újra felvillanyozta. Tébolyodott agyában folyton csak egy kép kóválygott, Rasputin képe s mint egy örök gép, mormolta maga elé ezt az elfelejthetetlen nevet.

Közben a kastély rácsához értek. Mikor meglátták a földön fekvő vérbefagyott testét, Szmurkov fájdalmában felüvöltött.

— Atyuska, Rasputin Atyuska — és lerogyott a kövezetre.

A hó csendesen hullott s fátylával lassanként bevonta mind a két testet.

A lány először kővémeredten állt és nézte őket, majd Rasputin fölé térdelt és elkezdte csókolni a kővéfagyott szent arcot...

Vegytan a népiskolában

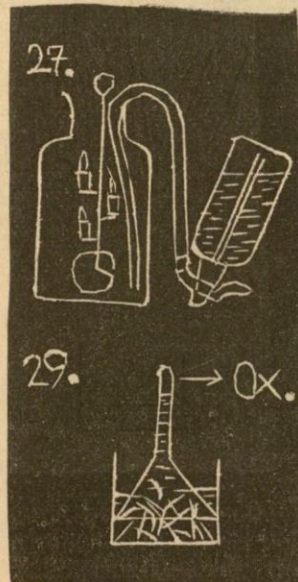
Nagy P. Félix, Szeged

IV. A szénsav

III. közlemény

Előbbi kísérleteink során megismerkedtünk már a szénsavval, (15.) mint az égés melléktermékével.

25. Villanykörtébe tegyünk kevés szódavizet és öntsünk hozzá mésvizet. A mésviz megzavarodik annak jeléül, hogy a szódaviz szénsavat tartalmaz.

26. Felfordított szódásüveg csapját kinyitjuk és a szénsavat gyertyára engedjük. A gyertya elalszik.

27. Befőttes üvegben felfogjuk a szénsavat, majd bele égő gyujtót tartunk. Ezután átöntjük egy másik edénybe és ugyancsak égő gyujtót tartunk bele. Mindkét esetben elalszik. Ezzel bebizonyítjuk, hogy a szénsav nehezebb a levegőnél. Hasonlóan bizonyítjuk, ha ugorkás üvegbe lépcsőzetes gyertyaállványt teszünk égő gyertyákkal, majd a szóda szénsavját a fentemlített módon bevezetjük és azt tapasztaljuk, hogy előbb az alsó, azután a második és végül minden gyertya kialszik, amint a szénsav emelkedik az üvegben.

Az állványt drótból készítjük úgy, hogy felül ujjunk számára kis gyűrűt formálunk, majd a drót 2 szálát sodorjuk közben 5 cm-es drótot

dugunk bele (3 db-ot). Végül alul derékszögben és köralakban meghajlítjuk és a beledugott drótokra kis gyertyát teszünk.

28. Bedugaszolt, de kivezetőcsővel ellátott villanykörtébe tegyünk kréaport és öntsünk reá ecetet. A kiáramló gázt fel-

fogjuk és mészvizzel összerázzuk. Ebből is szénsav fejlődik.

29. Egy félbevágott ugorkásüvegbe tegyünk vizinövényeket (hinárt stb), borítsunk rá tölcsért, melyre egy kémlelőcsövet szereltünk. Most megtöltjük a kémlelőcsővel elzárt tölcsért vízzel és napos helyre állítjuk. Néhány nap múlva azt tapasztaljuk, hogy oxigén szállt fel a kémlelőcsőbe. A növények oxigént lélegeznek ki. Nem sikerül a kísérlet, ha hideg, vagy árnyékos helyen próbálkozunk. Nincs napfény, nincs asszimiláció.

(Folyt. köv.)

Hangverseny előtt, alatt és után

Farkas Márta, Székesfehérvár

Szomjas volt a lelke,
s az égető vágy üdítő után,
túlnőtt a szíven.
Mint éledő virág, tárta ki szirmait,
várakozón, csodálkozóan,
aztán ujjongott már az első hangra,
mely mögött lelkének dala özönlött.
Bekapcsolja a lélek-rádiót,
mely mindent fölfog, mindent eltemet,
s fogta rögtön a szálló hangokat,
mögöttük vigaszt s öröm-dalokat
szárnyára veszi és ringatja a színes
[képzelet.

Néz a végtelenbe s nem érzi, hogy
[ember.
Szemében meleg, tiszta fény lobog.
Szíve vadul föl-földobog.
Örül, ha fáj lelkének a forte,
szenved, sikoltni szeretne,
ha rászakad a piano mély csendje.

Én tudtam, hogy a szirmok leple kin-
[cseket takar.
Éreztem, hogy a kincsből osztani akar.
Egyedül tudtam, lelkében mi volt,
éreztem, hogy boldog,
mert harmatot ivott.

Add, Uram ...

Gerlei Mária, Budapest

Add, Uram, hogy nagy legyen karom,
Es felölhessem a Mindent!
A nagy Végtelent és a kis porszemet!
Es adj szívet, dobbanót, lágyat,
Melegenérző, daloló szívet.
Hogy szeretettel, kacagó-vidáman
Átölhessem az enyéimet!

Nagy szívet adj, én Uram nekem,
Hisz' sokan vannak, akik melegre
[várnak,
Es tüzet vinnének az én parazsamról,
Tüzet, amelynek lobogó lángjánál
Oltárt építenének a Messiásnak!

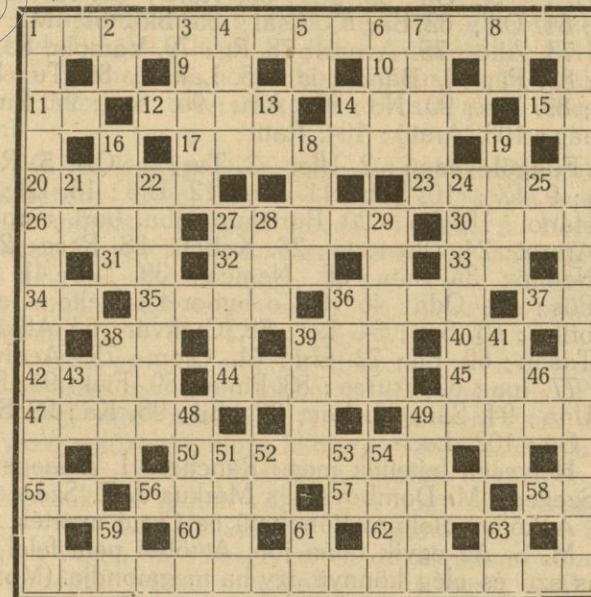
Jó szívet adj, én Uram, nekem.
Zenélő, daloló szívet,
Hogy átöllejem mindazt, aki éhes,
S ki a mocsárból Tehozzád siet!

... És adj szemet, lélekbelátót!
— Mosolygó, biztató, meleg,
Szelíd, nagy két szemed
Ó, add Uram nekem!

Add nekem két nagy, ölelő karod,
Es simogató, lágy kezéd.
Hogy szeretettel, kacagó-vidáman
Átölhessem az enyéimet!

Ha elfáradtál a tanulásban, felüdíti lelked a Tanítójelölték Lapja.

Diákéveitek legszebb emléke Lapunk lesz.

Vízszintes sorok: 1. Kereten körbehaladva: Tréfás kérdés; 9. Idegen kötőszó; 10. Disz; 11. Személyes névmás; 12. Ősei; 14. Ilyen a jó házörző; 15. Kertész teszi; 17. Elszámolás; 20. Varju teszi; 23. Az emberek örök vágya, névelővel; 26. Forma; 27. Opera; 30. Usa állam; 31. Allóvíz ék; 32. Földműves szerszám; 33. Rag; 34. A konferencia is megteszi; 35. Tejmelléktermék; 36. Ige feltételes módban; 37. Kötőszó; 38. Idegen prepozíció; 39. Férfinév; 40. Indulatszó; 42. Füre — párja; 44. Könyvben vannak; 45. Névutó; 47. Ilyen cél is van; 49. Német pedagógus; 50. Alapos; 55. Rangjelző szó; 56. Régi ürmérték; 57. Helyeslő szó; 58. Felettünk van; 60. Idegen szem. névm. fon.; 62. Igekötő;

Függőleges sorok: 2. Területmérték; 3. Hő; 4. Női név; 5. Duplán játszószer; 6. Bibliai hely; 7. A dzsungel könyvének egyik alakja; 8. Személyes

névmás; 13. Költőszó; 14. Kis víz; 16. Akta; 18. Pesti kávéház; 19. Játék; 21. Nem valódi; 22. Értelmesnek; 24. Szomorúság; 25. Kicsinyítő képző; 27. Ebédhez tartozik; 28. Régi mérték; 29. Haszon; 36. Állami jövedelem ék. p.; 38. Ázsiai állam; 39. Helyhatározó szó; 41. Háziállat névelővel; 43. Nem valódi; 46. Nem paraszt; 48. Citalá; 49. Gazda mondja a béresnek, de fordítva; 51. Amerikai tró; 52. Vissza: vigyáz; 53. Kérdőszó; 54. Vissza: holland város; 59. Indián felkiáltás; 61. Területmérték; 63. Feltételes kötőszó.

Pataki Tivadar, Szeged.

Mult számunkban közölt rejtvény megfejtése

Vizszintesen: 1. Butor; 6. Nincsen aki lellem vigasztalja; 11. Fülek; 16. Fakó színében álla mozdulatlan; 17. Levendula; 19. Aber; 21. Iza; 23. Baó; 24. De; 25. Nor; 27. Író; 30. Sió; 31. Or; 32. Manna; 34. Ácsinas; 37. Ön; 38. Itt; 40. Beéri; 42. Euler; 43. És; 47. Süttet; 48. Alea; 49. Log; 50. H. P.; 52. Ön; 53. Sas; 55. Kard; 56. Rá; 57. Eos; 59. Eke; 61. Ott; 62. Br; 63. Csal; 65. Ski; 67. Mt; 70. Ar; 71. Ute; 73. Álló; 75. Avanti; 78. Rg; 79. Vámok; 80. Fogat; 81. Ata; 83. Pi; 84. Bánom is; 85. Lakás; 86. Tu; 87. Ica; 88. Bus; 89. Far; 90. No; 92. Adu; 95. Sze; 97. Eine; 98. Kisdunaág; 103. Arató; 104. Ratti;

Függőlegesen: 2. Ufer; 3. Tar; 4. Ok; 5. Roi; 7. II; 8. Nem; 9. Év; 10. Séb; 11. Fu; 12. Ülő; 13. La; 14. Kleon; 15. Hanoi; 18. Do; 20. Bort kupámba, bort, embert a gátra; 22. Ararat; 24. Dióstorta; 26. Kabát; 28. Rece; 29. Barbara; 33. Nemtő; 35. Suta; 36. Nemea; 39. Tus; 41. Ib; 43. Erl; 44. Püs; 45. Oda; 46. Oh e buborékkal élte is elpattan; 51. Portoriko; 53. Sós; 54. Lei; 58. Csákvár; 64. Alkán; 66. Kel; 68. Tasak; 69. Ptl; 72. Erg; 74. Olom; 75. Aeolus; 76. Netán; 77. Ipa; 82. Aurea; 83. Pinta; 89. Fiat; 91. Rit; 92. Ad; 93. Una; 94. Sál; 96. Ear; 97. Ejt; 98. Ka; 99. Só; 100. Alt; 101. Gá; 102. La.

Helyesen fejtették meg: Ranchetti I. Zalaegerszeg, Csete E., Szegedy M. Dombóvár és Márkus J. T. Szeged.

A könyvjutalmat Ranchetti és Csete nyerték.

M. S. Az egyik talán jön. A többi nem felel meg. Sok a hibás szó és elég könnyű, így ha megmondja. (Monogram sat.)
Köszönöm a munkátokat.

Fohász

Varga Mária, Eger

Mindenható Isten, aki felettünk vagy,
Akinek hatalma oly végtelenül nagy,
Aki tudod, látod ami szenvedésünk,
Hozzád szólnom ami esdeklésünk:
Órizz meg hazánkat, óvjad nemzetünket,
Mindenféle rossztól ments Uram bennünket.
Földünk áldásoddal váljék termő rögge,
Hogy békén áldhassunk örökkön-örökké!

Mindenkinek: Többek kérésére elhatároztuk, hogy ha válaszbélyeggel ellátott borítékot küldtök be, bárkinek a munkájára írásban is hosszabban válaszolunk. Sajnos a Szerk. Üzenetekben a hely szűke miatt, csak rövid válaszokat tudunk adni.

G. M. Budapest. Köszönjük, felhasználjuk őket. — K. L. Jászberény. Levél megy. — G. E. E. Sajnos ezek kevésbé sikerült munkák. Nekünk kevés. — Sch. A. Helyesírás! Tanítóbácsi. Ejnye! — K. L. Esztergom. A második (Karácsonyest) kevésbé sikerült. Szép, de nem vers. Az első inkább. Ha lehet próbálj kötöttten verselni. Ez minden szabadverselés előtanulmánya. — Sz. T. E. Eger. Van benne sok kedves rész, de ez csak egy jól sikerült dolgozat. Pedig témája is lenne. Az az érzésünk, hogy jobbat is küld még. — „Pipi”. Testvér, ez bizony most nem sok. A versben nem csak a rím a fontos. Vigyázz a köznapi, hibás kifejezésekre is. Gondolat volna mind egyikben. — „Ősz”. Testvér a bírálás lelkiismeret dolga, Erre pedig csak azt tudom válaszolni, hogy legkevesebb sem sikerült. — K. L. Veszprém. Sok gondolat van benne. Néhol szépen vezeti az elbeszélést is, de általában elnagyolta. Ezt a nehéz témát jobban meg kellett volna fogni. — B. V. Kalocsa. Ez nem novella testvér. A munka nem sikerült. De szived az van. — P. N. L. Kivánságod teljesül. A versek lapzártá után jöttek és a lap már nyomdában volt. — „Muki”. Sikerültebb, de tele vagyunk versekkel és ez talán jó lenne, ha jobbakkal nem lennének. De kapunk jobbat is onnan, ahonnan ez jött. — „Vihar a pusztán”. Van benne gondolat, de meglátszik, hogy nem foglalkozása a versírás. — „Csillagszórás”. Tud verselni és gondolata is van. Legsikerültebb; Anyám imádkozik. Birkózik azonban még mindig a rímekkel. A rím folyik magától, ha a vers igazi vers. Magától is kapunk még sokkal jobbat. — F. M. Fehérvár. Hangverseny előtt, alatt és után: Igazi vers lenne, ha nem rontotta volna el néhány egész közönséges ki-

fejezéssel. Nem azt mondom, hogy ne a rendes nyelvünkön beszéljünk, csak azt, hogy a hibás beszédet legalább versben kerüljük el. Kár. Egyik legjobb versünk lett volna. Orgonánál: Jön. A másik kettő kevésbé sikerült. — **V. M. Eger.** Fohász: Jó, jön, de várni kell egy kicsit, mert rengeteg vers van. A másik dalszöveg. — **B. G.** Ezek egy héttel a pályázat lezárta után jöttek, — **F.** Versei közt van sikerült, de ezeket nem nekünk írta. — **H.** Versét értem és a lelkiállapotát is értem. Tet-szik, de... hát nem tehetek róla nem lehet. — **Árvák.** Te jobbat is küldtél már. A lapokkal nem tudtam visszaküldeni. Azt nem lehet. Külön portó és erre a szerkesztőség nem vál-lalkozhat. — „**Sic itur ad astra!**“ Tudja ebben nagyon sok gondolat van. És ezért nem tudjuk leközölni. A társaság ugyanis legkevésbé szeret gondolkodni. Küldjön mást. — **Diadalmas lélek:** A végén az utolsó részre nincs szükség. **K. J. Győr.** Ez sem sikerült. **D. I.** Ez egy olyan beteg régi történet, amit még a gyakorlóiskolás gyerekek is tudnak összesen és külön-külön egyenként.

Figyelem!

NAGYKÁLMÁN
BORBÉLYMESTERNÉL

a beretválás . . . 10 f.

hajvágás . . . 30 f.

csak géppel . . . 20 f.

Pontos kiszolgálást adok és
szíves pártfogást kérek

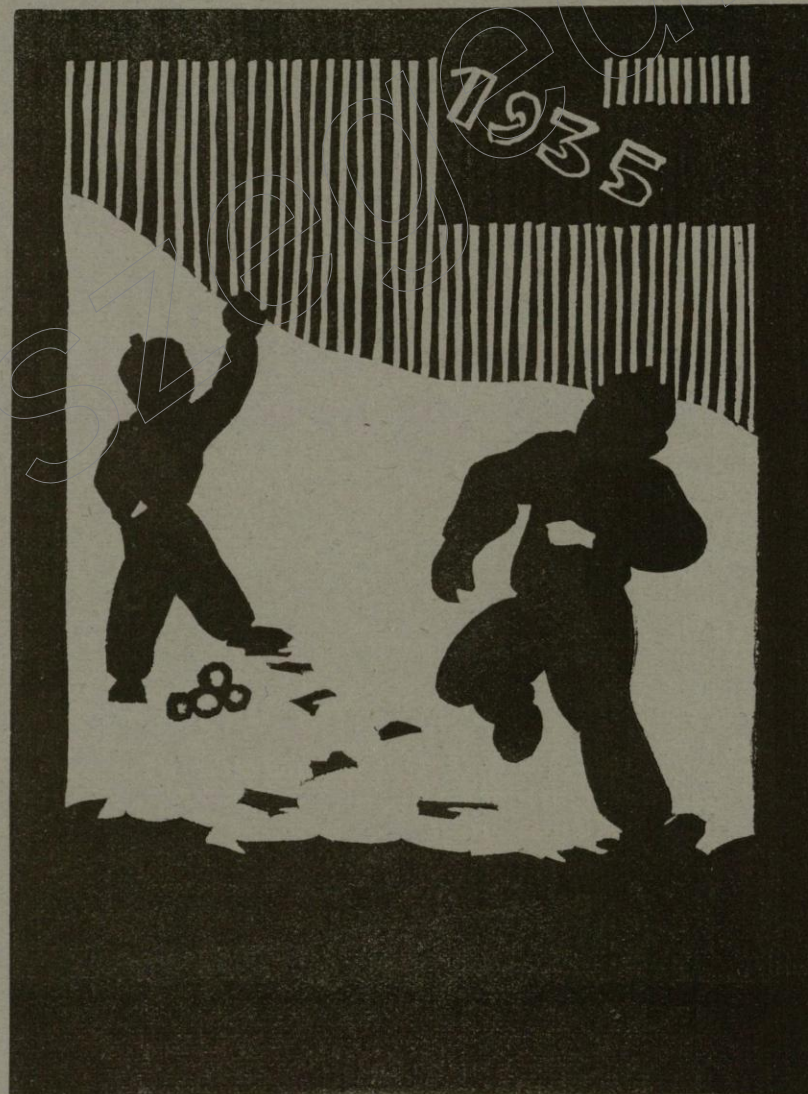
ÚJSZEGED

Haszonbéres földek 253.

IX. évfolyam.

5. szám.

1935. január hó.

Magyar

Tanítójelöltek Lapja

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bánfai Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József III. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Péceli Nagy Lajos V. éves
Nyíregyháza	* * *
Nyíregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szücs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Györök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

5. szám.

1935 január hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	FŐSZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.	VORÁK JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.	TÁRSZERKESZTŐK:	TANÍTÓKÉPZŐ INT.
	RIGÓ ALAJOS és WENNER JÓZSEF	UJSZEGED.

Levél

érkezett Szilveszterkor a szerkesztőség címére. Én úgy érzem, hogy ez „Mindenkinek” szól, éppen azért ideteszem a lap elejére, úgy, ahogy jött. Olvassátok!

KEDVES TESTVÉREK!

A legelső szavam, hogy nagyon boldog, eredményes és szép legyen számotokra ez az 1935-ös esztendő. Ezeket persze abban a reményben mondom, hogy aztán az ujesztendő ajándékait ne tartsátok meg csak Magatoknak, hanem adjatok belőle másoknak is. Az örömtöket osszátok meg és a szépségekből engedjétek, hogy mi is részesüljünk. Bizonyára a Jézuska elvitte Nektek is, amit kértetek tőle. A mi kívánságunk már nem olyan nagy. Ugye, mennél nagyobbak leszünk, annál kisebbek a kívánságaink. Nem kívánunk hintalovat és hadsereget — hacsak ólomból valót is — nem kívánunk kardot, puskát és csokoládéból huszárt, hanem csak szerényen megelégszünk az az ajándékkal, hogy a jó Isten megengedte, hogy ebben az évben is oda állhattunk a karácsonyfa alá, abban a jó, karácsonyi, jenyőillatú melegségben fürödni, amit százszorosan édessé tesz az: otthon. És nem kérünk mást, csak, hogy Jézuskám engedd, hogy egy kicsit — egy egészen kicsit — boldog lehessenek. Előttünk áll egy új, ismeretlen esztendő ezernyi titokzatosságával gyötörve, homályosan, ismeretlenül.

Na de ha már eddig vagy 20-nak neki vágunk, ezelőtt sem fogunk megállni. Bár egyáltalán nem lenne meglepetés, ha ez még több keserűséggel és gondnal fogadna, mint az eddigi 20. Igaz, hogy azt mondják az öregek, hogy mi még nem is tudjuk, hogy mi az a szenvedés. Mert ugye a mi „gondtalan” és „derűs” diákságunk csak rózsaszín mese. Az a szerencsénk csak, hogy ebben a rózsaszín mesében van megpróbáltatás is van görnyedés, robot, vannak gyötrődések, garaszkodó „gondtalanságok” és van benne egy jó adag keserű kinin is — ostya nélkül. Így aztán meglehetősen tréningünk is van ezen a téren. Ha aztán az Élet — (sokat emlegetett mumus) — megkínózik, hát nem szaladunk majd mindjárt jó anyánkhoz, hanem szembe nézünk vele. Talán kisírt szemmel, de férfiasan, megalkuvást nem ismerve...

„A jó nevelés a legjobb politika“ (Eötvös)

Kóth Ilona, Debrecen

Háborút indítani, békét kötni, királyokat, miniszterelnököket és más „ellenállhatatlan közegeket“ útból tenni, tegnapi ellenséggel holnap barátságos gazdasági és kereskedelmi szerződést kötni, ez: politika. Ritkán egyesek, de legtöbbször országok érdekét szolgáló: nemzetpolitika. Lelket nemesíteni, fakadó bimbóból puha simítással rózsát alakítani, szemek csillogását lelki melegséggel s fénnel viszonyozni, példás élet vonzó erejével e viharzó életnek bátor hőst formálni, ez: nevelés. Országok életét szolgáló: nemzetnevelés.

De mindezt elérni, e szép nevelési célt valóra váltani nem ugyanannyi-e, mint kártyavárból kővárat építeni, vagy gátat emelni a zúgó áradat, a letipró ellenség ellen?

Nem kell-e itt is háborút indítani a selyembe burkolt lélekmolyok ellen, nincs-e szükség itt is békekötésre, vagy bizonyos akadályok, útvesztők eltávolítására? Nem kell-e itt is összekötő kapcsot teremteni a tudásvágytól égő s nemes szeretettel telített lelkek között? De igen! Tehát a nevelés politika.

Politika, mert dolgozik, munkálkodik s mert bizonyos cél érdekében teszi ezt. Munkatere nem a föld és nem is az iskola, hanem a gyermeki lélek.

Politika, mert nem lehet kigondolások és szabályok alapján megvalósítani, hanem előrelátó, mélyen gondolkodó és cselekvő politikusra, azaz nevelőre van szükség, ki nemcsak tudja, hogy mi, hogyan és mikor van jól, hanem teszi is.

Politika, mert ha a világháborút, világlángbaborulást akarsz látni, nem kell föltétlenül különös politikai eszközökhöz nyúlni, csak lopd ki a szemekből a szeretet fényét, öntözd a hajtásokat oroszországi eszmék posványával s galambszívek he-

lyére rabló keselyűket eressz... Akkor elérted célod. Akaratod valóra vált... De szörnyű kepe lenne a te politikádnak s magadnak is. Politikád ez esetben nem is nevelés, hanem lélekekölő rabló munka volna.

A rossz nevelés tehát nem lehet jó politika. S viszont helytelen politikai eszközökkel sem lehet helyes nevelést elérni.

Hogy a jó nevelés csakugyan a legjobb politika is legyen, annak első és legnagyobb feltétele a nevelő. Mert a nevelés egyes szabályai nem minden időben alkalmazkodnak a kor eszméihez. Ez az alkalmazkodás tehát a nevelő feladata. A huszadik század gyermekgárdája, mely nevelésre vár, ezt már önkénytelenül megtette. Ő már a modern, erkölcsöktől elrugaszkodott jelenkor támogatására szoruló hajtása. Nem veszed észre, hogy az élet ott viharzik már a feje fölött s naiv arcocskájának rózsabáronyán átüt a mának gondterhes, sötét fellege?

Ezt a felleget ideális elgondolásokkal, szép szavak örömeivel eloszlatni nem lehet. A ma gyermekét az életre kell nevelni, mert e mozgó földgolyón csakis így fogja megállni helyét. Életre azonban nem elvekkal és szabályokkal, hanem csak étellel nevelhetünk. Nem a parancs lesz az első, amely követésre talál, hanem a példa.

Amelyik nevelő megérti a kor eszméit, bekapcsolódik az emberiség haladásába s megtalálja a helyes utat tanítványai lelkéhez, az majd látni fogja, hogy a jó nevelés a legjobb politika. S ha ezt elérte, ő a jó nevelés legnagyobb politikusa.

Esti csendben

Zámbó Gábor, Pápa.

Állok némán, mozdulatlan állok
Nekidülve a kapufélfának.
Lelkem repdes szerteszét a légbe,
Szemem szökell a csillagos égbe.

Én úgy érzem, honod nem ott van.
Mit is tennél sivár csillagokban?
Itt a helyed híveid körében:
Imádkozó emberek szívében.

Uram! Ha te olyan messze lagnál,
Messze, ott a fényes csillagoknál;
Látó szemed mindhiába nézne,
Ide soha, soha le nem érne.

Ugy-e, Uram, most közel vagy hozzám
S te simítod oly gyengéden orcám?
Rózsát nyílik arcomon a lélek,
A szívemben mennyországot érzek.

Állok némán, mozdulatlan állok...
Gondolatban már tovább nem szálllok.
Miért szállnék, hisz oly boldog lettem:
A jó Istent érzem a szívemben.

A falevelek lehullanak . . .

Hárs Lajos, Kőszeg.

. . . Akkor még zöldek voltak a lombok. Csak itt-ott elszórtan látszott egy-egy hervadó levél, sötétzöld tengerben barna folt. 1914-et írtak. Augusztust.

Valahol akkor elhangzott egy mélyhangú dörrenés s az ég alján tüzes barázdát szántott valami láthatatlan acéleke. S az emberek örültek neki. Éljeneztek.

Aztán jött az első dörrenés után a második, a tizedik, . . . az ezredik, aztán állandóan vörös volt az ég, — akik látták, most egymásra néztek, — nem éljeneztek.

. . . Ősz lett. Hullottak akkor már sárgán, pirosan a falevelek is, . . . az emberek is.

És kezdték akkor már könnyel bevetni azokat az első barázdákat.

A harctereken ott járt a legfelsőbb német hadúr is, a császár. Onnan nézte, hogyan borul lángba a világ négy sarka. A fegyverek akkor még fényesek voltak, élesek, bíztak bennük. Ha tűz, hát hadd égjen!

Valaki ott egyszer megszólította. Valaki, akinek talán átrezdült a lelkén valami kétség, valami sötét sejtés és odafordult:

— Felség! A kezdet itt van. — de hát a vég? Mikor?

Vilmos császár szétnézett a tájon, — sárgán, barnán állottak már távol az erdők, — „Mire a falevelek lehullanak!”

. . . És lehullottak a falevelek. És lehullottak még háromszor utána s ha valaki akkor kérdezte volna a császárt?? . . .

. . . De nem kérdezték. Ki kérdezzé? Akik tehették volna, azok elhullottak már régen, — mint a falevelek. Sárgán, . . . pirosan. Nem kérdeznak ők már soha senkit, őket sem kérdi többé senki más, csak az Uristen. Zöldel már valahol fölöttük a gyepek, vagy nyugosznak a csontok fagyos folyómedrekben fehérre mosva. Mint a falevelek, . . . voltak.

Az emlékek még itt bolyong közöttünk, a nevüket már ványlapokba vészték, tetteik előtt az utódok kalapot emelnek. . .

— Ha emelnek. . .

— De ha egyszer ledőlnek a szobrok és márványból kikapik az írás?? . . .

. . . Lehullanak a falevelek. S a szél azokat vissza nem hozza soha. . .

Maradnak még páran, kiknek vérebe belecseppent egy csepp azoknak a fagyos folyóknak vizéből, kik belemerednek néha a sűrű őszi ködbe — s akkor valahol sírokat keresnek. . . Akiknek arcán mindig ott borong egy árnyék, kik úgy el-el

néznek egy tépett, hulló levelet. Ők még érznek.

De jön majd egy ős, egy gyenge szél s a fáradt levél száll, . . . száll, — míg valahol végre nyugtot talál. — A temetőben.

. . . mert nem kérdez az ős se levelet, se fát, megcsókolja az élő, s az sápadtan a sírba lép. — És oda egyformán megy a körö, — megy a rózsza, — megy a babérlevél. . .

„Mire a falevelek lehullanak.” A büszke mondás elhangzott s most megint ráborul a barna sors. Eltemeti azt is, eltemet sok valóra nem vált reményt is. Hányadszor már azóta? . . .

Szállnak az évek, az idő jár, beszítálja porral a multat, — elhozza lassan a régi, rózsaszínű álmokat.

Csak hogy azok már szürkék . . . Vagy a tavaszi lomb örökre zöld marad? . . .

Elmult a nyár. Ősz van. Hullanak a falevelek sárgán, . . . pirosan . . .

Magyar vetés

Eged János, Eger.

Fáradt magyar szánt. Két ló: szürke, pej,
Véres barázda, — verejtékes fej. . .
Ballag. . . fáradt, szánt, — sír, imádkozik
Fent a szánó nap vérrel áldozik.

Feltört magyar föld, fekete vetés.
Magyar maggal szórt élettemetés.
Átok. . . Trianon. . . véráztatta rög. . .
Magyar vetés lent. . . S fent az ég dörög.

Én vagyok

Polgár János, Kőszeg.

Minden szenvedésnek szomorú virága,	Elfeledt tegnapok, árvák árvája,
Örök fájdalomnak bús melódiája,	Elszáradt fának hervadó virága,
Őszi elmulásnak hervadt ifjúsága,	Ködbeveszett álmok elfojtott nagy
Elpihent temetők csendes halk imája,	[vágja,
Én vagyok.	Kacagó emberek szenvedő Lázárja,
	Én vagyok.

Örvendő emberek eltemetett gyásza,
Elmulott életnek utolsó árvája,
Halk éjszakáknak a titkos csodája,
Talán egy sírhalom egy hantdarabkája,
Én vagyok.

Igaz mese

Kun István, Eger

Hiába keresték a fiatal várurat, A vár úrnője összehívta cselédeit: „Hol az úrfi!?” Nem találták... A hatalmas várur, az öreg Darnó, nagyokat fújt haragjában...

...A vár alatt, a kis jobbágy-falu szélén csendesen folydogál a Tarna. Az alkonyi nap ráhinti aranyugarát... s a folyó csobogó vizében megfürödve... búcsút akar inteni a kis falunak... A rét ezer színben pompázik a tavaszi nap utolsó sugaraiban...

* * *

— Szitakötő, szitakötő! — Fogjuk meg, Imre! — kacagott egy gyermekhang a folyó partján.

— Várj, Ilonka! nevet a másik és utána ered a csalfa kis jószágnek.

Sokáig kergette a kis szitakötőt. A fiú ügyes volt és megfogta.

— Jaj de ügyes vagy, Imre és milyen jó — újjongott a kis lány.

Imre is boldog volt. Ifjú lelke tele volt üdeséggel, örömmel, vágygal. Kacagott, amikor a kis jószágot a lány kezébe tette... S a kis szitakötő fáradtan pihegett a kislány kezében.

— Igazán nekem adod ezt, Imre?!

— Neked fogtam, Ilona!

— De jó vagy te, Imre!... miért is nincs nekem ilyen jó testvérkém!

Imre elszomorodott. Neki sincs testvére. És neki nem is szabad idejönni ezután, ha szülei megtudják, hogy Ilonka itt szokott játszani... Mert Ilonka szegény... és ő gazdag...

Imre nyolc esztendő volt és a várurnak volt a fia. A lány csak hat éves... jobbágyleánya.

A lány észrevette, hogy Imre elszomorodott.

— Haragszol? Én nem akartalak megszorítani... Hiszen...

A kis szitakötő hirtelen elröpült... Megpihent... tovább szállott.

— Nem baj, Ilonka, holnap majd fogunk másikat — vigasztalta a megijedt gyermeket.

— Nem haragszol, Imre?

Újra nevettek... kacagtak... s megindultak hazafelé.

Imre nem fogott másnap szitakötőt... azután sem...

* * *

Régen volt, vagy ötszáz évvel ezelőtt. Deres hajú, ifjú

lelkű bácsi mesélte egyszer... abból az időből, amikor a sziklavárban daliás vitézek éltek. Az elmúlt szép időkől.

A vár romokban hever. Baglyok és vércsék tanyája lett. A pihenni-térő Nap biborsugarai koszorút tűznek a romok fölé, búcsút intenek a sziklaoromnak. A faluban megkondul a kis harang. Az esti szellő elviszi hangját a sziklák közé... Azután elhallgat minden...

...Csak a tücsök muzsikál... és mesélni kezd a mult...

Lelkem fehér hattyúi

Mécs Ferenc, Baja.

Fehér hattyúk úsznak remegve
Lelkem borongós, kék taván.
Hullámzó, örök menet ez...
Fehér szűzi karaván.

Ha bűn kísért, — ők énekelnek.
Meggébénítják a két kezem.
Éreztetik a halált is,
Hogyha szörnyűt vétkezem.

Mindegyikre nagy terhet ró
Az én zaklatott életem.
Figyelnek és vigyáznak rám...
Örizőim énnem.

Hű pajtások az én hattyúim
S mindegyikük nagyon szeret.
Nekik tömjénez a szívem:
„Szent vagy lelkiismeret!”

Édesapám

Nagy Márta, Székesfehérvár.

A nap már elérte a nyugati határt. Az emberek a mezőn kezdik össze-szededegetni a holmijukat és indulnak házafele. Egy lankás domboldalon vidám gyermeksereg hancurozik. Ott van köztük a kis Tóth Rozi is. Félénken nézi a vidáman játszadozó gyermeksereget. Vele nem játszik senki. A játékba sem vonják be őt. Most egy pajkos gyerek oldalba üti Rozit.

— Mit bámulsz te mulya? Minek jössz ide közénk a szádat tátani? A kis Rozi sirva fakadt és elkeseredetten kiáltja Varga Misinek: Megállj, majd megmondlak az édesapámnak. A édesapám majd megver ám benneteket, mert az én édesapám a legerősebb ember a világon.

Sirva szedegette lábát és ment haza az édesapjához, a legerősebb emberhez.

A gyermekek mind hazamentek. Varga Misi is hazafelé tart. Nem mert a többiekkel menni, súlyos bűn terheli a lelkét. Megbántotta a kis Rozit, sőt meg is ütötte. Társai sem helyeselték tettét, ő maga is nagyon megbánta, Nem, ő nem is akarta megütni Rozit. Ő az oka mindennek, minek jön oda mindig

és az édesapjával hengeg. Szeretném látni azt az erős embert, gondolja magába. Fölcsillan a szeme. Hiszen az egész faluban ő a legerősebb gyermek. Őt nem győzi le senki. Majd ha megnő a Rozi apját is le fogja győzni. Igen a Rozi édesapját és meg fogja mutatni, hogy nem fél tőle. Édesapám . . . Milyen büszkén mondja ezt Rozi mindig.

Leült az út szélére, megvárja az édesanyját, legalább együtt mennek haza. Fejét kezébe fogta és gondolkodott.

— Vajjon az ő édesapja hol van. Az édesanyja mindig mesél róla. Mesél egy háborúról, hova az édesapját is elvitték és ahonnan nem jött haza többé soha. Az édesanyja szemét miért önti el a könny? Miért nincs neki édesapja? Miért éppen az ő édesapja halt meg? Miért nem inkább a Rozi édesapja? . . . Nem, nem is mert tovább rá sem gondolni. Milyen büszkén mondhatná ő is, hogy ilyen az én apám, olyan az én édesapám. Az én édesapám biztos nagyon erős volt, mert az édesanyám mindig azt mondja, hogy minden erős férfinak a hazának szüksége volt. Milyen szépen szokta az ő édesanyja ezt mondani. Hej, de sokszor mondja: Mi lesz belőled fiam, hogy nevellek fel?

A toronyban hét órát harangoznak. Már jönnek is a mezei munkások, ott jön Vargáné is. Milyen gondterhelt az arca. Misi gyorsan felugrik, édesanyja elé szalad. Elveszi tőle a kosarat. Csendesen ballagnak haza. Egyszer csak megszólal Misi. Ugy-e, édesanyám, az édesapám nagyon erős ember volt? Az asszony megigazítja fején a kendőt és mesélni kezdi nagy sóhajokkal fűszerezve az ezerszer hallottat. Nem is vették észre, hogy hazaértek. Misi úgy érezte, hogy az édesapja is itt van mellette. Ő is velük van, együtt jöttek haza.

Az égen kigyúltak a csillagok, az egész falu nyugalomra tért, csak Vargáéknál Misi gyerek törte a fejét azon, hogy vajon milyen lehetett az ő édesapja. Magában sokszor elmondta. Édesapám . . . édesapám.

Másnap vasárnap volt. Misi gyerek ünneplő ruhában ott feszengett a kapuban. Várta az édesanyját, míg elkészül. Tóthéknál is kinyílt a kapu, s Rozi és az apja mentek a templomba. Milyen büszkén lépegetett Rozi az apja mellett. Pedig milyen beteges, sápadt arcú ember a Rozi apja. Eszébe jutott Misinek, hogy hátha Rozi beváltja fenyegetését és az apja most tényleg megveri őt. Hamar beugrott az udvarba, becsukta a kaput és a kapu résén át nézte, míg elmegy Rozi és az apja. Igen ez az erős ember. Már le is tett arról, hogy majd birokra kel egyszer vele. Érezte, hogy veszített. Tóth bácsi, Rozi édesapja erős ember, mert az édesapák a legerősebb emberek a világon. Rozi édesapja, ha kicsi és beteges is, Misi gyerek szemében erős ember volt, aki elől a kapu mögé kellett bújni.

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

Egy kislány megy a nagy jegenyefák alatt

Merényi Hugó, Eger.

A kislány belenézett a tűzbe. Nem álmodozva, mint azt a regényekben lehet olvasni, hanem csak úgy egyszerűen. Más-hova is nézhetett volna. Űlt a széken állat a két tenyerébe tette és nézett a piros tűzbe. A fiú föléje hajolt. A kislány haja átmelegedett a kályha mellett. A fiú arcára hullámozott a melegsége. A kislány arca fehér volt. Szinte áttetsző. És nem volt semmi szaga. A tisztaság illatozott róla csak.

A tűz rájuk világított. Beszélgettek. Nem rózsaszínű szármarságokról, hanem a jövőről, ami előttük ködlött, kibontatlanul, formátlanul az ismeretlenség fájdalmasan a szívükbe fészkelte magát, nehézzé tette a lelküket és a mosolyuk fakóra vált. És a rövidke múltból, ami már összetört mögöttük és ha az emlékezés keserű volt is, a múlt nem volt ijesztő, nem volt rejtelmes, nem volt kegyetlen, az esztendő vizében megmosdva — szép volt.

— De a jövő? — Különös, öreges szavak bukdácsoltak a kislány száján. Mintha csak sokáig meghúzódtak volna valahol bent a lelkében, és most kínzón koppantak a szavak a sötétben.

— Nincs senkim. Egyedül vagyok. És a jó Isten megvert egy bolond piros szívvvel, ami mindig csak fáj. fáj és meleg után vágyakozik.

A fiú ránézett a lányra.

— Gréti — nem becézte, nem babusgatta, egyszerűen csendültek a száján a szavak. — Egyedül vagyok. Nincs senkim. És a jó Isten megvert egy bolond piros szívvvel, ami mindig csak fáj, fáj és meleg után vágyakozik.

Egymásra néztek. A kislány hátradőlt a széken. A fejét hátrahajította. A fiú felállt és Gréti arca fölé hajolt. Beleolvadt a tekintete a kislány fáradt, szomorú szemébe. Ölelkező, gyöngéd, testvéri mosollyal nézett rá. Grétike is nézett csak, mint aki megtalált valamit, amit már régóta keres. A közös sors — nem a csacsi bohóságok, virágos szavak, — a keserűség a könny, a sok szenvedés összekapcsolta őket, mindent eltörlő, nagy erővel.

A fiú végig simította a kislány puha kis arcát. Kedveskedve, komolykodón, nagyosan nézett vissza rá Grétike.

Aztán előre hajoltak és néztek mind a ketten a tűzbe. A lángok egymást ölelgették, csókolgatták. Hol összeolvadtak, hol szétváltak. A falra pedig nagy lángsörényű sárkányokat festettek.

Két ember ült egymás mellett, fehéren, boldogtalan-boldogan.

Felettük pedig már meleg, szerelmes hangulat virrasztott és készítette a hattyúfogatot, amivel a mesebeli álomországokba kocsiztassa őket.

* * *

A fiú kezében hegedű csendült. Sírón, fájón, remegve, édes-bús magyar melódiák. A sötét szobában végigkarikáztak a hangok. Gréti fehér kis arcát körülsímogatták, a szemébe csillogást loptak, az arcára piros virágokat. Szálltak a hangok, bekíváncoztak a szoba minden zugába, a mennyországból jöttek ezek a hangok, ezüst szánkóval. Tisztán, csilingelve, forrón ömlöttek Gréti szívére, lelkére. És az a bolond kis gép a mellében olyan kegyetlen-vígan kezdett zakatolni. A hegedűről csak tovább folyt a dal, hullámszótt, trillázott, vadul, idegesítőn pihenés nélkül — boldogan. Gréti szája megremegett, aztán kinyílt, mint tavasszal a pünkösdi rózsza. Mondani akart valamit, inkább kérni, hogy hagyja abba, ő rosszat érez, neki fáj ez a boldogság... hogy csókolja még őt most... hogy ölelje meg, fogja a karjaiba, támogassa, dédelgesse, simogassa, most most, mert valami sohanemérzett érzés vibrál benne... a szíve szét akar repedni... a bluz szorít, szűk... az ujjai forróak... és a szája is ég... De nem jött hozzá senki. Ugy érezte, hogy ő mindig ilyen társtalanul fog élni... és nem szólt, nagy asszonyos lemondással becsukta a száját. Újból kezdte érezni, hogy él, hogy van, és körülötte a világ robotos, zúgó élete él, a kályhában tűz ég és valaki hegedűl. Azt a valakit Emilnek hívják... és Emil szereti őt... de tudta, hogy az Urísten az ő boldogságát sokkal komorabb mezőkön rejtette el... hirtelen elszakadt egy húr a hegedűn. Grétin gyerekes megmagyarázhatatlan öröm futott át.

Csend lett.

* * *

Aztán tavasszal Emil meghalt, mert az Urístennek szüksége volt az égi karban egy primhegedűsre. Grétire rázuhant a bánat és az egyedüliség keserősége.

* * *

Beléújongott a nyár a világba.

Grétike kinézett az ablakon. Az utcán zárdisták sétáltak. Mosolygósan, kék matróruhában, fehér gallérral. Mindennap látta őket. Ugyanígy sétáltak mindennap, mint most. Sosem volt rajtuk semmi új. Az arcuk édes, üde, a hajuk lágy, selymes. Olyan rózsaszínű kis csodák ők, mint egy-egy frissen nyílt muskátli, vasalt ruhában, vigyázva, németül beszélgetve — titokban magyarul — a fehér-galléros mater mögött. A Lyceumnál eltértek.

Gréti nézett, nézett, egyedül, mögötte nem állt senki védve, csak a csendes üres szoba ásitott és előtte, valahol a kék mindenségben a jövőjéről beszélgettek az angyalok.

* * *

A vonat egyenletesen zakatolt. A búzaföldek sárga csikjai elfordultak és mindig jött helyettük új, mint valami pipacsos, virágos pánlikák. A vonat kormot és füstöt szórt az aranyos vetésre, a mező zöld ruhában várta a vonatot és félénken elszaladt mellette, fogócskát játszottak a sürgönypóznák, egymást kérgetve, két ökör húzott egy illatos szénás szekeret. Az Urísten vásznáról lépett le ez a kép.

Aztán a vonat megállt.

Gréti lelépett a vonatról. Valami régi emlék hasított a lelkébe... Vakáció... Anya, apa, tártkaral várták és ő repült feléjük... Mögötte dohogva megindult a vonat, hogy tovább menjen és elpiszkítsa füstjével a vetést.

Gréti utánanézett. Kerekre nyílt szemekkel, az elhagyatottság, hontalanság, fájó, keserű érzésével fiatal piros kis szívében... Hirtelen felemelte a kezét, mint mikor visszahívunk valakit a vonatot, hogy ne mocskolja be a vetést, a multat, a boldogságot, a hitet, a reménységet, mindent, mindent, ami elveszett... Valaki a vonatból integett...

A falu messziről feléje mosolygott. A szülőfaluja. Harangozás hallatszott.

És Grétike megindult kis csomagjával tanítóioklevelével, a magavarta ruhákkal elindult a fehér országuton. Két oldalt a jegenyesor lenevetett rá. Az ég felülről lenevetett rá. Egy kis madár, félénken csevegve, lenevetett rá. És s jegenyesor két oldalt ott valahol messze, messze, a csőszházon is túl összecsókolózik. És a kis Gréti lépkedett, komolyan, kicsit asszonyosan a nagy jegenyék alatt. Mint egy kis misszionárius.

Szomorú kis arcán, különös bizakodó mosollyal, nagy visszahívott reménységgel indult kis motyójával megkeresni a boldogságot, ami olyan nagyon bujkál előle.

Megkeresni a boldogságot, a sok maszatos kölyök között. Nem szerelemben, nem puha jó módban, hanem megpróbáltatásokban, keserőségekben. Ahol nem adnak meleget, ahol nem adnak virágot, nem adnak aranyat — a szívünk melegét kell kitergetnünk, a szívünk virágát kell elültetnünk, hogy szép legyen a kertünk és a szívünk aranyát kell az emberek zsebébe csempésznünk. Odaadni magunkat.

És ment, ment a boldogságot keresni. Fehér kis kezét a napsugár csókolgatta és a kabátjára ráhullt a falu pora. Mintha felavatná, hogy most már Te is a mienk vagy és csak akkor mehetsz el, ha nekünk adtad a szivedet, a hajad aranyát, a szájad pirosságát, a kacsód finomságát, a lelket, magadat...

És elindult boldogságot keresni, egy kislány a nagy jegenyék alatt.

Érkezés az őszbe

Ottmayer Ilona, Nyiregyháza.

Elindultam virágos tavasszal,
Aranyfürtű csacsogó kisgyerek,
Házunk előtt fehérakác nyílott.
S fejemre hulltak szíromkezek

Fent az égbolt kacagóan szép volt.
Piros labdát hajítottam épen,
Úgy sírtam én a nagy labdám után,
Ha nagy ívben elrepült a réten.

„Csacska gyermek” — nem mondta senki sem.
„Gyakran játszik velünk így az élet.”
Ne szomorkodj eltűnt labdád után,
Gondos kezek intézik az élted.

Talán mondták, talán elfeledték
S tizenkétszer virágzott az akác,
Mikor egy szép csillagtalan este
Szótalanul itt hagyott az anyám.

Még utána hányszor fáj az élet
Hányszor voltak, könnyes éjszakák,
Mivé lett a csacsogó kisgyermek
Hová tűntek az álompaloták?

Ma már ősz van. A tavasz csak emlék,
Emlék az is, hogy voltam kisgyerek.
A légből szép ezüstsálak úsznak,
És hozzám vezetik a szíromkezek.

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

Az örök Haladás!

Garam, Budapest

És haladt az Ember! Nem tudta, hol jár, merre visz az útja, csak ment, rohant. Az agya nem működött, fásultan, öntudatlanul, gépiesen rőtta az úttalan utakat. Sötét volt, irgalmatlan, kegyetlen sötétség. Csak valahol a távolban, nagyon messze fénylett egy csillag, az is révedezően pislákol...
És ez a csillag vonzotta az Embert!

Egy hegy aljához ért. Fáradtságtól remegő tagjait alig vonzolta már, de ment, rohant előre, mert a csillag mágneses erővel vonzotta. Alig bírt felkapaszkodni a sziklákra, a lába alatt szétporló kövek véresre karcolták, marták a talpát, az útjátálló tövis megtépázta, de ő csak rohant!

— Előre! — zakatolta keblében a folyton mozgó húsdarab... — Rajta! — zúgott agyában a szó, és ő rohant előre.

A jeges szél belekapott hajába, marta a testét, melyről már foszlányokban lógott az utolsó rongydarab, a lába megcsúszott, de kezével görcsösen kapaszkodott a legutolsó tövisbokorba is. És a hegy mind meredekebb lett! A magas sziklafal aljában zúgott, morajlott, tajtékzott a tenger. Egy elhibázott lépés — és ő nincs többé!

Az ember felnyögött.

— Jaj! ... csak még egy kicsit! Csak elérjem! — de a süvöltő szél elvitte a hangokat.

Olyan nehéz volt felfelé haladni, mikor valami örökösen lehúzta és szinte vasmarokkal rántotta vissza egy-egy szikláról... És a gyötrődő lélek felkiáltott:

Hol vagy, miért keresteted magad, te Valaki, te Ismeretlen, aki uralsz engem?! Mért nem segítsz rajtam?!

A szél felnevetett őrjítő, kísérteties kacagással és a tenger csapkodott, tajtékzott szüntelen.

Az Ember felfigyelt. A háta mögött egyre erősödött a zaj, mintha hatalmas ár zúgott volna mögötte. Hátratekintett. Ebben a pillanatban kiegyenesedett, a szeme csillagott, arca tüzelt, nem érzett fáradtságot, hiszen csodálatos volt, amit látott: az ő nyomában ezer, meg ezer ember, hozzá hasonló ember kapaszkodott a sziklákra! A ruhájuk tépett, a lábuk sebes, a testük remegő, sápadt arcuk eltorzul a kintől, ... de lelkük annak a csillagnak fényét keresi, amely őt is vezette!

Az Ember lelke megremegett a büszke boldogságtól. Ő lehet az, aki ennyi társának megmutatja az utat a nagy Valaki felé! Mindjobban feltörő boldogsággal szívta magába a hideg levegőt. És egyszerre öntudatlanul felkiáltott:

— Jertek: Itt az Isten!

Megremegett, mikor a szót kiejtette: Isten! Mi, vagy ki lehet az? Talán az a Valaki, akire oly rég várnak, aki életet ad nekik, világosságot hoz, megmenti őket!

A hangját felkapta a szél, ezt a nevet visszhangozták a sziklák és hegyek, ezt a kiáltást zúgta a tajtékzó tenger, ezt harsogta a vihar, — ennek a szónak csodálatos békéje öntötte el a szíveket... és a csillag egyre közeledett, fénye kigyúlt és lágy, meleg szellő simította könnytőlázott arcukat... és a Lélek harsonázva zengett:

— Nem, nem lehet, nem tudhatok már elmenni innen, mert megláncolta, s mágnesként vonzza lelkemet az Isten!

...A fejük felett szikrázva ragyogott a csillag!...

Szeretetláng

Villányi Márta, Székesfehérvár.

Künn a fagyos éjben vadul dühöng
[a szél,
Itt benn, a kályha melletti jó anyus-
[kánk mesél.
Nem! Tündér játszik lélekhangszeren!
Lélekhegedűn táncol a húr:
„És lámpást adott kezembe az Ur!”

Azóta komoly büszke ember lettem,
De a nyakamon könnyű lett a járom
S a pihenést most türelemmel várom;
S ha majd térdem remegve földre hull,
Akkor elmondom majd, hogy boldo-
[gan éltem,
Hogy a haláltól én még sohasé féltem,
„Mert lámpást adott kezembe az Ur!”

Tagadás a sorsom

Rápolthy Viktor, Nagykőrös.

Mint kriptában ajtónyikorgás,
Egy fáradt, eltévedt sóhaj
Szakadt fel szívemből: a tagadás.

A tagadás szelleme vezet,
Sehogyssem tudom lerázni.
Ő nyújtot örök, baráti kezét.

Balhitre, tévedésre csábít
A sors imbolygó fényében,
Üldözve örvénybe csal ez álhit.

Igy szebb a szenvedés, az élet,
Ha örök rabszolga vagyok?
S a nekem szánt boldogság másé lett.

Az utolsó sóhaj az enyém...
És e végső tagadásból
Fakad az élet: a hit, a remény.

Megint eggyel kevesebben! Alig, hogy eltemettük, alig, hogy rádobtuk az utolsó göröngyöt egy elhunyt társunk koporsójára, máris egy új virágban úszó ravatal előtt állunk. — Brogli Julianna II. éves tanítónőjelölt ravatala előtt. Csendesen, mint ahogy jött, halkan, nesztelenül, mint falevél hullása búcsúzott és hagyott itt bennünk. Itt hagyott bennünk, de fehér, ártatlan lelke közöttünk maradt. Önzellen, csak égieket kereső rövid életével örök emléket állított minden kis társa szívében. Halálát az egész intézet mély, őszinte részvétellel gyászolja.

Szűcs Mária, Sopron.

Egyedül

Mezei Marianna, Eger.

Csendes az éj, borús, hallgatag.
A régi kopasz fák szótlan nyúlnak
a sötét végtelenbe,
csepeg a köd.
A kezemben a gyertya
megcsóválja a lángját
s átleng a szél a lelkemen.

fázom.
Valahogy fáj most a magány.
Ma olyan egyedül vagyok
az őszi éjszakán.
... Egyedül? Nem,
itt van a jó Isten velem.

Anyám

Szűcs Mária, Sopron.

Hosszú, álmatlan éjszakán
Hányszor sóhajtottam nevét!
Hívtam... Vártam... Neki tartom
Vágyaltam szívem melegét.

A sóhaj végtelenbe halt.
Figyeltem, nem jött felelet,
Azóta nem mondom ki, csak
Elsóhajtom e szent nevet.

Vegytan a népiskolában

Nagy P. Félix, Sseged.

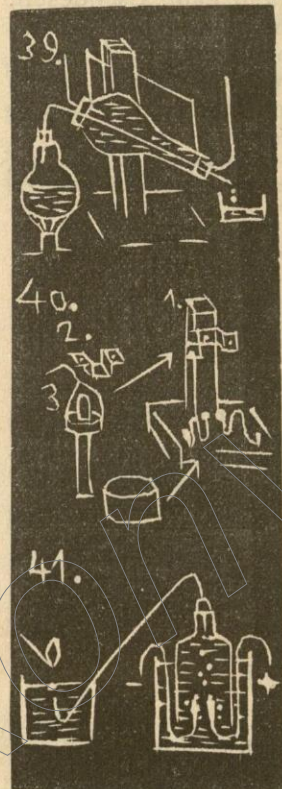
(IV. közlemény)

V. A víz.

30. Jeget hevítsünk mindaddig, míg gőzzé változik. (Sziárd, csepfolyós, légnemű.)

31. A víznek oldó hatása van. Rézgálicot, cukrot, sót oldjunk nagyobb darabban és apróra törve. Mennél nagyobb felületen egyesül a víz az anyaggal, annál hamarabb olvad. A meleg víznek nagyobb az oldóhatása, mint a hideg víznek.

32. Egy pohár vizet a meleg szobába viszünk, észre vesszük, hogy buborékok keletkeznek. A vízben levő levegő a meleg hatására kitágul és buborék alakjában elszáll. Ezért van több levegő a hideg vízben.

33. Kristályosítsunk vízben oldott anyagokat: a) melegvízben feloldott salétromot hűtsünk le, apró tűalakú kristályok képződnek. b) párologtassuk el a vizet a rézgálicoldatból, apró lapok keletkeznek és minél lassúbb a párolgása, annál szebb kristályok jönnek létre, (Kevesebb de nagyobb).

34. Piszkos vizet öntsünk pohárba és figyeljük meg az öntisztulást. A szenny kiválik és vagy a pohár alján, vagy a színén gyűlik össze.

35. Hamuból vonjuk ki vízzel a lúgot úgy, hogy tölcserbe itatóspapírt teszünk és ebbe hamut, mit vízzel öntünk le. És hasonló a kísérlet akkor, ha föld és konyhasó keverékéből a konyhasót akarjuk kiválasztani. (A konyhasót kioldja a víz és a vízből párolgás után megkapjuk a NaCl-ot.)

36. Fényes késpengére csepp tiszta vizet cseppentsünk és melegítve azt vesszük észre, hogy a késpengén folt maradt.

37 Kevés kútvizet, lúgosvizet és esővizet egy-egy orvosságos üvegben kevés szappannal összerázunk. (keményvízben nem, lágyvízben jól oldódik.)

38. Egy edényben forraljunk vizet és a fedőről vett vízcseppelel járunk el a

36. kísérlet szerint. (Nem hagy foltot, mert a víz ásványi anyagoktól mentes.) Hogyan keletkezik a kazánkö?

39. Készítsünk desztillált vizet. Egy lámpaüveget két két-furatu dugóval látunk el, egy villanykörteből pedig egy kivezetőcsövet vezetünk keresztül a lámpaüvegen, melyet hideg vízzel töltünk meg. A villanykörteben levő víz forrni kezd, a gőz pedig a lámpaüvegen áthaladó csőben lecsapódik és mint desztillált vizet hagyja el az üveget.

40. Miből áll a víz? H_2O -ot bontsunk fel elemeire. Készítsünk erre alkalmas készüléket. Az ábrán látható faállványra, a 2. szám alatti alakra meghajlított réz-, vagy pléhlemezt szegezünk. Erre függesztjük fel a kémloécsövet, amelyeket dugóval vesszünk körül és dróttal függesztünk fel. Az állvány alá elvágott üveget teszünk, ebben lesz a folyadék. (ezen edény elkészítése később következik.) A sarkokat vörösrézről készítjük és egyenáramot kapcsolva bele, az egyik csőben $2H$ a másikban O keletkezik. Hogy a bontás létrejöjjön kénsavat, vagy káli-nátronlúgot öntünk a vízhez.

41. Ugyanezzel a készülékkel és váltóárammal robbanógáz fejleszthető. Maximális áramerősség 110 volt. De ehhez a kísérlethez egy másik célszerűbb eszköz használható, melyhez egy szélesszájú üveg, egy orvosságos üveg, az alja levágva és két vörösréz sarok, melyek megbontják a kénsavas vizet.

Az eddigi kísérletekhez használandó és könnyen előállítható eszközök, melyekről előbb még nem szóltam.

a) Kémloécsőfogó. 2 cm. széles 1 mm. vastag és 25 cm. hosszú réz vagy bádoglemez.

b) Üvegvágás. Vastagabb papírt jó erősen körülkötünk az üveg körül, majd kb. 3 mm.-nyi helyet hagyva még egy papírt kötünk körül, s a két papír közötti résben erős spárgát ide-oda húzunk kb. 3–4 percig. Akkor gyorsan öntsük le hideg vízzel és az üveg szétválik.

c) Kémloécsőállvány készítése. Egy deszkalap két szélén erős (4–5) mm. vastag, kb. 15 cm. hosszú) vasdrótot erősítünk és két sor vékonyabb, (2 mm.) drótból a kémloécsőnek megfelelő nyílású tartót készítünk.

VI. A fémek.

42. Karcoljuk meg késsel a vasat, alumíniumot, ólmot. Azt tapasztaljuk, hogy az egyik könnyebben, a másik nehezebben karcolható, tehát nem egyformán kemények.

43. Kaparjuk meg a fémeket. A kaparás helyén fényes lesz. A felület oxidálódott és különféle oxidok keletkeznek. CuO , FeO , AgO stb.

44. A fémek nem egyformán vezetik a hőt. Több egyforma vastagságú és hosszúságú különböző anyagú fémdrótok egyik végét melegítjük, másik végére stearin golyócskákat ragasztunk. Melyikről olvad le hamarabb a golyócska?

45. Állapítsuk meg a fémek súlyát. Mérjük le és vízbe mártva megállapíthatjuk a térfogatát.

Körülbelül ennyit a népiskolai vegytan szervezeten részéhez, valamint a bemutatott eszközökhöz, melyek talán nagyrésztben ismeretesek is voltak az olvasó előtt. Azoknak, akik érdeklődnek, készséggel szolgálok felvilágosítással a kísérleteket és az eszközöket illetően. Cím: Magyar Tanítójelöltek Lapja Szerkesztősége Ujszeged, Tanítóképző. (Válaszbélyeget mellékelni).

Anyám

Somlyay Márta, Debrecen

Halványarcú, galambszívű,
Áldott asszony az Anyám!
Éltem ezer veszélyében.
Féltő szemmel vigyáz rám.

Egész nap dolgozik, fárad,
Este pihen csak keze:
Még akkor is félve, óva
Teszi forró fejemre.

Föléhajol a kis ágyanak,
Megnyugtattja a beteget:
„Ne félj, édes kicsi fiam!
Itt maradok én melletted!”

Megcsókolja a gyermekeket,
Megigazgatja a párnát;
Félve nézi, hogy mozdul-e,
Ébren tölti az éjszakát.

Térdrehullva imádkozik;
Kérve-kéri a jó Istent:
„Segítsd, óvjad, gyógyítsd meg
A szegény, beteg gyermekemet!”

S korán reggel, mikor a nap
A kis szobába betéved:
Ott találja leborulva,
Gyermekének ágya mellett!

Fény...

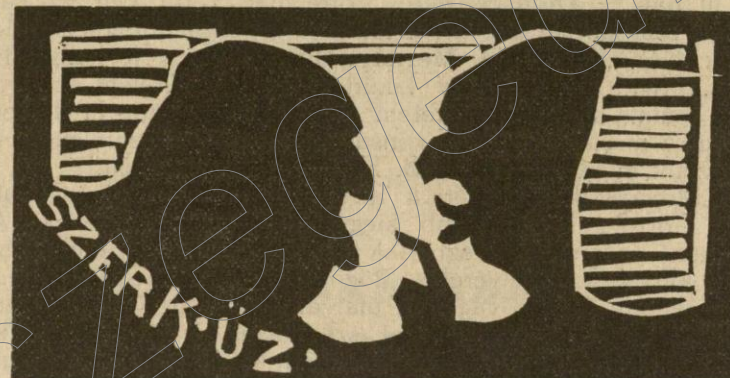
Sokoray József, Győr

Fény, oh Fényesség, oh isteni Fény,
Mily hódolattal, imádva tisztellek,
Bámulva és csodálattal illetlek
Tégedet, én halandó földi lény.

Szelid arcod megjelen az éjben,
Ahol én letörve, búsan vándorlok,
Keblemen gyötrelmek, hátamon gon-
[dok,
És diadalmaskodva a sötétben.

Legyőzöd a bús, komor éjszakát,
Rám derited a szebb és jobb jövőnek
Tündöklő, biztató szép hajnalát.

Add majd nekem, nekem a hívőnek,
Egyszer erős, biztos menedéked,
Ki mindig és buzgón követ Téged.

Legelőször is igen boldog újévet kívánunk Lapunk minden kedves barátjának. Legyen ez az újév mindnyájunk számára áldással teljes, teljesüljön szívünk minden jogos vágya. Új erő és lélek hassa át az írógárdát, szeretet, megértés olvasóinkat. Egymás megbecsülése és támogatása viszi előre ügyeinket!

R. F. Pécs. Testvér! Gondolataid gyönyörűek. De ritmus — a vers lelke — teljesen hiányzik belőle. A rímeket erőszakolod úgy, hogy kínos, rimes próza az egész. Nem elriasztásul írom ezt, de megharagudhatnál késsőbb, hogy tévutra vezettelek, ha ezeket a verseidet jónak minősítem. — **A vén lantos.** Verseidben sok szép szó van, tartalom, összefüggés nélkül. Ne így pajtás. Keresd a belső tartalmi együvértartozást. Formában is maradj még a réginél. A szabadság még nem neked való. — **H. Gy. Kőszeg.** A matematikai rovatot — pártolás híján — megszüntettük. Különben is keveset érdekel, hogy hívták a neked bemutatott kislányt (esetleg fordítva). No aztán gondold, hogy lesz, aki elhiszi Neked, hogy így mutatkozott Ő be? Ne térjünk el az élet valóságától ennyire. — **Fény.** Nem rossz. — **Ibolya.** Gyatra kis vers. — **Jöjj el.** Tartalma szép, de formája nagyon naiv — **R. V. Nkőrös.** Van verseidben gondolat. Csak igyekezz eredetibb lenni a témában! Egyik jön. — **Eljött hozzám az Úr, Templomban voltam.** Gyönyörű gondolataidnak még nem találtad meg a megfelelő formát. Hallva versed jó lehet, de olvasva erősen érzik az erőszakolt rím és a ritmus teljes hiánya. Szabad versforma is megkívánja a ritmust! Próbálj rövidebb lélekzetű dolgot, talán több sikerrel jársz! — **Lakótársam.** A történet nagyon szomorú. Valószínű igaz is. Ám a leírásban „nem való hát, hanem annak égi mása,” kell, hogy jöjjön. Nem eléggé színes, nem eléggé „őszinte.” T. i. a stílusa kissé rideg. Törekedjék egyszerűbb lenni s akkor mindjárt „őszintébb” is lesz. — **Elballag az ó év.** Tartalma „nagyon próza.” Túl „őszinte,” ami a versnél néha

baj. Itt baj. — **Tavaszbredés.** Erre még várni kell. — **Tavasz a télben.** Túl szabad a forma s így a gondolatok is szétfutnak. Kérünk mást! — **Merényi Hugó, Eger.** Ne haragudj, hogy „privát” leveledet így kikürtöltem. De szeretem az egyszerű őszinte szíveket, szeretem a természetes magyar lelket. Emelyít a mesterkéeltség. Kívánságaidat őszinte szeretettel viszonzozzuk mindnyájan. (H. B. K. Vorák távollétében.)

„**Mindenkinek.**” Kérjük a szerkesztőbizottsági tagokat, hogy tartozásaikat mielőbb kiegyenlíteni szíveskedjenek. A következő számot csak azoknak küldhetjük, akik az eddigi lapokat kifizették. Testvérek! Mögöttünk nem áll „erős tőke,” mi a magunk erejére vagyunk utalva. Aztán még arra is kérjük minden kedves olvasónkat szerezzen legalább mindenki egy új előfizetőt. Támogassuk a magunk Lapját. Támogassuk nehogy a jövő — 10 éves — jubileumi évben azt kelljen jelenteni: „Kellő támogatás híján megszűnt.” Egy félévi előfizetés csak 1 pengő. — **Viseljük** az együvértartozás szimbolusát, a zöld T betűs tanítójelölt jelvényt. Kapható szerkesztőségünkben 40 fillérért!! — **Decemberi** számunkban Hangverseny előtt, alatt és után c. verset **Fazekas Márta** írta — **F. M.** Mi csak azt közölhetjük, ami a kéziratban van. Az így volt. Az a sor ott nem hiányzik. Sőt nem is való bele (legalább is oda).

A keresztrejtvény anyagtorlódás miatt e számunkból elmaradt A decemberi rejtvény határidejét jan. 31-ig meghosszabbítjuk.

Pályázat

hirdetünk a következő címmel: Melyik pedagógiai tárgyat szeretem a legjobban és miért?

Terjedelem legfeljebb 2 nyomtatott oldal.

Határidő február 15. Jutalom 3 értékes könyv.

Írjatok pedagógus szemmel a gyermekekről képeket, rajzokat, jeleneteket.

Feltételek, jutalom mint fenn!

Szeptemberben 10 éves jubileumot ül Lapunk. Rajzolatok Lapunk szellemét — esetleg a jubileumot is — kifejező címlapot!

Nagysága legalább olyan legyen mint a lapé. **Tusrajzot** kérünk! Határidő április 30. Jutalom értékes könyvek.

Figyelem!

NAGY KÁLMÁN
BORBÉLYMESTERNÉL

a beretválás . . . 10 f.

hajvágás 30 f.

csak géppel . . . 20 f.

Pontos kiszolgálást adok és
szíves pártfogást kérek

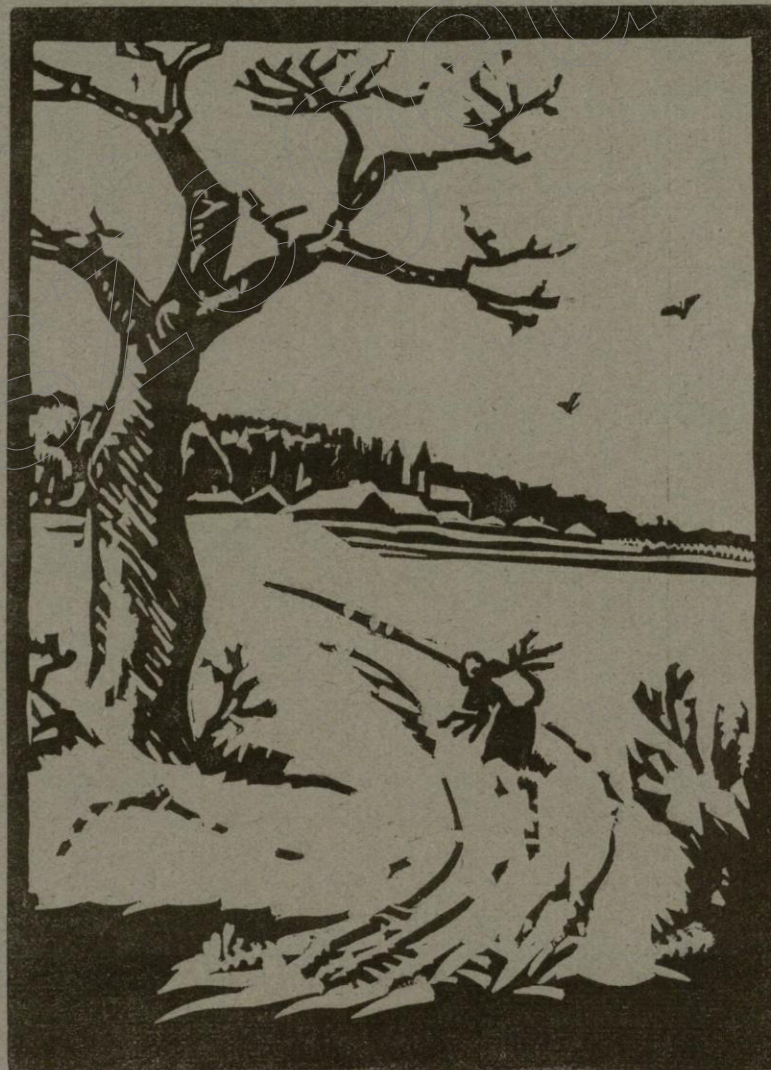
UJSZEGED

Haszonbéres földek 253.

IX. évfolyam.

6. szám

1935. február hó

Magyar

Tanítójelöltek Lapja

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bánai Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József III. éves
Köszeg	* * *
Köszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Péceli Nagy Lajos V. éves
Nyiregyháza	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szűcs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Győrök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

6. szám.

1935 február hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELEVEL

ELŐFIZETÉS:	FŐSZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.- P.	VORÁK JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.	TÁRSSZERKESZTŐK:	TANÍTÓKÉPZŐ INT.
	RIGÓ ALAJÓS és WENNER JÓZSEF	UJSZEGED.

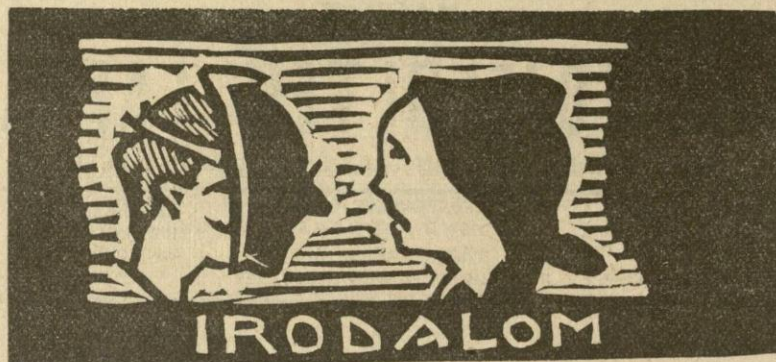
1=5.

Fenti cím alatt jelent meg egy tanítóegyesületi közlöny vezércikke. A vezércikkben elpanaszolja a szövetség elnöke, hogy azoknak száma, kiknek az egyesületben volna a helye 5000. Mégis mindössze 1000 a tagok száma. Rámutat a cikk arra is, hogy az egyesületet csak úgy veszik komolyan, ha a név mögött tömeg áll stb. stb.

Ha én ilyen irányú cikket írnék, címnek 1=10-et kellene adnom. Ami még sokkal rosszabb fényt vet ránk, képzősökre. Van saját lapunk. Magunk írjuk, magunk szerkesztjük, magunk olvassuk és terjesztjük. Igaz a mi „összességünk”-nek alig 1/10-e. Nem becsüljük meg, mert a mienk? Mikor 1926 decemberében az első szám megjelent 500 példányt nyomattunk. Ma a IX. évfolyam példányszáma alig a kétszerese. Igaz voltunk már 1400-asok is. De még az is csekély a mi 10.000 létszámunkhoz. Tudom, hogy a nehéz gazdasági viszonyokkal takaródtok. Nincs igazatok. Sokkal haszontalanabb dologra adtok havonként 20 fillért. Vagy a lap nivója ellen van kifogástok? Ezen is csak ti segíthettek. Dolgozzatok! Jöjjetek megvalósítható tervekkel!

Mi megteszünk mindent, amit csak lehet, de ti álljatok segítőként mellénk!

Kászolódás

Rigó Alajos, Szeged.

— Erre gyűjön fiatal úr! — ehun-e a maga kocsija!... Hogy a gáz vesse fő ezt a nyíves vonatmasinát!... tuggya-e, hogy nem akarok hazunni, de van vagy háromfértáj órája, hogy itt ácsorgok ebbe a kutyafíjú hidegbe!... Bon az ördög a kerékszőgibe, mán úgy vótam, hogy nem ácsorgok többet! — fogadott az én „udvari szállítóm”: Gazsibácsi s közben elszedte tőlem a csomagjaimat.

— De csakhogy möggyütt! — zsörtölődött magába az öreg. — Mán a lovak is mögötték az abrakjukat! Mán úgy vót, hogy istrángolok, oszt haszonnak fordítom a kocsirúggyát!... Ez a nyíves, rihes vonat (mer, hogy nem tudok neki szöbbit mondani) lött vóna az oka, ha itt hagytam vóna magát!... Hogy a gáz vetötte vóna fő!

— Ugyan ne mondjon kend ilyet Gazsibácsit! — szóltam neki. — Hát akkor velem mi lett volna? Akkor csakugyan hiába várt volna rám! Aztán meg kit vitt volna haza?

— Igaz is a! — És csakugyan... hogy én erre nem is gondoltam!... Jajj szíjom is vissza! De, hogy is átkozódhatok így? Jajj, mi is lött vóna, ha fővetötte vóna a gáz?... Szögé Naccsága, az Édössannya bánatába...

— Ugyan hagyja már abba ezt az ostoba, haszontalan beszédet! Ne akarjon engem már is eltemetni, meg megsiratni! Többet ér, ha elhelyezzük a csomagokat is, meg magunkat is, aztán induljunk, mert este lesz ránk!

— Ne féjjon attúl a fiatalúr! Haza érünk mink idejibe! Nem vetök neki 3 óra hosszát, mán otthon is vagyunk!

— Na azt már kövte hiszem! — vetettem ellen. — Ezekkel a gírhes lovakkal?... Meg, amint látom ostora sincs, amivel biztatni tudná!

— Nem köll annak sé ustor, sé biztatás! Mén az magától is!... Mer' tuggya, kisfias a ló!... Ez a Mirza-é!... Oszt azé is nem hoztam usfort, mer' hogy öleg lössz mögfékezni is; mer' hogy tuggya, szúrja a teje, oszt azé iparkodik annyira, mög osztán tuggya mán, csak azé is iparkodni köll, hogy napáldozatra hazaérjünk, mer' köll a kocsi a tyúkoknak! Eddig még csak mögvótak a fatetejin, de hogy ezek a nagy éccakaji fagyok begyűttek, ők is csak behúzóznak a kocsi-szinbe, mer' hogy valamive csak melegebb ott az üdő, oszt mivel ott faag nincs, hát így csak a kocsira ünek!

— Hogy mondta?... hogy a kocsira?... — s aggódó pillantásokat vetettem a kocsi felé s majdnem úgy voltam a hallottak után, hogy megnézem az újjamon, hogy: „felüljek-e, ne-e?... felüljek-e, ne-e?” — gondolván, hogy „útítársaim” is lesznek. De úgy látszik, észre vette az öreg a gondolataimat, mert már is szólt megnyugtatólag.

— Né féjjon attul a fiatalúr! Ebujnak „azok” a hidegbe. Na, mög engöm sé bántottak, mikó gyűttem. Mögoszt, a feleségöm is létakarította a kocsit, mielőtt é gyűttem vóna. De mos' mán csakugyan jó lössz, ha kászolódunk.

— Hát bizony az jó lesz! Én sem bánnám már, ha ott-hon lennék. De hát hova is ülök?

— Hogy hova-é? — Hát a kocsira,

— Na, ná — talán a földre? — Azt tudom, hogy a kocsira, de előre, vagy hátra?

— Hát ha mán é hoztam ezt a rugamosülést, akkó mán csak erre üjjon.

— Szóval ide hátra? — Kérdeztem. —

— Ide, ide! Az úri ülésre... Igaz, hogy nem valami passzentos, mer' hogy a derótyábul a Misa gyerök (tuggya az a Misa, aki eccör magukná' tajicskázta a földet) kitört ennyihányat korcsijának. Ismeri asztat a fiatalúr!

— Hogyne. Ismerem.

— Tuggya ojan a', hogy elősző mögcsinájják a fáját, abba két lukat fűrnak, amibe beletöszik a kanócot, ennek a végire két pöcköt tösznek, oszt evvel erősítik föl a lábbelire. A fának az ajjára töszik a dorótot (amit az ülésből löhet vönni) oszt akkó még égy gusztonyt vösznek a kezükbe oszt evvel gusztonyónak a jégön oszt úgy mén, mint a hajdérmenkű!

— Mondtam már egyszer, hogy én ezt mind tudom, csak induljunk már el végre... Szóval ide ülök?

— Ide, ide, csak előjáróban kösse föl eszt a nagykendőt, amit a Naccsága küdött. Aszonta, hogy ha szégyöllené, akkó mög én kössem föl erőszakkal.

— Ugyan-ugyan!? — Hova gondol Gazsibácsi? — Csak nem veszek magamra egy öregasszonyos nagykendőt?... Van énnekem rendes meleg télikabátom. Nem fázom én,

— Mán pedig eszt fő köll vönni, ha akarja, ha nem, mer

úgy parancsóta a Naccsága: az édosannya. Mőg oszt addig úgy sé mönyünk, ameddig föl nem vőtte.

— Bánom is én, hát nem bánom, — szántam rá a fejem, csak hogy mehessünk.

— Így ni! a fene sé mongya mög, hogy magán asszonykendő van, ha fővősi még eszt a rossz kacabájkát a tetejire.

— Na azt már igazán nem! Hát csak nem ettem . . .

— Hogy nem övött-é? Csak jó mondta akkó a Naccsága, hogy csakugyan nem kapnak maguk eleget ott abba a kaszánya félbe. De majd rá kerül arra is a sor. Majd elővősszűk a kendőbű. Ott van az ülés alatt. Csak haggyuk el a házakat. Ojan fájentomos csirkecomb . . .

— Ugyan hagyjon már föl ezzel a sok beszéddel. Induljunk már el végre.

— Hát én már rég elindultam vóna, ha a fitatalúr főkászolódott vóna, de úgy mög kéreti magát . . . No, vőgye már ezt a gúnyát. Né izéjjön már.

— Nem bánok én már semmit — mondtam elkesereve — csak induljunk már el. — S közben vettem magamra a kopott télikabátot.

— No, ennek köllött ojan nagy feneket keríteni? Erre az időre becsavarhatta vóna már a lábát ebbe a pokrócba-e.

— Gázsibácsi! — szoltam dühössen — hát mit gondol, bohóc vagyok én vagy rongyos zsidó, hogy ennyi rongyot rám rak? Tudja mit? Ha úgy fagyok meg, akkor sem veszem fel. Érti? . . .

— Majd ráadom én, ha maga nem akarja — s azzal már csavarta is a lábam a nagy pokrócba s én meg, mint valami „rabgolya“ ültem mozdulatlanul s tehetetlenül a sok cók-móktul s azonkívül túrnöm kellett, hogy hogyan rakja rám az öreg a nagykendő, nagykabát, pokróc-tetejére a nagysubát meg a fejemre a diáksapka tetejére a nagy, zsíros, báránybéleses sapkát.

Na, végre — lélegzettem föl nagy kinnal a sok ruha alól. . . Csak hogy befejezte. — Van-e még több? . . . Mért nem hozta már el a banyakemencét is? — gúnyolódtam vele.

— Hát kemőncét asztat éppen nem, de meleg téglát asztat hoztam. Már töszöm is a lába alá. Emejje csak . . . Eszt a meleg sütt krumplijt még a zsebibe, hogy ne fázzon a keze. S azzal már dugta is a zsebembe a kezemmel együtt.

Monddhatom jól fölruházott az öreg. Körül is tekintettem (már amennyire tudtam) hogy nem-e lát valaki ismerős ebbe az „elit toalettben“? De szerencsére senki ismerősöm nem volt. Kb. félóra hosszáig tartott ez a kis „kászolódás“, kisebb-nagyobb „torzsongás“ közepette, míg nagynehezen elérkeztünk ahhoz, hogy az öreg megnézte a kerékszőget, hogy rendben van-e, fölvetette az istrángot s csettintelt a nyelvével: Gyí! Mirza, Villám! Nyee! . . . Uram Jézus segiccs!

Rájuk ismertek?

Hegedűs Klári, Zalaegerszeg.

A mintadiák. Az első pad örökös tagja, az osztály diszpédánya. Keresett egyszerűséggel öltözködik. Természetesen szemüveget visel. Egész életét, minden más tevékenységet kizáróan, csak tanulással tölti. Tízpercekben nem csatlakozik a többiek vidám csoportjához. Meghúzódik a folyosó legelhagyatottabb zugában és magol. Ő az élő lexikon. Úgy dobálódzik az évszámokkal, mint egy bűvész a labdákkal. Magyar dolgozatai hemzsegnek az idézetektől. Az élet minden változatosságára tud egy idézetet Horatiustól Adyig. De vigyázz, nehogy önálló véleményt kérj tőle! Mert neki nincs kialakult, saját világnézete, idegen hatástól mentes meggyőződése. A mák és a papák példaképül állítják gyermekeik elé. Ennek ő tudatában van, ezért senki sem szereti.

A költő. Osztálytársnői „Szélvész kisasszony“-nak nevezik. Ahová lép, ott minden felfordul. Zsebeiben minden található a gyűszűtől kezdve, a színházjegyen át, a legtöbbször rosszul elsülő fizikapuskáig, nagy költői rendben. Haja örökké kócos. Lelkében az érzelmek állandó ellentétben viharzanak. Tegnap még versenyt kacagott a napsugárral, ma már világfájdalmas arccal néz — a dolgozatírás elé. Ilyenkor lepik meg az ihlet szent percei. Ekkor születnek újszerű költeményei: „Sikoly az éjszakában“, vagy „Merengő lelkek“ címekkel. Ha szélvész módjára lerohan a gyakorlóba tanítani, már pusztá megjelenése, — a tanítási vázlatpontok egyike, — hangulat-keltés. . . De mindezt nem szabad ám észrevennie senkinek! Költőnk mimózálelek. . . (semleges zóna! . . .) Kár, hogy nincs az orrára írva: Vigyázat! Törékeny! . . .

Miszképző, 1935. Ő vágja jobb szemére legmerészebben a sapkát, amely alól a legművésziesebb tartós-hullámok göndörödnék ki. Azt hiszi magáról, hogy pont olyan, mint Greta Garbó, vagy Marlene Dietrich. Tízórait és oszonnát elvből nem eszik. Minden második mondatát így kezdi: . . . Tudod, mikor a kis hadnaggyal táncoltam, . . . Oh, ha hallottad volna, mit mondott X. Y. főhadnagy! Csak azért jár képzőbe, mert a negyedik polgári után a legjobb barátnőjét követhette. No, meg ma „divat az iskolabajlás“. Bizonyítványában ének-zene és tornából mindig jelese van. És a többi tantárgyakból? . . . Azt mondják a prepa diszkrét. Én is az vagyok és — hallgatók!

A m a m a k e d v e n c e. Két táskával megy az iskolába. Az egyik lapos. Ebben húzódnak meg a könyvei. A másik táská súlyos és tömött. Ebben viszi a délelőtti ennivalót, melyet pontosan beoszt a négy óráközti szünetre. Csengetéstől

csengetésig fáradhatatlanul foglalkoztatja fejlett állkapcsait és fogyasztja az elhasznált agysejteket pótló elemózsiát. Mondhatni: szája — perpetuum mobile, mert órák alatt is, tehát szünet nélkül, működik. Ha kifáradt a sűgásban, cukrot szopogat. (Könnyű, akinek három „tanti”-ja van! . . .) Ha történetesen nem képzőbe járna, tornából fel volna mentve. Az osztályban mindenki szereti mert az ehető dolgokon kívül, a légynek sem árt. Olyan a szíve, mint az írósvaj! De ez nem csoda. Hiszen egy nap, legkevesebb tíz karéj vajaskenyeret elfogyaszt!! . . .

Anyám lelke

Mécs Ferenc, Baja.

Gyermekségem élet-asztalán
Áldozati bárány: az anyám.
Arnya simogatja kezem . . .
Emlékezem.

Meggyászolom őt. Virághanton
Pengetem vad, borongós lantom.
Idézem a lelke mását,
Álmodását.

Hálám: könnyecsepp, de ez kevésnyi.
Szívem szeretném belevésni
A legszentebb bánatköbe,
Temetőbe.

S amíg tiszta gyermeki hévvel
Imás valóm éveket lépdél . . .
Együttszármával kettőnk lelke
Ölelkezze.

A tűz zenél

Papp Pál, Szeged.

A vén tükröt is ellepte az éjjel —
S aranykígyók vibrálnak szerte-széjjel,
Szundikálva dorombol a tűz.

Lám a kedvem, a vén róka
Tündérekkel járja,
Legényesen pörren polka;
Nem is alszunk máma.

Kályharésen pislán, huncutúl
Kikacsint és a szívembe nyúl
S elcsábítja kedvem egy kis tűznajád.

Lepkeszárnyú csodasereg
Erre-arra libben, —
Aranyözön-hajuk lebeg,
Álomzene zissen.

Kályha torka tüzes bársony
S felcifrázzák rózsák,
Gyémántgyöngyöt porzik táncon
S kicsi manók húzzák.

Álomzene zissen s a csöndre kiárad.
Piros vitorlákkal libegnek az árnyak.
Bársonyos fuvalmak feszítik a lelkem
És mesehajómat éj vizére ejtem. —

Éj vizére ejtem, megrakottan vággyal . . .
Kijátszom az élett s játszom a halállal . . .
Ablak alatt lépések. — Sőhajtoz a szél . . .
Leomlott a függönyár s az élet zenél . . .

Öt év után . . .

Nagy P. Félix Szeged.

Mint a kőműves, ki elvégezte az utolsó simitást is, fáradt letargiával dobja vissza a kanalat a malteros-ládába, hogy az állványnak támaszkodva kielégült lélekkel a kritikus szemüvegével nézze munkáját, szórakozottan törülgetve malteros kezeit foltos munkanadrágjába, én is állok és nézem épületek távlati konturjait, unottan törülgetve kékkockás zsebkendőmbé tintás ujjaimat.

Öt esztendő alatt építettem ki jellemem épületét. Ezalatt kikényszerítetek önmagamból és vedtettem, mint a selyemhernyó, eltem az ifjú stréberek — nem, — inkább egy krisztusi kommunista életét, behelyezve magam a mai kor lüktető „representatív man”-jébe. Egyenlőre még csak próbálkozom és nem is dicsekedhetem mással, mint öt év alatt szerzett barátaimmal. De az öt év alatt megjárta a lélek utjait. Hetven-kilóméteres sebességgel száguldtam az aszfaltos uton, egymásután hagyva el az útjelzők fehér karjait.

— Nevetséges lenne, ha a jelzők is velem akarnának versenyezni, hiszen az ő sorsuk az, hogy egyhelyben állva mindenkinek mutassák az utat. Hiába, ez a tanársors. Nagyon jól tudom, hogy egyszer csak nekem is meg kell állnom, mert kifogy a benzin s leszek én is útjelző. Tanítói sors is.

Sebaj, most sietek míg lehet, hogy annál többet lássak, noha úgy vélem, hogy eddig is nagyon sokat láttam és tapasztaltam. Megismertem Martin Terézt és végigjártam egy karthausi kolostort, megszerettem Sigrid Undsetet, barátságot kötöttem Franz Werfellel, találkoztam az Istennel és lekötöttem magam neki, Mauriaccal lelki rokonságot vállaltam, Sik Sándoron keresztül megutáltam a háborút és Mécs Lászlóval tanultam szeretni a gyermeket. Megnéztem a horogkeresztet München felett és megtanultam mosolyogni Genfben, utaztam expresszvonaton, most pedig törekszem egy új világ felé.

Eddig szorosan alkalmazkodtam az útjelzőkhöz, de most ösztöneimre bízták utaimat. Megyek. Bár szeretem a jelzőkkel ellátott kényelmes betonutat, elhagyom, mert találtam szebbet, romantikusabbat, ahol nem kell az emberi erdő sűrűjébe vegyülnöm és Ives Frontenackal sóhajtanom, akinek „minden tettéből rejtett kiáltás sirt fel s nem volt egy kiáltása sem, hogy ne hívott volna vele Valakit . . .” „La sainteté, c'est presque toujours le silence.” Ebben van az új élet, az új út lényege. Én erre megyek, mert az én Uram a szentség utján jár és követőit is oda vonzza.

. . . Öt évi száguldás után az autóm megállt, letoltam az út szélére és felcsaptam útjelzőnek és most pici soffőröknek mutatom a homálybavesző életutat . . .

Porszemtől a kőszikláig

Nemesvári Ernő, Nagykőrös

A pletyka úgy terjed, mint a csörgő patak: „mennél messzebbre foly, annál inkább dagad”. Hogy azután a hetvenedik, vagy a nyolcvanadik száz mekkorára növeszti, az nem lényeg. Egy bizonyos csak fölé, soha kisebb nem lesz, még csak akkora sem marad, mint volt, hanem mennél messzebbre jut, annál szebb, annál regényesebb, esetleg annál tragikusabb lesz. Így nő egy porszemnyi hír, ha nem is hegyé, de sziklává okvetlen.

Kozák uram hazafelé hajtattott a mezőről, Kocsija alaposan meg volt rakva s hogy kissé kimélje lovait, a süppedő, homokos úton maga és fia a nyikorgó kerekű kocsival mellette ballagott. Sem az apának, sem fiának nem volt szava. A leáldozó nap utoljára tekintett vissza, a falu házainak kicsiny ablakai vörösen izzottak.

Amint így vigyázatlanul mennek a kocsival mellette, az öreg lenge, fehér nadrágját elkapta a kerek. Nem ment gyorsan a szekér, mégis úgy megrántotta, hogy elszakadt a lenvászon s még az öreg lábaszárát is megsértette egy kicsit. Az egész horzsolás jelentéktelen volt s csak a pirosság árulta el, de a nadrágszár csúfosan elrepedt. Nem lehetett vele bemenni a faluba. Különben is ünnepnap volt s az emberek így is megszólják. Egyenesen istenverésnek tartották volna ezt az ügyetlenséget. Ezt elkerülendő, Jancsi gyerek beszaladt a faluba új nadrágért.

— Édesanyám! Édesanyám! — kiáltozta az udvaron.

— Mi bajod van?

— Tessék adni egy nadrágot apámnak.

Az asszony egy szót sem szólt.

— Apám elszakította a másikat, nem mer hazajönni.

— Hogy szakította el?

— Beteakadt a kerekbe.

— A kerekbe? — szörnyülködött az asszony — hogy került a kerekhez?

— Hát mellette ment el és eltépte a ruháját, megsebezte a lábát, nem tud hazajönni, nadrágot kér.

Az asszony a helyett, hogy nadrágot küldött volna, átszaladt a szomszédhoz és sirva elpanaszolta:

— Képzelve komámasszony, szerencsétlen férjemet megsebesítette a kocsikerék, nem tud hazajönni. A szomszédból kifakadt a legegyszerűbb részvét:

— Hallatlan, hát keresztül ment rajta? — A szomszéd-asszony elsápadt.

— Csak nem?

— Nem tudom, Jankó semmit sem mond.

— Akkor biztosan nagy baj van.

— Hallotta sógor? — ujságolta a szomszédasszony a harmadik házban.

— Kozák gazdát elgázolta a kocsi.

— Nem hallottam, hogy hogy?

— Hát a mezőről jövet megbotlott és a kocsi alá esett. A hátulso kerek keresztülment rajta.

— Nagyon megsérült?

— Elégé, nem tud hazajönni.

— Szent Isten, az a szerencsétlen ember tönkretette magát, mi lesz családjával, ha meghal? Hamar orvoshoz kell szaladni, hátha még meg lehet menteni.

A szomszédok elfogadták a szociális indítványt és nyomban megtették az első lépéseket. Összegyűltek Kozákék háza előtt, a sógor pedig orvosért szaladt. Útközben fellármázta az egész falut:

— Kozákot elgázolta a szekér és összeroncsolta. Mozdulni sem tud, segítség! Az emberek összeszaladtak mindenünnen s rémülten ujságolták egymásnak a történeteket:

— Kozákot nagy szerencsétlenség érte, talán nem is marad életben, már az orvos sem tud rajta segíteni.

Akik hallották, elrohantak a paphoz, hogy legalább lelkét megmentse. Az ősz pap nem tudta miről van szó, ezért engedelmesen követte az embereket.

Néhány perc alatt a falu valamennyi épkézláb embere összegyűlt Kozákék portája előtt. Keresték az asszonyt, hogy megtudják, hol és hogy van a férje. De az asszony már régen kirohant kétségbeesve a mezőre. A segítők egyre növekvő csoportja is megindult Kozákék földje felé, mert annyit megtudtak, hogy útközben történt a szerencsétlenség. Az emberek össze-vissza variálták a helyzetet, mindegyik következtetett:

— Talán már késő is lesz, talán már meg is halt.

A levegőben Szent János bogárkák röpködtek s néhány lusta denevér pácskolt széles szárnyaival ennivaló után. A toronyban megszólalt az esteli harangszó. Búsán búgó hangja mindenki belefagyasztotta a lelket. Ebben a pillanatban valamennyien elfeledték azt, hogy este van és azt, hogy nyolc óra, csak a kísérteties harangbúgást hallotta mindenki.

— Késő! Vége van! Meghalt! — suttozták és levették kalapjukat.

Kozák gazda megunt a várakozást és leült a patak partjára egy nagy kőre s unalmában a vízbe hulló levelek rohanását nézte, pipájából hatalmas füstfelhőket eregetve.

Minden képzős asztalán ott kell lenni lapunknak!

Testvér! Miért nem viseled jelvényünket?

Éjfél . . .

Hárs Lajos, Kőszeg.

Az ablakot kint rázza az éjszakai szél,
a tetőről a havat
huhogva söpri le.
— A falon az óra kimért ütemével
küldi a lehülő percek
a Semmibe.

Éjfélre jár. A szoba már hideg.
Csak én vagyok még ébren,
— meg az óra.
Meredten nézem, hogy mászik előre
egyik számtól a másikig lomhán
a mutatója.

Mintha fáradt volna. Vagy minthogyha félne,
ha megrezdül a besüvítő szél
a lámpa fénye.
— Körülöttem most szellemek lebegnek . . .
Kint újult erővel sir fel a szél;
. . . Éjfél. . . !

. . . A falon az óra, mintha halkabban, fojtva,
félve merné csak számlálni,
mérni az időt . . .
— Aztán könnyebbülten jár a mutató tovább,
ahogy elhagyja lassan
a tizenkettőt.

Menekültek

Kiss Ágnes, Eger.

Rideg szívem kicsiny ajtaja
csöndben kitárult tegnap este;
Sok fáradt férfi, asszony, gyermek
lépett be rajt' lakást keresve.
Piros küszöbén félve álltak,
azt hittem tán jobb helyet vártak,

mint ezt a hűvös kis szobát . . .
De lám, egyszerre mily meleg lett.
nem didergett már senki többet,
szeretet fűté át falát.
Ők megköszönték halkán, kedvesen
és együtt sirtunk hosszan, csendesen.

Jauris hite

Batizfalvy Erzsébet, Székesfehérvár

Kafarnaum városában a zsinagóga előljárójának, a Lévi nemzetségéből származó Jairusnak házában nagy a kétségbeesés. Kislányuk már nyolc napja, hogy nem veri fel énekével a ház csendjét és nem szór szerte derűs ajka kacagó mosolyokat. Fehér galambjai sem turbékolnak házuk ereszen, mióta kis gazdájuk kezéből nem csipegethetik ki a búzaszemeket. Kertjének virágai is elhervadtak, mert nem volt, aki öntözte volna. Még a nap is csak azért bujt egy felhőfoslány mögé, hogy annak árnyékával takarja be a szomorúságnak ezt a házat.

Édesanyja már napok óta ki sem mozdult egyetlen kisleánya szobájából, melyben gyermeke — arcán a láz tűzpiros rózsáival — küzdött a halállal. A kétségbeesett anya csak kezét tördelte és gyermeke fekete fürtjeit simogatta, mert sírni már nem tudott, hisze a könnyeit mind elsírta.

Édesatyja a templomban kérte az egy igaz Istent, hogy ne vegye el gyermeküket, csendes öregségüknek egyetlen vigaszát. Ahogy áhitattal imádkozott, úgy érezte, hogy küldi őt az Úr. Fölkelt és nem tudta miért, elindult és nem tudta hová? A sötét sikátorok nyomorék népe jajongva vette körül, alamizsnát kérve. Jairus megborzadt ekkora nyomor láttán. Nem volt itt semmi vigasztaló, még a fű is száradt és a virág is hervadt volt a falak mentén. »Óh, halál, te nagy igazságszótó!« — sóhajtotta — »ki-méld meg őt, az ártatlant és végy magadhoz engem, elaggott öreget, kinek összeroskadt lelke nem bírja már a terheket.« Sarui pedig tovább kopogtak a város utcáin és vitték őt ki a vízpartra és látta, hogy ott nagy sokaság vesz körül egy embert, aki tanít és amazok hallgatják. Odament az Emberhez és mikor látta Őt, tudta, hogy Hozzá küldte az Isten. Lábaihoz borult és úgy mondotta: »Egyetlen leányom halálán van, jer, kérlek és vesd rá kezeidet, hogy meggyógyuljon és éljen.« Az Ember elindult vele és követte őt az aranyfényű nap sugára és amerre ment, elhalt a jaj és megszűnt a fájdalom. Lábai nyomán kizsendült az elszáradt fű és kinyílt a hervadt virág. Mintha a békeesség haladt volna, csendesen lépkedve, virágszirmokon. Jairus érezte, hogy nagy próféta jár vele.

Elérjük jött azonban a hír, — hozta már házanépe, — hogy leánya meghalt és kérték őt, hogy ne fáraszsa tovább a Mestert. Mint a zöldelő fát a villám, mint napsütötte tájat a zivatar, úgy érte a csapás az atya reménykedő szívét. Jézus pedig hozzáfordult és azt mondta neki: »Ne félj, csak higgy!« E szavakra a magasba szegezte sugárzó szemét Jairus és felviharzott lelkében az öröm, mert tudta, hogy leánya meggyógyul és ha meghalt feltámad, mert hitt.

Az Úr reámttekintett . . .

Kiss Ágnes, Eger.

Az Úr reámttekintett,
áldó szeméből fényzőnként
sugárzó jószág, béke áradt;
Didergő lelkem simogatta
és beragyogta rideg szobámat.

Fölöttem kettényílt a mennybolt,
száz kicsi angyal rózsát hintett;
Lelkem fehéren szállt közénk
s az Úr magáhozintett.

Üzenek

Eged János, Eger.

Durva kezekkel rovom megárvult gondolatim
Sárga papírra,
Belétekintek, megremegek és fáradt arcom ráemelem
A hajnali pirra.
Bús végzetként vöröslik és feketéllik
Az alja,
Véres betűkkel van rá fölírva:
„Meghalt a gyermekem anyja.”
Remeg kezemben, zizeg a sárga papír.
Zokogva üzenek: Ne ámtlson a láрма, vak ír,
Imádkozz, könyörögj, éljen Benned is hívó vágyunk:
Istenem, hozd el és áldd meg nekünk a
Boldogságunk . . .

A Hargita alján

Keresztes Károly, Nagykőrös

A Hargita alján búsan szól az ének,
Fájdalmas hangja van a székelj zenének.
Vadvirágos réten, madárdalos erdőn
Zokogja fájdalmát a székelj kesergőn.

Ne sirj, ne sirj székelj, vélünk van az Isten,
Aki a veszélyben minket megsegítsen.
Lesz még egyszer ünnep, hangja víg zenének,
A Hargita alján lesz még magyar ének.

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

Gondolatok

Pócza Ida.

„Koldulni megy a hervadó virág
Kandallóban tovább mesél a szárazág.”

A nyár napsugaras, verőfényes napjai elsurrantak észrevétlenül. Helyüket az őszi ködös, homályos napjai foglalták el. A madárkák víg éneke, édes csacsogása helyett csak az őszi szél dudorász halkán egy csendes, szomorú melódiát. Mintha halotti indulót susogna... A fák sárga levelei pedig, mint a gyászolók könnye, szomorú zizegessel hullanak alá. Lassan-lassan kopár lesz minden.

A kis virágok megértik a szél suttogását. Tudják, hogy el kell menniök. Elbúcsúznak kis társaiktól, a bokortól, mely védő karjaival megóvta őket a vihar vadon száguldó, mindent eltipró lábaitól. A halovány, bágyadt napsugár egy utolsó búcsúcsókot lehel bánatos arcocskájukra, azután halálos álmra hajtják fejcskájukat.

Csak néhány, alig kettő-három az, mely ha búcsúzik is, tudja, hogy nem örökre. A komor időtől megviselt, tépett ruhájukban, mint koldúsok kopognak az emberek ajtaján. »Engedjete be, adjatok menedéket a tél dermesztő hidege elől! Mentsétek meg életünket!« És az emberek megértik a hangtalan könyörgést. Megnyílnak az ajtók és a tépettruhájú koldúsok menedéket találnak. Némelyik szobában, folyosókon, mások a pince sötét sarkában. Itt tengetik gyöngé, hervadó virágéletüket.

De ezeknek az élete sem tart örökké! Eljön az óra, mikor nekik is búcsúzniuk kell. Az idő vasfoga felörölte lassan virágtestüket: lehajtják fáradt karjaikat, lekonyítják fejcskájukat. Nem díszei már többé udvarnak, kertnek. S jön az ember, ki védelmet adott nekik életükben, — most elviszi őket pihenni. Elment a hervadó virág, »Kandallóban tovább mesél a száraz ág.«

Virág s ember élete sokban hasonló egymáshoz. Fakadó virág, harmatos bimbó a család tavaszi verőfényben fürdő körében a gyermek. Tavasz után jön a nyár. A kis bimbó kinyílik, hogy virág szemével gyönyörködje a nyári ég mélységes azurjában, dacoljon az orkán tomboló haragjával. A ragyogó szemű, gondtalan gyermekből felnőtt ember lesz, ki élvezni tudja az élet örömeit, de kinek bátor szívvel kell megvívnia egy élet küzdelmét. S amint a virág életében eljön a késő ősz, mely tudtára adja, hogy búcsúznia kell élettől és mindentől, ami eddig körülvette, óvta, védelmezte, úgy az embert is figyelmezteti az élet őszi fuvalata: »Búcsúzz, készülj a nagy útra!« Jön a tél dermesztő szele, mely megfagyasztja a hervadó virágéletet. Jön a halál lehellete és megállítja az emberi szív dobogását...

Csak egyetlenegyben nem hasonlít az ember élete a virágé-hoz és ez az, ami végtelenül vigasztaló, boldogító az élet legkeserűbb gyötrelmeiben. A virág elhervad és többé nem kel fel utolsó álmából; de az ember, ha halálos nyugalomra hajtotta is fejét, fölébred és pedig, — ha jól megállta helyét a harcban, — egy végtelen gyönyörű, boldog örökkévalóságban!

Lélekrepülés

Kovács Julianna, Budapest, Salvator intézet.

Kis szobámban halkan tik-takkol az óra. . .

Lelkem száll, repül —
Gondolatparipán ülök!
Végtelen mélységek. . .
Örök szépségek. . .
Ezeket látom.

Jöjj velem testvér!
Száguldjunk —
Élvezzünk együtt:
Szépséget, boldogságot,
Őt, az Istent!

Nővéremhez

Szerető szívű,
Mosolygó arcú
Kedves kis testvér!

Virágillat,
Szeretethintő ember,
Vagy talán angyal?

Téged Isten
Mosolynak, virágfakadásnak,
Küldött nekünk,
És hogy . . .
Legyen egykor, kit boldogan,
Örökre Szívére zárhat.

Múló emberek

Gaál Emil, Eger.

Éljük a szürke napokat
S az idő elrepül. Mi:
Elmúlunk, elmegyünk s emlékünktől
Az idő múltával elvegyül.

Az élet kedves — mint a kistestvér
Kit elhagyni fáj; azért küzdünk,
Szenvedünk, s mindezért a bér:
Egy szép fekete nap, — leáldozó
[éltünk.

Magadon segítesz, ha pártolod lapunkat.

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Őszi álműzés.

Péceli Nagy Lajos, Nagykovács.

Hagyjátok békén csalfa őszi árnyak,
A nyárnak virágit ne csaljátok vissza.
Bár lelkem a multat, mint méh a mézet issza,
Mégis hagyjátok, ne hozzátok vissza
A nyár kedves virágait.

E csalfa fényre élet úgysem éled,
Csak véled, hogy e fény és sugár a régi nyár,
S nem látod, hogy ott künn már a halál szele jár,
Nem látod, hogy halkan haldoklik a nyár,
Halkan haldoklik az élet.

Szememre az őszi bús könnyet hegedül,
Egyedül az emlék maradt a szép nyárból.
Mindent bevon ködös, szomorú őszi fátyol,
Felsír a lelkemben a régi nyárból
Egy zokogó, fájó emlék.

Őszi borongás.

Rózsa Tibor, Kőszeg.

Bíborvörös őszi alkonyat
Megaranyoz fát, síkot, halmokat.
Egy ablaktáblán megtörik a fény,
Tűzijátékot játszik sok kis szikralény.
Ősz palástján, a sűrű ködön át,
Az emberek járnak árnyékok gyanánt.
A haldokló nap búcsúcsókja vér,
Egy pillanat a földperemhez ér
Most kilobban a fény, a szín,
Lement a napkirály és jö az éj, a csend.
Felhős égen gyöngyház színű folt,
Sápadt mosollyal tekint le a Hold.
Hold, Nap után elmerengve néz.
A szellő, mint egy láthatatlan kéz
Sötét felhőt von holdsarló felé,
Mint gyászfátyolt, a mélabús elé.
Az égen immár Nap, Hold nem ragyog,
Csak hidegfényű őszi csillagok.

— Fájó szívvvel, könnyes szemmel kísértük a sirba B árny Lajos I-ső éves testvérünket. Alig volt köztünk s máris távozott. Nem láthatjuk többé mosolygós arcát, kedves alakját. Bús télidőben a halál fésző virágot tépett. Nem, nem a halál, az Úr vett magához, mert nagyon szeretett Szomorúan álltuk körül virágborult sírodat; megdobbant a szívünk, megregett a lelkünk, amikor fehér koporsódat elnyelte a fekete föld. Álltunk némán, szóltanul. Szívünket összeszorította a fájdalom, mert nemcsak mosolyogni tud a diák szív, tud az szeretni és fájni is. Hullott a föld, szemünkből a könny, lelkünkből az ima, szívünkből a sóhaj, az égből a hó. S a könny és a hó lassan befátyolozta csillogó ezüsttel a néma hantokat. Minket szóltanul hazavitt a bánat, ezt hagytad nekünk s az emlékedet, mely itt fog élni bennünk, mert szívünk örökre magába zárja. Nyugodj csendben! Péceli Nagy Lajos, Nagykőrös.

— Hegedűs Klári V. éves (Zalaegerszeg) Krisztus és a világbarátság c. munkájával a Genfben rendezett irodalmi pályázaton, melyen 19 ország ifjúsága vett részt, egy díszoklevelet és egy emlékérmét nyert.

— A Zászlónk pályázatán az első díjat Németh József V. éves (Szeged) nyerte.

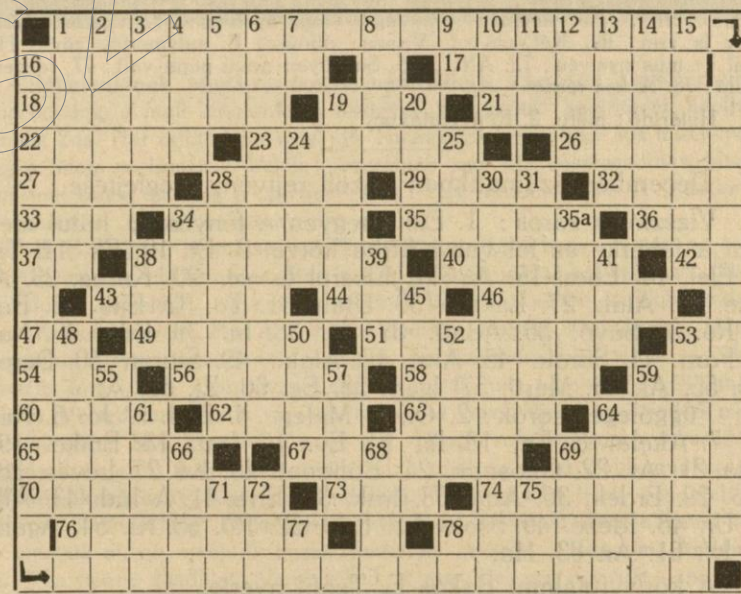
* * *

Mily sok ilyen és hasonló esemény történt a képzőkben. De úgy látszik a nagy hidegben belefagyott a tollakba a tinta. Nem személyi kultuszról van itt szó, nem is csak az egyes intézetekről, hanem első sorban Rólunk. A Domboldali Híradó hozza az öles cikkeket, csak mi Magunk, a saját lapunkban nem olvashatjuk! Nem kellene ezen változtatni? Igen!? Rajtatok áll! Lássuk!

Testvér miért nem viseled jelvényünket?

Beküldte: Molnár Sándor.

Vízszintes sorok: 1. Pasteur strassburgi szobrára vésték ezt a mondatot; 16. Időmérő része; 17. Női név; 18. Tavunk; 19. Korszak-más nyelven; 21. Már nem nedves; 22. Nem ide céloz; 23. A bantu négek törzse, Pásztornép. 26. Női név; 27. Olasz fürdőhely; 28. Orosz város; 29. Névelővel; mértani fogalom; 32. Kimásol; 33. Idegen névelő; 34. Ilyen állat is van; 35. Benne y: csomagom; 36. Áraszt; 37; Indíték; 38. Nyelvtani fogalom; 40. Két szó: I. Papírmérték; II. Zemplén megyei község; 42. Óó; 43. Iparos (ék. hiány.); 44. Vissza: =36. 46. Vissza: Történelmi forrás (ő=ö); 47. Időhatározó; 49. Vissza: valódi; 51. Egyszólamú éneklés; 53. Névmas; 54. Török méltóság; 56. A való; 58. Ragozott edény; 59. Tibeti állat (y=i); 60. Dán zeneszerző és komponista (1817–1890); 62. Év — más nyelven; 63. Híres országgyűlés helye (helytelen ék); 64. Két szó: I. Mutatószó; II. Róna — mássalhangzói; 65. Két szó: I. Szerszám; II. Imádkozzál — más nyelven (a=e); 67. A szél erejének vitorla nélküli kihasználása ezzel történik (névelővel); 69. Vissza: kutyatulajdonosok fizetik; 70. Jugoszláv folyó (fel. ék.); 73. Ráma mássalhangzói; 74. Segítségükkel; 76. Olasz vígjátékiró (1707–1793); 78. Két szó: I. dalol; II. Sir;

Függőleges sorok: 1. Az Aradon lakók; 2. Utolsó betűjét elejére téve: futsz; 3. Két szó: I. UUU; II. ... mars!; 4. Házfedél; 5. K-val: Elszáradt növény (ék. hiány.); 6. Fehérjék bomlásakor keletkezik; 7. Indíték; 8. Magára; 9. Szám; 10. Ékezzettel: vágóeszköz; 11. Nem víz; 12. Férfinév; 13. Két szó; I. Nemes állat; II. Vízben él; 14. I. Árunak van; II. Folyó — spanyolul; 15. I. Nem szelid; II. Fiatal ökör; 16. Kempis Tamás faragta cellája fölé e jelszót; 19. Férfinév tárgyesetben; 20. Mindennek van; 24. Azonos magánhangzók; 25. Előzményei; 28. A-val: légtornász; 30. E-vel elején: magyar fizikus (1848—1919); 31. I. Szesziesital; II. Autómárka és gyár; 34. Névmások és névelők; 35a. Hegység ($r=n$); 38. Pipás igéje; 39. Vissza: idegen kötőszó; 41. Kettő olaszul; 45. Bőségesen árasztott; 48. Gépszín névelővel; 50. Szomjas ember tenné; 52. I. Szamár hangja; II. Indulatszó; 53. Város Dél-Stíriában; 55. Névelővel bányaközség; 57. Angol város; 59. Vissza; sok ilyen intézmény van; 61. Vasakarat; 64. I. Női név; II. Német névmás; 66. Vég — más nyelven; 68. Vissza: ilyen méter is van; 69. Két szó: I. Vissza: állóvíz; II. sulymérték röv.; 71. Halál — más nyelven; 72. ANÜ; 75. Sok ilyen nevű pápa volt; 77. Idegen névelő; 78. A kés része:

Határidő: márc. 2. Könyvjutalom.

Decemberi számunkban közölt rejtvény megfejtése.

Vízszintes sorok: 1. Elöl megyen a fényeske, hátul megyen a fehérke és fel van a farka kötve. 9. Et. 10. Ék. 11. Ti. 12. Elei. 14. Éber. 15. Ás. 17. Elserol ($e=o$). 20. Károg. 23. A béke. 26. Alak. 27. Lakme. 30. Utah. 31. To. 32. Eke. 33. Ba. 34. Ró. 35. Savó. 36. Adná. 37. Át. 38. In. 39. Ede. 40. Na. 42. Fára. 44. Sorok. 45. Alul. 47. Alaki. 49. Sturm. 50. Derekas. 55. Al. 56. Mérő. 57. Igen. 58. Ég. 60. Zi. 62. Át.

Függőleges sorok: 2. Öl. 3. Meleg. 4. Etel. 5. Jó. 6. Nébo. 7. Akela. 8. En. 13. Is. 14. Év. 16. Írat. 18. Emke. 19. Méta. 21. Ál. 22. Okosnak. 24. Búbánat. 25. Ka. 27. Leves. 28. Akó. 29. Érdek. 36. Adó. 38. Irak. 39. Erre. 41. A lúd. 43. Áll. 46. Úr. 48. Idézé. 49. Ssete. 51. Erie. 52. Ró. 53. Ki. 54. Agáh. 59. Uf. 61. Ár. 63. Há.

A könyvjutalmat Bakos E. Teofil nyerte.

Pillangók

Rápolthy Viktor, Nagykőrös.

Elszállt az aranyos pillangó,
Elmúlt a nyár.
Vége az élet mosolyának,
Mindenre enyészet vár.

A kikelet álommal válik,
Éget a tündöklő napsugár,
De a valóság köntösében
Öreg télapó vacogva jár.

Fehér szakállából hull a hó
Enyészetként tiszta fehérén.
Repül a sok ezüst pillangó,
A vihar gyors szárnyán, kevélen.

Elszállt a sok ezüst pillangó,
Elmúlt a tél,
Itt van az élet mosolygása,
Minden életre kél.

Vissza büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

Mindenkinek. Miután a lap anyagát február 15-e előtt kellett nyomdába adnunk, a mult számunkban hirdetett pályázatok határidejét kitoljuk március 2-ig. Hát rajta! Van még idő. Halmozzatok el olyan sok munkával, hogy a fülem se lássék ki belőle! Szeretnék egy kis megmozdulást látni! Vagy már nincs lehetőség a „prépák” közt? Ugy tudom van! A Zászlónk pályázatán is „prepa” nyerte az első díjat!

B. E. Nagyon jó stilusa van. Tud előadni. Kár, hogy magát az eseményt nem adta elő színesen. Mert habár történeti igazságról van szó, lehetett volna a „velejárót” egyénien előadni. Várjuk további munkáit. **Édes álmom.** Kedves. Egyéni. Jön. A másik is pompás. **Hajnál.** Próbálj más témát választani. Tanító akarsz lenni, remélem van számodra más téma is mint szerelem, lány, csók, nyár, tavasz, ősz, tél, aztán meg találka s egyéb ehhez hasonló. Versed formáira is vigyázz. Ritmus a vers lelke. Nem a strófa, meg a szótag szám, Még kevésbé a rossz rim. Olvass sokat az újabb versekből. Ne másold, de azért tanulhatsz, gyűjthetsz. Várjuk ezirányú újabb munkáidat. — **Fekete karácsony.** Kissé dolgozatszerű. Több szív és lélek, gondolat és probléma kellene bele. Örök témánk kell hogy legyen az irredentizmus, de ne csépeljük el, ne nyúljunk hozzá avatatlan kézzel. — **Vágyam, Anyámhoz.** Van benne gondolat. Versérzéked is van. De meg egy kissé „próza” vagy. Emelkedj! Olvass! De sokat. Tanulj a Nagyoktól! Küldj más verseket. Hátha akad köztük közölni való. Ezek még gyengék. — **Őszi táj, 1914—1920.** **A remény.** Nem biztatlak semmivel. Ezek csak versformába szorított, nagyon is próza dolgok. Prózát írsz, A költészet kötött formája nem neked való. — **Földrajz órán.** El tudom képzelni, milyen kedves jelenet lehetett az akkor. De sajnos nem tudta azt úgy visszaadni, nem tudja stílusával úgy festeni, hogy az olvasó lelkéből ugyanazt a hatást váltsa ki. Ha nincs cselekmény, akkor a stílus színével kell az élénkséget pótolni. Ez nem sikerült eléggé. Pedig tud irni. Tud megfigyelni is. A gyakorlóban ellesett kisebb eseményeket jól tudna előadni. Próbálja meg! Várjuk! — **Élet és halál, Temetek.** stb. Tulságosan keresi a rimeket. Ezért feláldozza az értelmet, a szavak megszokott formáját. Erőszakol bizonyos gondolatokat és akkor kijön, hogy: „szeretetteljes szerelemmel szeret.” Aztán 12 hatszótagú sorban hétszer írja, hogy: „Temetem.” Fáj az élet c. jó lenne, ha az utolsó sorban nem csapná oda azt a felkiáltást. Ne értsen félre. Szép az, de nem oda való! — **Sors**

bona. A másik jön. Ez jó! Máskor többet róla. Az a tanulmány csak azért nem jött, mert egy része elveszett. Ha kipótolná szívesen közölnék. A meglevőt elküldjük. Genfi szerepléséhez gratulálunk. Ha írna róla pár sort, hogy volt, mint volt stb. nagyon örülnénk neki. Munkatársaink dicsősége, mindnyájunké. — **Egyszer jött valaki, Kereslek Uram!** Ne erőszakold a rimet. A ritmus a fő. Olvasd Sik S-t, Mécs-et stb. Érdekes formát tanulnod, mert gondolataid vannak! De tartsd őket rendben. Ha valakit **megszólítasz**, akkor ahhoz beszélj. Ha elmesélsz, akkor a harmadiknak szólj. Ha elmélkedsz, szólhatsz magadhoz is. A többesbe még ne menj át! Majd később! Aztán őszintén beszélj, ne akarj nagyot és szépet mondani. Azt mond ami a szíveden van! Egy jön. Lapzártá nincs. Bármikor szívesen látunk. — **Új barát.** Jön mindkettő. Kedvesek. Többiek is várjuk. Nem kiforrottak még, de biztatók. Őszinteségük a legfőbb érdemük. — **Melyik az igazi?** Stilusod van. De mondanivalód az nincs. Egy-két szóvirág nem írásmű. Aztán a „nyers való” nem irodalmi műbe való. A sokszor emlegetett „égi mását” kell adni a valóság helyett. Versed pedig ugyanugy próza. Élet, lüktetés nélkül. A kifejezéseknek egy kissé megválogatottaknak kell lenniök. Ne érts félre: Ném „keresett”-nek. Versírásra nem biztatlak. Miután stilusod van, próbálj megfigyelni, s azt ird le. Figyeld a természetet, az emberek beszéd- és cselekvésmódját, lesd el a kis gyermekek csacsogását! Hallgasd mit dalol a madár, mit zizeg a kopasz faág, mit susog a szellő. Szűrd azt át saját lelkedden s vedd papírra. Az lesz az igazi. — **Lélekzongora:** Ügyes. Szép az ellentét! — **Édesanyám:** Szép gondolat, de a kidolgozásban nincs semmi eredetiség. — **Álomhintón, Téli gondolatok:** Kevés. Nincs gondolat, csak szó, az is gyenge. Másik kettőben van gondolat, de zűrzavaros. Olvassá figyelemmel „Kereslek Uram” ra adott tanácsokat. Határozottan tudna, csak nem eléggé fegyelmezett. Kettő jön. — **Tél, Éjfél:** Mindkettő jó. Jönnek. — **Téli versek** „egyéni” tartalmánál fogva nem közölhető. Mindhárom formája, ritmusa kitűnő. Van bennük gondolat, egyéniség, keresettség nélkül. — **Kis tündér:** Az elsőben többszöri olvasásra egy kis ellenmondást talál az ember. Gondolat, ritmus jó. Ura vagy gondolataidnak. Csak vigyázz, a rímkeresés ne menjen az értelem rovására. A másik jön. Olvass! Képezd magad. Bemutatkozásod nagyon jó. — **J. B.** Vorák még karácsony előtt hazament, azóta nem jött vissza.

Gyermekszem

Szűcs Mária, Sopron,

Két tiszta csillogó tó,
Két kristály gyermekszem —
Elmerül benne a szív
S megnyugszik csendesen . . .

Csendes, édes tenger,
Nincs rajta vihar soha —
Gyermekhit hajóját
Lágy habja ringatja . . .

Figyelem!

NAGYKÁLMÁN
BORBÉLYMESTERNÉL

a beretválás . . . 10 f.

hajvágás . . . 30 f.

csak géppel . . . 20 f.

Pontos kiszolgálást adok és
szíves pártfogást kérek

UJSZEGED

Haszonbéres földek 253.

IX. évfolyam.

7. szám.

1935. március hó

Magyar

Tanítójelöltek Lapja

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Bánfai Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kiskunfélegyháza	Káta József III. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Péceli Nagy Lajos V. éves
Nyiregyháza	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szücs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Györök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

7. szám.

1935 március hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELEVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐK:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P. EGY SZÁM 20 FILL.	RIGÓ ALAJOS ÉS WENNER JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS TANÍTÓKÉPZŐ INT. UJSZEGED.

Levél érkezett . . .

MÉLYEN TISZTELT SZERKESZTŐ UR !

Mikor a Tanítójelöltek Lapja februári számának vezércikkét olvastam, a lelkem mélyén igazat adtam Szerkesztő úrnak! Bizony, nincs igazuk azoknak, akik üres pénztárcájukat nyújtják felénk kisebb-nagyobb vállrándítás kíséretében, ha azt kérdezzük tőlük, hogy miért nem pártolják a mi Lapunkat! Kritizálni és mentegőzni tudnak, de dolgozni nem. Pedig örülniök kellene, hogy már van munkaterük, volna alkalom a munkára! Ha nem lenne még lapunk, biztosan azt hajtogatnák: legyen csak aki elkezd; majd teremtünk olyan lapot, hogy no! Sajnos, mindig csak az ígéretnél maradnak, a helyett, hogy örülnének hogy a munka meg van kezdve, sőt, már elég szépen halad is és e feletti örömlükben dolgoznának is serényen! Hiszen, ha több munka lenne, az anyagot is jobban meg lehetne választani, — tehát nívósabb is lenne a Lap! Eddig a levél!

Igaza van a levélírónak. Mikor még nem volt a Lap, mindenki kívánta. Megcsináltuk 10 évvel ezelőtt. Nagy lelkesedéssel csatlakoztak hozzánk a képzők egymás után. Sőt más iskolák is szerettek volna bekapcsolódni. Hány kérés jött hozzánk, hogy az akkor még „Szegedi Tanítójelöltek Lapja”-ból csináljunk „Szegedi Diákok Lapját.” Egy középiskola maga kötelezte magát 500 példány megrendelésére. A többiekből is százával jelentkeztek. Mí azonban célkitűzésünkhöz híven lemondunk a „busás jövedelem”-ről és megmaradtunk Tanítójelöltek Lapjának és a több oldalról jövő kérésre a Szegedi jelzöt Magyar-ral cseréltük fel. Legyen a Lap mindenkié, minden magyar tanítójelölté. Ezzel szemben csak azt kívánjuk: Vallja azt minden képzős magáénak, dolgozzék bele, vegye meg, olvassa és — ha még most szegényes is — szeresse egy kicsit.

Mosolygó könnyek.

Hegedűs Klári, Zalaegerszeg.

Nagyapó felébredt délutáni szendergéséből. Bozontos, fehér szemöldöke alól első éber pillantása kis unokájára esett, aki mellette kuporgott kis zsámolyán. Várta már Évike minden nap megismétlődő, türelmetlen kérését: — Nagyapó, édes, meséld el, amit álmodtál! — Mert Évikének nem kellett Hamupipőke és Hófehérke tündérvilága, ő csak Nagyapó dörögő hangján elmesélt, különös álmaiban szereplő groteszk álomfiguráira volt kíváncsi, amiket az öreg ember, talán sohase, vagy nagyon régen álmodott meg.

Nagyapó csontos, kékeres keze várakozóan pihent Évike fejcskáján, mikor a kislány hirtelen megszólalt:

Nagyapó, mondd, miért „fogod” té mindig a hajamat?

Igy mondta: hajamat. És nem azt: fejemet. Azzal a finom ösztönrel, ami csak a kicsi gyermekek tulajdonsága, megérezte, hogy nagyapja keze nem is fejét simogatja, hanem mindig csak a haját, gyengéden, vigyázva.

Az öreg ember arcán mosolyba simultak a régszületett ráncok:

— Hát tudod, Évikém — kezdte — egyszer régen, nagyon régen, mikor még én is kisgyermek voltam, nekem is éppen ilyen göndör, szőke hajam volt, mint neked. Azért szeretem úgy simogatni a hajadat...

Ekkor már Évike felkúszott nagyapó térdére. Arcocskáját beletemette az öregember hosszú, fehér szakállába. És nevetett. Frissen. Négyesztendősen. Hogy az ő fehérhaju nagypapája is volt egyszer gyermek!.. Ez hihetetlennek és érdekesnek látszott.

— No, no, te kis hitetlen cica!.. — dörögött az öreg. De már ő is nevetett. A gyermek csilingelő haranghangja összefonódott a nagy harang bűgásával: Giling-galang. Bimm-bamm.

Évi tovább kérdezősködött:

— Szeretnéd nagyapó, ha most is ilyen kislány-hajad volna, mint nekem? Szeretnéd? — kíváncsiskodott.

Az öreg csak bólintott. Talán arra gondolt, hogy Istenem, bizony jó lenne megegyeszer négyesztendősen, kócos aranyhajjal kergetőzni a napfényben...

Ezt a kis eseményt Erzsike mesélte, aki Évike nővére és nekem osztálytársnőm. Mert mindketten nagy figyelemmel és érdeklődéssel kísértük Évike testi és lelki fejlődését, már születése óta. Sok lélektani és pedagógiai könyvet áttanulmányoztunk csak azért, hogy jobban megértsük ennek a titokzatos kis emberbimbó cselekedeteinek rugóit. Mert a gyermek olyan, mint a keresztretjvény. Amint keresztretjvényt se fejthetünk meg bizonyos, általános műveltség nélkül, úgy a gyermek lelki életmegnyilvánulásait sem lehet megérteni lélektani alaptudás nélkül.

Tehát figyeltük Évikét. De egyikünk se gondolt arra, hogy ennek a legutolsó kis eseménynek folytatása is lehet.

Ugy történt a dolog, hogy közeledett nagyapó 70-ik születésnapja, melyet rokon és baráti körben ünnepélyesen és több melegséggel készültek megtartani, mint az előbbieket; mert ki tudja — mondták — jövőre közöttünk lesz-e még öreg, jó nagyapó... Mint távoli rokonok, mi is a meghívottak közé tartoztunk. Én már kora délután átszaladtam Erzsi kéhez, hogy segítségemmel gyorsan befejezhesse a nagyapó születésnapjára kötött mellényt. Évike látva lázas készülődésünket, aggodalmasan kérdezősködött:

— Hát én mit adok nagyapónak? — nyitotta kerekre nagy szemeit. — Megnyugtattuk, hogy egy szép csokor virágot. De Évi nem volt ezzel megelégedve. Egész délután kedvetlenül és gondolatokba mélyedve üldögélt a hálósobában a tűkör előtt. És nézte magát. Bátyja nevetve súgta oda nekünk:

— Nézzétek csak: Az örök nő!

Talán még akkor is ott töprenkedett a tükör előtt, mikor a kedves, családi ünnepség megkezdődött. Évikéről egészen megfeledkeztünk. Már elhangzottak a szívélyes felköszöntők, mikor váratlanul megjelent közöttünk a kislány. Istenem, de milyen állapotban!

Fejcskájáról a dús, szőke haj taláalomra, össze-visszaságban le volt nyírbálva. Homlokát az olló megsebezhetette, mert keskeny csikban szívárgott le a vér szívalakú kis arcára. Néhány perccel még ezelőtt rakoncátlanul göndörödő hajtin-cseit, most ott szorongatta fehér köténykéjében, mint áldozatos ajándékát nagyapó születésnapjára...

Szepegve, elfogódottan tárta ki köténykáját nagyapja előtt, aki olyan erősen ölelte magához unokáját, mintha sohasem akarná elereszteni. És a szeméből lassan kigördülő, ragyogó, tiszta könnycseppek, mintha ujjongtak, mosolyogtak, éltek volna!

A mécses éneke.

Gerlei Mária, Budapest.

Ne haragudj rám, hogy csak mécs vagyok,
 Hogy nem lehettem sugaras, égi láng!
 Lelkem eddig is a Te tüzedet szívta
 És szívem a fényedért epedt,
 A szemem a Te szemed ragyogását kereste!
 (Csillagok sugárzó-hűvös pillantása
 Szállt felém sok téli este!...)
 S lásd, nem tudtam felfogni őket...

Kerestem az óriás tüzeket,
 Nagy lánggal égiglobogókat
 És kerestem a Te szűzi ragyogásod.
 Vágytam a mérhetetlen fénytengerekre,
 Rohantam öröknek látszó nagy lángok után!

Lásd, úgy félek a hideg csillagoktól
 És a hidegfényű nagy tüzeiktől!

Én csak a meleg tüzeket szeretem,
 A perzselő, égető, vad tüzeket,
 Amelyek átölelik a lelkem!

Mondd, miért, hogy nálad oly hideg fények égnek,
 Szelidfényű, halk, pislá mécsesek?!
 Add, hogy legalább én óriási tűz legyek!

Mert érzem: tetőtől talpig tűz és láng vagyok,
 Hogy olvasztanom kell nagy jéghegyeket,
 És tudom, hogy égni, lobogni születtem!

Ne haragudj hát, hogy most csak mécs vagyok,
 De holnap leszek sugaras égi láng;
 Ma még csak száraz fűszálat perzselek,
 Holnap belémolvadnak már a nagy hegyek,
 S én égni fogok, tűzben új életté égni,
 És mulandó percek egy nagy Örökké igézni,
 Mert tűzből születtem és fénné leszek:
 Nekem égő áldozat az élet!

Zsófi meg Kelemen

Merényi Hugó, Eger.

A Lánchídon megállt. Az egyik oldalon ásitott az alagút,
 a másik oldalon ködösen, szürkén és lustán támaszkodott
 a híd.

Már ötödik napja nem evett. Nem volt éppen nagy eset
 abban az időben, mert akkor mások is sokan éheztek. Diplo-
 mások, meg diplománélküliek. Szóval nem volt csoda. Ő sem
 várt ezért a csekélyke émelységért, meg ürességért a gyomrá-
 ban, mátyrkoszorút, csak mégis, valahogy mostanában sokkal
 többet gondolt az otthoni nagy darabb illatos, puha meleg ke-
 nyerekre. Mert egy kicsit kiméletlenül és kegyetlenül tört rá az
 éhség. Ő úgy gondolta, hogyha az ember öt napig nem is eszik,
 akkor is megvan egészen jól. Azonban most már szédült. Ha
 megfordult, akkor olyan különösen, mintha utánafordultak volna
 a házak, a fák meg az egész Dunapart a templomokkal, a
 palotákkal együtt — megmozdult minden. Mikor meg
 lenézett a vízre, mintha csak húzta volna valami a zöldes sza-
 ladó, csunya víz felé.

Ugy gondolta, hogy most már elég volt. A víz ugyanis olyan
 barátságosan hívja, hát jó, ő belefekszik.

Csak az ne fájna, hogy otthon önelküle is lesz aratás,
 lesz szüret, szántani is fognak, és lesz minden — önelküle,
 és mások álmodnak a csillagos éjszakákon az illatos széna-
 boglyák tövében. Ez egy kicsit keserű volt. De a többi? Nem
 fáj. Itt hagyta volna a többi gondolkodás nélkül, csak az az
 aratás, meg a szénaboglyák...

Mert úgy volt, hogy feljött Pestre. Dolgozni. Erős volt,
 mint egy bivaly. Szélesvállú, domborúmellű paraszt. Mintha
 eltévedt volna itt az emberek között és az Úristen tulajdon-
 képen valami égboltot tartó óriásnak szánta volna. Megdicsér-
 ték sokan.

— Istenem, milyen szép szál ember. Hiába, csak a falutól
 várhatunk megújhódást.

— Milyen vállak. Toldi Miklós. Mit tesz a levegő.

Azonban munkát mégsem kapott. — Majd holnap fiam. —

Persze ő megvárta a holnapot. Aztán még egy holnapot.
 Még egyet. Megint egyet. Aztán most már egy kicsit szédül.
 Most már ha meggondolja, kár volt feljönnie. De viszont most
 meg visszamenni nehéz. De mikor a vérébe kegyetlenkedik a
 vándorlás, meg a vágyakozás, úgy van azzal az ember, no.

Pedig mégis jó lenne hazamenni... Igen. Hazamenni!

A köd megrepedt a Citadella fölött. Keresztül bujt a nap.
 Sápadtan, nevetségesen erőlködve. A sirályok nevetgélve han-

curoztak a víz felett. Bele-bele ütötték csőrüket a vízbe, aztán úszlak egy darabig, megint felrepültek, végigborzolták a vizet, lecsaptak, aztán mintha megint kezdték volna előlről.

A víz pedig zölden és csunyán vigyorgott a legényre. Az megmarkolta a korlátot. Csontos, nagy markával csaknem átfogta a vastag rudat. Beléfujt az ingébe a szél.

Ha még haza tudna menni, hát hazamenne. De... most már olyan jól esik fogni a korlátot. Hideg. Kemény. Kegyetlenül kemény, olyan, mint az emberek, meg az élet. Nem érez.

Ha most elindulna. Estére még nem lenne otthon. De holnap estére már igen. A kutyák megugatnák. Azért szép lenne, mikor meglátná először a házakat. A világos, mosolygó kis ablakokat, aztán a kertekből az arcába szállna a föld szaga, cirogatón, simogatón, a kutyák megugatnák — a kutyák, a mocskos, nagy, hűséges kutyák...

— Hazamegyek.

Most mintha bealkonyodott volna. Egyet lépett előre. Remegett egy kicsit. Két nagy, sárga ház a pesti oldalról feléje szaladt. A híd láncai mintha összeborultak volna felette. És elkezdett forogni, forogni minden. Aztán hirtelen kivilágosodott a szeme, és minden olyan lett, mint volt.

— Legalább jönne valaki. A faluról. Nem az övéből. Akárhonnan. Faluról, melegséggel a szemében, meg a kezében, piros, puha szavakkal a szájában — és talán egy darab, igen, egy darab — puha kenyérrel. Gyerekesen sirás szorongatta a torkát.

Most már csak egy darab puha meleg kenyér volt minden vágya.

És jött valaki.

Sok-sok szoknyában ringva, mint valami elfévedt virág. A szoknyája alul jobbra balra lendült — muzsikálva szinte, valami szent, tiszta ritmusban — és olyan volt mint egy óriási szekfű.

Jött mosolyogva. Örök derűvel szívalakú kis arcán. Jött a — faluról.

Meglátta a legényt. Elámult.

— De szép, ember Istenem. — A legény háttal állt neki. A lány úgy gondolta, hogy valahol látta már ezt az ember-szobrot. Valahol. Vagy bronzbaöntve, valamelyik nagytéren, vagy a Kalendáriumban képen.

— De szép, szép, nagy ember. Olyan igazi ember. Hogy hívhatják? A lány kerekre nyitotta a szemét, a fejét félrehajtotta és a testén megmagyarázhatatlanul meleg és édes öröm viharzott keresztül.

Ő most el akart menni. Maga se tudta, hogy hova. Rámosolyogtak és ő elindult a mosolygás után. Úgy mint a többi. Fehéren nekiindult egy különös fekete útnak. A semmibe. Örülve, nevelve, elveszni itt a zürzavaros városban.

De most itt van valaki. Faluról jött, látszik rajta. És hozott magával valamit. Vámit, amit sehonnan se lehet hozni, csak faluról.

Ujjongva, menekülve hullt ki a száján, mint egy rózsaszírom a név:

— Kelemen. —

A legény felemelte a fejét és megfordult. Ő nem Kelemen, de mégis tudta, hogy most neki szólnak. Ez a hang nem is a szájából, hanem a szívéből jött a lánynak. Fénylő szemmel nézett rá, mint valami csodára, erre az egészséges szép lányra, itt a hídon, az égbenyúló tornyok meg vasrudak között. Végignézte a lány arcát, a kezét és úgy gondolta, hogy épp olyan mint egy falat hófehér, meleg, illatos — kenyér, amit — Uram bocsáss még — meg is lehet — enni. Ő nem Kelemen.

Hiszen ezt a lány is tudta, hogy nem Kelemennek hívják ezt a legényt; de falusi és olyan szép nagy ember és ő is falusi és akkor ők biztosan testvérek.

A legény belemosolygott a lány szemébe. Most neki is kellene mondani egy nevet: Egy szép nevet. Gondolkozott. Gyorsan, pillanatig csak és kibukott a száján egy név: — Zsófi. — Tudta hogy nem Zsófinak hívják a lányt. De ez a legszebb név.

Aztán egyet lépett. Erős volt megint. Kemény, domború-mellű paraszt. A leányfelé nyúlt. A szeme előtt valahol meszsze szőke frissensült cipókat gurigattak ingerkedően huncut angyalok. A lány ijedten nézett rá. Ő nem Zsófi.

Aztán feléje lökött egy kérdést:

— Maga mit akar itt?

— Meghalni.

— És nem szégyenli magát? Ilyen szép, nagy ember? Miért?

— Mert... a legény mehökkent. Hogy miért? Eszelősen nagyra nyitotta a szemét. Hogy miért akar ő meghalni. Azt kérdezik most tőle. Szörnyű kétségbeesés, félelem és gyerekes szégyenkezéssel állott a lány előtt. Nem látott már semmit csak a guruló, szőke kenyereket. Valami pogányos vad-sággal megölelte a lányt. A rendőr a közelből feléjük nézett. A közerkölcs. Aztán a legény szeme elől eltűntek a cipók, egyszerű szagosszappan illata szállt az orrába a lány nyakáról, nem szédült a legény, erős lett, mert tudta, hogy most másnak is kell az ő ereje.

Aztán megfogták egymás kezét. Végiglépkedtek a hídon. Egyszerűen, őszintén minden póz nélkül.

És valahonnan — az Urísten rádióján keresztül — feléjük kakukkolt az erdő, meg a falu.

Diákéveitek legszebb emléke Lapunk lesz.

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

Ősz-Tavaszi

Egy leány naplójából.

Navora Mária, Budapest, II. ker.

Ősz volt. A sárguló levelek zizegő tömegén még átsütött az őszi nap, csalogató sugarával. A lány, őszi szellő még ott játszadozott a hulló levelekkel. A természet még élt, de élete már nem volt hosszú. Valóban ősz volt? Ha most, ebben a pillanatban visszagondolok erre az időre, úgy érzem, hogy nem lehetett még ősz, az elmúlás lehelletével. Tavasz volt, tavasz, az élet kezdete, ébredés egy ragyogó jövő hajnalán. Igen, ez volt az élet kezdete, szívem mélyéig ható muzsikájával, édes, hívó szózatával és a boldogság szimbólumával.

És én? Hallgattam a hívó szóatra, mentem és hittem. Tudtam, hogy boldogságom felé megyek, éreztem, hogy a boldogság muzsája nekem is csöppent teli kelyhéből. Ősz volt és én szerettem valakit, ősz volt és engem is szerettek szívből, odaadón!

* * *

És jött a tavasz. Üde édes légáramlat töltötte el a levegőt. A napsugár édes csókja kifakasztotta az alvó rügyeket. Megkezdődött a lombfakadás, eljött az ébredés várva-várt évszaka a tavasz! Bódító virágillat, dalos kis pacsirta hangos éneke, mind oly széppé, oly vidámmá tette a tavaszt. És most, nem merek, nem tudok visszagondolni erre a gyönyörű évszakra és ennek minden varázsára, mert szívemben ott él a szomorú elmúlás, boldogságom elmúlása. Most tavasz van: én itt állok egy néma hant mellett s úgy érzem, hogy mégis csak ősz van, ajkán az elmúlás hideg csókjával. Nekem pedig feledni kell, feledni azt, amit soha sem lehet. Lélkemből elszállt minden szép remény, többé nem vártam, nem tudtam örülni a tavasznak.

Szemem ködfátyolán keresztül visszatekintek elmúlt életemre s megállok a két szónál: „Ősz-Tavaszi.”

Az ősz elmúlás, a tavasz ébredés és mégsem az, mert az én életemben az ősz ébredés, a tavasz pedig az elmúlás időszaka volt.

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

Képek

Dobay Lajos, Kiskunfélegyháza.

Két gyermek baktat az utcán. A nagyobbik a lány, a kisebb tehát fiú.

A kislány kék kannákban vizet visz. A zománc itt-ott leütődött a kannákról. A kislány zsebrevágott kezekkel megy a lány mellett. A kanna nehéz. A kislány kifakad.

— Hozzad már, Pistike...!

Pistike azonban nem hajlandó és férfias egyenességgel kivágja: nem hozom!

A lány leteszi a kannát. Valószínűleg ráncba akarja szedni a Pistikét. A kisfiú jó érzéssel ugrik meg a nővéri igazságszolgáltatás elől. A következő pillanatban az utcasarokról öltögeti a nyelvét: beee! beee! be-e-e! Nem hozom! Nem hozóom! Beee-e!

A kislány, mit tehet mást, kegyetleneket szuszogva indulatostkodik meg a kannákkal.

Pistikében közben föltámad a testvér. Óvatosan bevárja nővérét, s miközben annak nyaklevesosztogató karja felé sandít, nagylelkűen mondja:

— Na! Adszí' az egyiket!

Három lépéssel odébb már mosolyognak. Nekem eszembe jut a futó, tavaszi zápor, mely után nevető kék az ég.

* * *

Asszony és fia, A téli utcán mennek. A járda sikos. Az asszony óvatosan apróz. A lábukon szinte egyforma, ormóttan cipők. Szegényesek. Az asszonyt piaci árúsnak nézem.

A fiú 10—12 éves lehet. Kisebb zsákokat visz a hátán. Az arca piros a nagy igyekezetben. Azt gondoltam, örül, hogy az anyjának szüksége van az ő férfikarjaira. A gyerek örül, ha emberszámba veszik.

A fiú megcsúszik. Térdére huppant. Fájhat ezen a fagyos talajon. Ő föl sem veszi. Szégyenkezik kicsit az ügyetlenségén. A fájdalom azonban eszébe sem jut. A viláért sem árulná el, az édesanyja előtt különben sem. (Pedig, ha maga lett volna, még el is sírt volna magát a kemény „férfi.”)

Hirtelen fölugrik és erőltetett vidámsággal hadarva kezd beszélni valami Péterről, akit — „képzeld anyu, — a tanító-bácsi bezárt délelőtt, mert csúszkált.”

— Nem fáj a térded? — kérdi az édesanyja aggódva.

— Micsoda? — kérdi a fiú és úgy tesz, mintha már el is felejtette volna, — a térdem? Ah dehogy...

A téli utcán ott ment, kizsákot vitt hátán, ott ment rövid nadrágban, fájós térdekkel az örök ember, a színész.

* * *

Az egyik ember, a kicsi gyermek, a nagy ember elé áll: Te, Péter bácsi! úgy-e leszek én akkora, mint te?

— Igen kicsikém — csodálkozik Péter bácsi.

— És mikor leszek akkora? Sokára?

— Nem, nemsokára — tűnődik el Péter bácsi. — De miért kérded kicsikém?

— Azért, mert szeretnék akkora lenni, mint te.

Péter bácsi eltűnődik a kis ember vágyán. Lám, ez még előre néz, mint mindenki, aki fiatal.

— Hm, hm, mondja Péter bácsi, ahogy kinéz a havas-tetőkre.

A kis ember ugyancsak elcsodálkozna, ha megtudná, hogy a nagy Péter bácsi szeretne akkora kicsi lenni, mint ő.

Lelkem tengerszeme. . .

Gaál Emil, Eger.

Lelkem tengerszeme
Habfehér kis tő,
Reng tükrén csendesén,
Ezüstös kis hajó.

Szép kis tavacska
Te vagy az én könnyem,
Ezüstös kis hajó
Te meg rajta, életem.

Fáj a lelkem, folynak én könnyeim
S ha már egy csepp sem lesz,
Kis hajóm szírtre fut
S életemnek vége lesz.

Uj gondolatok kopogtatnak

Eged János, Eger.

Megmondjam neked titkos vágya-
[mat?]
Eláruljam mit rejt az az álmom ligete?
Hol az ősztől csupaszán állottak a
[fák]
És a tél dere lombjukat befedte?

Épül a vár! Épitem álm-váramat,
Melynek tornyain szép gondolatok
[szállnak].
Szép gondolatok gondolat-galambok
Ott, ahol az őszen hervadt tölgyek
[álltak].

Megrékedt-fehér lelkem összeder-
[medt].
Tél dühöngt az álmom rózsapartján
És vágy alakjában fel-felmorajlottak,
Lelkem mélyén duhajló nagy lelki-
[tusák].

A vár kertjében piros virágok nyil,
[nak].
És szétszórja édesen álm-illatát,
Az este aranyköntösbe öltözött
S a távolból mosolygva ég a hold-
[világ].

Virágélet

Matisa József, Pécs.

Isten magához szólítja harsonás angyalát s mondá neki: „Eredj szolgál, vedd harsonád és fújd meg. Harsonád hangja az én szavam lesz, mely betölti a parányi földet. Egy hívó szó, mely így hangzik: „Ébredj Természet, téli álmodból!” Az angyal örömmel tette az Urnak parancsát. Megfújta kürtjét, melynek hangjára megmozdult a csodás természet . . .

Az alvó fák ébrednek. Erdő, mező készülődik az újjászületésre. A mandula álmosan nyitja ki rózsaszínű, álmodozó szemeit. Az alma, körte bontogatja gyenge rügyeit. Minden minden érzi most, hogy eljön a vasárnap. Nemsokára felöltik száz még százzal ruháikat. Ha beszélni tudnának, bizonyára ezt mondanák. „Szépek vagyunk ugy-e? Csodálkoztok rajtunk? Pompázunk, virulunk s élünk boldogan! Megtépelt, csupasz testünk díszbe öltözött! Igen, mert rajtunk az áldó, láthatatlan kéznek nyoma!”

S mily szerény a kis virág! Az erdőt, mezőt még itt-ott fehér foltok tarkítják. Még el sem ment a hó, máris mutogatja fehér kelyhecskéjét a tavasz első hírnöke, a hóvirág. Kíváncsian tekinget elő az erdő mélyéből ez a kis, fehér virág. Hófehér szirmai olyanok, mint egy ártatlan gyermeki lélek. Felküzdi magát elsőnek, hogy csókoltassa arcocskáját az édes napsugárral. Játszanak! Mily gyönyörű játék ez! A nap hol elbújik, hol meg előjön. Ilyenkor szeretettel simogatja őket. Beszél is hozzájuk.

„Jertek elő, csak bátran! Adok fényt, meleget, hogy ne fázzatok, adok munkát, csak dolgozzatok.” A kis virág boldog. Tele van gyönyörűséggel.

Egyszer furcsa álma volt. El is mondta testvéreinek. Álmában egy furcsa lény, az „ember” jelent meg előtte. A kis virág félénken húzza magát össze. Remeg . . . Az ember meglátja. Lehajol s nézi. Nyúl feléje. A kis virág sirva fakad s könyörög. „Ne bánts ó ember! Hagyj élni! Hisz most születtem! Jó itt nekem, itt vannak testvéreim is mind. Nézd, mily boldogok vagyunk! Ne vedd el életem, hisz nem te adtad! Vagy vétettem neked? Bocsáss meg ó ember!!” Így esdek az ártatlan kisvirág. Szólni többet nem tudott. Egy durva kéz megragadta s letörte. Egy utolsót sikított fájdalomában. Az ember nem hallotta. Néma volt. Tépte őket sorban, még válogatott is köztük. Mikor kezei megteltek, abba hagyta a kínzást. Szépen marokba fogta s cérnát vett elő. Csokorba kötötte őket. Szorosan egymáshoz. Megindult a hegyoldalon lefelé. Az uton találkozik egy ifjú párral. A leány édesen néz Béla

szemébe. „Ha igazán szeretne venne egy csokrot nekem! Béla hogyne szeretné Lucikáját! Vesz neki egy csokrot. „Köszönöm” mondja, miközben egy szenvedő kis virágot tűz Béla zakatoló szíve fölé. Mindketten boldogok. Béla megszólal. „Lucika, szereti a virágot?” „Ő igen, nagyon szeretem” szól álmódzó hangon.

„Lucika, még csak egy-két év, és akkor tudja kertemnek minden virága magának nyílik. Rózsa... szegfű... lilium... nárcisz... minden-minden, amit csak kíván! Akkor nem fogom engedni, hogy ilyen hitvány virágot tűzzön ki! Hisz ez nem is virág, csak közönséges erdei gaz! Ugyan kérem Lucika dobja el. Nem bírom nézni, hogy ilyen sápadt virágot szorongasson!” És gyöngéden kiveszi Lucika kezéből a virágot, s elhajítja.

Másnap Lucia egyedül ment sétálni. Visszafelé jövet, az út mellett egy hóvirágcsokrot lát. Megáll s nézi. Megismerte. Szárai megtörtek, szirmai tépetten, kuszálva feküdtek a földön. Lucia lehajolt föléje. Könnyezett... Fölemelte a sárból a kis virágot. Hazavitte. Lemosta a sárt, a piszkot róla. Kis virágtartóba helyezte. Meleg, világos szobába tette, ahol nem is fázott, s fényt is kapott. A szoba fénye nem gyógyította meg.

A következő napon eltűnt a szobából is. A föld lett a sírja...

Az a föld, mely anyja volt!

A vándor

Deim István, Baja

Fagyos, hideg téli estén
Vándor jött, fehér hosszúlábú.
Nyoma fénylett a fehér mesgyn.
Arcából nagy, melegsugárú
Szemek nevettek.

Jött. Végigcsilingelt városban, falun,
Benézett a kis szívaklakokon.
Sorban végiment minden kiskapun.
Fényes lelkeken és életromokon...
Szállást keresett.

Hozzám is eljött. Megállt szívem előtt,
Csendes szelíden bekopogtatott.
De én más vagyok már, mint azelőtt,
Lelkem ruhája szennyes és kopott.
Én becsuktam a lélekablakot.

Télutó

Takács Lajos, Kőszeg.

A fehér takaró sorsa: sárga, piszkos víz... Ott hömpölyög, rohan a szűk mederben. Siet... Miért? Nem tudjuk... Talán titokzatos fizikai erők ösztökélik a piszkos cseppeket.

Az ember is fut... hová? Nem tudjuk... Egy ismeretlen vampír szívja, hajtja, űzi a gyarlót. Néha föl-fölbukkanik: Eszme, Cél, Elniakarás...

A zavaros víz egyre dagad... A parton fák állanak, meztelenül, mozdulatlanul. De némelyiken még rajt van a levél... A tél hidege össze-vissza csipkedte a kopott lombokat s most bánatosan, szégyenkezve tapadnak az ágakhoz... Száraz, zörgő levelek... az ősz bűnei...

Bűn és bűnhődés... Nem várhatnak új tavaszt a kárhozat fái. Ha a többiek majd új köntösükben diszelegnek, ők mereven, leírhatatlan szomorú vággyal a kopott, régi takarójukban szégyenkeznek...

Ez az ő tragédiájuk. Mert Cél és Eszme nélkül élni a tavaszban: igazi, fájó tragédia... A madár elkerüli a megátkozott fákat, az ember meg kívágja és a tűzre veti őket...

Én megkönnyezem a sorsukat... Mert sok élőhalott fa van köztünk is, a nagy hidegben megdermedett emberfák.

Örök télutóban élnek, mígnem kivágnak és a tűzre vettetnek...

Kedvesem, eljössz-e oda?*)

Péceli Nagy Lajos, Nagyköőrös.

Lásd, nincs másom, csak a szívem	Virágos lesz télen is az ablak,
[s lelkem,	Illattal lesz tele a szoba.
Nem vár reánk fényes palota.	A boldogság lesz a lakótársunk,
Csendes kicsi tanítói lakba,	Szép kedvesem eljössz-e oda?
Szép kedvesem eljössz-e oda?	

Rózsákkal lesz tele majd a kiskert.	Hiába lesz vége künn a nyárnak,
Ablak alatt lila orgona.	Dalos ajkunk nem hallgat soha.
Alkonyatkor odaülünk ketten,	Sírigtartó szerelemben élünk.
Mondd, kedvesem nem vágyol oda?	Szép kedvesem eljössz-e oda?

Ajkainkra csókvirágok hullnak.	Napsugaras, virágos tavaszban
Círogat majd arcod bársonya.	Szerelmünknek nem lesz alkonya.
S kigyul a szív, mint csillag az égen,	Minden álmunk ott valóra válik.
Szép kedvesem, nem vágyol oda?	Szép kedvesem, eljössz-e oda?

Sziveinkben örök lesz a május,
Nem hervad el ajkunk mosolya.
Boldogan az életet leélni
Mondd kedvesem, eljönnél oda?

*) Szemelvény a szerző most megjelent verseskötetéből.

Melyik pedagógiai tantárgyat szeretem legjobban és miért?

Jeklits Mária, Sopron

Színes gyermekálmaim közé tartozott a többek között, hogy én ha megnövök, tanítónő leszek. Gügyögő kis gyermekajkkal, amikor még nem ismertem fogalmat, hivatást, már ezt csacsogtam. Az évek multak. Eljutottam a tanítónőképzőbe. Mindig szebbnek, eszményibbnek láttam leendő hivatásomat. Azonban még ez is csak puszta álmodozás, elgondolás volt. A cél elérésére eszközre van szükség. Szerintem ez az eszköz itt a neveléstan. Igazán a maga valóságában és gyönyörű élethivatásos munkájában csak akkor láttam meg a tanítónői pályát, amikor a neveléstant kezdtem tanulni. Kutatóan, örömmel forgattam a könyv lapjait. Minden egyes lapján egy kis gyermeklelket láttam kiterítve és éreztem, át tudtam érezni, hogy az engem vár, az én munkám által akar jobb, nemesebb, a hazának igazán magyar szívű polgára lenni.

A neveléstan anyagának minden egyes fejezete mélyen belezajszolódott az emlékezetembe és a szívembe. Igen, a szívembe, mert szívvel tanultam. Belevittem tanulásába a lelkem minden erejét, akarni tudását, mert megértettem, hogy a nevelésnek ez a kulcsa. Mit ér a hideg, kimért módszer, ha nem kíséri igazán hivatásból fakadó szeretet. — Mit ér a tudás, ha hiányzik mellőle az erkölcsi tartalom? — A neveléstan megmutatja, hogyan kell mindenenek egybevetve vezetni, tanítani a gondjainkra bízott kis emberpalántát.

Az ember testből és lélekből áll. E kettőt harmonikusan kell nevelni. Olyan embereket kell nevelnünk, akik eszmények felé törekcszenek. Az eszmények felé való törekvésnek pedig lényeges feltétele a gyakorlati élet nehézségeinek az erkölcsiség szellemében való leküzdése. Ezek a gondolatok vonulnak végig a neveléstanon.

Megtaláljuk továbbá az összhangot úgy az értelem, érzelem és akarat, valamint a test és a lélek között. Mi tulajdonképpen a nevelés más, mint ennek az összhangnak megfelelő kipengetése a gyermeki lélek apró kis zeneládáján.

A neveléstan tanulása folytan jutottam annak a megismerésére, ami minden nevelői hangnak forrása, az önismeretre. Örök jelmondatot szűrtem le belőle a magam számára: Ha magadat nem tudod úgy formálni, alakítani, ahogy szeretnéd, hogyan kívánhatod akkor mástól, hogy azt tegyék, ami neked tetszik.

Szerettem a neveléstant akkor, amikor tanultam, de még jobban szeretem most, amikor a belőle merített tudásomat a kérdően és várakozóan rámtekintő kis gyermekek között érvényesíthetem.

Melyik pedagógiai tárgyat szeretem legjobban és miért?

Soós Teréz, Sopron

Egy halom könyv fekszik asztalomon. Az egyiket felveszem, majd újra nyugalomba helyezem, így megy ez addig, míg a kezem a sok könyv közül a Neveléstanra nem akad. Ez az én legkedvesebb tankönyvem.

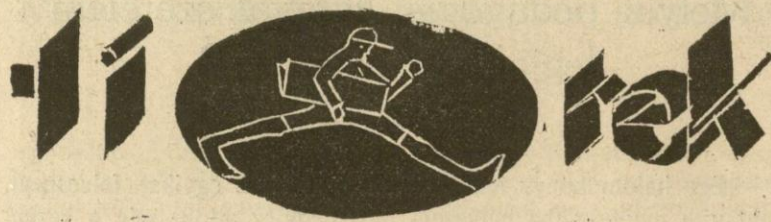
Kezembe veszem és lapozni kezdem. Minden bekezdése, szakasza, betűje kedves és a lelkemet a magasba vonzza. Olvasom. A sorok egymásutánja mind-mind, úgy hat a lelkemre, mint a reggeli napfény a kis virágbimbóra, mely szirmai akarja a világ felé bontogatni. A könyvem olvasásakor a lelkemet is ilyen bimbónak érzem, mely várja, epedve várja a napsugarat, hogy az segítse ki nyílni. Ime a „napsugár“ kezemben van. Ez segít a lelkem virágjának ápolásában. Érzem melegét, hallom susogását, mint a lágy szellőt, mely arra int, hogy munkálkodjam a lelkem földjén. Tovább tanulgatva, mindig melegebbnek érzem az éltető sugarakat. A napsugár a virág leveleit és szárát is élteti és csalogatja, úgy az én napsugaram is nemcsak az én lelkemet serkenti virágzásra, hanem a leveleimet, vagyis jövőm tanítványaim lelkét is általam bontogatja. Belém önti azt a balzsamos olajat, mely majd az én kis palántáimnak májusi esője lesz.

Megtanít arra, hogyan kell az emberpalánta lelkét nemes ággal beoltani, hogy az édesgyümölcsöt teremjen. Nyesegetni is kell majd, és viharok ellentállóvá kell tenni a kis palántát.

Az örök cél felé vezető utat megmutatja. Támaszt ad az élettel járó nehézségek legyőzésére. A legfenségesebb élethivatásunkkal járó munkával akarja a személyiséget kialakítani. A személyiség legnagyobb és legtökéletesebb mintáját állítja elénk, a jó Mestert.

Nem téveszti szem elől a hazának szomorú sorsát. A haza iránti szeretetet mélyíti és akarja, hogy az ifjúságban a haza megtalálja azt a szilárd tölgyet, mely a vihart állja és a feltámadást elősegíti.

Az én napsugaram olyan embert akar nevelni, aki az örök cél felé törekvő uton hazáját és nemzetét segíti és másokat is erre az útra terel példájával.

Önképző körünk február 3-án farsangi estet rendezett, melyen 10 műsorszámmal szerepeltünk. Nagy sikert értünk el. Az előadást meg kellett ismételnünk. Összesen ötször peregték le a műsorszámok. Háromszor a diákoknak, kétszer pedig a nagyközönségnek. Minden alkalommal megtelt a terem, sőt 3-án, amikor a nagyközönségnek adtuk elő, oly nagy tömeg jelent meg, hogy kb. 150–200 embernek nem jutott hely. Megismételtük tehát egy hét múlva a műsoros estét, s ekkor szintén hasonló helyzetbe kerültünk. Az „Eger” c. lap meleg hangon üdvözölte a lelkes, rátermett szereplőket. Göréek fellépése, a jazz, a Drumár-Dósa zenebohózat különösen nagy tetszést kellett. A Cecilia-énekkar a Kék Duna-kegyelű varázslatos melódiájával kellemes emléket véselt a hallgatók lelkébe.

Lenártok Ferenc, Eger

Mementó.

Egy hete még velünk voltál. Velünk kacagtál és örültél. És most? Most már csak lelkileg vagy velünk. Fiatal, sok reménnyel biztató életedet itt a földön befejeztél. Lelkedet pedig, miután az Úr testét magadhoz vetted, tisztán és szeplőtelenül visszaadtad Alkotódnak.

Kis sírhalom a temetőben, apró kereszt, rajta a név: *Marton István IV. éves. Élt 20 évet.*

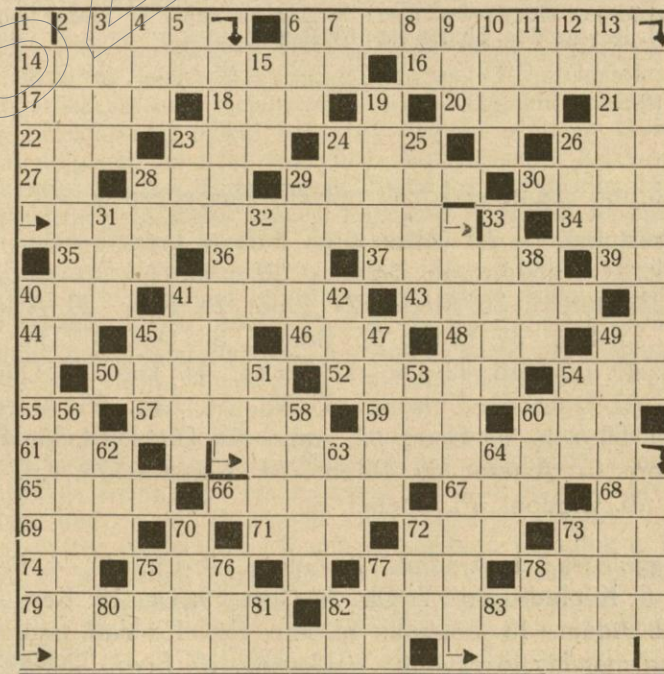
Elmentél, Pista. Itthagytál bennünket! De emléked megmarad közöttünk örökké. És ha sírodon, amit most friss fehér lepellel vont be a márciusi hó, elkorhad a kereszt is és elmosódik a név, a mi lelkünkben soha ki nem törölhető emléked!

Kovács Dezső, Kalocsa.

„Álmodik a lelkem” cím alatt egyik testvérünk Péceli Nagy Lajos verseskötvetet adott ki. Az érdeklődőknek 50 fillér bélyeg beküldése után portómentesen megküldi a könyvet. Cím: Péceli Nagy Lajos Nagykőrös, Tanítóképző.

Molnár Sándor, Jászberény

Vízszintes sorok: 2. Közmondás; 6. Közmondás; 14. A sisakos kazuár latin neve: ... galeatus (c=k); 16. Csépléskor ponyvát tesznek ide; 17. Inni ad; 18. Hivatal más nyelven; 20. Négy van e sorban; 21. Mutatószó; 22. Hírek mássalhangzóit; 23. Királyunk neve; 24. Vissza: szólam; 26. Ilyen bázis is van; 27. Azonos betűk; 28. Heves megyei község; 29. Riadó; 30. l-vel: lakodalom; 34. R-rel végén; völgybe jut; 35. Kettő, kétszer — latinul; 36. Szögecs; 37. Természetfölötti lény; 39. L. H. 40. Német névmás; 41. Békés megyei község; 43. Olasz város; 44. Betű fon; 45. Idegen névelő; 46. Vissza: idegen női név; 48. Német névelő esete; 49. Vas vegyjele (fel. ék.); 50. Filmgyár; 52. Vissza: mértékegység; 54. A munka tud. egysége;

55. Aláírás után látható ez; 57. Az elgondolás; 59. Nevetőszó; 60. Bece férfinév; 61. Vissza: nem visz; 65. Pl. a vas; 66. Atya más nyelven (fon.); 67. Idegen tagadás; 68. Szent — idegen rövid; 69. É. I. G. 71. Vissza: szarvasfajta; 72. Országos Hitel-Bank; 73. Tea — anagrammája; 74. Révész Béla monogrammja; 75. Hullj! 77. Női név; 78. O-betű közbeszúrásával: őserdő; 79. Ilyen ünnep is van; 82. Ahol nem igen szeretnek a diákok ülni;

Függőleges sorok; 1. Közmondás; 2. Ékezettel: cserkész-házamban; 3. Két szó; I. Csont latinul; II. AAA; 4. Ékezettel: vizet szolgáltat; 5. Vissza: juttat; 6. Neki is...; 7. Vissza: fűszer; 8. Kerget; 9. Azonos betűk; 10. Vissza: kerek szám; 11. Ekó; 12. Rög; 13. Lurkó — idegenül (fon); 15. Fohász; 19. Pest megyei községbe való; 23. Faj — németül; 27. Vissza: sírfelirat; 25. Ez kétszer fárad; 26. Magyarul: angolna; 28.=75. vissz.; 29. Öreges betegsége (sz=s); 31. Német névelő; 32. Spanyolul: folyó; 33. Szoba; 38. Balkán város; 40. Közmondás; 41. Női név; 42. Vissza: női név (idegen); 45. Istennő — idegen nyelven; 47. Zeneszerző; 49. Mai porció; 51. Szélvihar; 53. Tudomány; 54. Mutatószó; 56. Madár; 58. Bátor; 60. I. J. N. 62. Sebhely; 63. Út; 64. Vissza: csomó; 70. A nyakbavaló; 72. Magyarul: óda; 73. T-vel a végén: szőnyeg — más nyelven; 75. Női név (ék. fel.); 76. Nemesi nevek végződése; 77. Levesnek van; 78. Lányom férje; 80. Idegen terület-mérték; 81. Igevégződés; 82. Névelő; 83. Betű;

Februári számban közölt rejtvény megfejtése:

Vizszintes: 1. Az utókor örök hálával tartozik neki. 16. Órakerék. 17. Teodóra. 18. Balaton. 19. Eva. 21. Száradt. 22. Odalő. 23. Hereró. 26. Márta. 27. Lidó. 28. Kiev. 29. A kör. 32. Kiir. 33. Das. 34. Erdei. 35. Batum. 36. Ont. 37. Ok. 38. Szórend. 40. Iv. Mád. 42. Óv. 43. Szabó. 44. Tuo. 46. Öftuk. 47. Ma. 49. Izagi. 51. Unisono. 53. Mi. 54. Aga. 56. A tény. 58. Tálra. 59. Jak. 60. Gade. 62. Anno. 63. Onód. 64. Im. Ru. 65. Ár. ore. 67. A rotor. 69. Odabe. 70. Narénta. 73. Krt. 74. Általuk. 76. Goldoni. 78. Énekel. ri.

Függőleges: 1. Aradiak. 2. Zalads. 3. Uk, aló. 4. Pető. 5. Óro. 6. Kénhidrogén. 7. Ok. 8. Önre. 9. Öt. 10. Kes. 11. Hoz. 12. Ádám. 13. Ló, rák. 14. Ára, rió. 15. Vad, tinó. 16. Ó boldog magány, ó egyedüli boldogság. 19. Ervint. 20. Arab. 24. Eeee. 25. Okai. 28. Króbata. 30. Ötvös Lóránd. 31. Rum. Ford. 34. Ez az, a. 35/a). Mátua. 38. Szi. 39. Onü. 41. Duo. 45. Ontott. 48. A garage. 50. Inna. 52. Ja, no. 53. Marburg. 55. A Dorog. 57. Jork. 59. Imallá. 61. Erély. 64. Ida, es. 66. Ende. 68. Orab. 69. Ót, hg. 71. Tód. 72. Anü. 75. Leo. 77. Il. 78. Él.

A könyvjutalmat Márkus J. Timót Szeged, nyerte.

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Ujra kérünk mindenkit, hogy a papirnak csak egyik oldalára írjon. A levélre tégyetek elég bélyeget, mert nagyon sok portós levelet kapunk. Jelvény 40 fillérért kapható.

Múlt és jelen. Megszokott március 15-i szölamok. Semmi újat, érdekeset nem tartalmaz. A mának fájdalmait minden szépség, belemarkolás nélkül adja. Így nagyon unalmas. Gyöngye iskolai dolgozat. Az ilyen írásműbe tűz, lelkesedés kell. — **Lélek.** Egy most jön. — **Templomban.** Gondolat van benne. Megkapó. Aki belemélyed, annak tetszeni fog. Jön. — **Halott.** Az első, meghalt szó helyett a címszót használnám. Mert mikor kimondom: meghalt, önkénytelen kérdem: miért, hogyan, stb. Viszont, ha ez áll: halott, egyszerűen mint befejezett tényt, tudomásul veszem. Így javítva jöhetne. Jó lesz? — **L. F. Eger.** Szíves örömet fogadjunk pedagógiai cikkeket, ha azok nekünk megfelelnek. Különösen, ha valami önálló, vagy újszerű dolgot hoz. Pedagógia nagyon is beillik Lapunkba. — **G. M. Budapest.** Terve minden esetre érdekes. Azonban úgy, ahogy gondolja, unalmas lenne. Miért ne vigyünk a zord télbe egy kis napsütést, a meleg tavaszba és őszbe egy kis zuhanyt. Azonban lehet, hogy elgondolása nagyon is jó. Éppen azért szívesen vesszük, ha egész konkrét tervvel jön. Mi mindig szívesen fogadjuk a jó tanácsot, az indítványt. Csak lehetetlent ne kívánjanak tőlünk. Várjuk írását! — **Emlékek:** Egyes kifejezései nem tetszenek. — **Dalom.** Azt írja: Dalom nem szívből fakad. Akkor nem is sokat ér! — **Nyugalom.** Jó. A másikkal együtt jön. — **Egyszer jött valaki.** Jó, jön. — **Tévelyegve.** Első része jó. A két utolsó versszak — s főleg az utolsó szó — sehogysem tetszik. Lóg a levegőben. — **Iharos.** Tavasz és Szív jön. Édes nap: Üres. Annyira egyéni — és telt — hogy más nem érti. Piros percek: Rímbe egy kis erőltetés érzik, nem közérdekű. — **Tavaszcím:** Egy jön. Mesélni szeretnék, A szív, Tavasz lesz, Nem születtem a közlendők közé soroltattak. Isten: Egyik kitétele nem tetszik. Különben az is jó. — **Vár-tam:** tulságosan »könnyen érthető.« Az első versszak rímei gyengék. Üdv. — **Csend.** Szép gondolat, de a rímnek feláldozza az

értelmet. Meg egy kis tárgyi tévedés is van a dologban. — **Minek?** Ebben viszont csak rímelő szavak és elcsépett szókapcsolatok vannak. A versbe a szívből kell önteni, őszintét és eredetit! — **M. H. Eger.** Az ügyet átadtam Wennernek. Eredmény? Nehéz ügy. Amit tudunk, megteesszük. — **Tavaszi hervadás.** Mi az ébredésről ábrándozunk. Várjuk a tavaszt. Maga meg el akarja hervasztani? Kissé vigabb húrokat pengessen. Tud írni, van stílusa, megfigyelése és mondanivalója. Várjuk! — **R. V. Nagykőrös.** Ne várd a levélbeli választ. Mert ha mindenkinek írnom kellene, akkor 4 íródeák és 3 gépiró is kevés volna hozzá. Elégdj meg, ha közöljük munkádat. Ez azt jelenti, hogy nekünk tetszik. Különben is sorbavesszük mindegyiket és véleményt mondunk róla. Üdv. a munkás nagykőrösieknek! — **Lali:** Egy-két kisebb javítást eszközöltünk, mert úgy nem lenne jó. Pedagógiai elvekről van szó.

Pályázatok eredménye.

A januári számunkban hirdetett és március 2-ig meghosszabbított pályázatunk végre lejárt. Mondhatom, nem sokat zavartatok írásaitokkal. Pedig de szerettem volna sok, igen sok levéllelben olvasni: Bocsánatot kérek, hogy írásommal... első szárnypróbálgatásommal stb. zavarom.

Mindössze 12 pályamunka érkezett, 6 elbeszélés, rajz, jelenet, 6 a pedagógiai témájúra.

Az első csoportból Hegedűs Klári, Zalaegerszeg, Dobry Lajos, Kiskunfélegyháza és Bartha József, Szeged nyerték el a könyvjutalmat. Közöljük még később Németh József Szeged, Pentz Magda, Veszprém és P. Nagy Lajos, Nagykőrös művét. A második csoport dolga nehezebb volt. Melyik pedagógiai tárgyat szerettem a legjobban és miért? Ez volt a téma. Nagyon iskolai dolgozat ízu a cím. Elmondani, de ne szárazon... Szívesen írni, de üresen... Hat leány foglalkozott vele. Fiúknak vagy »derogált«, vagy nem mertek hozzáfogni. Hat leány... mind a hat Sopronból. Mind a hat IV. éves. Legszebben dolgozott Jeklits Mária. Szépen írt és tartalmasan Stalter Mária. Szívébe mártott tollal — kevesebb tartalommal — Soós Teréz. Mind a hármat könyvvel jutalmazzuk. A másik kettő is kedvesen fejtegeti a témát, de kissé szárazabban, több-kevesebb lelkesedéssel. Dicséretet érdemelnek. Szerzőik: Basa Mária, Horváth Veronika és Kiszely Adél. Gratulálunk a soproniaknak!

* * *

Ne feledkezzünk meg az április 30-án lejáró jubileumi címlap-pályázatról. (Lásd lapunk ez évi januári számában, a 100. lapon.)

Figyelem!

NAGYKALMÁN
BORBÉLYMESTERNÉL

a beretválás . . . 10 f.

hajvágás . . . 30 f.

csak géppel . . . 20 f.

Pontos kiszolgálást adok és
szíves pártfogást kérek

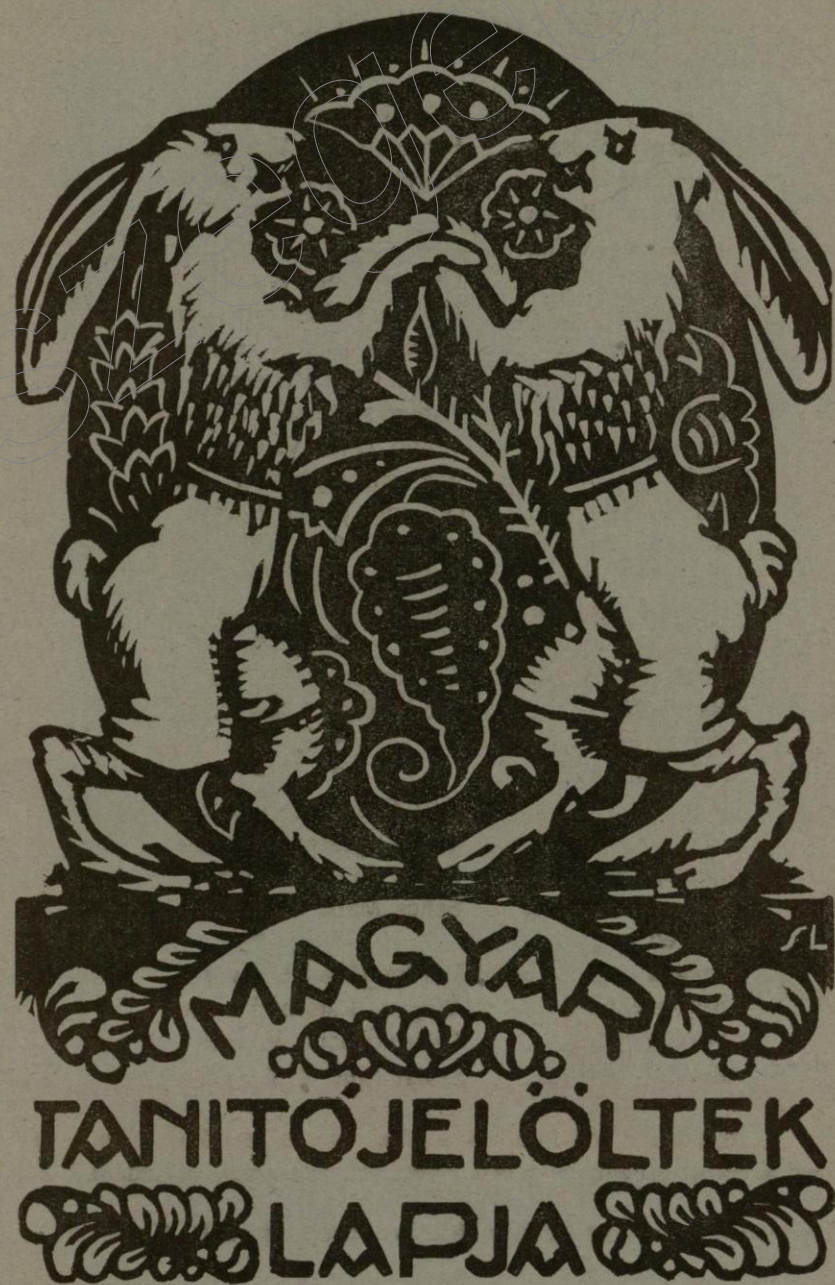
UJSZEGED

Haszonbéres földek 253.

IX. évfolyam.

8. szám.

1935. április hó.

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bánfai Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József III. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Péceli Nagy Lajos V. éves
Nyiregyháza	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szűcs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Györök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

IX. évfolyam.

8. szám.

1935 április hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELNIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:

EGÉSZ ÉVRE 2.- P.
EGY SZÁM 20 FILL.

SZERKESZTŐK:

RIGÓ ALAJOS és WENNER JÓZSEF

SZERKESZTŐSÉG:

KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

Jertek csak...

Elmentek a fagyos téli napok, hogy helyet adjanak az életet hozó tavaszi napsugárnak. Megjelentek az égen az első várva-várt tavaszi felhők. Hozzák a tavaszt, hozzák a tavaszi ibolya édes illatát s hozzák a meleget a dermedt, fagyos emberi szívekbe.

Holnap már zöld lesz a mező, virágos a rét, daltól hangos az erdő s boldogsággal tele a szív.

Holnap már napsütéses pázsitmezők ékesítik a magyar falvakat, városokat.

A fák kisérteties, korhadtt ágai a bűvös varázsszertől egyszerre megszépülnek. A tavak partjain az édes ízű sás, illatos káka, kék nefelejts illata fog terjengeni.

A tavi rózsák alatt játszadozó ebihalak, pontyok, csigák százai fognak uszkálni.

Szép lesz! Természet, szépséged betölti a várakozó emberi szíveket. De még szebb lesz! akkor, ha megjöttek dalos madaraid, kik énekükkel, vidám csacsogásukkal, megszólaltatják az erdő némaságát, s megzendítik az emberi lélek néma húrjait.

Hallani fogjuk nemsokára a harmatos réten a fürjecske pitty-palatty — pitty-palatty csengő fuvolását. Alkonyatkor a denevérek cincogását, a bagolynak ijesztő huhogását.

Hallani fogjuk a pacsirta trillás szonátaát, a rigó pajzán csúfolását: huncut a bíró!! A perzselő napsütésben, amikor az ember az erdő árnyas lombjai alá menekül megpihenni, feje fölött megszólal a vadgalamb turbékoló hangja: bru... bru... bru...

Jertek csak százszinű madárkák, mert pelyhes fészketek üres, hideg, s néma...

Jertek csak a Csonkaországba, szegénységbe, szürkeségbe — szeretet vár benneteket. —

Bennünket már senki sem szeret, töletek várunk vigaszt. A tél hidege és a nincstelenség ellen való küzdelem ellopta az utolsó mosolyt is arcunkról, Szükségünk van mosolyt teremtő arcokra, tavaszt hozó csicsergésekre... De látogassatok el máshova is...

Tul a Csonkaország határain is van szenvedés. Szükség van rátok nemcsak a Duna Tisza rónáján, hanem a Kárpátok kalásztalan bércein, a kéklő Adriánál és a megdarabolt Erdélyben is.

Jertek csak, hozzatok örömet, balzsamot és tegyétek a fájdalom magyar szívekre.

Ezt izeni nektek a tavaszi felhőkkel a magyar tanítójelölt ifjúság...

Matisa József, Pécs

Az én dalom.

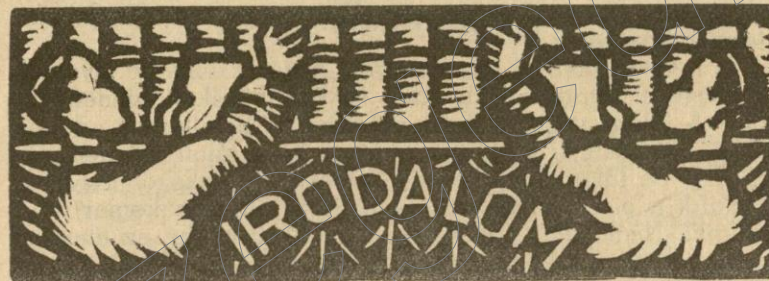
Hlavács Mária, Debrecen

Isten, tüzes szívem minden melegével,
Köszönöm, hogy engem annyira szeretsz,
S köszönöm ezt az állandóan nótás,
Dalolni tudó ifjú szívemet!

A hálámat főleg azzal mutatom meg,
Hogy mindenkor csak Néked dalolok!
Ó, az én dalomba ne férközzön soha
Halálhörgésbe fúló földi szenny, piszok!

S ha dalolok, csak vidáman daloljak!
Nem nóta az, melyben sír a csüggedés.
Dalom hangja legyen magasan szárnyaló,
Mindentszépnek látó életölelés!

És ne csússzon sárba sohasem éneke!
Nótás szívemmel az egeket keressem!
Minden fehér dalom kis lépcsőfok legyen,
Hogy közelebb juthassak Hozzád, én Istenem!

Te így, én úgy...

Nagy P. Félix, Szeged

— Az öreg cigány meghalt. —
Sok emlékem fűződik az öreg Gázsibácsihoz. Ő volt a legöregebb cigány a faluban. Olyan szépen hegedült, mint a pacsirta. Mikor temették, az összes cigányok elhegedülték a nótáját. Igen szép temetés volt. — Így ír az első éves. —

Leülök és „szedegetem a sok szép emléket, mint a méh a virágról a mézet.” Lelkem előtt megjelenik egy ráncosképű vén cigány, a jó „Feri more”. Egész élete csupa muzsika volt. Ma már nem mondják neki: „Húzd, ki tudja meddig húzhatod, mikor lesz az új vonóból bot.” Ma már az angyaloknak hegedül, szívhezszólóan, úgy, ahogy az öreg Méltóságosnak szokta még életében, hogy: „Nem loptam én életemben, csak egy csikót Debrecenben.” Lám, a vén more jól számított mikor így gondolkozott: Falu végi kis korcsmában, „életem ha elpipáltam, égbe visznek angyalok...” most díszesebb társaságnak hegedül, mígcsak oda nem szól valamelyik égi lakó: „Ne húzd, ne húzd azt a nótát, megszakad a szívem tőle” Ő látta, hogy ez lesz a sorsa és élnivágyása ellenére is szép csendesen elhunyt.

— Így ír a költészetben jártas, tehetséges másodéves. —
Szeptikus letargiájából fáradtan emeli fel fejét a falu arra a szomorú hírre, hogy a Lajcsi brácsás napjainak a száma elérte a zérót és most agyonstrapált neureszténias tagjait átadta az örök nyugalomnak. A harangok rapszódikus szárnyalása csattogó szárnycsapásokkal kíséri sirjába a halott fenomént, a falu egyetlen kontrásvirtuozát. Az univerzális gyász közepette csak egy-két ember nem beszél róla, számukra ő soha sem volt evidens, ezért halála nem is hatott rájuk a szenzáció erejével.

Spirituel ott vagyok a sirnál és végig medítálok a szegény halott életét. Csupa kontraszt. Igazi művész. Vajjon a fátum nekem milyen sorsot jövendől? ...

— Így írsz te, aki már nagy fiu vagy és félig emberszámba

mész, te akinek nagy tudása és szakismerete van és aki már a harmadikba jársz. —

A remegő tavaszi nap langyos sugára, virgonc gyermek elevenségével futott végig a falun és bekukucskált minden ablakon. A falun végig még a putrikba is bepillantott, de az egyikből mindjárt ki is ugrott, mert amit ott látott azt nem értette meg, de látta, hogy fiatal jókedvével ellenkező. Egy halott feküdt a piszkos zugban, csendesen, hidegen komor nyugalommal. Nem illett sehogysem a tavaszi képbe az elmúlás hive, a halott cigány. Hiszen a tavasz az élet zsengéje, a kikelet ideje, a boldogság megtestesítője, a muzsikáló lélek legszébb ideje. Körös-körül virágzó fák, száz színbe boruló mező, csattogó madárdal és az emberarcokon tündöklő mosoly. Ez az igazi élet, még nem fenyeget az ősz, nem kísért az elmúlás, csak daloljunk önfeledten, éljünk a mának, hisz a holnap még nem a mienk.

— Így ír a negyedéves, aki költői lélek és úgy ír, ahogy a szíve sugalja, de, hogy nem arról írt amiről szándékozott, arról nem tehet. A szíve ezt sugta az öreg cigányról.

Még a levegőben remeg az utolsó akord, de egy pattanás és az öreg hegedű húrja elszakadt. Görcsösen szorongatja egy elhidegülő kéz, mintha mégegyszer csak egy hangot szeretne hallani tőle. Csodát vár? Várja, hogy a szakadt húr megszólaljon? Nem, ez úgysem lesz meg. Szívéhez szorítja, hogy utolsó sóhaját belélehelje, hogy megossza menni készülő lelkét. Azután lassan, remegve ajkához emeli és fonnyadt arcán végiggördülő könnyeivel fűrészi a kopott elnyűtt hegedűt. Nem szól senkinek. A szó zavarán fájo búcsuját, csak leteszi maga mellé és lehunyja szemét. Életének minden öröme, fájdalma elvonul előtte, mignem úgy érzi, hogy mindég távolabbról szemléli azt, mignem szürke ködkép ereszkedik alá a magasból és már nem vár semmit. Meghalt. A szobában csend van, csak egy szű perceg időnként, amely most furja be magát a lelkehagyott kopott hegedűbe.

... Így ír az ötödéves. Testvér! Megérezted?

Csendben.

Szücs Mária Sopron

Oh, milyen jó egyedül lenni,
Mikor nem zavar senki.
Egyedül a néma csennddel
Halkan, lágyan sutogni...

Oh szállj meg édes csenn,
Borítsd rám palástod,
Engedd, hogy elringasson
Enyhetadó varázsod.

Kiterjesztett szárnyad alatt
Dobbanjon meg szívem
S e dobbanás legyen a viszhang
Közted és köztem.

Ember.

Ozsvát Katalin Budapest, Salvátor intézet.

... És a nyáreleji szél hirtelen jött nekivadulással meg-
rázta a fákat, úgy, hogy a gögös cédrusok mélyet bókoltak az
aranyszínű homok fölé.

Názáret lassan süppedt bele a meleg, barna alkonyatba.
Egy ideig még körülfolyma a várost a puha félhomály, aztán
egyszer csak minden átmenet nélkül a fák csúcsai elmerültek
a sötétségben...

Az országuton egy férfi haladt lassú, nehéz léptekkel. A
vállát előregörnyesztette a fáradtság, és a szeme mélyen be-
süppedt a homlok előredülő, tulmagas boltozata alatt.

Bizony hatvankét évvel kimerül már az ember a napi
munkában, kivált hogyha olyan fiatalos tüzzel és lelkesedéssel
végzi, mint Dávid, a vámos. — Igaz ugyan, hogy e miatt meg-
vetették a zsidók, és a merevnyakú farizeusok hidegen tértek
ki az utjából, ha meglátták. No de ez mit sem változtatott
Dávid életében, ő úgy gondoskodott a jómódjáról ahogy leg-
kellemesebbnek találta. Nem adott a mások véleményére, és
lerázta magáról a Jehova — hívők gögös ellenszenvét.

Hisz gazdag volt, jókedvű és volt egy fügefával bekeri-
tett háza is Kánában. Nem szorult hát senkire.

Csak ma, hogy annyira elmaradt hazulról, nem bánta
volna, ha valaki segíti vinni a zsákját, amit már alig birt von-
szolni maga után. Érezte, hogy mindjobban fogy az ereje, és
az éjszaka uton éri, ha nem jó valaki a segítségére. Mert hi-
szen Kána még elég messze van így gyalogosan Názárettől.

Azonban az országút kihalt volt és csöndes, csak a szél
lármáztatta a fák ágait.

És különben is, aki még senkit meg nem szánt, meg
nem segített, sőt kirabolt és becsapott; annak, hogy segítene
most szükségében valaki?

Dávid mélyet zihált. És a kínos sóhajással együtt a zsák
is kihullott a kezéből.

Ekkor azonban meleg lehelet érte az arcát. Valaki megállt
előtte.

Dávid fölpillantott csodálkozva. Aztán mindjárt le is bo-
csátotta a pilláit, mélyen.

De akkor már egy tiszta, erősnézésű szem fölismerte a
hold fehér lénységben. És nézte megütközött, szomorú, szépsé-
ges tekintettel.

Dávid, a vámos nem birta el ezt a nézést. A pillái után
lehullatta a fejét is a mellére.

Csak onnan mélyről engedte föl szárazon a szót:

— Mit akarsz tőlem?

A jövevény mozdulatlanul állt előtte. Karcsú, fiatal teste fősudárodott, mint a királyi cédrus. Magas, finom-arany színre égett homlokán csak az odaérő haja rebhent egy kicsinykét. Különben nem mozdult. Állt merőn, nyugodtan.

És nézett.

Dávid nem volt gyáva soha életében. De most ezelőtt a fiatal ismeretlen férfi előtt csak elgyötrődve engedte el a szót.

— Bocsáss utamra, zsidó...

Az idegen ekkor megszólalt. Csöndesre és egyszerűre igazította a hangja meleg orgonáját.

— Segítem a terhedet vinni, jó ember...

— Dehát én... te ismersz engem zsidó? Tudod, hogy velem nem áll szóba egysem a tieitek közül? Mit akarsz hát velém?

— Add ide a zsákodat, és menjünk. Elkísérlek, hogy könnyebben hazaérhess, Kánába.

— De... Hát ismersz engem?

A fiatal zsidó elfordult.

— Ismerlek. Te Dávid vagy, a vámos.

— És mégis segítesz nekem?

— Láthatod...

És a fiatal férfi csöndeset mozdult. Levette a zsákot a másik válláról és a magára tette szótlanul. Csak a keskeny halványpiros ajkába futott fel egy réveteg mosoly.

De azért szemrehányás nélkül vitte a vámos terhét órákon keresztül a sötétségben, kissé előre hajtott nyakkal, fáradtan, egészen Kánáig.

Ott aztán megállt és a melléből sípólva szakadt fel a lélekzet. De azért mosolygott még mindig. És valami különös, rejtett sóvárgással kereste meg a vámos tekintetét.

Valami egészen idegen, ismeretlen kis mozdulat volt az, ahogy a kezét kinyújtotta önkénytelenül, és tagolatlan, furcsa hang buggyant ki a száján.

De Dávid nem vette észre. Mohón, kápszin kapott a zsák után, és egyetlen köszönő szó nélkül rohant el a háza felé.

A másiknak a levegőbe bénult a kinyújtott karja. És ott maradt mereven egészen addig, míg a vállá maga után rántotta előre zuhantában. A mellébe hasítva szökött a fájdalom.

De csak egy pillanatig tartott a gyöngye magáról feledkezése. A hold fehér fényében karcsún és töretlenül egyenesedett föl az előbb még gyámoltalanul összecsukló teste. A görcsösen összezsugorodott ajka is lassan, bágyadtan szétvált a megtalált szóval.

Csak a hosszú, barna pillái feküdtek továbbra is valami konok, gyermekes fájdalommal a mély árnyékuk fölött.

De már nem csodálkozott. Nem volt meglepve. Nem sordorta magával a vérző érhetlenség kinja.

Eljött idáig, megszánta a vámost és még köszönő szót sem kapott tőle.

Pedig mennyire várta! mennyire remélte!

A forró, fiatal, emberszíveket keresgélő keze is szeretetért könyörögve indult Dávidé után.

De... úgy látszik még nem érkezett el az emberfiának az órája. Hát nem szabadott, hogy fájjon a véletlenül megsajdult seb.

A fiatal férfi tűnődve állt még egy darabig. Aztán a homloka síma, márványos táblájával rábólintott arra, amit mondani akart. Arra az egy szóra.

De ebben benne volt a megértés, a mindent belátó, minden, megbocsátó szelíd isteni jószág.

— Ember... — Mondta maga elé csöndesen.

... És a cédrusok levelei picinykét besüppedtek, amint a szegény ács szegény fia megindult fölöttük...

Hintón — kocsin.

Gimesi József, Pécs

A gondolat
(és nagymagú vers)
négy szárnyas ló-vont jó fogat:
úrnak való.

Rissz-rossz kocsim
— kerék a ritmus, ló a rim —
kicsit dögög.

A jó fogat az égben jár,
földön zörög a rossz batár.

A fogat gyors. Gazdája hajt.
Paraszt az uton felsóhajt:
„Ez sem könnyíti terhem.

Ballag tovább gyalog.

Rissz-rossz kocsimra felveszem.
Lassan dögögünk, csendesesen...
„Áldja meg az Isten érte.”

Tavaszi.

Dobry Lajos Kiskunfélegyháza

Valami hajt,
valami tűz,
valami nagy,
nyugtalan tűz

Valaki szólt,
valamit kért,
valaki nyúlt
a szívemért,

Szív.

... becsapott
nekem fájt,
... meglöpett,
nekem fájt,
... megütött,
nekem fájt

—
s a végén Ő sírt.

Tavaszi hervadás

Pentz Magda, Veszprém.

Tavas van. A mezőn sétálok, virágot szedek. Milyen bájosak, szépek ezek a kis vadvirágok. A tavaszi szellő simogatása felébresztette őket téli álmukból, s most kinyitották a bimbók kelyhecskéiket, hogy befogadják a nap meleg sugarait. Amint szedegetem őket, két kis hervadt virág jut a kezembe. Az egyik még csak bimbó és már elhervadt. Siratja a tavaszi szellő, hisz ő csalta elő, ő volt az édesanyja. Úgy fáj látni ezt a korai hervadást. Oh, Istenem, Te, ki minden teremtményedet látod, ki ennek a sok kis virágnak oly szép tavaszt adtál, miért adtál éppen ennek a vadvirágnak ily korai halált?

Lassan hazafelé megyek. Nincs már kedvem virágot szedni. Talán az a két kis hervadt virág okozta hangulatomnak ezt a gyors változását. A faluba érve harangszót hallok. Az egyik házból koporsót hoznak ki. Megérinti lelkemet az elmúlás gondolata. Elmúlás a tavaszban. Hirtelen eszembe jutnak a virágaim, az egyik csokrot odateszem a koporsóra. Odaintek egy kis fiút: „Ki halt meg?” „A Bognárék Jánoskája.” Szegényke, hát meghalt, életében is olyan volt, mint egy kis angyal. Szőszke feje, beteges, sápadt arca volt, a nagy gyerekes kék szeme idegenkedve nézett a világba, aztán sokszor úgy elnézett a messzeségbe, mintha ott keresne valamit. Most megtalálta. Még most is előttem van, az a fáradt, megadó, szomorú mosolygás, amellyel fogadott, ha meglátogattam hosszú betegsége alatt. Akkor nagy hatással volt rám, most eszembe juttatja az a hervadó kis bimbót.

A másik utcából is halottat hoznak. Ma igazán szomorú napja van a falunknak. Megtudom, hogy ez a „nagyapó”, koporsója. Így ismerte mindenki a faluban „nagyapó”. Most ő is elbúcsúzik. Szép búcsúzás, a fák a koporsóra hullatják virágaikat, amerre a szomorú menet elhalad. Sokan kikisérték utolsó útjára. Elment az öreg „nagyapó” és itthagya árván „nagyanyót”, még kis unokáját. Ki fogja majd Lackót mesével tartani, ölbevéve altatgatni, ha most nagyapót kiviszik örök álmra a szomorúfüzek alá.

Bementem meglátogatni szegény „nagyanyót” és a kis Lacit.

„Hogy is történt a szomorú eset nagyanyó?” Kérdeztem, mikor már ott ültem az ágya mellett. Szegényt nagyon megviselte férje halála.

Szomorúan kezdett beszélni: „Tegnap még mesélt a Lackónak. Úgy elnéztem őket ott egymás mellett. Olyan jól megértették egymást. Nagyapa újra gyermek lett. Lackó odahaj-

totta fejét a vállára. A búcsúzó tavaszi nap sugarai bearaynozták, azt az ősz fehér és azt a fűtős kis gyermekfejet. Olyan volt, mintha a tavasz és a tél, a megújulás és az elmúlás ölelkeznének. Gyönyörűen mesélt szegény öregem, mintha érezte volna, hogy utoljára mesél a mi kis Lacikánknak. Mikor befejezte a mesét, Laci lecsúszott az öléből, játszani kezdett. Ő a kezébe vette az ujságot, de nem olvasott. A szeme lecsukódott, az ujság lassan kihullt a kezéből. Azt hittük alszik. Laci mikor megunt a játszást visszamászott az ölébe. Ébresztgette: „Nagyapó mesélj.” De nagyapa, ki máskor soha ki nem fogott a mesékből most nem mesélt. Mesélő szája örökre elhallgatott. Meghalt. . . Lacinak azt mondtam mikor elvitték, hogy megy meglátogatni a Jézuskát és ha visszatér sokat fog mesélni, mit látott a szép mennyországban. Szegény öregem, pedig már soha többé nem szólal meg, hogy visszaidézzé a mult, boldog, szép emlékeit.

Szegény nagyanyó, hangja elcsuklott, sírva borult a párnáira. Nem vigasztaltam, jobb ha egyedül hagyom. Itt kevés az emberi szó, hogy vigasztaljon, hogy kifejezze részvétünket.

Hazamentem. Eltettem a két kis hervadt virágot az ezer kis szomorú és bohó emlék közé. Ha előveszem majd, mindig eszembe jut az a gyermek és az a kedves mesélő öregember, akik egy szép tavaszon találkoztak a halálban.

Kimentem a kertbe. Leültem egy padra. Szomorú gondolatok kergették egymást a fejemben. Érdemes élni? Lehet az embernek igazi célja itt a földön? Mikor a halál kaszája lesújt bennünket, nem marad utánunk más, mint egy emlék szereteteink szívében s egy hervadt kis virág a koporsónkról a résztvevő idegennek. Miért? Miért engeded ezt Istenem?

A tavaszi szellő végig símitott az arcomon. Hűvösödik. Be kellene menni. Egyszerre egy bársnyos kéz végig símitja a hajam, kendőt terít a vállamra, megcsókolja gyengédén a homlokomat. Megfordulok. Hirtelen megcsókolom azt a gondos szerető kezet. Aztán hosszan nézek távozó alakja után. Az édesanyám volt. Elsietett, halkán ahogy jött, hogy ne zavarjon. Gondos, szerető keze mindenütt ott van, ahol kell, anyai szeme mindenhol kísér.

Most tudom, hogy van földi cél, megtanított rá az édesanyám, cél mely boldogít, melyért érdemes élni, küzdeni, egy egész emberi életet át, ez a cél a másokért való önfeláldozás, a szeretet.

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

Öcsi...

Bartha József, Szeged

Öcsi szusszanását hallottam mögöttem.

Öcsi tudvalevően az én sajátnevelésű keresztfiam. És öt éves mult éppen Péter és Pál napján, tehát neve Péter és Pál, így, ahogyan írom. (Sokat neveltem azon, hogy ez a fiú, ha felnő és névnapot tart, rengeteg tévedés áldozata lesz: jönnek gratulálni minden Péter és Pál napkor hozzá!) Saját nevelésű pedig azért, mert így vakációban minden pedagógiai tudományom latbavetésével én nevelem: szülei szegény zsellérek és mivel nem Öcsi az egyetlenke, hanem a heteditke, nem örvendhet akkora népszerűségnek a szülői szemében, mint általában az Öcsi névre hallgató hasonló korú urak szoktak.

— Szóval: Öcsi szusszantott mellettem.

— Köröszt... körösztapukám... ö... ö...

És elébem totyogott bírónak induló tekintélyének terhével.

— Ö... nézd körösztapukám: cic! Szép aranyos kis cic.

Elhökölve pillantottam fel a könyvemből: valóban két szép kis fehér cica volt a kezében. Csak éppen hogy kinyílt a szemük! És mindkettőnek a vékonyka derekát szorította át barátságosan Öcsi.

— Te Öcsi — mondtam neki. Honnan a szöszből keri-tetted elő ezt a két macskát?

A fejét rázogatta;

— Nem macska: cica. Kis cica! A mamájuk a macska!

— Hát jó: honnan szerezted a kis cicákat?

Az istálló felé bökött egyik macskával:

— Onnan: jászoly alatt voltak.

— Hogy kerültél oda?

— Bementem.

— Miért?

— Jucika küldött oda be.

— Mikor?

— Mikor tüzet akart gyújtani.

— Tüzet? Hol?

— Hát tudod körösztapus: tegnap csináltunk egy kis kemencét Jucikával (ez az én kis hugom: öcskössel egykoru és viszont nem az én nevelésem) a kertben. Azt mondja Jucika nekem: Öcsi eredj hozzál az istállóból szalmát, én meg addig hozok gyufát a konyhából és gyújtunk tüzet a kis kemencében. Főzzünk ebédet az aratóknak.

— No azután?

— Én bementem. Ott volt a szalma a jászoly alatt. És ott voltak a kis cicák is.

És letette elém a földre őket. Másztak volna a kis tehetetlenek. Hogy ez nem sikerült, hát nyivákolni kezdtek keservesen.

Öcsi figyelmesen nézte őket.

— Mondd körösztapuska: úgy-e most ezek sírnak?

— Bizonyosan sírnak Öcsi — hagytam rá.

Nézte közelről a szemüket.

— Nem vizes a szemük körösztapus. Miért?

No, nehéz kérdés.

— Hát... hát... nézd Öcskös: nincs is zsebkendőjük.

— Én is a kezemmel törülöm a szemem, ha sírok.

Szigoru lettem:

— Hja fiam: a jó kis gyermek zsebkendőbe törli a szemét. A jó kis cica is, ha van neki.

Erős érv volt, Öcsi más témára terelte a kérdést.

— Hát ugyan mit síratnak? Én nem bántottam őket. Körösztapuska sem. Én csak akkor sírok, ha kikapok, meg, ha éhes vagyok.

Éhesek? Bizonyosan éhesek — mondom bizonytalanul.

Öcsi már döcög is a konyha felé. És nemsokára kis tányérkában tejet hoz elő. Jószívvá adja a cicák elé. Hogy nem akarnak enni, az orrocskájukat is belenyomja, de úgy sem esznek.

— Nem éhesek — jelenti a gyermek.

Szomorú a hangja, tűnődik.

— Más bajuk lehet? Szegénykék, hogy sírnak!

Felém fordul:

Mi lehet a bajuk?

— Alighanem a nap bántja a szemüket vélem.

Felemeli a cicákat és a fal árnyékába viszi. De még vesztettebbül miákolnak, mint a napon. Hát nem jó ez a diagnózis sem.

Látom, megint kedvetlen Öcsi:

— Csak sírnak körösztapuskám;

Kétségbeesetten töröm az orvosságon a fejem.

Eközben az öreg cirmos megy át az udvaron az istálló felé lomhán, a szájából egérfarok lóg ki.

Öcsi megránt:

— Körösztapa!

— No!

— Úgy-e ezeknek a cicáknak a cirmos a mamája?

— Igen.

— Akkor én tudom mi a bajuk! — mondta a gyerek diadalmasan.

— Ugyan mi lehet?

— Hát, hogy biztosan a mamájukhoz szeretnének menni.
És már markolja a két cicát. Nyávognak nyekeregnek.
Akaratlanul megyek utánuk az istállóba.

A gyermek pompás tájékozódással viszi be a két cicát.
Az anya már a sikertelen szalmafészekben várja őket. Ahogy
őcsi odateszi a két kis porontyot, még búcsuzóul végigsímitana
rajtuk.

A macska-mama mérges fúvással huzza végig éles kör-
meit a gyermek kezén.

Sikkantva kapja el. Véres. A köröm helye meglátszik.
Nadrágjába törüli és kissé távolabbról szipogva figyeli a cicá-
kat. Hallgatnak már és jóízűen falják az anyatejet.

Őcsi szeme még könnyes, de csillog ahogy rám néz:

— Ugye köröszta, jól eltaláltam a bajukat...

Tavasza lesz újra

Eged János, Eger

Halkan szűrődik be hozzám a nap-	Virág és rügyek illata táncol, suhan,
Ísugár,	Bódit és lihegve a lelkemre zuhan.
Újul a lelkem és újra tavaszra vár.	Kitárom ablakom és várom a tavaszt,
Angyalok szállnak és csodás tavaszt	Amely meg-megfogja lelkem s belém-
[hoznak.	[sókajt.
Lelkem mély redői lassan kisimulnak.	

Tavasza lesz megint, frissen fakadó Élet,
Megfürösztem lelkem, aztán újra-élek.
Tavasza lesz újra, percek, napok mulnak
S újuló lelkemre frissvirágok hullnak.

Egyszer jött valaki...

Rápolthy Viktor Nagykőrös,

Mikor az első szót csacsogta ajkam,
Anyám forró ajakkal magához vont,
Azóta talán nem is vettem észre,
Tündérszárnyon, mint álom, az év osont.

Multak az évek: könnyelmű mosolyok,
Eltörtek féltett gyermekjátékaim.
Jött a tél, a nyár egymásután, gyorsan
S nem voltak többé tavaszi álmaim.

Egyszer jött valaki, pedig nem vártam
És jöttek az orgonás, tavasznapok.
Én álltam mellette szótlanul, némán
S ajkamon megfagytak a gondolatok.

Egy gyermek fehér lelkébe láttam...

Németh József, Szeged.

Gyakorló iskola. Olyan, mint egy tarka kis virágcsokor.
A virágok apró, vidámszemű lányok és fiúk. A szirmok piros,
rózsaszínű, fehér, sápadt arcok. A levelek egyszerű, szürke
kabátkák, vagy pettyes köténykék. Élő csokor. Fakadó bim-
bók. Ismerem mindegyiket. Ha a csokorból hiányzik egy szál,
rögtön észreveszem.

Egyszer egy szál elveszett. Az egyik pad üres lett. Vaj-
jon ki jön helyébe? Milyen lesz az arca, vidám, hancurozó
fiú, félénk, szepegő kislány? A számolásnál, vagy a földrajz-
nál felel-e majd nekem okosabban? Vártam.

Mintatanításon történt, mikor láttam, hogy az üres pad
helyén ült valaki: az új fiú. Akkor láttam először. Félénken
felelgetett. Még idegen volt neki a környezet és szokatlan a
sok „kistanitóbácsi” arca.

Ezután jó sokáig nem láttam, pedig kerestem a sok ug-
rándozó gyermek között. Miska, Béla, Sanyi, mindmegannyi
kis fergeteg zúdult, futott, kiabált végig az udvaron a szüne-
tekben. Csak az én sápadtarcu kis fium hiányzott. Nem értettem
a dolgot.

Később megtudtam mindent. Látogatni mentem. Figyelni
kezdtam az új fiút. Rendesen, okosan felelgetett. Kicsit furcsán
állt a padban, de mégsem szóltak rá. Tízpercekben nyugodtan
ült a helyén; Rajzolgatott, vagy olvasott. Lassan beszédbe ele-
gyedtünk. A lábait hátrahúzta. Szomorúan, félénken tekintett
reám. Idegen voltam neki. Gyermekszive hevesen dobogott.

— Oh, ha a lelkébe látnék, gondoltam magamban.

Nem kellett sokáig erre várnom. Vége lett a tanításnak.
Az ima hálátelten szállt az Úr felé..., aki annyira szerette az
ilyen gyermekeket. Kikisérem őket. Amint a souterrain fo-
lyosón végig megyünk, akkor látom, hogy a sápadt kis fium
sánta. Valami átvillant agyamon! Megértettem a tíz percekét,
a furcsa testtartást, a behúzott lábakat. Derékszögben hajtott
lábával lassan baktatott, mint egy sánta kis csirke. Fájt a szi-
vem, mikor fáradtan tipegett előre. A lépcsőhöz értünk. Hozzá
siettem és felsegítettem a lépcsőkö. Hálátelt szemmel nézett
reám. A liliombimbó nyilni kezdett...

— Köszönöm tanitóbácsi, rebegte halkan, de jóleső ér-
zéssel.

Autóbusszal ment haza. A kocsí belsejéből is hálásan
mosolygott és integetett felém.

Mosolyogtam és boldog voltam én is..., mert egy gyer-
mek fehér liliomlelkébe láttam.

RIMEK – VÁROSOK.

Hollósy Tibor, Jászberény

Nincs ott magyar „mozdony”
Ott áll a cseh sodrony:
Överetű POZSONY!

Jókai városa
Nem miénk immáron,
Napfényes KOMÁROM:

Gyümölcsöd élvezem:
Aprózom szemét.
Alföldi nagy falu:
Poros KECSKEMÉT.

A „kürtöt” még őrzöd
Büszke JÁSZBERÉNY!
Vajjon van-e benned
Ósi jász-erény?

Százados vár-fészek,
Feletted égpára...
Hideg királyi kő:
Olyan vagy szép ZÁRA!

Hagymád száma számos akó,
Ifjonti kertváros: MAKÓ.

Mindig
Temető, mindig gyász hely marad,
A Tizenhárom után, ARAD.

Délvidék végvára, miért borús eged?
A mult sebe még sajog? Még mindig,

[Szege]d?
Alnok idegen nép határait szege,de,
Lesz-e még távol a magyar határ,

[SZEGE]D?

Hunyadi emléké
Elfeleddet... bizony...
De a bosszud marad

S a gyűlölt szerb iszony,
ZIMONY!

A magyar ruhát
Már előre varrasd,
Hogy fogadj minket
Szomorú VARASD.

Gárdonyi itt élt...
S ott van a hamveder
Bástyáid közt: EGER!

Csapással is sujtva
Utad biz' göröngyös
Volt, fejlődő GYÖNGYÖS.

Tündöklő csillagot
Vitt el a sebes ár,
meződön SEGESVÁR.

Utcáidon csak
Titkon osonsz,
Magyar gondolat,
Felénk LOSONC.

UJVIDÉK!
Valaki kinez! Juj! Pribék!!
UJVIDÉK!!

Rajtad megtört a hazug kordon,
Léghűségesebb város SOPRON

Borgózós sóhaj:
„Borom nem sok! Jaj...!
Küldj egy üveggel TOKAJ!”

Itt hagyja el az iszap,
És új irányt itt kap
A Tisza: te régi CSAP.

Nyugalom.

Deim István, Baja

Távolban kéklő kis sziget
A messzi tenger közepén...
Csörgő patak
A part alatt...
Ide, oh, ide vágyom én.

Fáraszt a zaj, a forgatag,
Az életsúly rámnehezül.
Megyek vigan,
Vezess Uram!
Ott leszek boldog egyedül.

A nagykőrösi tanítóképző intézet IV. é. növ. autóbusszal kétnapos kiránduláson voltak Budapesten. Az első nap megtekintették a mezőgazdasági kiállítást Kőbányán. Aznap este Andai Ernő és Bálint Lajos tört. színművét: Baskircsev Máriát nézték meg a Nemzeti Színházban. Vasárnap délelőtt kirándultak a budai hegyekbe, megmászták a Jánoshegyet és az Erzsébet kilátóból gyönyörködtek a főváros látképeiben. Délután a társaság két részre oszlott, az egyik részük az Újpest-Hungária meccset, másik része a János vitézt nézte meg a m. kir. Operában. Éjjel 12 órakor érkeztek vissza Nagykőrösré, ajkukon dallal, lelkükben sok kedves emlékekkel.

*

Az Írók, Művészek és Zeneszerzők Országos Nótapályázatán második díjat nyert Péceli Nagy Lajos szöveg: „Tudom, hogy az esküvődön” és Németh László erre írt zenéje.

Péceli Nagy Lajos, Nagykőrös.

Memento. Mély szomorúsággal és megrendült lélekkel vettük a hírt, hogy Pintér György barátunkat magához vette az Úr. Tavaly ilyenkor még itt mosolygott közöttünk, juniushban jeles oklevéllel és a tudás gazdag kincsével kilépett az élet nehéz útjára. És most? — most a budai Alma Mater egyik legkiválóbb fia és bizony a magyar tanítóság egyik legértékesebb tagja, nincs többé. Az Úr talán nem akarta, hogy tiszta lilomlelke elhomályosuljon a földi életben, a küzdelmek és szenvedések eme hosszú láncolatában, azért hívta magához. Kivette az anyagból, hogy buzgó lelke a mennyei karok seregében dícsérje az Örökkévalót, az Alkotót. Itt dolgozott közöttünk küzdve, csüggedetlenül. Egész lény a kedvesség, a szeretet volt, Segített, buzdított ahol kellett és ahol tehetett. Nemes jellemének kikristályosodott gyöngyei voltak a becsületesség, igazságosság és szorgalom. Szerettük, mint testvér a testvért. Példája bevilágítja az utat, melyet követnünk kell. Jeles oklevele gazdátlanul hever, de szelleme most is itt él közöttünk.

Pintér György barátunk, Isten veled! Lelkünk együtt sir, szívünk együtt zokog szerető szüleiddel. Nyugodj békében, Isten veled!

Czemma János, Bpest.

Intézetünk V. és IV. éves növendékei teljes számban három napig voltunk a zugligeti Manréza lelkigyakorlatos házban, ahol a világtól elzárkózva csak Istennek éltünk és a lelkünknek. Nagyon szép és nagyon áldásos volt. Hően ajánljuk minden végző társunknak. Ha erőt akarnak meríteni az életküzdelemhez, menjenek néhány napra a Manréza magányába s én merem állítani, hogy megnyugodva térnek vissza a szürke Életbe. A lelkigyakorlatokat P. Zborovszky Ferenc S. J. vezette, de mély hálával és nagy szeretettel gondolunk vissza a Manréza igazgatójára, P. Révay Tibor S. J. mosolygós arcára is. Az Isten áldása legyen további munkáikon!

Fehér András, Bpest.

Új csillagokról álmodom!

Gerlei Mária, Budapest.

Én csillagokról álmodom,
Fényekről, melyek a sötétben égnek,
Melyek a mérhetetlen Magasokból
Szikrázó fényözönnel éltetik,
Táplálják apró fényeit
A földi messzeségnek!

Én csillagokról álmodom;
Tenger vizén ragyogva tükröződő,
Lelkek mélyén megszentelődő
Fények az én csillagaim!

Új csillagokról álmodom:
Nem hidegülő, hűnyő parazsokról,
Hanem tüzekről, meleg-igazokról!

Himnuszok kelnek ajkamon,
Himnuszai a nagy Végtelenségnek,
Amelynek titkos, szent útjain
Már új csillagok égnek!

Szent Csillagokról álmodom!

Oltárainkon szenteltek a fények,
Melyek átfogják pontjait
A kéklő messziségnek!
E szent tüzekről álmodom,
Melyekben elég a rút, gonosz
És örök, szent Valósággá éled!

Beküldte: Süli Dezső, Szeged.

1	2		3	4	5	6	7	8		9	10	11
12			13							14		
15		16		17				18	19		20	
		21						22				
23	24					25					26	
27			28		29			30		31		
32							33					
34					35	36				37		
38			39	40		41	42		43			
		44							45		46	
47	48		49				50	51				
52		53			54	55					56	
57												

Vízszintes sorok: 1. Ezeket is közlekednek a franciák; 12. Betűt vet; 13. Zsidó negyed; 14. Földmíves eszköze; 15. Épít; 17. I. Hamis; 18. mássalhangzó; 19. Sajátkezűleg; 20. Vasút eleje; 21. Itt énekel Kalmár Pál (fonetikus); 23. Zúdit; 25. „Iglói diákok” szerzőjének monogramja; 26. Talmud eleje és vége; 27. Süss fel nap, ... a libám megfagynak; 31. Késnek van; 32. Hintene; 33. Német rabló (hib. ék.); 34. Sötét ruha; 35. Állóviz (hib. ék.); 37. Ellensz ...; 38. Német személynévmás; 39. Nagy költőnk monogramja; 41. Mindenható; 44. Nyilvesszőtartó; 45. Névelővel a házé; 47. „Villámzár” eleje és vége; 49. Téli sporteszköz; 50. Toronyban van; 52. Magam szólitám (ék. hiba); 56. Egyforma betűk; 57. Ilyen rádiókészülék is van.

Függőleges sorok: 1. Középkori nemesek törekvése; 2. ... et labora; 3. Maróanyagnak mássalhangzó; 4. ... lakás kiadó; 5. Világ németül; 6. Névelős vicc (ék. hiba); 7. Részvény Társaság; 8. Rugdosd egyik fele; 9. Kicsinyítőképző; 10. Föltétlen; 11. Lelőhelyéről elnevezett „majomember”; 16. Folyók medrét tisztítják; 19. Szín; 22. Levegő egyik alkotórészének fele; 24. I. Tiltó szó; 28. Ilyen éghajlaton laknak a négerek; 29. Régi súlymérték; 30. Vállain nyugszik; 31. Kívül-belül fekete fa; 36. Spányol folyó fordítva; 40. Szalmaszálon „szürcsöld”; 42. Keleti fejedelem; 43. Era betűi keverve; 46. I. Alany vége II. rag eleje; 48. Pont mássalhangzó; 49.

51. Fordított súlyegység m nélkül; 53. Feltételes kötőszó; 54. Egyforma magánhangzók; 55. Mister. — Megfejtési határidő május 4.

Március hónapi rejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 2. Sok darab kenyeret kíván egy esztendő. 6. Jó fűszerszám az éhség. 14. Kasuarius. 16. Zsák alá. 17. Itat. 18. Aml. 20. Szó. 21. Im. 22. H. R. K. 23. Aba. 24. Tea. 26. Ana. 27. Aa. 28. Ér. 29. Alarm. 30. Lagz. 34. Leé. 35. Bis. 36. Nit. 37. Isten. 39. L. H. 40. Man. 41. Gyoma. 43. Turin. 44. Esz. 45. Die. 46. Ail. 48. Des. 49. Fé. 50. Metro. 52. Retém. 54. Erg. 55. S. k. 57. A terv. 59. Hah. 60. Imi. 61. Zoh. 65. Elem. 66. Fáter. 67. Nán. 68. St. 69. É. I. G. 71. Nér. 72. O. H. B. 73. Tae. 74. R. B. 75. Ess. 77. Ida. 78. Vadn. 79. Aratási. 82. Az első pad.

Függőleges sorok: 1. Aki hat mesterséget tud éhen hal az meg. 2. Sátramban. 3. I. os. II. ak. 4. Kut. 5. Da. 6. Jut. 7. Os. 8. Úz. 9. Sss. 10. Zázs. 11. Ekó. 12. Ra. 13. Slingel. 15. Ima. 19. Alagi. 23. Árt. 24. Tlé. 25. A rest. 26. Aal. 28. Ess. 29. Astma. 31. Ein. 32. Rio. 33. Terem. 38. Nis. 40. Messze elér a király keze. 41. Gitta. 42. Aer. 45. Dea. 47. Lehár. 49. Friss adag. 51. Orkán. 53. Tan. 54. Eme. 56. Kolibri. 58. Vitéz. 60. I. Y. N. 62. Heg. 63. Ver. 64. Gob. 70. A sál. 72. Ode. 73. Tape. 75. Eta. 76. Ssy. 77. Ize. 78. Vöm. 80. Ar. 81. Ik. 82. Az. 83. Sz.

A könyvjutalmat: Belovai Sándor, Szeged és Hollós J. Győr nyerték.

Születésnapját ülte az élet.

Papp Pál, Szeged.

Sugár-táncos kedvvel örült az élet:
Pajkos szokelléssel felhőre lépett
S hullám-kacagással ránk nevetett.

Cirógató-lágyan a tájra símult
És dalra epesztett száz rejtett hurt
S bújt-muzsikán a kedv vágyva repült.

A föld csodaasztal; varázssra terül,
Édes illatálom szállt s lengte körül
A sokat ígérő himes lepelt.

Álom-csokros szélről híreket küldtek,
Mert ünnepes kedvvel sokan örültek
És az élet tavaszba öltözött.

Születése napját ülte az élet,
Ölelő karokkal hívott vendéget,
És a főhelyen áldást szórt az Úr.

Mindenkinek. Ebben a tanévben még egy szám jelenik meg. Kettős szám lesz, 40 oldalas. Ára 40 fillér. Ebben a számban **elsősorban** V. évek munkáit közöljük, de azért más osztályosok is írjanak. A munkák beküldésének határideje május hó 4. Ezután érkező munkák csak jövőre jöhetnek számításba. Itt is és újra felhívjuk a figyelmet az ápr. végén lejáró jubileumi szám címlap-pályázatára. Eddig csak hét pályázat érkezett. Kérjük a hátralékosokat, hogy tartozásaikat minél előbb rendezzék. Becsületbeli ügy. Ha valaki elfogadja a lapot, fizesse is meg!

Búcsú T. I.-tól. Nem rossz a vers, de ezt nem közöljük. — **A Lélek és én.** Szép. Jön. Prózátat szintén a közlendők közé soroztuk. Jöjj többször is zamatos magyar stílusoddal. A próba sikerült! Szervusz! — **Ablak nélküli ház.** Addig mig nem késő. Gondolataid vannak. Szépek is, de erőd, szavad nincs azok kifejezésére. Erőlteted a rímeket. Sokat kellene olvasnod! — **Pinkóczy és tsa.** A kért címekekkel, sajnos, nem szolgálhatunk. És pedig azért, mert mi is csak annyit tudunk, amennyi a munka mellé ki van írva. A két társszerkesztő itt lakik benn az internátusban. Címezzétek leveleteket az illető nevére, a képzőbe. Biztos megkapja. Tervetekhez levélben mondok majd néhány szót. Kis türelmet kérek. — **Vagyok?** Ügyes, jön. — **Én halk dalokkal...** Nekem nem tetszik. — **Mindig csak dal.** Szellemes. — **Magyar kobzos sorsa.** Jó, de ne csüggedj. Neked, kinek oly szép terveid vannak, nem szabad ily pesszimiztikusnak lenned. — **Fohász.** Nem rossz, de nekem nem tetszik. — **Kikelet, ezer év után.** Vannak szép gondolataid, de a forma még gyenge. Olvass sokat és tanulj! **Hontalanok imája.** Ez csak rímes próza. A vers lelke a ritmus, hiányzik belőle. — **Budapest.** Nem jön. — **Felelj, te Krisztus.** Tartalma szép, megéneklésre nagyon alkalmas. De a forma nagyon gyenge. — **Miért?** A forma jó, de a gondolat befejezetlen, a folytatást nem lehet hozzáérezni. Kérünk mást és többet. — **Esti harangszó, Szerenád.** Szép a szabad forma. De ez már túl szabad. Néhány szó összecsengése a sorok végén még nem a költemény lényege. A formára is kell ügyelni. Gondolatai kedvesek, olvasson sok költeményt! — **Fájó emlék.** Ez a versed nekem nem tetszik. Szóáradat csak. Olyan gondolatok vannak benne, melyek csak a rím kedvéért jönnek. Aztán »zsarnokapám« és »hatott« helyett ha?...? No meg a tartalom: Megyek apámmal, éhesen, fáradtan. Krisztusi hit lelkemben. Apám vigasztal a gyöttrő önvád miatt. Meg akarom ölni apámat, de aztán

innkább megcsókoltam... Nem gondolod, hogy ez így banális? Tehetséged van! De fékezned kell, hogy helyes irányban maradjon. Igaz, a költemény nem logika, de logikátlan sem lehet! — **A szeretet szolgálatában.** A gondolat szép! De a kidolgozás nagyon gyenge. — **Vigaszt.** Csak próza. — **Rózsa és a napsugár.** Szép, ügyes. — **Tanítónő leszek.** Nincs benne elevenség, élénkség. Kissé száraz. — **Ha majd.** Ritmus nélküli versike. — **Bölcs Sokrates.** Mind a négy vers nagyon szép. Kár, hogy csak most jelentkezett mikor már V. éves. — **Várom a jöttöd, őszi halott.** Jó, kedves mindkettő. Másik kettő nem tetszik annyira. Ámbár azok is jók. — **Hógolyózás, Láttam...** Tudsz! **Vissza Istenhez.** Szép; kár néhány nem odaillő kifejezésért. — **Levél.** Jó vers. Ügyes meglátás. — **Allomáson.** Pompás pillanattelvélet. Öszinte! — **Este elfutó egérkék.** Nekem nem tetszik, forma sem, tartalom sem. — **Magyar ima.** Szép erőteljes. Néhol mintha a rím keresett volna. Vigyázz erre! — **Szeress.** Nem sok. — **Hárfapengetés.** Kedves. — **Manyika:** Gyengébb. — **Álomkép:** Kellemes kis vers. A negyedik is jó. — **Számár-várók.** Találó. Éles gúnnnyal. Másik jön. — **G. M. Budapest.** Levelét eltettük. Még visszatérünk rá. — **Az én dalom, Vallomás, Báléji álm.** Van verseidben erő. Van gondolatod és annak kifejezésére szavad. Csak a hang egy kicsit nyers. A szavakat nem válogatod meg. Várjuk több munkádat. — **Sz. M. Sopron.** Sajnos, olyan jelvényünk nincs. A tús jelvénynek oly hosszú a túje, hogy azt vissza lehet hajtani és akkor nem esik ki. Ilyen van. Ára 40 fillér. — **Sopron, H. I.** Szép. Stílusa igazán választékos. Próbáljon most ott a gyakorlóban ellesni kis jeleneteket a gyermektől. Azt írja le. Tud. — **Ny. M.** Szép, ügyes. De nagyon iskolai dolgozatszerű. — **S. R.** Nem sok. Egyéni érzés. Szépén kidolgozva. — **Emlékezzél, Visszatér.** Kissé erőszakoltnak látszik a gondolat. Túl patetikus. Kevés benne az őszinte, szívmelegség. Formája gyenge. — **Új márciust.** Száraz kissé. A gondolatok nagyon sokszor halottak. Több tűz, újszerűség kell az ilyen alkalmi versebe. — **Havas.** Az, aki multkori üzenetünkből azt olvassa ki, hogy mi Téged irodalmi lopással vádolunk, **analfabéta.** Olvasd el még egyszer és olvastasd el társaiddal és belátjátok, hogy ott semmi gyanúsítás nincs, hanem csak tanács, hogy olvass, az olvasottból, tanulj, de ne utánozd azt szolgailag. — **Az én anyám.** Nem vers. **Ipoly-ban** nincs ritmus. — **Örtüznél.** Jól sikerült. Kedves. — **Munkára fel!** A három első jó. Est kevésbé sikerült. — **A gyermek.** Ha az elméleti fejtegetés helyett eseményt, beszélgetést mondana el, sokkal érdekesebb és megkapóbb lenne. A vers jól sikerült. — **A fűzek leégték.** Azok csak elégnék. De te ezzel a verssel majdnem leégtél. — **Most mester vagyok.** Ebben meg mesterit adtál. Jó. — **Látomás.** Van mondanivalód. De nagyon édeskésen adod elő. Meg, gondolod, hogy egy olyan szép beszéd után azonnal megtér egy megrögzött alak?

Figyelem!

NAGYKÁLMÁN
BORBÉLYMESTERNÉL

a beretválás . . . 10 f.
hajvágás . . . 30 f.
csak géppel . . . 20 f.
Pontos kiszolgálást adok és
szíves pártfogást kérek

UJSZEGED

Haszonbéres földek 253.

KETTŐS SZÁM. ÁRA 40 FILLÉR

IX. évfolyam.

9–10. szám.

1935. május hó

Magyar

Tanítójelöltek Lapja

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bánfai Ferenc V. éves
Budapest I. ker.	Fehér András V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona IV. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	Gulyás Anna V. éves
Debrecen	Pinkóczy Károly IV. éves
Dombóvár	Máté Katalin V. éves
Eger	Varga Ilona III. éves
Eger	Kamarás Dezső IV. éves
Esztergom	Szabó Lajos V. éves
Győr	Szentirmai János V. éves
Jászberény	Gosztola József V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Czimer László V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József III. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	Takács Lajos V. éves
Nagykőrös	Péceli Nagy Lajos V. éves
Nyiregyháza	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Déri Gyula V. éves
Pécs	Gimesi József V. éves
Sárospatak	Békés Géza III. éves
Sopron	Szűcs Mária V. éves
Szeged	* * *
Szeged	Bartha József V. éves
Székesfehérvár	Wagner Karolin IV. éves
Veszprém	Győrök Mária V. éves
Zalaegerszeg	Szalai Edit V. éves

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐK:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.- P.	RIGÓ ALAJOS és WENNER JÓZSEF	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

Az ismeretlen jövő

Integél felénk, küzdő tanítójelölt testvérem. Mi lesz velünk? Mosolygó arccal, felvirágozva ballagunk ki az iskola kapuján. Diákos örömmel bucsúzunk az ősi Alma Matertől, hogy átlépjük az élet várvavárt küszöbét, ahol már ösztövére kérdőjelek állanak előttünk. Mi vár reánk? Mi lesz veled testvér?

Félsz? Testvérem, ne hátrálj meg! Halhatatlan krisztusi lelked van, hatalmas, erős akarated, a tudomány táskája tömve oldaladon. Okosan, hittel, ne ökölled menj neki az életnek. Ne kergess álmodokat, délibábokat, ne építs légvárakat. A győzelem reményében indulj a nagy ütközetbe és győzni fogsz, csak bátor légy, csak ne félj!

Csatát vesztettél? Csüggedsz? Vágyaid, reményeid összetört romjai fölött sirdogálsz csendesen? Az élet keresztje nehezedik a válladra? Gondolj a szenvedő Krisztusra, ő éretted, mindenkiért hordozta a keresztet. Ha a magyar ugar lesz a kálváriad s mint bolygó, állástalan néptanító hiába keresed a muskátli falu csendjében az iskolát, hogy vágyódó lelked melegét, szeretetét, izmaidban duzzadó, fiatalos erőt feláldozzad egy szebb jövő nemzedékéért, akkor se sirj, ne csüggedj! Nézz a csillagos, kék magyar égre és sóhajtsd el halkán könyörgő imádat fel a magasságbéli Istenhez.

Egyszer majd talán te is révbe jutsz, mint a vihartól hanyatott, megtépázott hajó. Oroszlánként küzdesz az életért, egyedül, barátok nélkül. Talán ki is gúnyolnak, megcsúfolnak a tudatlanok, az üreslelkűek. Lenéznek, pellengérré állítanak az ostobák, a buta ellenségeid. Érzed, hogy fáj a lelked és a nemes harag tombol lelkedben. Akkor fogd és tedd a munkában megkérgesedett tenyeredre, az Egyházért, Magyarországért, az emberekért, a tudatlanokért, a

szenvedőkért dobogó, lüktető, vérző szívedet és mutasd meg a hitetleneknek, az ellenségeidnek. Meglásd, te leszel a győztes, mert a szív szeretetsugara mindenkit meghódít és hőszel, igazi, ragyogó hőszel: a nemzet nagy napszámosa.

Előre tehát tanítójelölt testvérem, bátran, fel a fejjel. Ne félj, ne csüggedj, ne hátrálj meg az élet kapujában, küzdj és bizzál az utolsó lehetőségig a magyar néptanító dicső és szebb jövőjében!

NÉMETH JÓZSEF, Szeged.

A Szűzanyához

Hlavács Mária, Debrecen.

Ha én egy kicsike fehér virág volnék,
Előtted könnyedén és üdén virulnék.
Neked bőven ontnám, lehelném illatom,
S Előtted hervadnék, ha jönne alkonyom.

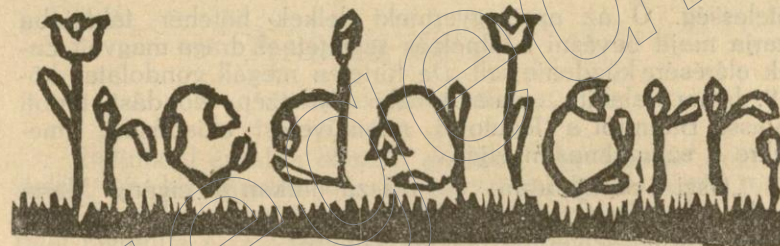
Ha dalosajkú kis madárka volnék,
Körülte szálldosnék vígan szüntelen.
Neked zengném el minden szép énekem
S lábadnál pihenne bohó madárszívem.

Bár volnék ragyogó, ezüstös szép csillag,
Fejed köré vonnék sugárkoszorút.
Rád szeliden lágyan ontanám fényemet
S áttörnék egeden minden bánatborút.

De látod, én csak egy rossz gyermek vagyok,
Szívemben nincs virág, dalolni nem tudok.
S egykor oly szép lelkem vajjon fényes-e még.
Vagy tán szomorúan néz reám a nagy Ég?

Anyám! Te hófehér, szeplőtlen fény sugar,
Ne vedd meg szegény, koldus gyermeked;
Adj egy sugárt nekem ragyogó fényedből,
Vidítsd az én árva, szomorú szívemet.

Löveld a lelkembe szeplőtlen fényedet,
Nyomában lelkemben virág és dal fakad.
Hadd legyenek már én is tiszta és hófehér...
És Elébed dobom kis gyermek-magamat!

Május elseje

Bojtor Valéria, Dombóvár.

Egy óra felé lassan haladt az óramutató. A negyedéves prepák türelmetlenül hallgatták az irodalomtörténetet. Mit érdekelte most őket Balassa Bálint élete, művei, mikor holnap május elseje lesz! Izegtek, mozogtak s folyton az órát nézték, arcuk piros volt már a türelmetlenségtől. Csak Mária ült komolyan s hallgatta az előadást szomjas lélekkel. Ő együtt élt, dalolt, verselt a költőkkel. Végre megszólalt a várva-várt csengő szava, s egy elhadart ima után hangos, élénk lett az osztály.

Na végre, — kiabálják össze-vissza a lányok.

Nem is tudom, hogy minek kell olyanokról egy óráig is magyarázni, akik meghaltak — mondja lelkicsinylőleg Nusi.

Bizony inkább a május elseji éjjeli zene fontosságáról tartsanak már egyszer előadást — követeli Rózsai.

„Jaj de ravasz dolog ez a tavasz” — kezdi dudolgatni Babi, majd az egész osztály utána. Csak Mária rakja össze csendben könyveit. Komoly barna szemei a multban járnak, nem érdekli a zürzavar.

Gyerekek, aztán mindenki őszintén mondja meg, hogy kapott-e éjjeli zenét? Kitől? Hány nótát húztak és melyikkel kezdtek? — harsogja Györgyi.

És aki nem kap? — kérdezik többen. — Az... az szégyelje magát — ítélkezik szigorúan Györgyi. A könyveket egy-kettőre összecsapják és már indul is a vidám csapat, izgatottan beszélgetve az éjjeli zenéről.

A hold sápadtan ragyog és az ég apró lámpásai egymás után gyulladnak ki. A langyos májusi szellő hirnöke megmelegbegteti a leányszobák fehér mollfüggönyeit, melyek mögött izgatott leánykák várják a zenét. Csak Mária ül szobájában nyugodtan. Ő nem vár senkitől semmit. Őt nem érdekli a kis város „aranyifjúsága,” s tudja, hogy tudós kisasszonynak csúfolják. Neki tanulnia kell, neki a tanítónői pálya szent

kötelesség. Ő az apró gyermeki lelkek hófehér táblájába akarja majd bevésni a hitnek és szeretetnek drága magvait, Ennek elérésére küzdenie kell. De hirtelen megáll gondolatai között. Ismer valakit... valakit, aki oly szép előadást tartott Balassa Bálintról a legutolsó népművelési előadáson, amelyekre ő szorgalmasan eljár.

„Őszi harmat után...” játssza halkan a cigány Mária ablaka alatt. Ez Ő, suttogja Mária és könnyes szemmel boldogan szorítja szívére a magyar könyvet.

És május elsején a hangos lányok között csak Mária hallgatott szívének drága titkáról. Pedig az ő éjjeli zenéje volt a legszebb, a legőszintébb.

Most mester vagyok

Mucsi József, Szeged.

Tengerkék szem,
sötét éj szem,
mind merengőn bámul reám,
s én várom, lesem türelmesen
a csendet.

Harmatos arcok,
gömbölyű arcok,
nevető napként sütnek reám,
s szívemben szeretetharcok
csirája kél.

Ajkak döngicsélése,
ártatlan nevetése,
mind, mind hallgatva vár,
s az Isten teremtménye
a gyermek, velem együtt várja a csendet.

Vagyok?

Pinkóczy Károly, Debrecen.

Vagyok: piciny rügye egy nagy-nagy
[nőtafának,
Apró cseppje a termékeny zápornak;
Kis porszeme a nagy-nagy világnak;
S vándora egy hosszú-hosszú utnak.

Vagyok: a vágyak szép illúziója;
Tavaszi szellők édes muzsikája;
Fekete bánat komor hegedűse;
Tavaszi éjek álmokergetője.

Vagyok: egy népnek könnyes dalú
[ajka;
Egy szent ostornak végén-csattanója;
A templomtornyok dalos kisharangja;
Paraszt-vasárnapok fontos, jó kalácsa.

Vagyok: — és mégsem vagyok senki,
[semmi,
Nem jön senki a könnyem letörölni;
Könnyem letörölni, lelkem földérinti;
Nem jön senki,
mert vagyok — és mégsem vagyok senki!

Aranka és én...

Dornbach Károly, Szeged.

Falunktól északra elterülő erdőben, egy lankás domboldalon, egy kis kápolna áll. Magas tölgyfák terjesztik föléje ágait, melyek között néhány vadgalamb tanyázik. A kápolna falát befutotta a repkény, csupán az ablakok szabadok, melyeken színes üvegből szentek képe látható.

A kápolnában félhomály van. Az egyik oltár, Szűzanya oltára előtt, egy leányka térdel. A búcsúzó nap rózsás fénye, az ablakon keresztül, az oltárra csodás fényt vet. Amilyen békés és szelid a kápolna és környéke, oly nyugtalan az imádkozó leányka: összekulcsolt kezét minduntalan az ég felé emeli, mintha valami ellenállhatatlan erő vonzaná. Nyilván nem tudta, hogy én is a kápolnában vagyok és így nyugodtan szemlélhettem, annál is inkább, mert benne egyik tanítványomra, Arankára ismertem.

Az arany sugárkéve lassan úszott s az oltárról a leány arcába glóriás fényt csókolt. Sokáig néztem átszellemült arcát, tiszta, fehér homlokát. Szemében különös tűz égett és ajka körül öntudatlan boldog mosoly játszott. Az Istennel való belső kapcsolat besugározta egész lényét, melyen rajta ragyog a szüzesség jele, a krisztusi bélyeg. Szép, sápadt arcából a minden földitől ment ember tiszta lelkisége sugárzott, ez nyomott pecsétet finom ajkára, mely a Szűzanya iránti szeretetből nyílt imára... Lelke borzadással fordult el a lét ezer kis bűnétől és menedéket keresett annál, kit az Isten természetfeletti hatalommal ruházott fel: az ég Királynőjénél... Sokáig néztem ez ártatlan gyermek őszinte szeretetének e csodálatos megnyilatkozását. Bölcs Alkotó! mily fonséges is vagy Te műveidben. Eddig én tanítottam a gyermeket imára, kötelességteljesítésre és ma, boldogan kell megállapítanom, hogy ő túltett rajtam: gyermeki szíve csordultig megtelt szeretettel. És én erősen hiszem, hogy az ég Királynője nem engedi ezt a tiszta Liliomot elsülyedni a bűn mocsarában...

A leányka befejezte imáját, búcsút vett a Szűzanyától és menni készült. Mikor észrevett, mélyen elpirult, lehajtotta fejét és sietve távozott.

E kristálytisza leánylélek Szűzanya iránti szeretete mélyen meghatott. Leborultam és hálát adtam az Istennek, hogy én vezethettem e gyermeket Krisztushoz és anyjához, a Szűzanyához. Éreztem, hogy ez egyszer nem dolgoztam hiába. Ez volt az első, boldog aratásom...

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

Egy magas sziklán. . .

Fazekas Márta, Székesfehérvár.

Egy magas sziklán állok,
magam faragtam lábaim alá;
nem fog rajtam semmi átok,
a gyöngesség szellője se bántott,
mert magas sziklán állok.

A szikláról sokszor fölénnyel mosolyogva
nézek le a nagy embercsoportokra.
Azt hiszik, hogy gögös, büszke ember lettem,
pedig csak az évek húztak el felettem.

Óh, ha hallanák az egyedülvalóság
sziklát véső iszonyú haragját,
s látnák csak egyszer is
mikor a visszafojtott könny lelkemen patakzik,
megértenék talán, hogy e forrás
alakító erő és sziklanevelő.

A sziklán is érzek
s bennem a lélek renege,
ha látja, hogy az emberek
szaladnak lélekszakadva reális érdekek után
és ha csalódnak, nekik az nagyon fáj!
Szívósak, erősek, idegpattanásig képesek mindenre,
mi csak pénzt adhat kezükbe
és boldogok, ha a dicsőség, hírnév parányi szikrája
fejük felett áll ragyogva!

Majd ha rokkantak lesznek az ambíció lázban,
de szeretnének bemenni az Isten házába;
magukra borítani a kék égpalástot,
zöld remény — réteket . . .
s inni a bort, a tüzes Napot . . . —
a sziklán állónak mindez megadatott.

Bőjti szelek

k. Szabó Tamás, Győr.

Fújnak a bőjti szelek. Hideget lehelnek, de nem baj. A falumbeliek azt tartják, hogy ez hozza meg majd a jó időt. Még az istálló, a pajta ajtaját is kinyitják. Had járja át azt is a szél. Csak használ. Még az alig pár napja kibujt kislibákat is künn hagyják. Ámbátor ugyancsak pű-pűznek. Libanyelven ez annyit tesz: „Anyukám én úgy fázom!” El is bújnak az öreg „papos” szárnya alá.

Erről a papos-lúdról jut eszembe, hogy volt nekünk is egy papos-ludunk, Istenem, de rég volt az . . . Én őriztem akkor a libáit. De hányszor megríkatott ez a papos! Mindig észrevette, amikor a játékba egészen belegyönyörödtem. Akkor aztán indult is. Lopakodva, mint a tolvaj. És már tilosban is volt. Persze a kiváltás pénzbe került. És az igazi károsult mégis én voltam. Mert engem mindig kiraktak ilyenkor.

Mondhatom, igazán hálátlan mesterség a libapásztorkodás. Jobban is szerettem én a tehenünket őrizni. Mert nekünk az is volt. Igaz, hogy csak egy. De ez a miénk volt legalább! Amikor a sarjúhajtás kinőtt a rozskaszálón, amit mifelénk csirának neveztek, csak eloldoztam a bús Rúzsa kötelét. Mert Rúzsa volt a tehené neve. És megindultunk. Én csak úgy meztláb. Egyik kezemben a bot, a másikban a Rúzsa kötele.

Rúzsa tudta mindig, hogy hova megyünk. A nyála is csurgott az eljövendő élvezet tudatában. A földünkön aztán én a kötelet a szarvára csavartam. És elfeküdtem a föld végiben. A csira puha volt, mint a madárfészek. És a szaga is nagyon finom volt. Mert nemcsak a szénának van illata. A csirának is van. Egy cseppet sem csodáltam soha, hogy a Rúzsa úgy szereti.

Aztán ha meguntam a heverést, égrebámulást, botot faragtam magamnak. Mert volt egy szép pirosnyelű bicskám. Az apám hozta a háborúból. Azért piros a nyele, mert az apám sok taliánt megölt vele. Ámbár ezt apám soha nem mondta, de azért én mégis tudtam. Tudtam én azt gyermekésszel is, hogy ez nem lehet másként.

A botra aztán gyűrűt, szívet, tulipánt és más efféle cifraságot vésegettem. Vagy sípot faragtam. S míg a Rúzsa megbékélt tekintettel nézett szét jussán, úgy emésztés közben, addig én a síp nyelét igazgattam. Délben aztán elővettem a kenyeret, amit az anyám nyomott reggel a kezembe. Aztán a Rúzsa módjára én is elpihentem.

Nem szökött meg a Rúzsa soha. Tudta, hogy nagy szük-

ségünk van rá. Mert nekem az orvos sok friss tejet rendelt. Tavaly feküdtem másodszor tüdőgyulladással.

Este felé aztán felcihelőzködtünk. En fütyürészve, mint mindig. Rúzsa komolyan, búsan. Baktattunk lassan hazafelé. En mindig arra gondoltam, hogy milyen jó is lesz a vacsora. És mennyit fogok mesélni a hűgaimnak. A Rúzsa meg talán azon gondolkodott, hogy hogyan tudjon ő annyi tejet adni; amennyi elég lesz majd a családnak is, sőt a tejházba is kerüljön. Talán titokban sajnált is bennünket. Az apámat, aki reggeltől estig izzad. Az anyámat, aki beteg létére egész nap dolgozik. Engem, akire már tavaly is a fejét csóválta az orvos. És a hűgaimat, akik még csak játszani és kenyeret kérni tudnak . . .

De én a Rúzsa gondjairól nem sokat tudtam. Csak fütyörésztem vígan. S egy-egy bolondos szél el-elkapta fütyőmet és vitte arra a somos felé magával. És ott a kék kökény és galagonyabokrok közt elrejtette. Mintha tudta volna, hogy egyszer még a tizkörmömmel is kiásná. Csakhogy megtalálhassam . . . Csakhogy újra hallhassam . . .

De a somost már rég kiirtották . . .

Örtűznél

Blaskó Sándor, Eger.

A tűz mellettem ég és
Sziporkázik.
Lelkemre nehezedik
A magány, a sötétség.
Fejem felett a teli hold,
A csillagos ég világít,
S lent mellettem a tűz
Apró csillagokat
Röppent szét az éjbe.
Körülöttem a csendes tábor.

A sáfortábor
Az éj csöndjében pihen.
A hamvadozó táborörtűznél,
Mint valamikor őseinknél,
Bánatosan szól az ének,
S a tárogató.
Régi nótát, a bujdosó
Kurucok nótáját.
Sírjak a csillagos éjbe.

Ma . . .

Szabó Lajos, Esztergom.

Ma kimondhatatlan vágyak
kusza rímei cikáznak
bennem,
ma kívül dörög az élet
s közöttük állok halkan,
csendes . . .
Ma a holnap jöttét várom,
amikor feslő virágom
nyílik.

Ma bimbóba gyűjtök mézet
— tarka aranyos lepkéknek . . .
mindig. —
Ma kimondhatatlan vágyak
kusza rímei cikáznak
bennem,
ma a gyümölcserést várom.
szent tűzzel, halkan, csendes . . .

Amikor a Mókus meghalt

Merényi Hugó, Eger.

Keserűn és egyedül maga elé bámult. Közben fütyentgetett is, de olyan sírósakat és olyan keserveket, hogy hallgatni is rossz volt. A város sötétségéből kilobbant egy piros fényreklám. Olyan volt, mintha egy óriási világító szív gyulladt volna ki, csalogatón, hívogatón, melegséget hazudva.

Onnan jött. Ezek közül a világító, piros és hideg nagy szívek közül. Fázva, éhesen, rongyosan.

Nagy, népboldogító eszmék melengették a lelkét. Segíteni akart mindenkin. A nyomorgókon, sírókon, árvákon. Aztán csak akkor vette észre, hogy eltévedt, mikor ő is odaállt kopott és behorpadt csajkájával az ingyenebédosztáshoz, a Nyárutcai népkonyha szuterénje elé. Már kezdett világosodni az agyában.

Tehát ő is pont odajutott, ahol a többiek vannak.

Aztán még ő annyira beképzelt és nagyképű bolond volt, hogy azt hitte, ő lesz az a megváltó, aki ezeken az elesetteken segíteni fog. Kicsit őszies, rozsdás nevetés-harasztok potyogtak ki a száján.

— Hát ez az. —

Felnézett az égre. Aztán néha még fütyentett egyet, rövidet és elhallgatott. Aztán megindult a városba. A nagy piros szív kegyellenül izzott. Feléje zümmögött a város. Bele-bele bőgött egy sziréna, vagy belekacagott egy-egy nevetséges, gyerekhangú autókürt.

És bandukolt lehajtott fejjel, nehéz, agyongyötört szívvel a ragyogó város felé, ahol valamelyik ház tetején olyan nagyon szép izzó, piros szívet látott világítani, innen a hegyről.

Testvérei voltak a hólapátolók, a hidak alatt ácsorgók, a rikkancsok és édes-édestestvérei voltak az éhenhalt kis kölykök. Az Úristen igen nagyra teremtette az ő szívét. És ebben a szívben mindenki elfért. Mint egy karikatúra olyan volt. Ide bújtak melegedni a gyerekek, mert itt megtalálták azt, amit a Jézuska az ő karácsonyfájukra elfelejtett felakasztani: édes, bizsergető, álombaringató mesecsengetyűket. Aztán az ő szívébe bújtak a nagyok, a szerelmesek, a koldusok, mert mindnyájan aranyat hallottak csengeni ebben a nagy kopogó szívben. És mindenki talált ott mesét, virágot, aranyat, vigasztalást.

És ő szegény nem tudott hovamenni, hogy megmelegedjék. Olyan szörnyen egyedül állt ebben a bábeles világban.

Valami melegítő, boldog kis fészket megálmodott már egyszer. Tiszta, fehér függönyökkel, virággal, képekkel a falon. És egy napsugaras, tiszta, nevető asszonnyal.

Dehát az álom olyan, hogy felébred belőle az ember. Köhentett egyet. Szárazat csak. Ilyen időben így van ez. Ősszel. Az orvos is mondta.

Zsibongva kirent az egyik utcából egy csomó gyerek. Szomorú-víg, boldogtalan látvány. Pizkosan, fénytelen, fáradt, öreges szemekkel néztek rá. A szájukból viharosan zagyva szavak, nevek ugráltak elő:

— Itt jön az öreg. — A Mikulás — Mókus —

Valamelyik nagy kamasz sokatmondóan köhögött: Itt jön a Mókusunk.

Egy kis penészvirág — a tüdővész rózsái arcán pirosoltak — feléintgetett:

— Gyere Mókuskám, gyere már! . . . Bántanak a fiúk. . .

Hancurozva, ugrálva, egyik lábukról a másikra, integetve, hadonászva kiabáltak:

— Móóóókus — Móóóóókus . . .

Feljük bicegett, remegve az örömtől. Majdnem szétszedték. Körültáncolták. Csókolták a kezét. Rossz ingadozó térdét ölelgették. Beszéltek hozzá, bután és durván, mint akik nem kékfátyolos nevelőnők mellett nőttek fel, hanem akik kimaradtak a virágcsokorból és az élet nem adta ajándékba a jövőnek őket.

Élnek még egy kicsit így virágosan, szépen, aztán elfelejtik, hogy vannak utak, fehér, szép, a Mindenségbe rohanó utak, melyek csak az Úristen előtt érnek véget.

A Mókus beleköhentett a várakozásteljes zsibongásba. Csak úgy szarazon.

A kis penészvirág ránevétett, kedves, bárgyú, beteges nevetéssel.

Ő beszívta magába ezeket a gyermekesen gyönyörű nevetéseket, szavakat és kikutatta a zsebeit. A kenyérdarabokat, narancshéjat, pénzt szétszórta köztük. néha még gombokat is levágott kabátjáról, ha a fiúknak kellett, mindenét odaadta, amit kértek, és ha nem kértek tőle semmit, akkor fájt a szíve. Szeressék őt nagyon-nagyon ezek a kifelejtett, kihagyott kis szerencsétlenek, szeressék őt mind a rossz beteg szívükkel és a sápadt, szürke, siralmas, fonnyadt kis arcuk csak őrá ne vessen.

A kis penészvirágot felkapta remegő, fáradt karjával a magasba emelte. Az sikongott boldogan, hogy most közelebb van a csillagokhoz — aztán a Mókus hirtelen letette, mert köhögni kellett.

Rozsdásan, szaggyalatt bugyogott fel melléből a köhögés. Aztán a szájaszélére kibuggyant egy csepp meleg piros vér.

A gyerekek rábámultak, borzadva, mint valami sohanem látott, de félelmes, kegyetlen csúdra.

Összefogóztak.

A Mókus csak köhögött. Neki támaszkodott a falnak. A

teste remegett a köhögéstől és a piros vércseppek furcsa sietőséggel bujtak ki egymás után a szája szélére, aztán lecseppentek a hideg köré.

A gyerekek rémült, nagy szemeket meresztettek. Egymás kezét fogták. Borzasztó suttogással beszéltek!

— A Móóóókus —

A kamasz összehúzta a szemét. Ő tudta, hogy mi ez.

— A Mókusunk alighanem meghal.

A gyermekek szaporábban lépegettek. Egyik-egyik közben szaladt is.

A Mókus meg csak köhögött és közben beszélt. Körülötte pedig üres volt az utca. Az utolsó gyerek is már elkopogott valamerre, rettegve.

— Látjátok a Mókus beteg, de meggyógyul . . . na . . . aztán ha meggyógyul, elvisz benneteket a Városligetbe, hogy ti is legyetek boldogok egyszer . . . hö . . . és felülünk a ringlisípra, meg a barlangvasutra . . . hö . . .

Szünetet tartott, mintha gondolkodna.

— aztán cukrot is veszünk, meg iszunk málnaszörpöt. . . szalmával szívjuk . . . aztán vesz nektek a Mókus labdát, meg fűtyülőt . . . Bogaraim . . .

Nem tudta, hogy nincs már körülötte senki, hogy egyedül van, szívettépően egyedül.

— Gyertek hát közelebb . . . na gyertek hát! Félték a Mókustól? . . .

Még mindig a falnak támaszkodva állt. Megfordult, tárt karokkal. De nem volt körülötte senki, akit megöleljen. Valami különös boldogsággal fátyolos, üvegesedő szemében, átölelte a lámpaoszlopot . . .

És a szeretetének utolsó, véres, borzasztó csókját ráfestette a mocskos, hideg vásra. Egyedül volt. Kegyetlen elhagyottan.

Aztán lassan lecsúszott az oszlopon. Hidegen, féhéren, élettelenül, de mosolyogva. Olyan különösen hullott rá felülről a fény, mintha glória ragyogna a feje körül.

(A villanyreklám pedig, annak háznak a tetején, ami olyan volt, mint egy nagy piros szív, — hirtelen kialudt. Rövidzárlat volt.)

Templomban . . .

Gaál Emil, Eger.

Csend honol s szürke homály
A sujtott ívek alatt,
A levegőben édes áhítat
Rezg, s tölti el a szívet.
A falon végig sápadt
Szentek néznek merőn,
A lélekig. Pislogó mécs

Fénye vibrál, s elől
Az aranyos királyi oltár.
Halk nyikorgás,
Új éhes jó,
Halkan oson mellettem
S árnyéka a falon
ljesztően nő.

ILONKA

Péceli Nagy Lajos, Nagykorös.

Tíz perc volt. A gyermekek vigan játszadoztak az udvaron. Könnyököltem az ablakban és néztem őket. A fiúk golyóztak, a lányok cicáztak a fák körül. Mint pillangók a virágos mező felett, úgy röpködtek ide-oda. Csilingelő hangjukban kacagott az első tavaszi nap minden öröme. A hangjuk, a játéku, mozgásuk tele volt tavasszal, dallal. Milyen különösen szép és érzékeny a gyermek lelke. Mennyire tud örülni egy kis napsugárnak.

Míg ilyen gondolatok zsongtak bennem, valami baj történt. Egyszerre nagy csönd lett. A csend sohasem jelent jót a gyermekek között. A ragyogó eget csunya fekete felhő takarta be. Az ajtóban a kis, kócos Ujvári Ilonka jelent meg. Ott megállt, arcát beletemette pirosbabos kötőjébe és hangosan, fájón zokogott. Nem mert közelebb jönni, mert tudta, hogy nem szeretem, ha árulkodnak. A lányokra néztem. Ott álltak a fák körül, mint a megrémült őzikek. Itt komolyabb baj történt, — gondoltam.

— Gyere ide Ilonka! — szoltam. A fiúk is abbahagyták a játékot. Minden szem rám figyelt. Ilonka lehajtott fejjel jött. Kis kötőjével szemét törülgette. Most láttam csak, hogy könnyű tavaszi ruhája merő sár.

— Hogy lett a ruhád sáros? — kérdeztem. Mint könnyei szeméből, úgy gurultak ki ajkán, fájón, meg-megtörve a szavak.

— Juliska belelökött a sárba.

— Juliska! Gyere ide — szoltam. Szomorúan, fejét mélyen lehajtva közeledett felém. Nem volt köténye, hát kezébe temette kipirult kis arcát. Egész teste remegett, zokogott, mint foglyul ejtett kismadár a kézben. Oly bánatosan szép volt, ahogy állt előttem lehajtott fejjel, mint a dércsókoltá őszirózsa. Úgy megsajnáltam.

— Nézz rám! Mért lökted Ilonkát a sárba? — Bágyadtan emelte rám égő szemeit. Könnyei sűrűn folytak, mint ablaküvegen az esőcseppek. Ujjacskái idegesen babrálták kis szoknyájának ráncait. Nem szolt, csak zokogott.

— Felelj arra, amit kérdeztem. — Halkan, el-elcsukló hangon mondta:

— Én nem akartam... — Mennyi megbánás volt ebben a hangban. Fejét leejtette pihegő kis keblére s könnyei kigurultak a padlóra. Milyen sok bánat fér el abban a kis szívben. Szerettem volna megsimogatni.

— Kérj bocsánatot Ilonkától. — Szoltam. Arrafelé fordult, de nem jöttek ajkára szavak. Mind a ketten sirtak.

Ilonkát odaültettem a kályha mellé. A teremben csend, bánatos csend volt. Láttam a szeméből, hogy mind a kettőt sajnálják. Fogalmazás következett. Juliska nem mert rám nézni, érezte, hogy nézem. Csak a tollak sercegése és a kis kezek mozgása zavarta a csendet.

Tíz percben néztem a fogalmazásokat. Juliskáé is a kezembe került. Mindig szépen írt, de most remegősek voltak a betűi és a sorok között három halvány folt, három ottfelejtett könnycsepp. Nagy lármá ébresztett fel gondolataimból. Kinéztem. A kapuban, hogy, hogy nem Ujváriné, Ilonka édesanyja és Horvátné, Juliska édesanyja veszekedtek. A gyerekeket oda vitte a kíváncsiság. Elszólítottam őket. Csak később tudtam meg, hogy Ilonka átszaladt tízpercben ruhát váltani. Édesanyja hozzám akart feljönni, de útközben találkozott az ebédet vivő Horvátnéval. Így kezdődött a veszekedés. Becsöngetés előtt kinéztem, vajjon, mit csinál az én kis bűnösöm. A legnagyobb örömömre együtt cicáztak Ilonkával. A nap kiragyogott s a kék égen jóságos, szelid felhők úsztak. A két lány már kibékölt, de a kert alól még mindig ide hallatszott a két asszony veszekedése. Milyenek is az emberek; órák hosszat veszekszenek azon, amit a gyermekek percek alatt elintéznek. Becsöngettek. A két lány együtt jött be. Egymásra néztek és összemosolyogtak. Szent volt a béke. Óra után a tanulók hazamentek. Juliskát ott marasztaltam.

— Máskor is belelököd Ilonkát a sárba? — Halk hangon felelte:

— Nem. — Szempillái többször idegesen megrándultak és szép fekete szemét befátyolozta a könny.

— Jól van! Elmehetsz, — Elfelejtett köszönni is. Hallottam amint a folyosón utolsót kopogtak kis cipői. Utána néztem. A kapuban Ilonka várta. Egy percig egymásra néztek, aztán Ilonka megfogta Juliska kezét s megindultak hazafelé. Vajjon miről beszélgethettek?

Egyhamar nem is láttam. Másnap már-már meggyógyult a rektor és nem helyettesíthettem. Utoljára ott láttam a kis bűnösömet az aranykalászok, kék búzavirágok, piros pipacsok között. Kis, keskeny uton vitte az ebédet az aratóknak. Köszönt, mikor meglátott, aztán tovasietett. Sokáig néztem utána, míg sziluettje elveszett a kigyózó úton s összeborultak fötötte az aranykalászok. Piros ruhájával beleolvadt a kék búzavirágok és piros pipacsok közé. Ott láttam utoljára. Mert az ősz őt is elvitte a nyárral és a virágokkal.

Gazdag vagyok nagyon!

Kovács Zsuzsa, Debrecen.

Szeretek gondolkozni! Azért szeretem a kézimunkát és a magányos sétákat is, mert nem ülök összetett kézzel és gondolkozhatom. Szeretek egy napból legalább egy órát úgy eltölteni, hogy csak ketten legyünk együtt, egy személyben: én és a gondolataim. A testi és a lelki énem. Néha az élet hívás nélkül vet elém kérdéseket, néha én hívok fel egyeseket, melyekre magam igyekszem magyarázatot adni. Önálló lelki életre törekszem. De még csak most látom, hogy van még egy probléma, melyről nem is gondolkoztam.

Gazdag vagyok nagyon! Ez a felkiáltójeles mondat kérdés is lehet. Gondolom kérdez: mit csinálnék akkor, ha nagyon gazdag lennék? Olyan távol állt eddig tőlem ez a fogalom, hiszen ma, a huszadik században a gazdagságot az emberek legtöbbször magukban hordják. Ezért igyekszik, gondolom, minden ember arra, hogy ami kis kincse van erkölcsileg, azt fejlessze. De én most bele fogom élni magamat abba a gondolatba, hogy gazdag vagyok. Gazdag vagyok nagyon!

Van nagyon szép házam, talán nem is ház, hanem dívatosan írva „villám”, pompás kertem, földem és jószágom.

A sors annyira elkényeztet, hogy még családot is ad mindezekhez a javakhoz. Gazdag vagyok tehát, de kérdés: hogy boldog-e?

Igen, nem is lehetnék boldogtalan. Valószínűleg engem is meglátogatnak azok a gondok, melyek szegény embertársaimat: Kár, betegség, halál. De mi az én előnyöm? Nekem anyagi gondjaim nincsenek mellette. Tudom mi lesz velem holnap, holnapután és azután. Akkor az én kötelességem az, hogy megkíséreljem ezeknek a szegény társaimnak nyomorát enyhíteni. Ez még csak nem is jóság, hiszen a fölöslegből adok. Nem leszek életunt, mert a pénzemet nem csupán a szórakozás és a gyönyörűség szolgálatába állítom, hanem igyekszem megtartani és nem: óh, én már mindent kihasználtam! blazirt kiáltással elintézni, elfecsérelni. Ha gyermekem van, akkor már az a feladat és édes kötelességem, hogy azt neveljem és annak tartsam meg a vagyont. Egyre azonban sokat áldoznék. Ha gazdagságomban is élne bennem az a méhő vágy, utazni, világot látni, akkor erre nem sajnálnék pénzt kiadni. De hát tényleg, el is felejtettem, én most gazdag vagyok, fantáziámban megtehetem, amit szeretnék. Először Olaszországba mennék és Capri buja szépsége után Marokkó, Algir, Tunisz és Egyiptom különös keleti misztikummal felru-

háztott vidékeit nézném meg. Így egészen természetes, hogy nagy gazdagságomban, változatos életemben többet tudok áldozni az önművelődésre. De talán nem fogok kétségbeesni, ha mindez csak egy színes gondolatkép marad egy magyar füzetből és én azon fogok igyekezni, hogy megalkudva sorsommal, azt kellene írnom: szegény vagyok nagyon! akkor sem keseredjem el túlságosan. Hiszen kivéve az utazást és egy pár dolgot, kicsiben meg lehet csinálni mindezeket. Csak akkor a szükségesből adunk, a szükségesből takarékoskodunk. És vajjon melyik a felemelőbb állapot?

Emlékezem . . .

Hárs Lajos, Kőszeg.

Futnak az égen a felhők,
a földön az árnyak . . .
Tavaszi lázak
játszanak olvadó téli sziveken . . .
. . . csak nekem idegen
a tavaszi mámor. E daloló jókedv engem
lehangol.
Lelkem a néma őszi mezőkön
barangol . . .

Látom a tarlót tördelő parasztot,
ki földetlen fővel nyugodtan jár,
a bágyadt napfényben messzire csillogó
tenger kis pókháló
közt, az eke után.
Ha meglibbenti néha lágyan a szél,
csillan a dér
már ritka haján.
S lehajló alakján
megakad a szálló
ezüstös
ökörnál.

A visszafelé sült vicc

Rigó Alajos, Szeged.

Égető déli napfény . . . a bugaci pusztán a tikkasztó melegben egy lovas bandukol . . . „eleresztve a kantárszára” (de nem „búbánatos a gazdája”) . . . Hasonlít Jókai Sárgarózsa c. regényének egyik alakjához, azzal a kis különbséggel, hogy nem a hortobágyi pusztán, hanem a bugacin, s nem a hortobágyi csárdából jön, hanem a bugaci csárdába megy; kalapja mellett sincs sárgarózsa, nem is bőgatyás csikós, hanem lovaglónadrágos, lovaglópalcás úriemberféle. Éppen most érkezik be a faluba, mely nem több két háznál.

Megáll az egyik ház előtt, lepattan lováról s odaköti azt az egyik fához. Lovaglópalcáját a csizmaszárbába dugja s benyit a ház ajtaján: a csárdába.

— Kérek egy liter bort. — Kiszolgálják. — Egy idősebb bácsi a csapláros, egy nagy füleskancsót tesz eléje. A vendég nagy szemeket mereszt a kancsó láttára. Egy kicsit sokálja az „egylitert”, de azért még állóhelyében tölt egy pohárra valót s megkóstolja. Közben eszébe jut, hogy még nem is reggelizett. Meg is kérdezi még melegében:

— Ugyan kérem! . . . Nem lehetne egy kis harapnivalót kapni?

— A feleségöm ugyan nincsen itthon — feleli a csapláros — de ha az én főztemet nem utáná az úr, egy kis tojásrántottát én is összetunnék kutyvasztani.

— Jó lesz az is, csak jó sokat készítsen, mert meglehetősen éhes vagyok!

— Készen lössz kéröm szépen, csak ennyihá' minutumot várjon az úr.

Csakugyan nem telt bele tíz perc, a vendég jóízűen falatozta a rántottát . . . Már meg is ette . . .

— Mondhatom nagyszerű volt! szívt meggyőződéssel. Rég ettem ilyen jól! Most még egy pipa dohány jól esne, különösen, ha olyanból szívhatnék, mint a csapláros uramé.

— Lőhet kéröm, lőhet, hát mán hogyne lőhetne! . . . Eriggy csak Balázska, hozd ki az ünneplő hosszúszerű pipámat az úrnak. Azt hiszöm, hogy ilyenbül mögin régnem szít, vagy tán még sosé.

— Valóban szép pipa! Ilyenből azután csakugyan élvezet lehet pipázni, akár egész nap is. Hű! a kutyafáját! Most jut eszembe, hogy nekem még meg kellene borotválkoynom is. Nincs itt egy borbély a faluban?

— Dehogy is nincs kéröm szépen! Éppel ebbe a házba-é, a mi házukba', lakik. Szalaggyá csak Balázska, hajkurázd

elő a borbét! Mondd mög neki, hogy várja egy kuncsaftya.

— Azt azé mögmondom az úrnak, — szolt a vendéghez — hogy nem egészen „nyomas” ez a borbé'. Mögosztán csak ojanfajta viceborbé', akinek nincs mög az ipara, csak ojanforma kontár-embör. Azé ojan úriforma vóna ez, de azé paraszti munkát is végez.

De mán itt is van a györök!

— No, mi újság? . . . Gyün-é a borbé'?

— Aszonta a felesége, hogy nincs itthon, hanem kint van aratni. De ha jó lössz, ű is mögborotvájja az urat, ha ájja. Ha pedig nem, akkó mönnyek ki a fődre, oszt' híjjam be én. Egy kicsit mérges is vót. Aszongya, hogy mindig ijenkő' öszi a fene a vendégöt, amikó' nincs itthon a mestör, mög amikó' dolog van. De azé csak mönnyek ki, oszt' híjjam be ha mán így van.

— Hát akkó' eriggy no!

— Mondom, szóval „nem nyomas” ez a borbé'! Aszongya, hogy azé' gyütt ide, hogy lögyön egy „nadrágos” ember is a faluba.

— No fene! mijjé gyütté vissza? . . . Tán mán itt is vátok? . . . De hama'!

— Hama' ám, mer' éppen az úton szömbe találkoztam vele. Gyütt vóna a' mán, ha nem is mék érte! Aszongya, hogy ojan előérzettje vót neki, hogy vendég van, oszt' nem tudott tovább dőgozni. No, mán itt is a szerszámokkal együtt!

— Alászolgájal . . . Vanszerencsém! . . . Jónapot kívánok! Megérkeztem! . . . Talán az üzlethelyiségbe bátorkodna átméltóztatni? . . . Szóval itt is megfelel? . . . Igaz, teljesen az a matéria a háznak ez a része is, mint az üzlethelyiségem, t. i. egy épületben lakom a . . .

— T. illik én meg sietek! Legyen szíves és kezdjen hozzá a beretváláshoz, mert így is sokat vártam magára. Még szerencse, hogy itt volt ez a pipa, másként . . .

— Bocsánat, hogy közbeszóllok! Nemdebár, minden bizonnal urasága idejének oroszlanrészt füst eregetésével méltóztatik eltölteni? Oly helyesen áll a pipa a kedves szájába, pedig az előbbi pillantásom arra enged következtetni, hogy uraságodnak nincsen agyara s mégis oly kedvesen tartja a pipát a szájába . . . Hát úgy van, . . . mit is tudjon az ember csinálni! . . . Na, meg akinek tellik is rá s meg aki bírja is! . . . Valamikor, a régi jó világban én is rengeteget dohányoztam, ma már azonban nem enged meg a helyzetem. Pedig, hogy mennyire bírnám! Képes lennék egy egész nap, akár étlen-szomjan pipázni és pipázni.

— Na ezt már nem igen hiszem! — szolt az idegen s folytatta: Tudja mit? Ha nekem csak egy órahosszáig is képes egyfolytában, de becsukott szemmel pipázni, adok magának

tíz pengőt. Ha pedig nem tudja megtenni én kapok tízpengőt.

— Hát kérem szépen meg méltóztatik bocsátani a fogadást ugyan bátorkodom állani, de őszintén szólva nekem csak öt pengőm van. Szegény, családos . . .

— Rendben van! Maga adjon 5-öt, én adok 10-et. Tegyük le az összeget! Aki nyer, azé a 15 pengő . . . A pipa kész, meg is van tömve, akár meg is lehet kezdeni! 1 . . . 2 . . . 3 . . .

Kb. tíz perce szívhatta már a borbély a pipát, mikor az idegen felvette a pénzt az asztalról, elbúcsuzott a csaplárostól s a borbélytól, kit kitartásra és türelemre sarkalt, fölpattant lovára s amint jött (bocsánat, nem úgy, amint jött, mert jönni éhesen jött s öt pengővel kevesebb volt a zsebében) „elpucolt” a pénzzel.

— Na mestőr úr, — szól nagy hahotázva a csapláros — magát ugyancsak bolonddá tölték. Az úr elkotródott a pénzzel. Még csak a borotválást sé fizette mög!

— Nem baj kéremszépen, úgy is ingyen borotváltam volna, s mondja, azt hiszi, hogy engem belehet ugratni? Azt hiszi talán, hogy nem tudom én, hogy mi a szándékuk!? El akarják vesztetni a fogadást? Abból kérem nem eszek! Persze most azt gondolták, hogy én megijedek és azonnal kinyitom a szemem s jót fognak nevetni rajtam, hogy elvesztettem a fogadást.

— Hát csakugyan nem hiszi, hogy elpucót? . . . Hát mire eskügyek mög?

— Esküdhet maga kérem nekem akármire és akárkire tudom én, hogy mit akarnak. De úgy sem nyitom ki a szemem, ha akárhogy ugrálnak is.

— De ha mondom, hogy . . .

— Mit bánom én mondhat nekem akármit, addig úgy sem nyitom ki a szemem, míg le nem telik az egy óra.

— Hát hajja, mindég tuttam, hogy nábókos égy embör, de hogy ennyire nábókos lögyön, sosé mertem vóna, mégcsak rásé gondóni!

— De éppen itt gyün a felesége. Majd kinyitlya az a maga szömit.

— Mi baja az uramnak? — szól haragosan az asszony — Talán már megint csúfot üttek belőle? . . .

— Üzött a rossznehésség, de nem én! Inkább még szótam is mán neki, de nem hajlik a szép szóra. . . .

— Mi van magával hé? . . . Talán csakugyan elment az esze? . . . Vagy talán nagyon kevés a dolga, hogy itt ül a karosszékbe? Én meg persze dolgozok, mint egy állat . . . A „Mestőr úr” meg pipál. Egy, kettő keljen fel.

— Ugyan hagyj engem! Azt hiszed, hogy a te rikácsolásodra kinyitom a szemem? Beszélhettek, amit akartok, a 10 pengő az enyém.

— Micsoda 10 pengőről beszél? . . . Talán csakugyan

elment az esze? De majd helyreigazítom én mindjárt s azzal már is lekent egy nagy pofont . . . A borbély azonban csak túrta s fogta a pipát mind a két kezével úgy, hogy nincs az a kéz, amelyik kivehette volna a szájából. . . .

Ezt a kis históriát az említett csapláros találta ki s mindenkinek híresztelte, hogy ez az ő vendéglőjében történt meg és jálszódott le a borbélyal, ki valójában komikus alak és szenvedélyes pipás. Mondani sem kell, hogy mindenki igen jót mulatott az eseten s természetesen első dolguk az volt, hogy megkérdezzék:

— „Hát mi igaz abbul mestőr úr, hogy magát mög-pipáztatták?”

— „Hallom, hogy nyert 10 pengőt!” stb. . . stb. . .

Az is természetes, hogy a borbély először csak bámult és túrt, nem tudván miről van szó. De amikor látta, hogy mindenki, akivel csak találkozik nem megy el mellette a nélkül, hogy ne nevetne, vagy az ismert megjegyzéseket oda ne kiáltaná, végre is megkérdezte, hogy mit nevetnek rajta? . . . Elmondták neki! . . .

— Ki mondta ezt maguknak? — fakadt ki mérgesen a borbély. —

— Hát a csapláros úr.

— A csapláros úr? . . . Na jól . . . Meglátom, hogy kifog utóljára nevetni!

Azzal nagymérgesen hazament. onnan pedig a törvényszékre.

Följelentette a csaplárost. . . A pert megnyerte. . .

Az öreg csapláros pedig 50 pengőt izzadt ki a saját viccéért.

Rózsa és a napsugár

Molnár Gizella, Debrecen.

Kinyilott egy fehér rózsza az ablakunk alatt,
[kunk alatt,
hogy élvezze a szép, meleg nyarat.
Vendégül lásson sok méhet, darazsat,
mely dús nektárjából bőven jóllakhat.

Am a kapzsi nap sugára odalopódzott,
hogy csókokkal halmozza el a virágot.
Csókokkal, mely forró volt, égetett,
melytől a kis virág szíve megrepedt.

Ott áll még a rózsatő az ablakunk alatt,
de a rózsája meghalt, elfonnyadt.
A forró nap megbánta vétkeit,
dúsan hullatja rá esőkönyzeit.

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Az élet küszöbén.

Németh József, Szeged.

I.

Az anya keservesen sírt. Összeszorúlt a szíve minden gondolatára. Magára marad a viráglombos kis faluban, egyedül a zsúpfedeles házikóban. Bokor bácsi (megboldogult férje) is a város felé ment el a nagy háborúba és nem jött vissza mai napiglan sem. Most a fia megy el deákságba, a köves, pirostetejű városi iskolába. Tanító lesz. Urat nevelnek ott belőle. Sokáig lesz távol és talán nem is látja többet.

Sós könnyei lassan potyogtak az édes anyaföldre. Bokor néni nem is gondolt arra, hogy idegen, kíváncsi szemek nézik a vonatablakból. E pillanatban anya volt, mint a többi asszonytársa. A mozdony mint egy hatalmas halottas ló, türelmetlenül gőgösen prűszkölt előttük.

— Viszem, ... viszem, ... dohogta a sötét falusi éjszakába.

— Jancsi fiam aztán az édesanyádra is gondold, ne feledj el, susogta lágyan, utoljára, az előtte levő esillogó szemű, barna fiának.

Bokor Jancsi mélyen az anyja szemébe nézett. Romlatlan kis paraszt szíve érezte, hogy ürességet hagyna maga mögött, ha most nem szólna. Valami szépet, nagyot akart mondani. Olyat, hogy az anyja még a távollétében is emlegesse:

— No lám, az én fiam milyen szépen beszélt hozzám, mikor elment, akár a plébános úr beszélt volna. Lesz még ebből olyan derék ember, hogy megirigylik még ...

Az idő szaladt a mindenség végtelen utain. Jancsi gondolatai ólomlábakon jártak.

Füttyszó. Bucsúcsók. A mozgó vonatablakból kiáltja már le:

— Édesanyám, ha valahányszor akácot látok, akkor ... mindig ... magára gondolok.

Szavában meghatottság, a szeretet, az elválás fájdalma csilingelt csendesen.

A vonat vad, fekete paripájával pedig tova vágatott utasával a letarolt gabonaföldek között, a titokzatos város, az új élet felé.

A csillagok mosolyogtak rá a vonatablokon keresztül. A sok izgalomtól elfáradt. A magyar nyár éles esti levegője jött hozzá látogatóba és utoljára az is körül cirógatta, akár az édesanyja keze az esti imádság után.

Megnyugodott. Lassan az angyalok karján elaludt.

II.

Másnap reggel egy új, csodálatos világra ébredt Bokor Jancsi. Mikor kis csomagjával végig baktatott a hatalmas, forgalmas utcákon, megijedt az eléje táruló élettől. Az emberek rohantak. Nem álltak meg egy-két barátságos szóra, mint ott-hon. Félt tőlük. Sígni szeretett volna, de azt gondolta, hogy ki-nevetnék, meg az édesanyja ugyanis mellette áll gondolatban és védi az ő árva, kis fiát.

— Ezek a városiak? és tágranyílt szelíd szemekkel nézte a rohanó, vánnyadt arcokat.

Hamar megszokta ezeket is. Beletörődött az új életbe. Szorgalmasan tanult és csakhamar az elsők közé került. Diáknappjai szürkék, egyformák és eseménytelenek voltak. Egy szerdai napot kivéve. Torna volt.

Ekkor valami megfoghatatlan, valami furcsa érzés töltötte be lelkét. Fölébredt benne a vágy, a sóhajtozás valami ismeretlen nagy dolog iránt. Győzött. Fölényesen verte a cingár Fischert.

— Nagyszerű volt, siettek dicsérni a jó barátok.

— Hát Te így futsz? Nem is árultad el még nekünk, kiabálták feléje nevetve a többiek.

— Ez még semmi, tudok még jobban is, vágta oda büszkén. Oly jó volt a sikerben sütkérezni. Ezután mindig ő győzött. Első lett mindenben. Tanulásban, sportban.

Megkezdett új élete, új utakon haladt. A gondolatai, lelke is lassan átfőmálódott. Az akáclombos kis ház muskátlis ablakaival, a falu, a régi barátok távol estek szívéből.

Mindenki komolyan foglalkozott a faluból hozott nyers, de erőteljes tehetségével. Formálták, alakították, gyúrták a fiatal testet. Jancsi örült, hogy törődnek vele. Mások munkája segítségével komoly versenyző lett a fiatal gyermekből.

Már nagy versenyeken is indult. A sudártestű izmos, barna képzős mindenhol elsőnek szakította le magának a babért. Örült, boldog volt. Az egész világot szeretete volna meghódítani. A vágyak, az álmok szálltak messze ... messze az ábrándok világába.

Egyszer innen is kizökkent. Nagy siker után történt. Viték az előkelőségeknek bemutatni. Félsges volt, irult-pirult, de legjobban a ruhája bántotta a fényes társaságban. Azon a nyáron nem ment haza. A városban maradt. A szépruhájú, elegáns emberek gyermekeit tanította. Keresett. Ruhára is tellett, iskolára is.

Anyjának akármilyen rosszul esett, hogy fia nem jött haza, de boldog volt, hogy a fia már keres. Nem gondolt arra, hogy a fia most szakad el a szívéből. Elfelejté, hogy valamikor a faluban is élt. El sem képzelte, hogy Bokor Jancsi, mint jól öltözött fiatalember sétál a nagy város ragyogó, esti fény-

özönében, míg ő a Virágnak viszi be a szénát az istállóba. Távol állt még a gondolata is, hogy míg ő az aránysárga rónán az életet gyűjti, addig az ő fia az aranyos homokban sütteti a fiatal testét. Bokor Jancsi tanulta az uraságot.

Mikor megjöttek a fiúk a vakációról nagyot néztek.

— De megváltoztál Jani komám! dörgölődött hozzá Sali Lajos.

— Hát tudod, a pihenés, a tanítás egy kis kereset az oka, mondotta Jancsi eltűnődve.

— Egész úr lett belőled, de tudsz-e még futni, mert nem hallottunk felőled semmit egész nyáron — kérdezte Fischer, a nagy sportember.

— Majd meglátjátok, felelte nekik és magábazárkózott.

— Ennyire megváltoztam? Mit mond majd az édesanyám, ha meglát? Talán örülni fog, hogy úr lettem és nem vagyok amolyan falusi legény — töprengett magában.

Lassan félredobott minden gondolatot és komolyan neki látott a munkának. Az ősi vér buzgott fel benne. Tanult, sportolt. Szép bizonyítványok, szép eredmények.

A nyári vakációkat újra tanítással töltötte. Küzdött, robotolt. Fásult lett. Alig várta, hogy végezzen és mehesse haza az édesanyja keblére. Valami hiányzott lelkéből, amit elveszített öt év alatt. Eszébe jutott az ígérete. Sokszor látott akácot, de egynek sem volt olyan illata, mint az ő akácuknak. Országos bajnok is lett, de jobb szeretette volna, ha a babérkoszorú helyett egy szál rozsmarint szórítana a szívére. Fájt a szíve, fájt a lelke.

Végre végzett. Kitűnő lett. Dicsérték, de ő csak az édesanyja szavára volt kíváncsi.

Egy csillagos este indult el hazafelé, félve, mint egykor a tékozló fiú.

III.

A felkelő nap sugarai köszöntötték először, mikor rálépett a falusi útra. A földekről ezüstsínű pára szállt a magasba. Emberek jöttek vele szembe. Nem ismerték meg. Fájdó szíve összeszorult. A mezőkön már dolgoztak. Nagyon szeretett volna ő is ott lenni egészségesen, vidám dalos lélekkel.

Észre sem vette, hogy már mélyen bent jár a faluban és minden muskáltság ablak mélyéről kíváncsi szemek kísérik fáradt lépéseit. Házuk előtt az akác hívogatóan integetett feléje. Belépett.

Egy öregedő asszonyarcot látott és már ott csüngött édesanyja ajkán, hogy soha el ne szakadjon tőle.

Bokornéni boldogan, remegve ölelte át Jancsit és nem gondolt rá, hogy tékozló fia beteg szívvel, de meggyógyult lélekkel lépte át ma az élet küszöbét.

H i s z e k !

Kóth Ilona, Debrecen.

Örökmécs. Emberek. Ének. Gyertyaláng.
Templomban vagyok Isten, lakhelyén,
Örök áldozaton: misén.

Fehér oltáron Krisztus teste él.
Leszállt emberszavak-márvány lépcsőjén,
Leszállt közénk egy újabb áldozatra.
Fény-ruhában jött és angyal himnusz zsongott körülte,
Itt csend várta, meg ima-trillákon szálló béke.

S a érkezten nagyott lobban a biborsínű mécs,
A gyertyafények lángnyelvű szövődnek
És a hószin ostya egy lehelet-szóra
Krisztus-testté lett.

Nagy Isten súlytalan testétől
Kicsi szolga keze megremeg.
S a megdicsőült Krisztus-testből
Az arany kehelybe vér pereg . . .

Kenyér s bor. Test s Vér. Glóriás Eucharisztia!
Hatalmas Erő! Emberi elmém föl nem fog soha.
De mert Isten vagy, hinne kell Neked.
Örök áldozat! Hiszek! Hiszek! Hiszek!

Gyermek álmok

Varga Ilona, Eger-

Amíg kicsi voltam, hittem mindenki-	Most látom, hogy miként hull a lomb.
[nek,	Mint pusztul el hegy, völgy és a domb.
Tarka szép mesékkel csalán hiteget-	Mi megnövünk feledjük a bohó mesét,
[tek,	S érezzük az élet sötét kezét,
Elhitették, hogy van törpe, óriás,	Sújtó erős kezét.
Tündérország, üveghegy és sok más,	
Most mindez csalódás.	

Most tudom, hogy mint fogy életünk,
Mint üti halkan utolsó szívünk,
Hogy siratjuk el a gyermek-álmokat,
A régi képeket, a régi vágyakat,
A gyermekvágyakat.

A magyarok bejövetele

Deim István, Baja

A zöld vetésben egy fürj hallatta bugyborékoló szavát. Hajnalodott. Az országúton kocsik mozogtak. Nagyvásár lesz Ráckevén.

A kocsisorban halad Kecskés Mihály uram kocsija is. Nagy zöldrefestett kocsi, melyen sárgán pompázik a K. M. monogramm. Miska bácsi a bakon ül. Bajusza, haja ősz. Rajta zöld mente, melyen ugyancsak megbarnult a vitézkötés. Álla alatt kis toka terpeszkedik. Merthát Mihály gazda bíróviselt ember ám. A toka megmaradt, de a mente biz elkopott azóta.

Miska bácsi mellett a bakon érdemes komája, Bíró Péter ül és szunyókál. Az arcából csak egy nagy vörös orr és egy tengeri rozmárnak is beillő bajusz látszik. Néha ráköszönnek, akkor felöki kalapját a bal mutatóujjával, hogy egészen a tarkójára csúszik. Amint aztán lejjebb-lejjebb zökken a feje, úgy csúszik lassan a kalap a szemére vissza.

Éppen fél nyolcat harangoztak, mire beértek. A kocsi otthagyták valamelyik kocsmaudvaron, maguk pedig nekivágtak a vásárnak. Mindent tüzetesen megvizsgálják, majd Miska bácsi megáll egy papucsos sátor előtt.

— Papucs kéne — mondja oda a papucsosnak, miközben érdeklődve forgat kezében egy piros, meg sárgavirágos apró topánkát.

— Csak nem magának tán? — hökkent rá a papucsos, mire Miska bácsi nagy komolyan megnyugtatta, hogy az biz a Mariska lányának kell.

Nagy vásárlások után végre betértek a lacikonyhába. Mikor onna kijöttek, már sokkal derűsebbnek látták a világot. Éppen azért elmentek a mulatságos bódék felé, szórakozás céljából.

Odamennék az egyik bódéhoz, melyre nagy betűkkel van kiírva: »Magyarok bejövetele«. Mihály gazda nekiáll, sillabizálja, majd megrántja a sógor réklíjét: »De már ezt megnézzük.« Ebben a pillanatban kijön a kikiáltó és harsány hangon kiáltja: »Hölgyeim és Uraim! Itt van, amit még nem láttak. Csak 10 fillér a világsoda. Ide jöjjen mindenki, aki magyar. Itt van a honszerző Árpád, a vezérek és mindenkinek az őse.« »De hogy fér ez mind bele«, hökkent meg Péter bácsi.

— Csak jöjjen be kelmed, egész biztosan megtalálja valamelyik őset.

— Meghaltak azok már régen — szögezi le a tényt Péter bácsi.

— Na, sógor, bemegyünk? — kérdi Mihály gazda.

— Én ugyan be nem teszem ide a lábam.

— Ugyan, Péter, ne bolondozz! — Azzal Miska bácsi előkapta bugyellárisát és előkelő mozdulattal lefizette a 20 fillért. Majd ájtatos képpel, kalaplevéve belépett az ajtón. Péter bácsi ugyan nem vette le a kalapját, csak a tarkóján tolta hátrább, de azért épp olyan ájtatosan, fontoskodva lépett be, mint Miska bácsi.

Először a sötétben nem láttak semmit. Mikor aztán szemük hozzászokott a sötétséghez, akkor sem láttak egyebet pusztán falaknál. Egyszer aztán Miska bácsi a szemben levő ajtó fölött egy nagy táblát fedezett fel. Közelebb megy, hátha ezzel többet tud. Erre a táblára is ugyanolyan betűkkel volt kiírva, mint az előbbire: »Magyarok kimenetele.« Miska bácsi most már megértett mindent. Odaszólt a sógornak:

— Gyeré, Péter, nem jó helyen járunk.

Aztán csendes, nyugodt léptekkel, mit sem törődve a gyermekek vihogásával, elindultak a kocsijuk felé. Mikor odaértek, szinte egyszerre emelték fel újjukat és szólaltak meg: »De aztán... egy szót se!«

Vágyam.

Molnár Gizella, Debrecen.

Vágyom egy csöndes, elhagyott faluba,
Hova még nem ért el az életnek pora,
Hol árva, elhagyott nép lakik,
Mely sóhajtván, vágyva vár valakit.

Valakit, ki bánatukon segít,
Mint jó édesanya könnyeket szárit,
Aki megmutatja a helyes, jó utat,
Hol ez árva nép boldogulhat.

Valakit, ki a bús kis arcokat
Lelke melegével mosolyra deríti.
Kicsiny szívüket támadó harcokat
Gyengéd szeretettel megenyhíti.

Vágyom, hogy az legyek, minek szeretnétek:
Napsugár, támasz, édesanyátok!
Sokat szenvedett sóvárgó emberek,
Mosolygó őrangyalok, bús magyar gyermekek.

Még egyszer visszanézek

Nagy Félix, Szeged

Már nem vagyok diák. Vágyaim teljesültek és én extázisban vagyok. Járok-kelek, de gondolataim messze elfutnak, játszi kedvvel csapongva hol itt, hol ott. Megállok egy percre és nézem, figyelem lelkem szárnyalását, mint a gazda nézi galambjait, mint suhannak szerte a tiszta légben. — Milyen boldog lehetek most, hiszen öt év munkájának gyümölcset szüreteltem le és most már nem vagyok diák, hogy megtisztelnék a fiúk és milyen irígykedve néznek, mivel már nem kell tanulni. Szegény fiúk, mint csalódnak. Hányszor epekedtem én is, bár csak már itt tartanánk. És most? Nem tudom. Önkénytelenül eszembejutott egy vers, melyet még a háború alatt szavalt egy katona és ez a refrainje: »...Feri, Bandi, Oszkár, csak jönne vissza még egyszer a nyolcadik osztály.« Oly nehéz elhagyni azt a helyet, ahol ifjúságom legszebb szakát töltöttem, amely baráti körben féltáncos volt a bánat és kettős az öröm. Búcsúzáskor megnyílnak a szívek és látom, hogy mennyire szerettek, hogy családtag voltam, hogy a család fejei rajtam felejtik szemüket és szeretnének elkísérem, hogy az első nehézségeknél odaálljanak mellém. De nem lehet. Még sokan jönnek utánam, akik még nem tudnak eleget, s ezeket is útnak kell majd egyszer indítani. — A kapuban állok. Felveszem a kopott bőröndöt és lassan, lecsüggesztett fejjel megyek. Ötödször és utoljára. Milyen örömmel futottam azelőtt, hisz haza mentem. De most nem. Szemem megnedvesedik. Én már többet nem mehetek így haza, ez az utolsó. Lelkem és táskám tele diákemlékekkel, hogy csak valami kevesét tudjak megmenteni magamnak, hogy csendes órámban kézbevéve elmerengjek rajtuk és lehessenek újra diákifjú, akinek boldog és verőfény az élete. — Még egyszer, nem egyszer, százszor is visszafordulok, mint aki azt várja, hogy visszahívják: ne menj, maradj köztünk, ahová mész, nem sok öröm vár, mi szeretünk! Ne menj öreg diák! Többet nem néztem vissza, mert szemem homályos volt és nem láttam.

Levél a Tavaszhoz

Békés Géza,

Diadalmas erőt akarok mutatni
S születnek vézna, vérszegény dalok.
Tüzes indulókat küldesz friss Tavasz,
Mégis minden ólomszín: halott . . .
Ma erdők, mezők, patakok, pattanó rügyek,
Bújó hóvirág küldött hírt nekem:
„Fiú! Tavasz van! Húzd ki most magad
unalmad poshadt sarából! — Éneke
dalold büszke szóval, ifjú tűzzel!”
— Az utcán mentem én és tompa sajjáással nyögtem:
„Ne jöjj! Ha jössz mégis, üzz el!
Én nem birom a tavaszt! Megútáltam —
Mert oly észvesztő szép, — az arcodat!
Ne jöjj! Mert koldus vagyok s Te jó vagy,
Büszke vagyok . . . Ellököm jószágodat!
Tán szégyenlem a sáros rongyokat
S azért nem kell biztató kezed?
Jaj! Bűvös Tavasz! (ezt titokban súgom,
ne hallja másik felem.)
Ha mégis . . . mégis eljössz
Illatos vállad átölelem!
Szeretem e békés érett nyugalmat,
a magját hullató
sárga mezőt.
. . . Az ekéje szarvát bölcs nyugodtan tartót . . .
— Szeretem a tarlót . . .
a parasztot . . .
az őszt . . .

A tavasz énnekem
valahogy idegen.
Csak a bágyadtfényű érett őszt hív engem . . .
— Libegő
ökörnyál,
ezüstös
meseszál,
altasd el a lelkem . . .

Iskolámban

ifj. Kerekes László Esztergom

Gyermekeim! Most egy szomorú valóságot fogok elmondani néktek. Figyeljete szíven.

Felhőkbe burkolódzott már a nap, amikor eldőrdült az utolsó puská ipolymenti kis falunkban. Hosszú, álomtalan éjszaka után bánatra virradt reggelünk. Az állomásnál idegen katonák tömege zsongott, a falu zászlótartóin idegen zászló lobogott. Nem sokáig volt ez így. Csak egy napig. Hős katonáinknak sikerült az Ipolyon túlra visszaverni a bátoratlan ellenséget. Így történt azután, hogy ez a falucska a miénk maradt. Túl az Ipolyon tehát már idegen nemzet uralkodik, kegyetlen, durva nemzet. — Óh, az Ipoly vize már sok magyar könnyét is vitte tova, az esti szellő már sok-sok magyar lélek fájó sóhaját sodorta át az elrabolt területek árván maradt lakóihoz, drága magyar testvéreinkhez.

Drága gyermekeim! Ez nem maradhat így. Hiszen tudjátok, hogy a jó Isten mindenkinek gondját viseli, ami az övé. A jó Isten megsegíti majd árván maradt testvéreinket is és minket is, szegény magyarokat. Nemsokára eljön az idő, amikor ismét miénk lesznek az elrabolt földek, s akkor... akkor boldog lesz újra mindenki. Igen, ti is boldogok lesztek gyermekeim. Mindannyian boldogok leszünk...

Folytatni akarom, de látom, hogy az egyik kis tanítványom, Sziller Gyurka, föláll padjában... Figyelem őt...

A kis Gyuri szemecskéiben valami titkos bú, titkos, mély fájdalom ég. Szeretné valamit mondani, de elcsuklik hangja.

— Mi bajod van kis Gyurkám, mondd? — kérdelem őt.

— Én... én... én tanító bácsi, én akkor sem leszek boldog...

— Óh, te kis csacsi, hát mondd, miért ne lennél te is boldog?

Hosszú csend... majd keserves zokogásba tör ki a sápadt arcú gyermek.

— Beszélj hát Gyurkám... látod, kíváncsi a tanító bácsi, hogy miért nem lennél te is boldog, akkor, amikor mindannyian boldogok leszünk?

— Azért, tanító bácsi, mert amit tőlem elvettek, azt már nem adhatják vissza.

— Mit vettek el tőled Gyurka? — kérdelem kíváncsian.

— Az ólomhuszárjaimat és a kis lovacskámat, amit ajándékba kaptam.

— Hogy vették el? — kérdelem.

— Ki... kivették a kezünkéből, amikor nagyanyukámmal együtt hoztuk át és... és... — ismét sírásba kitörve szól — és bizto-

san bedobták az Ipolyba, pedig... pedig a kis katonát is, meg a rugós lovacskát is úgy szerettem...

Ezen szavak könnyeket csaltak szemembe. Keservesen csillogó bánatkönnyeket. Szerettem volna én is, mint kis tanítványom, fennhangon, zokogva elpanaszolni valakinek bánatom. Elpanaszolni, hogy tőlem is elvettek valamit, amit vissza sohasem adhatnak többé... Az édesapám.

Szerettem volna tanítványomnak vigaszként mondani, hogy én is elvesztettem valamit, valakit, akit úgy szerettem. Nem tettem, hanem így vigasztaltam:

— Vigasztalodj gyermekem, hiszen mindannyian elvesztetünk valamit, de a jó Istentől mindent visszakupunk majd.

Kissé megvigasztalódnál látszott a szenvedő gyermek. Helyet foglalt... Én pedig lehajtottam fejem, hogy lopva, titokban letörölhessem arcomról a kicsordult könnyeket.

Vigyáztam, hogy észre ne vegyék gyermekeim és mégis, mégis a kis Gyurka talán észrevett valamit...

Néhány nap múlva vettem a gyarmati vásáron kis katonákat és rugós lovat is. S az egyik napon magamhoz hívtam Gyurit és átadtam neki az ajándékot. Amint megpillantotta a doboz tetejére festett katona alakot, arcán felvillant az öröm fénye, mint a sötét éjben a hulló csillagszem, — kikapja kezemből a dobozt és szívecskéjéhez szorítja azt. Azonban alig egy percre, a legnagyobb meglepetésemre, Gyurka arcán ismét a fájdalom jelei látszanak. Szinte látszik, hogy bánja, hogy elvette az ajándékot. Bánatos kis szeimeit felém mereszti és ártatlan gyermekai naivsággal kérdezi:

— Tanító bácsi is vissza kapta amit elvettek?...

— Óh, kedves gyermekem... ig-en,, igen, én is visszakaptam.

Mindkettőnk arcán ismét végig szaladt egy könnycsepp, — az öröm tündöklőn csillogó gyémánt szemecskéje, illetőleg a bánat örömkönnként csillogó hamis gyöngye.

Örök hajnalról dalolok

Skrinyár Anna, Dombóvár.

Virágos kis sziget vagyok most még,	És „Végzel Úr“ már tényleg közeleg,
Partimon a szűz hajnali csók ég;	Partjaimról im lassan lepereg
Mégis egy sötét tenger csendesén.	Minden kis zengő szikla-áldozat,
Már is a végről mesél énekeim.	Halkan, dalolva, áldva az Urat!

És elsöpör mindent, letör az ár,
Végtelen hullámsir magába zár;
S míg a gyászdalomat sirják a habok,
Én lent örök hajnalról dalolok.

M A R C I

Gosztola József, Jászberény

Érdekes, hogy minden ember irtózik valamitől. Némely hölgy már az egér látásától is elájul. Az alkoholista előtt ha vizet emlegetnek, rosszul lesz. Vannak diákok, kik a mosakodással nem rokonszenveznek. Én ez utóbbin kívül még a nagyevő emberektől irtódom.

Azt mondják, hogy a jó gyomor Isten áldása. Úgy van! Ez ellen nincs kifogásom, mert ezt a drága adományt én is megkaptam. De a nagyon jó gyomor, már nem istenáldás! Ellenkezőleg! Az ilyesmitől rettegek! Hogy miért? Ime:

Volt egy osztálytársam, (nevezzük Marcinak), kit az -Isten prima jó gyomorról áldott meg. (Miért úgy írom, hogy volt? A végén majd kiderül.) Hát ez egy olyan gyomor volt, hogy párját ritkította! Gazdája volt az, aki mindig fél négyig ebédelt s mivel még ekkor sem ment ki az ebédlőből, erőszakkal rakták ki onnan. Nemrégien hozták az ujságok, hogy egy cseh diák 111 gombócot evett meg s azután büszkén kijelentette, hogy nemzete színeért mindenütt helytáll. Hej! Ha ez a szegény cselák ismerte volna az én Marci komámat, valószínűleg másképp nyilatkozott volna! Marci fölfalná őt a 111 gombóccal együtt s utána azért fél négyig ebédezne!

Marci nem törődött azzal, hogy ki ad neki ennivalót. Mégis különös előszeretettel látogatta azokat, akik hazulról csomagot kaptak. Ő mindig tudta, ki kapott csomagot. Ilyenkor aztán hízelgett, csak adjunk neki enni. Mi mást tehetett az ember, mint megkínálta... Csak ez kellett Marcinak! Olyan lakmározást csapott, hogy rémes!

S mire a szegény vendéglátó felocsúdott az első rémületből, néhány csonton kívül alig volt valami a jó hazaiból.

Egyszer én is kaptam hazulról egy tekintélyes nagyságú csomagot. Hogyne, mikor megírtam, hogy: »Kedves Mamám! Mivel közelállók a felforduláshoz, töméredek mennyiségben küldjön mákosrétest, diósrétest, meg almásat is, piskótát, sült csirkéket, kirántott borjúhúst, meg egyebeket. Néhány kiló almát se feledjen ki...« Hát bizony jött is! Hej, de örültem, hogy egyszer jól lakom! Utóvégre nem csak ígével él az ember!

Még a szállítólevelet meg se kaptam, Marci már hozzám-dörgölözött s mézédésen a fülembe duruzsolt:

- Komi, komi, kapok?
- Mit? — kérdeztem csodálkozva.
- Egy kis hazait!...
- Honnan vegyem? Hisz semmit sem kaptam — felelém.
- Már útban van!... — suttogta titokzatosan.

Megígértém, hogy megvendégelem. S valóban, délután megkaptam a csomagot. Hívtam Marcit s kínálni akartam. Erre nem

volt szükség, mert ő kínálás nélkül is nekiesett az elemőzsiának.

— Mi van? Mi van? — rikongott, — ah! Sültcsirke! Kedvenc eledelem... Borjúhús!... Erről álmodtam az éjjel!... Júúú! Isteneem!... Piskoóta! Ezer éve nem ettem ilyen jókat — énekelte végnélkül s falt, falt. Elhültem. Mi lesz itt, ha ez ezer éve nem evett ilyeneket? Biztos, mindent fölfal. Képes arra, hogy három napig semmit se evett, csakhogy itt jóllakjék. Hideg veriték gyöngyözött a homlokomon. Hogy el ne ájuljak, kimentem s fölhajtottam négy pohár vizet. Mikor visszamentem Marcihoz, majdnem összeestem. Szép, pirosra sült csirkémnek csak az egyik csontos szárnya lustálkodott a rétestörmelék között. Nézettem Marcit, (ki éppen most kebelezte be utolsó almáját), hogy mit csinált? Hová tette a töméredek kosztot? Hisz ez a gyorsaság, amellyel eltüntette, még egy bűvészt is megsebzégyenit. Aha! Zsebrerakta! Megmotoztam, de semmi se volt nála. Csodálkoztam. Egy ilyen lapos féreg, (a nagyevők mind laposak és alaposak!) hogyan fogyaszthatott el annyi mindent? Hisz még én is eléldégéltem volna vele legalább egy hétig... Marci pedig, mint aki dolgát jól végezte, megtörölte a bajusza helyét s szó nélkül, — kidüllesztett mellel és hassal — ki méltóztatott sétálni. Azt se mondta: papucs! S én mit tehettem? Leroskadtam csomagom romjaira s — bámultam. De hamarosan mást gondoltam... a csirkeszárnyat jóízűen bekebeleztem. Gondoltam, hát-ha még vissza talál jönni ő...

Hát ezóta félek a nagyon jó gyomrú emberektől. S Marci esetéből sokat tanultam. 1. Ha csomagom jön, mindig akkor váltom ki, mikor mindenki lefeküdt. 2. De ekkor is télikabátomba beburkolva hozom fel. 3. S azután éjjel után lábújjhegyen kiosonok a hálóból s akkor táplálkozom. Igaz, hogy Marcitól már nem kell félnem. Mindig mondogatta, hogy ő nem tanítónak való. Gondolt egyet s elment péknek. Azt mondta, ott többet ehetik! Ki tudja?... De azért én mégis vigyázok: hátha több Marci van az életben? Ki tudja?...

Álomkép

Kovács Julianna, Budapest. Salvator intézet.

Ha minden, mi bennem álom,
Valóra válna —
Mesebeli herceglánnyal,
Ne hidd, hogy cserélnék!

Most, midőn ti kedves képek,
Bár, csak álmok vagytok —
De jobb szeretlek,
Igen így!

Mert az álom,
Úgye csalóka kép?
Félő, ha felébredünk,
Már a semmiségbe vész...

Nem születtem királynak . . .

Eged János, Eger.

Nem születtem királynak, koldus vagyok én.
Nem melegágyi virág voltam, nem díszes palotában
nevelkedtem én . . .
Szegény voltam, szegény vagyok s az leszek tán.
Vagy ki tudja? Lehet, hogy nem, hiszen van dolgos két kezem
mely munkára vár . . .

Dolgozom s göröngyös hantokról kalászt adok én.
Megérett kálászokat, piros- pozsgó ember-virágokat,
Akikre ott vár az Élet, a munka, győzelem
És új virradat . . .

Fiadtól

(Bűnös csíny után.)

Mátyás Sámuel, Szeged.

Mint apró mécs csillagtalan éjjel.
Úgy sugárzon szívem szerte széjjel.
Kedves legyen minden kis szikrája,
Boldog s büszke lehessen rája.

Pedig ha arcom a könnytől ázna.
Lelkem nem reszketne és a szívem,
Mint rongyos koldus sohasem fázna.

Ragyogó, szelíd, könnyező szemek,
Kifáradt, kerges, ölelő kezek.
Gyászfelete ruha, fehér lélek,
Bűnös vagyok! Töletek félek!

Üssetek arcul, taszítsatok el.
Tiporjatok, hogy sose keljek fel.
Ne csókoljatok, ne könnyezetek,
Fekete vagyok, ne öleljetek.

Ha könnyetek hullik, valami fáj,
Ha átöleltek, valami báj
Zokogni készlet és nem, nem bírok,
Úgy szeretnék sírni, de nem sírok.

Anyám! Szemeid olyan búsak,
Gyémánt könnyeid olyan dúsak,
Arcomon csókok, szívem szúrja,
Lelkem cimbalmá bomló húrja,
Halld, melódiát zeng feléd.

Térdet hajtva áll eléd,
Mondd, hogy megbocsájtasz, mondd, hogy várod,
És szerető anyai karodba zárod, fiad.

Az utolsó vonat

Nemesváry Ernő, Nagykőrös

Hideg, szeptember eleji éjszaka volt. A nappali megre különösen hatott a hideg éj. Visító szél boronálta a földet. A sötétség nem hozott csendet s nyugalmat, mert nem messze a végvárostól, Segesvártól, ágyúk bömböltek. A maroknyi magyar csapat szorította vissza a betörő oláhokat. 1916 volt. A küzdelem aránytalannak bizonyult. A magyar csapat néhány alig fegyverzett önkéntesből állt, mert katonáink idegen országokban verekedtek a nemzeti színű lobogók alatt. Itt néhány elszánt ember akart fel tartani pihenő ezredeket. Eddig ellenállás nélkül jöttek a »fogalók«, itt tartották vissza őket először.

A környékről majd minden épkézláb ember elmenekült, csak az állomáson volt egy sereg vonatra váró. Ez az állomás volt az utolsó magyar állomás, a pálya többi része az oláhok birtokában volt. Az utasok reménytelenül várakoztak, mert megszűnt a rendes közlekedés s ha jött is egy-egy szerelvény, katonákat hozott. Kétséges volt, vajjon jön-e szabadító a várakozóknak. Az országúton kocsik zörögtek s néhány lelket cipeltek biztosabb tájak felé.

Ez az éjszaka is a magyar fájdalom egyik gondterhes éjszakája volt. Az országút mellett néhány menekülő áldogált, pihentette holtrafáradt lovát. Az egyik gebe kiadta páráját. A család fájlódva ült a kocsí tetején s szomorú sorsán kesereggett. A leszálló harmat egyre hidegebbé tette a szeptemberi éjszakát. A kocsin ülő két kis gyermek fázott s nagyon sírt. Az anya sokáig melengette őket testével, de a gyermekek tovább sírtak. Ekkor a gazda leszállította családját a kocsiról s a kerekek közé szénát tett és meggyújtotta. A kocsí egykettőre lángot fogott s a család a tüzet körülállva melegítette dermedt tagjait. Mikor már az utolsó paraszat is elfűjt a dermesztő szél, felkerekedtek s megindultak gyalog a bizonytalanság felé, a végtelenbe kigyózó országúton.

Nagynehezen felkelt a nap is és pazarolni kezdte aransugaraikat barátokra és ellenségre. Az állomáson egyre szaporodott a várakozók tömege. A város utcái kongtak az ürességtől. Néha egy-egy sebesültszállító kocsí dőcögött a kötőzőhely felé. Az ágyúk még erősebben dübörögtek.

Az állomáson keserű volt a hangulat. Remegve várta mindenki a megváltó vonatot, de az csak nem érkezett. Egy-egy türelmetlen gyalog indult útnak, de csakhamar visszahozta a sikertelenség valamennyiüket.

A távirászk ekkor jelentéseket vett fel Meggyesről. Az emberek boldogan lélegzettek fel.

— Katonavonat érkezik — szólt a távirat. S a várakozók csalódottan vonultak vissza.

— Nagy baj lesz — mondogatták — egy újabb katonavonat érkezik. — Messziről, a vaspálya végtelenjéből füstfelhőcske látszott közeledni.

— Jön a vonat — kiáltotta valaki, aki nem hallotta az előbbi beszélgetéseket.

— Jön, de csak katonavonat — sopánkodtak a többiek.

Nemsokára már az állomáson dübörgött a páncélos paripa. Az utasok félénken vizsgálták hat első, egyforma kocsiját. Mindenki a mozdonyt kereste. A harmadik páncélos kocsiból füst szállott fel, ez hozhatta a szerelvényt, — következtek az utasok. Vezényszavak hallatszottak s a kocsikból, melynek sora végtelen volt, német katonák ugráltak le. A kocsik előtt fegyveresen sorakoztak s nemsokára megindult a hosszú sor. Az emberek még a szakaszokat sem győzték számolni, annyi volt. A páncélos kocsiból ágyúkat, gépfegyvereket s rengeteg löszert szedtek le.

— Még ma nagyon melegük lesz az oláhoknak — mondta egy vasúti ruhás férfi — a legvadabb német ezredeket küldték ide, mind bajorok egytől-egyig.

A hat páncélos kocsiból öt az állomáson maradt, egy, a mozdony, a vonat másik végére állt. Az állomásfőnök beszállást engedélyezett. Az embereken boldog csodálkozás vett erőt. Erről még álmodni sem mertek, hogy a németek vonatián meneküljenek meg. A következő pillanatban már öklözték egymást s helyért verekedtek. Nem volt udvariasság, nem volt pardon, egy lebegett mindenki előtt: elhagyni e várost, míg nem késő.

Társzekereken s autókon rengeteg sebesültet hoztak s a személykocsikat ezekkel töltötték meg. Az utasok a teherkocsikban szorongtak. Mindegyik zsúfolásig megtelt. Soknak már csak a lépcsőn, vagy a tetőn jutott hely. De most ez a tetőhely is többet ért egy békebeli elsőosztálynál.

Már indulni akart a vonat, mikor egy tipegő, fehérhajú, hosszúszakállú bácsi jött az állomás csarnokába. Menekülő volt ő is, azt mondta, hogy két nap óta gyalogol éhen, de senki sem szánta meg. A kocsik tömve voltak, helyet nem adott senki. Végigjárt minden ajtót... elzavarták.

— Jött volna előbb, mi már két nap óta ácsorgunk e helyért — kiáltották felé mindenünnen.

A halálból menekülők szíve fásult volt a sok szenvedéstől. Az öreg végső kétségbeesésében egy fiatal vasútashez vánszorgott s letérdelt előtte. A fiú ránézett. A hófehér aggastyán csókolni kezdte kezét és sírva kért helyet, akár a lépcsőre is.

— Mindegy nekem — nyöszörögte alig hallhatóan, a nagy fáradtságtól — csak mehessek. — A vasútnak megesett rajta a szíve s a kocsikhoz ment. A hátsóban kért helyet az öreg számára.

— Szorúljanak összebb, ennek az embernek hely kell! — Az emberek hallgattak, mintha süketek lettek volna.

— Nem értik? Húzódnak összebb! — Néhány arc mosolyra húzódott. Valaki gúnyosan lekiáltott, hogy kár a fáradságért, mert nincs hely.

A fiú merészet gondolt, hogy az öregén segíthessen:

— Ha nincs hely — ordította, — akkor ez a kocsi itt marad. — S már be is lépett a vágányok közé, hogy leakassza. Az utasok megrémültek, erre a fordulatra nem voltak elkészülve. Szó nélkül összehúzódtak s csaknem a fél kocsi üres lett. A fiú kilépett a vágányok közül, felsegítette a hálálkodó öregét s az utolsó vonat nemsokára nyikorogva megindult.

A vonat egyik teherkocsijában, szalmán fekvő menekült velem is édesanyám, de én akkor még ezekről a dolgokról semmit sem tudtam. Háromhónapos baba voltam.

Várom a jöttöd. . .

Dóbisz János, Sárospatak.

Mikor a téli hóviharos világnak
ködbeborult utcáit néma imával já-
[rogatom,
régi idők bús, égi melódiája mellett
szívemet újra Néked adom!

Te vagy, kinek ma hódolok én,
s nyári virágillattal várom a jöttöd,
angyalok égi karának hangjai mellett
várom a jöttöd Uram!

Szívemben a tavasz ma újrafakad,
ha bűgő, méla harangok hirdetik jöttöd,
szívemből felroppen a hála mély zokogása,
s régi, dicső zsoltáiraimmel várom a jöttöd Uram!

Himaláják büszke vándora

Mécs Ferenc, Baja.

Hahó, hahó... merre tartsz, hova,
Jéghazát kereső szegény magam,
Himaláják büszke vándora?

Egy csusszanás és hörgőn liheg
Szétfúzott tested a sziklaháton.
Sohasem ismer senki meg.

Sötét völgy-szaj tátong alattad.
Véred hideg, sikamlós a lejtő.
Testvér, ... én aggódok miattad!

Egy vak lépés és máris zuhan
Álmaidnak szertelen ábrándja
S megtérsz magaddal szomorúan.

Büszke vándor — hallod — a szél nevet.
Fagyosan korbácsol végig rajtad . . .
Kettőzd hát daccal léptedet!

Örök melódia

Kóth Ilona, Debrecen.

Lelkem csodálatos hegedűjén
Örök melódiát
Játszik az Élet.
Olykor halk a dallam, mint lassú sóhaj,
Mert könnyű vonóval húzzák
Az élet-zenészek.

De amikor bánateső csapkodja a fáját,
Megfeszülnek mind a húrjai,
Zokogva sir a gyászos muzsika,
Mint hogyha lelke legmélye fájna.

Majd keserűség hangja csap fel belőle,
Mely szívtelenül tépi a sebet...
De szakadt a húr...
S ő azt hiszi a zenének vége,
Pedig csak gyengébb lett a húrok ereje,
Mert most forrasztotta egybe simító kezek édes melege.

Kérdés

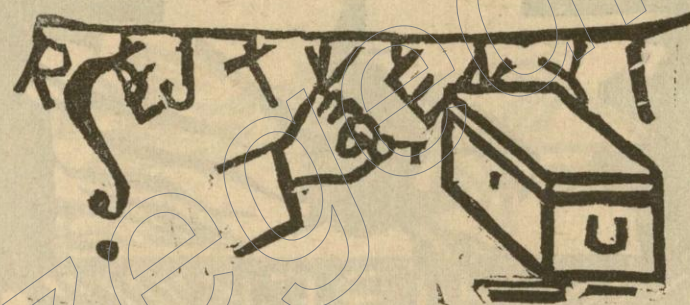
Kóth Ilona, Debrecen.

Miért nem születtem dúsgazdag királynak,
Hogy gyémánt mezőkkel gazdagíthatnálak,
Ha az a vágyad...

Miért nem lettem napsugár az égen,
Hogy világítnék Neked erdők sűrűjében,
Ha jársz sötétben...

Miért nem lettem őr egy kapunál,
Hogy védtem volna szíved aranyát,
Ha nem vigyáztál...

Miért nem vagyok fehér liliom virág,
Hogy belopnám lelkedbe szűztiszta mását,
Örök illatát...

Az áprilisi számban közölt rejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Boulevardokon; 12. Ir; 13. Ghetto; 14. Eke; 15. Rak; 17. I. Al. II. R; 18. S. k. 20. Va; 21. Osz-tendében; 23. Önt; 25. F. I; 26. Td; 27. Kert alatt; 31. Ede; 32. Szórna; 33. Rauber; 34. Zakó; 35. To; 37. Env; 38. Er; 39. P. S; 41. Isten; 44. Puzdra; 45. A fal; 47. Z. p. 49. Sí; 50. Harang; 52. En hivom; 56. YY; 57. Standardgyári;

Függőleges sorok: 1. Birtokszerzés; 2. Ora; 3. Lg; 4. E házban; 5. Welt; 6. A trefa; 7. Rt; 8. Dosd; 9. Ke; 10. Okvetlen; 11. Neandervölgyi; 16. Kotrók; 19. Kék; 22. Nitr; 24. I. Ne; II. Zar; 28. Trópusin; 29. Lat; 30. Tart; 31. Ébenfa; 36. Oir; 40. Szívd; 42. Sah; 43. Ear; 46. I. Any; II. R; 48. Pnt; 51. Arg; 53. Ha; 54. Aa; 55. Mr.

Helyesen fejtették meg: Vegele J., Várkonyi V. Budapest, Szőke M. Kalocsa, Hollós J. Győr, Belovai S. Szeged.

A jutalmat Várkonyi V. és Szőke M. nyerték.

Fohász

Isten!
Örökkévaló csodás szeretet.
Hozzád közeleg bűnös gyermeked...
Hozzád emelem szívemet, számát
Isten! Mi Atyánk! Oly jó Tenálad,

Isten! Akkor is oly jó Tenálad,
Mikor itt minden ellenünk támad,
S Hozzád kiáltunk gyermeki szívvel:
Atyám! Harcolj én ellenségeimmel!

Sokszor didereg, fázva a lelkem...
Néha sokáig hiába keltem,
De hívó szóra életre támad...
Hívogass Atyám... Oly jó Tenálad.

... Hogyha keblemet feszíti bánat,
S arcom a kintől halottra sápad.
S a lábam alatt kigyullad a rög,
Vonagló ajkam hozzád könyörög:

Oly jó Tenálad... Nincsenek vágyak,
Nincsenek bűnös, fényszülte árnyak...
Nem kísért a gond, s a múlt emléke,
Nálad csak egy van: Szent Égi Béke.

Isten! Dicsőség! Jöjj, Téged várlak.
— Apró porszeme e bűnös sárnak —
Hívogass... Ne nézd daróc ruhámat...
S én jövőm Atyám... Oly jó Tenálad!

Nótaszerzők, zenekedvelők figyelmébe. Szeretetteljes kéréssel fordulok Hozzátok, ha van saját szerzeményű nóta, dal, vagy bármilyen tánczene, úgy küldjétek el június 1-ig címemre. Régi vágyunkat szeretném megvalósítani egy havonként megjelenő nótásfüzetben. Tudom, hogy nehéz munka lesz, mert eddig az volt a baj, hogy nem volt anyag, pedig tudom, hogy nemcsak írói, hanem zeneszerzői is vannak a képzőknek. Félre most a szerénységet. Bármilyen szerzeményt szívesen veszünk. A nótásfüzetben szövegeket is közölnénk, mert szeretnénk a szövegíróinkat is összehozni a zeneszerzőinkkel. Kérem azoknak is a címét, akik kedvelik a nótát és a zenét, vagy érdeklődnek, esetleg járatták a lapot. Indítványt is szívesen veszünk. A beérkezett munkák minőségétől és mennyiségétől függ a nótás füzet megjelentetése. Szólj erről társaidnak is! Cím: Péceli Nagy Lajos IV. éves, Nagykörös, Tanítóképző.

Hógolyózás

Horváth László, Sárospatak.

Emlékszem egyszer hógolyóztam veled.

Bohó kis eset.

Künn hullt a hó s benn kacagott a lelkünk,

Gyerekes vágy hajtott s szótlánul kimentünk.

... Fehér volt az udvar.

A tuja ágain fehér virág nyílott:

Hószírom...

Arcomba talált egy hógolyó

S a keményre összegyűrt, hideg hótömeg,

Puha volt és meleg,

Mint hótól tüzes kezéd

Símogatása

... Ajkad mosolygása.

Minden kedves munkatársunknak és olvasóinknak kellemes vakációt kívánunk. Legyen ez a pihenés a test és lélek felüdítése, hogy szeptemberben újult erővel állhassunk be a munkába. Ki ide, ki oda. Mindnyájan pedig Lapunk köré gyűljünk. A jubileumi évben sokszorozzuk meg a munkát és lelkesedést Lapunkért.

Kérünk mindenkit, aki még tartozik, hogy tartozását egyenlítsse ki mielőbb. Ez becsületbeli kötelesség. Mi pedig mindnyájan becsületesek vagyunk. Igaz!?!?

Most kettős számot adunk. Ára 40 fillér. Munkákat a szeptemberi számba már küldhettek. Most is, nyáron át is.

Vágyam: Szép, kár, hogy ily későn állt be az írógárdába. A formán volna még csiszolni való. De most elsősorban a tartalmat néztük. — **Nagyapámnak sírja fölött:** Nagyon ropogtatja a ritmust. A többiben pedig a cezura rossz. — **Marosmenti...** jó szöveg dallom. Verseidben általában alant jársz. A versnek szárnyalni kell. — **Viszem a szívem.** Szép! Mélyenszántó, komoly, de egyben bájos tartalmú. — **A mindennapi élet:** kedves. — **Az első májusi éj. Életem.** Mindkettő egy őszinte, szép lélek megnyilatkozása. Ez tanítói lelkület. Gratulálunk! — **Az igazgató úr a gyakorlóban.** Pompás kép. Szép forma. Finom lélek műve. — **Azóta...** Borzasztóan érzélgős. — **Igazságot Mg-nak.** Erőtlen. A párbeszédes alak nem alkalmas ilyen gondolat kifejezésére. Különben is versben nagyon nehéz az! — **Anyám:** Kellemes. — **Hópihék.** Örök szép gondolat, kedves formában. — **Nyári csendben.** Vége lapos. — **Örök melódia.** Nem tetszik. Erőszakoltnak érzem. — **Kérdés.** (A többit elhagyom, mert van rá felelet.) Ez tetszik. Mély gondolatok. — **Évek csodái.** Mély értelmű gondolatok. Nem laposodik el, bár hosszú. — **Hiszek.** Imádságos, hívő lélek magasan szárnyaló, gyönyörű himnusza. Különösen ehhez gratulálok. Ebben van erő, szépség! — **Ó, Hold.** Nem rossz. Tavasz is elég jó. Kívánságod szerint az egyik jön. — **Testvérekünk, Ballagnak, Elementek.** Egyikben sincs semmi költői. Mind csak

rímes próza. Ezek nem is biztatók. Prózát írjon, mert érző szíve van hozzá. — **A fecskéhez.** Kezdő vers. Egyszerű gondolatok, kedvesek, de a forma nagyon kezdetleges. Sokat olvasson. — **Szép az élet.** Jó stílusa van. Jellemet is tud festeni. Témája azonban elcsépett. Aztán aki valakinek annyira »Ő«, remélhetőleg elmondja, hogy van egy nővére. Majd egyszer bemutatja. Aztán akinek nem jó a lelkiismerete, az nem köszön és mosolyog, hanem másfelé néz! Várjuk munkáit, mert tud írni. — **Búcsúzunk.** Ez nem sikerült. Valahogy megakad. A szerkesztő biz. tagok nevét kérjük mielőbb, hogy tudjuk, szeptemberben kihez forduljunk. Arról az ügyről nem tudunk semmit. Jóakarat, lelkesedés nem elég. Pénz kell hozzá. Ha lesz belőle valami, bizonyára értesítenek bennünket és akkor mi is írunk róla. Üdv. — **Vándor madár búcsúztatása.** Nagyon keresed a rímet. — **Emlékezem.** Rímes próza. — **Elmulás.** Nagyon prózaiak kifejezéseid. Prózával azt hiszem tovább érsz. Mert szavaid vannak.

A címlap-pályázat eredménye: Sajnos, csak hárman pályáztak. Albel Gyula Kalocsáról 3 rajzzal, Gerstenberger Mária Sopronból 3 rajzzal és Várkonyi Valéria Budapestről (II. ker.) 1 rajzzal. Az első két díjat Albel Gyulának ítéltük igazán szép munkájáért. A harmadik díjat Gerstenberger Máriának adtuk, ügyes tervezése miatt. Várkonyi Valériát megdicsérjük szép gondolatáért. A kivitel gyengébb.

Figyelem!

NAGYKÁLMÁN
BORBÉLYMESTERNÉL

a beretválás . . . 10 f.

hajvágás 30 f.

csak géppel . . . 20 f.

Pontos kiszolgálást adok és
szíves pártfogást kérek

UJSZEGED

Haszonbéres földek 253.

